

SAKSLISTE

SIGDAL KOMMUNE

Styre/råd/utvalg: Kommunestyret

Møtested: Kommunehuset

Møtedato: 20.06.2014

Tid: **13.00 (befaringer fra kl 08.15, se nedenfor)**

Kommunestyret innkalles til møte fredag 20.06. Ordfører har tatt frem et program som følger, for at kommunestyrets medlemmer skal kunne gjøre seg bedre kjent med deler av næringslivet i Sigdal. Dagen før lunsj er derfor lagt opp som følger. Kommunestyremøtet settes på kommunehuset i Prestfoss kl 13.00. Administrasjonen arrangerer også en enkel bespisning mot slutten av dagen, som avslutning på kommunestyrets arbeid første halvår 2014.

Kl 08.15: Besøk Sigdal kjøkken v/ Jan Julseth (Vi må komme så tidlig for å få tid til en runde i fabrikken før de går til matpause kl 9.20).

Kl 09.30: Besøk Sole AS v/ Thor Reidar Braathen som også er leder i Sigdal Industriforening.

Kl 11.00: Eggedal Borgerstue. Lunsj og informasjon om bedriften.

Kl 12.00: Avreise

Kl 13.00: Kommunestyremøte på Kommunehuset, Prestfoss.

Saker til behandling:

Saksnr.	Arkivsaksnr. Tittel
14/32	14/574 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL
14/33	14/419 ÅRSMELDING 2013 SIGDAL KOMMUNE
14/34	13/525 ÅRSREGNSKAP 2013
14/35	14/487 REGNSKAPSRAPPORT - 1. KVARTAL 2014
14/36	10/387 TILTAKSPLAN FOR VANNMILJØ I SIMOA - ORIENTERING
14/37	14/189 OPPHEVELSE AV FORSKRIFT ETTER KONSESJONSLOVEN §7(NEDSATT KONSESJONSGRENSE) FOR SIGDAL KOMMUNE
14/38	11/1327 GNR 145 BNR 1 - REGULERINGSPLAN SØRE TEIGELIA HYTTEFELT 2. GANGS BEHANDLING - EGENGODKJENNING

- 14/39 07/1461
GNR 174 BNR 4, GNR 173 BNR 1 OG GNR 172 BNR 2
REGULERINGSPLAN FOR DEL AV EIENDOMMENE -
REGULERINGSBESTEMMELSER
- 14/40 12/460
UTREDNING OM UTVIDELSE AV SIGDALSHEIMEN -
KORTTIDSAVDELING OG LINDRENDE ENHET PROSJEKT
030010
- 14/41 12/1371
SIGDAL UNGDOMSSKOLE / SAMFUNNSHUS- UTEOMRÅDET
- 14/42 13/37
RETNINGSLINJER I FORHOLD TIL FARLIG SKOLEVEI
- 14/43 13/96
EVALUERING LIVSFASE POLITIKK 2013
- 14/44 13/975
KONTROLLMEDLEMSKAP I GRØNT PUNKT NORGE
- 14/45 14/298
STEMMERETT FOR UNGDOM SOM FYLLER 16 ELLER 17 ÅR I
VALGÅRET VED KOMMUNESTYREVALGET I 2015
- 14/46 14/430
ENDRING AV KOMMUNENS ØKONOMI- OG
DELEGERINGSREGLEMENT - STARTLÅN
- 14/47 14/492
DRAMMENSREGIONENS BRANNVESEN IKS - FORSLAG TIL
ENDRINGER I SELSKAPSAVTALEN
- 14/48 14/520
SKJENKEBEVILLING - HAGAN CHR. SKREDSVIGS
KUNSTNERHJEM

Sakene er utlagt på kommunehuset fram til møtedagen. Eventuelle forfall meldes til sekretæren, tlf. 32711400

Vararepresentanter møter bare etter nærmere innkalling.

Prestfoss, 12.06.14

Kari Kolbræk Ask (sign.)
ordfører

SIGDAL KOMMUNE
Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/574-1
Løpenr.: 3779/14
Arkivnr.: MØTE 033
Saksbeh.: Siri Skare

Styre/råd/utvalg
Kommunestyret

Møtedato
20.06.2014

Saksnr.
KS-14/32

GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL

Rådmannens forslag til vedtak:
Møteprotokoll fra møtet 10.04.14 godkjennes.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg: Møteprotokoll fra møtet 10.04.14

PROTOKOLL

SIGDAL KOMMUNE

Styre/råd/utvalg: Kommunestyret

Møtedato: 10.04.2014

TILSTEDE PÅ MØTET

Innkalte:			
Funksjon	Navn	Forfall	Vara
Leder	Kari Martine Ask		
Nestleder	Hellik Kolbjørnsrud		
Medlem	Torstein Aasen		
Medlem	Tone Eidal Frøvoll		
Medlem	Henrik Østbye Fremgård		
Medlem	Frode Haugen	FO	
Medlem	Åse Lene B Eckhoff		
Medlem	Runolv Stegane		
Medlem	Rune Kaino Nikolaisen		
Medlem	Svein Jakob Hollerud	FO	Hilde Roland
Medlem	Marit Svarverud		
Medlem	Jan Midtskogen		
Medlem	Knut Erik Kjemperud		
Medlem	Frode Borge		Håkon Hofton
Medlem	Karin Synnøve Bråthen	FO	Karin L. Ravnås (fratrådte møtet f.o.m sak 24/14)
Medlem	Sissel J Hoffart Eidal		
Medlem	Anne Kristine Norman		
Medlem	Gro Sund		
Medlem	Runar Eidal		
Medlem	Lars Foss		
Medlem	Bård Sverre Fossen		
Andre: Rådmann Jens Sveaass			

UTSKRIFTER

Hovedutskrift er sendt:

Faste mottakere

MØTEBOKA GODKJENNES I NESTE MØTE.

RETT UTSKRIFT BEKREFTES:

Prestfoss, den 30.04.2014

Jens Sveaass
Møtesekretær

SAKER TIL BEHANDLING

Ingen merknader til innkalling.

Ingen merknader til saksliste.

Innledningsvis i møtet ble det gitt en orientering om status fra leder av Midt-Buskerud barneverntjeneste.

Saksnr.	Arkivsaksnr. Tittel
14/12	14/319 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL
14/13	07/1461 GNR 174 BNR 4 OG GNR 173 BNR 1 REGULERINGSPLAN FOR DEL AV EIENDOMMENE
14/14	08/1473 GNR 131 BNR 7 SOLE SETERSKOG - KANNARMYRLIA EGENGODKJENNING AV REGULERINGSPLAN - VEI OG PARKERING
14/15	13/177 FINANSIERING AV FORVALTERSTILLINGEN FOR TRILLEMARKA
14/16	13/419 RAPPORTERING FINANSFORVALTNING 2013
14/17	13/797 GNR 130 BNR 4, 5 M. FL ANLEGG AV SYKKELSTI
14/18	13/1151 INNFØRING AV EIENDOMSSKATT PÅ VERK OG BRUK I SIGDAL KOMMUNE
14/19	14/156 RESERVASJONSRETT FOR FASTLEGER - HØRINGSUTTALSE
14/20	14/189 FORSKRIFT ETTER KONSESJONSLOVEN §7(NEDSATT KONSESJONSGRENSE)
14/21	14/191 PENSJON FOLKEVALGTE

14/22	14/312 ÅRSMELDING TIL ORIENTERING, MED VURDERING AV NÆRMERE KOSTRA-ANALYSE FOR SIGDAL KOMMUNE
14/23	12/1320 VALG AV REPRESENTANTER TIL STYRENE I HAGAS, TVA, MIDTNETT OG MIDTKRAFT
14/24	14/297 KORRIGERING AV FEIL I GEBYRREGULATIV, SLAMBEHANDLING
14/25	14/206 BEFARING INNEKLIMA HELSESTASJON 2014
14/26	12/1236 UTVIKLING AV ASLEBUA-OMRÅDET
14/27	14/187 OMDISPONERING MIDLER INVESTERINGSBEHOV
14/28	14/250 INTERKOMMUNAL BARNEVERNVAKTORDNING FOR SIGDAL, MODUM OG KRØDSHERAD KOMMUNER. MIDT- BUSKERUD BARNEVERNTJENESTE
14/29	14/147 MELDINGER
14/30	14/155 FORSKRIFT FOR BRUK AV KOMMUNEVÅPEN
14/31	14/330 KUNSTNERHJEMMENE I SIGDAL - VEDTEKTER

KS-12/14

GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL

Rådmannens forslag til vedtak:

Møteprotokollen fra møtet den 20.02.14 godkjennes.

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Møteprotokollen fra møtet den 20.02.14 godkjennes.

KS-13/14

GNR 174 BNR 4 OG GNR 173 BNR 1

REGULERINGSPLAN FOR DEL AV EIENDOMMENE

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

Behandling:

Frode Haugen (H) og Tone E. Frøvoll (Sp) ba om å få sin habilitet vurdert. Reprsensentatnene ble kjent inhabile og fratrådte behandlingen av saken.

Votering

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

KS-14/14

GNR 131 BNR 7 SOLE SETERSKOG - KANNARMYRLIA

EGENGODKJENNING AV REGULERINGSPLAN - VEI OG PARKERING

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for eiendommen 131/7 Sole seterskog – Kannarmyrlia. Merknader fra nabo avvises delvis. Byggeforbudssone inne på eiendommen 131/156 fjernes.

Behandling:

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for eiendommen 131/7 Sole seterskog – Kannarmyrlia. Merknader fra nabo avvises delvis. Byggeforbudssone inne på eiendommen 131/156 fjernes.

KS-15/14

FINANSIERING AV FORVALTERSTILLINGEN FOR TRILLEMARKA**Formannskapetets forslag til vedtak:**

Sigdal kommune aksepterer at forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell finansieres gjennom statens modell for lokal forvaltning fra 1.jan. 2015, med arbeidsgiveransvar hos Fylkesmannen i Buskerud.

Kommunen stiller forutsetning om at følgende punkter innarbeides i stillingsinstruksen for forvalterstillingen:

- Forvaltningsstyret skal være lokalt forankret, som det er i dag.
- Forvaltningsstyret skal medvirke ved ansettelse av forvalteren for området, og ha det faglige oppfølgingsansvaret for stillingen.
- Ressursrammen for forvaltning av området skal tilsvare 100 % stilling.
- Forvalteren skal ha kontorplass i en av de tre Trillemarka-kommunene.
- Eventuell endring av ressursbruken til forvaltning av Trillemarka-Rollagsfjell skal godkjennes av Trillemarka-kommunene.
- Forvaltningsstyret skal ha mulighet til å vedta egne delegasjonsbestemmelser og avgjøre om de ønsker et eller flere rådgivende utvalg.
- Det skal arrangeres dialogmøter mellom Trillemarka-kommunene og Fylkesmannen i Buskerud med jevne mellomrom for å evaluere ordningen.

Administrasjonen gis fullmakt til å gjennomføre dialog/forhandlinger med Miljøverndepartementet om stillingsinstruks for forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell.

Behandling:

Ordfører fremmet til saken et tilleggsforslag da det var kjent at tilsvarende tilleggsforslag til saken var vedtatt i Nore og Uvdal og Rollag kommunestyre. Tilleggsforslaget tas inn etter strekpunkter i formannskapets forslag, før siste avsnitt om «*Administrasjonen gis fullmakt....*». Tilleggsforslaget var som følger:

Kommunen vil spesielt understreke at denne endringen kun representerer en ny finansieringsmodell og ikke en ny forvaltningsmodell. Det vises til Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014 (Riksrevisjonens undersøkning av forvaltninga av nasjonalparker), særlig punkt 5.1.3 og 5.1.4 i oppsummeringen. Rapporten ble offentligjort etter at denne saken ble lagt frem til politisk behandling i kommunene, og ble av den grunn ikke en del av vurderingsgrunnlaget. Det skal derfor innen utgangen av 2016 gjennomføres en evaluering av finansieringsmodellen mellom klima og miljødepartementet og Trillemarka-kommunene.

Det ble fra rådmannen, på forespørsel fra kommunestyret, gitt en kort referering fra aktuelle punkter i Riksrevisjonens rapport.

Votering

Formannskapets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Ordførers tilleggsforslag, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune aksepterer at forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell finansieres gjennom statens modell for lokal forvaltning fra 1.jan. 2015, med arbeidsgiveransvar hos Fylkesmannen i Buskerud.

Kommunen stiller forutsetning om at følgende punkter innarbeides i stillingsinstruksen for forvalterstillingen:

- **Forvaltningsstyret skal være lokalt forankret, som det er i dag.**
- **Forvaltningsstyret skal medvirke ved ansettelse av forvalteren for området, og ha det faglige oppfølgingsansvaret for stillingen.**
- **Ressursrammen for forvaltning av området skal tilsvare 100 % stilling.**
- **Forvalteren skal ha kontorplass i en av de tre Trillemarka-kommunene.**
- **Eventuell endring av ressursbruken til forvaltning av Trillemarka-Rollagsfjell skal godkjennes av Trillemarka-kommunene.**
- **Forvaltningsstyret skal ha mulighet til å vedta egne delegasjonsbestemmelser og avgjøre om de ønsker et eller flere rådgivende utvalg.**
- **Det skal arrangeres dialogmøter mellom Trillemarka-kommunene og Fylkesmannen i Buskerud med jevne mellomrom for å evaluere ordningen.**
- **Kommunen vil spesielt understreke at denne endringen kun representerer en ny finansieringsmodell og ikke en ny forvaltningsmodell. Det vises til Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014 (Riksrevisjonens undersøkning av forvaltninga av nasjonalparker), særlig punkt 5.1.3 og 5.1.4 i oppsummeringen. Rapporten ble offentligjort etter at denne saken ble lagt frem til politisk behandling i kommunene,**

og ble av den grunn ikke en del av vurderingsgrunnlaget. Det skal derfor innen utgangen av 2016 gjennomføres en evaluering av finansieringsmodellen mellom klima og miljødepartementet og Trillemarka-kommunene.

Administrasjonen gis fullmakt til å gjennomføre dialog/forhandlinger med Miljøverndepartementet om stillingsinstruks for forvalterstillingen for Trillemarka-Rollagsfjell.

KS-16/14

RAPPORTERING FINANSFORVALTNING 2013

Formannskapetets forslag til vedtak:

Rapport om finansforvaltning for 2013 tas til orientering.

Behandling:

Formannskapetets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Rapport om finansforvaltning for 2013 tas til orientering.

KS-17/14

GNR 130 BNR 4, 5 M. FL ANLEGG AV SYKKELSTI

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til sakens utredning og ber administrasjonen sette i gang prosess for regulering av sykkelsti, om mulig med formål for ekspropriasjon.

Behandling:

Hilde Roland (V) og Åse Lene Echhoff (H) ba om å få sin habilitet vurdert. Representantene ble kjent inhabile og fratrådte behandlingen.

Votering

Hovedutvalgets forslag til vedtak ble vedtatt mot 3 stemmer.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune viser til sakens utredning og ber administrasjonen sette i gang prosess for regulering av sykkelsti, om mulig med formål for ekspropriasjon.

KS-18/14

INNFØRING AV EIENDOMSSKATT PÅ VERK OG BRUK I SIGDAL KOMMUNE

Formannskapetets forslag til vedtak:

Det skal skrives ut eiendomsskatt på verk og bruk i Sigdal kommune, jfr eiendomsskatteloven § 2 og § 3 bokstav c), fra og med 2015.

Skattesatsen for 2015 settes til 2 promille og økes til 4 promille for påfølgende år, jfr eiendomsskatteloven § 13

Budsjett og økonomiplan for 2014 – 2017 er utarbeidet i henhold til vedtaket.

Behandling:

Formannskapetets forslag til vedtak ble vedtatt mot 5 stemmer.

Kommunestyrets vedtak:

Det skal skrives ut eiendomsskatt på verk og bruk i Sigdal kommune, jfr eiendomsskatteloven § 2 og § 3 bokstav c), fra og med 2015.

Skattesatsen for 2015 settes til 2 promille og økes til 4 promille for påfølgende år, jfr eiendomsskatteloven § 13

Budsjett og økonomiplan for 2014 – 2017 er utarbeidet i henhold til vedtaket.

KS-19/14

RESERVASJONSRETT FOR FASTLEGER - HØRINGSUTTALSE

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Hovedutvalget for helse og sosial anbefaler kommunestyret å fatte følgende vedtak/oversende denne uttalelsen til Helse og omsorgsdepartementet:

Sigdal kommune vil ikke åpne for at fastlegene i Sigdal skal ha reservasjonsrett mot henvisning til abort, assistert befruktning eller til å foreskrive eller sette inn prevensjon.

Kommunestyret mener pasientrettighetene veier tyngst i denne saken og mener det er uaktuelt å endre helse- og omsorgsloven, pasient- og brukerrettighetsloven og andre helselover og forskrifter på en måte som svekker kvinners rettigheter i møte med helsevesenet. Hvis det er konflikt, må hensynet til pasienten gå foran hensynet til legers etiske overbevisning.

Kommunestyret mener at de foreslåtte lov- og forskriftsendringene vil medføre et dårligere offentlig helsetilbud for kvinner i en sårbar situasjon. Kommunestyret vil ikke støtte praksisendringer som kan medføre geografiske forskjeller når det gjelder muligheter til å få oppfylt sine rettigheter.

Behandling:

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Følgende uttalelse sendes til Helse og omsorgsdepartementet:

Sigdal kommune vil ikke åpne for at fastlegene i Sigdal skal ha reservasjonsrett mot henvisning til abort, assistert befruktning eller til å foreskrive eller sette inn prevensjon.

Kommunestyret mener pasientrettighetene veier tyngst i denne saken og mener det er uaktuelt å endre helse- og omsorgsloven, pasient- og brukerrettighetsloven og andre helselover og forskrifter på en måte som svekker kvinners rettigheter i møte med helsevesenet. Hvis det er konflikt, må hensynet til pasienten gå foran hensynet til legers etiske overbevisning.

Kommunestyret mener at de foreslåtte lov- og forskriftsendringene vil medføre et dårligere offentlig helsetilbud for kvinner i en sårbar situasjon. Kommunestyret vil ikke støtte praksisendringer som kan medføre geografiske forskjeller når det gjelder muligheter til å få oppfylt sine rettigheter.

KS-20/14

FORSKRIFT ETTER KONSESJONSLOVEN §7 (NEDSATT KONSESJONSGRENSE)

Formannskapetets forslag til vedtak:

Sigdal kommune opphever forskrift etter §7 om nedsatt konsesjonsgrense for Sigdal kommune av 30.juni 2004 nr.1082.

Behandling:

Hellik Kolbjørnsrud (H) fremmet følgende forslag til tillegg inntatt til slutt i vedtaket:

Vedtaket iverksettes med virking fra Kommunestyrets beslutning 10.04.2014.

Votering

Formannskapetets forslag til vedtak (med datert iverksetting som foreslått) ble vedtatt mot en stemme.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune opphever forskrift etter §7 om nedsatt konsesjonsgrense for Sigdal kommune av 30. juni 2004 nr.1082.

Vedtaket iverksettes med virking fra Kommunestyrets beslutning 10.04.2014.

KS-21/14

PENSJON FOLKEVALGTE

Formannskapetets forslag til vedtak:

Folkevalgte i Sigdal kommune meldes inn i ordinær Offentlig tjenstepensjon med opptjeningsstid på 30 år.

Behandling:

Formannskapetets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Folkevalgte i Sigdal kommune meldes inn i ordinær Offentlig tjenstepensjon med opptjeningsstid på 30 år.

KS-22/14

**ÅRSMELDING TIL ORIENTERING, MED VURDERING AV NÆRMERE
KOSTRA-ANALYSE FOR SIGDAL KOMMUNE**

Rådmannens forslag til vedtak:

- Vedlagte årsberetning tas til informasjon innen det legges frem egen sak med regnskap og årsmelding 2013.
- Rådmannen innhenter tilbud og forbereder en sak på hvorvidt man skal gjennomføre en analyse av økonomi, prosesser og mulig innsparingspotensial innenfor ulike tjenester i Sigdal kommune.

- Kommunestyret delegerer til formannskapet å behandle saken, og å treffe beslutning på anskaffelse, mål og økonomisk ramme for en slik analyse.

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyret vedtak:

- Vedlagte årsberetning tas til informasjon innen det legges frem egen sak med regnskap og årsmelding 2013.
- Rådmannen innhenter tilbud og forbereder en sak på hvorvidt man skal gjennomføre en analyse av økonomi, prosesser og mulig innsparingspotensial innenfor ulike tjenester i Sigdal kommune.
- Kommunestyret delegerer til formannskapet å behandle saken, og å treffe beslutning på anskaffelse, mål og økonomisk ramme for en slik analyse.

KS-23/14

VALG AV REPRESENTANTER TIL STYRENE I HAGAS, TVA, MIDTNETT OG MIDTKRAFT

Rådmannens forslag til vedtak:

Midt Nett Buskerud AS:

Styremedlem: Kjell Tore Finnerud (for 2 år)

MidtKraft Buskerud AS:

Styremedlem: Kari Kolbræk Ask (for 1 år)

Haglebu Vann- og Avløpsselskap AS: (for 3 år)

Styreleder: Frode Haugen personlig vara Emil Skare
 Styremedlem: Gunhild Aaby Albjerk personlig vara Gro Sund
 Styremedlem: Håkon Hofton personlig vara Frode Borge

Varamedl. i rekkefølge	1	Emil Skare
	2	Gro Sund
	3	Frode Borge

Tempelseterområdet Vann- og Avløpsselskap AS: (for 3 år)

Styreleder: Frode Haugen
Styremedlem: Gunhild Aaby Albjerik
Styremedlem: Håkon Hofton

Varamedl. i rekkefølge	1	Emil Skare
	2	Gro Sund
	3	Frode Borge

Tempelseterområdet Vann- og Avløpsselskap AS: (for 3 år)

Styreleder: Svein Hunstad
Styremedlem: Kjell Tore Finnerud
Styremedlem: Tor Steinar Fossen

Varamedl. i rekkefølge	1	Henrik Ø. Fremgård
	2	Svein Haga
	3	Solveig Bechmann

KS-24/14

KORRIGERING AV FEIL I GEBYRREGULATIV, SLAMBEHANDLING

Rådmannens forslag til vedtak:

Gebyr for slamtømming vedtas i tråd med detaljerte satser som fremgår av tabell nederst i denne saken.

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Gebyr for slamtømming vedtas i tråd med detaljerte satser som fremgår av tabell nederst i denne saken.

KS-25/14

BEFARING INNEKLIMA HELSESTASJON 2014

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak:

Rapport om inneklime på Helsestasjon tas til orientering.

Behandling:

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyret vedtak:

Rapport om inneklima på Helsestasjon tas til orientering.

KS-26/14

UTVIKLING AV ASLEBUA-OMRÅDET**Formannskapetets forslag til vedtak:**

I videre dialog/forhandlinger med interesserte eiendomsutviklere kan vårt kommunale behov som tilsvarer ca. 300m² brukes som en del av forhandlingen. Vårt behov er rom til alle tjenester som er en del av Helsestasjonen beskrevet i budsjett og notatet a.d. 9. januar 2014.

Dette gir mer forutsigbarhet til alle parter for videre arbeid med saken.

Behandling:

Bård Sverre Fossen (H) fremmet følgende alternative forslag til vedtak:

Lokalene som i dag benyttes til helsestasjon, friskliv- og folkehelsesenter vurderes som lite tilfredsstillende og fyller ikke forventningene om universell utforming. Sigdal kommunestyre ser derfor positivt på at det arbeides med alternative løsninger for å finne mer egnede lokaler.

1. Innen utgangen av mai 2014 inviteres lokale eiendomsbesittere/utviklere til et møte med kommunens tekniske avdeling og den politisk valgte byggekomiteen for å drøfte alternative løsninger for å dekke det behov som er beskrevet i sak KS 26/14. På møtet kartlegges muligheter for tilpassning /ombygging/tilbygging eller eventuelt kjøp av eksisterende eiendomsmasse i Prestfoss sentrums nærhet.
2. Viser det seg at kommunens behov ikke kan dekkes etter forhandlinger som nevnt under punkt 1, vil bebyggelsen på tomtene 36/1/14 og 36/1/1 bli vurdert for salg og/eller nedrivning for å gjøre plass for mulig ny bebyggelse. Prosjekt "Aslebuaområdet" og kommunens behov tilsvarende ca 300 m² sees da i sammenheng med dette. Alternativt kan området omreguleres til annet formål.

Votering

B. S. Fossen (H) sitt vedtak ble enstemmig vedtatt, formannskapetets forslag falt.

Kommunestyrets vedtak:

Lokalene som i dag benyttes til helsestasjon, friskliv- og folkehelsesenter vurderes som lite tilfredsstillende og fyller ikke forventningene om universell utforming. Sigdal

kommunestyre ser derfor positivt på at det arbeides med alternative løsninger for å finne mer egnede lokaler.

1. Innen utgangen av mai 2014 inviteres lokale eiendomsbesittere/utviklere til et møte med kommunens tekniske avdeling og den politisk valgte byggekomiteen for å drøfte alternative løsninger for å dekke det behov som er beskrevet i sak KS 26/14. På møtet kartlegges muligheter for tilpassning /ombygging/tilbygging eller eventuelt kjøp av eksisterende eiendomsmasse i Prestfoss sentrums nærhet.
2. Viser det seg at kommunens behov ikke kan dekkes etter forhandlinger som nevnt under punkt 1, vil bebyggelsen på tomtene 36/1/14 og 36/1/1 bli vurdert for salg og/eller nedrivning for å gjøre plass for mulig ny bebyggelse. Prosjekt "Aslebuaområdet" og kommunens behov tilsvarende ca 300 m2 sees da i sammenheng med dette. Alternativt kan området omreguleres til annet formål.

KS-27/14

OMDISPONERING MIDLER INVESTERINGSBEHOV

Formannskapetets forslag til vedtak:

Sigdal kommune omdisponerer et beløp av størrelse kr. 760 00 fra gjenstående midler (Eggedal renseanlegg). Midler brukes til de tre nevnte investeringer og i henhold til forslaget nevnt i konklusjonen:

1. Ny driftsoperatørbil: kr 360 000,-
2. Eggedal vannverk: kr 200 000,-
3. Ledningskartverk: kr 200 000,-

Behandling:

Formannskapetets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune omdisponerer et beløp av størrelse kr. 760 00 fra gjenstående midler (Eggedal renseanlegg). Midler brukes til de tre nevnte investeringer og i henhold til forslaget nevnt i konklusjonen:

1. Ny driftsoperatørbil: kr 360 000,-
2. Eggedal vannverk: kr 200 000,-
3. Ledningskartverk: kr 200 000,-

KS-28/14

INTERKOMMUNAL BARNEVERNVAKTORDNING FOR SIGDAL, MODUM OG

KRØDSHERAD KOMMUNER. MIDT-BUSKERUD BARNEVERNTJENESTE

Formannskapetets forslag til vedtak:

Ved likelydende vedtak i de tre deltakerkommuner i den interkommunale barneverntjenesten for Midt-Buskerud iverksettes:

1. Midt-Buskerud barneverntjeneste innfører barnevernvaktordning fra 1. april 2014.
2. Barnevernvaktordningen tar utgangspunkt i alternativ 1 i saksutredningen og evalueres etter 1 års drift.
3. Kostnaden på ca. kr. 300 000,- innarbeides på «kostra funksjon 244 Administrasjon/fellesutgifter» og fordeles etter kostnadsnøkkel for felles administrasjonsutgifter i henhold til samarbeidsavtale for interkommunal barneverntjeneste.
4. Det innkalles til møte med fagforeningene for å drøfte fram lokal særavtale om barnevernvakt i Midt-Buskerud. Rådmannen i Modum og barnevernleder er arbeidsgivers forhandlere.
5. Det igangsettes utredning og prosjektering for stasjoner barnevernvakt i Ringerike, Hole, Jevnaker, Modum, Sigdal og Krødsherad med søknad om samhandlingsmidler hos Fylkesmannen.

Behandling:

Formannskapetets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Ved likelydende vedtak i de tre deltakerkommuner i den interkommunale barneverntjenesten for Midt-Buskerud iverksettes:

1. **Midt-Buskerud barneverntjeneste innfører barnevernvaktordning fra 1. april 2014.**
2. **Barnevernvaktordningen tar utgangspunkt i alternativ 1 i saksutredningen og evalueres etter 1 års drift.**
3. **Kostnaden på ca. kr. 300 000,- innarbeides på «kostra funksjon 244 Administrasjon/fellesutgifter» og fordeles etter kostnadsnøkkel for felles administrasjonsutgifter i henhold til samarbeidsavtale for interkommunal barneverntjeneste.**
4. **Det innkalles til møte med fagforeningene for å drøfte fram lokal særavtale om barnevernvakt i Midt-Buskerud. Rådmannen i Modum og barnevernleder er arbeidsgivers forhandlere.**

5. **Det igangsettes utredning og prosjektering for stasjoner barnevernvakt i Ringerike, Hole, Jevnaker, Modum, Sigdal og Krødsherad med søknad om samhandlingsmidler hos Fylkesmannen.**

KS-29/14

MELDINGER

Rådmannens forslag til vedtak:

Meldingene tas til orientering.

Behandling:

Til meldingsak «*Invitasjon ..(...).. om å delta i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16....*» drøftet kommunestyret ønsket om videre saksgang.

Det var enighet om at saken skulle utredes og oversendes hovedutvalg for oppvekst og kultur. Det tas rede på kostnader og implikasjoner for øvrig. Vedr budsjettmessige konsekvenser undersøker rådmannen mulig utsatt søknadsfrist, evt mulighet for å søke med forbehold om bindende vedtak i kommunestyret etter søknadsfrist har utløpt. Dette beskrives nærmere i saken som legges til behandling i HU.

Votering

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Meldingene tas til orientering.

KS-30/14

FORSKRIFT FOR BRUK AV KOMMUNEVÅPEN

Rådmannens forslag til vedtak:

Sigdal kommune oppdaterer med dette tidligere vedtak vedrørende regler for bruk av Kommunevåpen basert på «Normalforskrifter for bruk av kommunevåpen», vedtatt av styret i KS 12.11.1976.

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Sigdal kommune oppdaterer med dette tidligere vedtak vedrørende regler for bruk av Kommunevåpen basert på «Normalforskrifter for bruk av kommunevåpen», vedtatt av styret i KS 12.11.1976.

KS-31/14

KUNSTNERHJEMMENE I SIGDAL - VEDTEKTER

Rådmannens forslag til vedtak:

Vedtekter for Kunstnerhjemmene i Sigdal godkjennes.

Behandling:

Etter møtet i Buskerud Fylkeskommune samme dag som kommunestyremøtet, 10.04.14, ble det lagt frem et noe redigert forslag til vedtekter med mindre endringer som ble omdelt i møtet. Korrigeringer til teksten var merket med rødt.

Votering

Omdelte, redigerte forslag til vedtekter, ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Vedtekter for Kunstnerhjemmene i Sigdal godkjennes.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/419-1
 Løpenr.: 2909/14
 Arkivnr.: 210 &14
 Saksbeh.: Jens Sveaass

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalg for helse og sosial	20.05.2014	HS-14/10
Eldrerådet	20.05.2014	EL-14/4
Sigdal Kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	20.05.2014	RFF-14/4
Hovedutvalget for oppvekst og kultur	21.05.2014	OK-14/7
Hovedutvalget for næring og drift	22.05.2014	ND-14/38
Arbeidsmiljøutvalget	03.06.2014	AM-14/11
Administrasjonsutvalget	05.06.2014	AD-14/7
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/17
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/33

ÅRSMELDING 2013 SIGDAL KOMMUNE

Formannskapetets forslag til vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

- Årsberetning 2013
- Regnskap 2013
- Årsmelding 2013

Saksutredning

Konklusjon:

Det har i saksutredningen til årsmeldingen vært vanlig å fokusere noe på generelle planforutsetninger for kommende år. Det er et mål å koble konklusjoner og redegjørelser i årsmeldingen til kjente utviklingsfaktorer for inneværende og kommende år. På denne måten ønsker man å knytte årsmeldingen og innholdet i denne til høstens arbeid med budsjettet for 2015 og økonomiplan for kommende fireårsperiode.

Vurdering

Kommuneproposisjonen for 2015, med revidert statsbudsjett 2014 foreligger ikke i skrivende stund, og det er derfor ikke mulig å gi noen nærmere vurdering av disse planforutsetningene innen saksdokumenter til hovedutvalgskretsen skal være på plass. Rådmann og økonomisjef vil gå nærmere inn i dette og eventuelt følge opp med utfyllende betraktninger rundt dette i eget notat som følger årsmeldingssaken til formannskap og kommunestyret.

I denne saksutredningen til årsmeldingen vises det derfor til de mer generelle planforutsetningene som er trukket frem innledningsvis i hoveddokumentet som ligger vedlagt, samt relevant statistikk og KOSTRA-verdier med egne kommentarer under sektorene.

Det er selvsagt knyttet en del spenning til ny regjerings innretning av kommuneøkonomien, varslede føringer for arbeid med kommunestruktur og eventuelle tilhørende økonomiske insentiver og virkemidler. Fortsatt vil det allikevel være slik at utslag i de faktorene og kriteriene som virker sterkt inn på kommunenes utgiftsutjevning (eks. befolkningsutvikling/alderssammensetning), er avgjørende for rammene i 2015, og om det kommende året blir mer eller mindre krevende foregående år. For 2012 og 2013 var utviklingen positiv, noe ut over forventet, sett i forhold til den reduksjonen man så i fra 2010 til 2011. Rammefaktorer slik de lå til grunn for kommunen ved inngangen til 2014 gav nye utfordringer og i realiteten reduksjoner i rammen, sett i lys av faktisk lønns- og prisvekst.

Årsmeldingen presenterer en betydelig informasjonsmengde knyttet til virksomheten, også hva angår tjenestenes innhold, mål og resultater. Årsmeldingen er slik sett også et oppslagsverk, og en dokumentasjon for ettertiden, mer enn det er en "stram" rapport for virksomhetsåret. Videre er årsmeldingen et forsøk på å synliggjøre nødvendige tiltak og grep som må gjøres i virksomheten, både innenfor tjenester, drift, bygg og anlegg mv. Årsmeldingen har også en mer inngående beskrivelse av tjenestene. Dette betyr at årsmeldingen er et viktig dokument som bakgrunnsinformasjon når sektorene starter arbeidet med budsjettforslag, slik at bakgrunn for forslag til små og store tiltak er kommunisert inn i mot politisk arbeid i første halvår.

Når det gjelder den økonomiske siden av virksomheten i 2013 så vises det til vedleggene Årsberetning og Regnskap, for en "ren økonomisk" fremstilling av virksomhetsåret.

Når rammene skal legges for neste år (2015) er det viktig at man har klart for seg at det er et virksomhetsår mellom 2013 og 2015, det budsjettåret vi er inne i. Derfor er det viktig å se hen til budsjettboken for 2014, behandlet av Kommunestyret i desember 2013. Det vises til vedlagte Årsmelding 2013, kap. 1 *Innledning for generelle planforutsetninger* og befolkningsanalyser. Det er ikke avgjørende endringer til hovedlinene i de fremtidsutsiktene som lå til grunn for budsjett 2014 og økonomiplan fremover.

Hovedutfordringen, eller sagt på en annen måte, en sterkt ønskelig utvikling, vil være å skape vekst i antallet barnefamilier og antallet barn og unge. Vi har gode kapasiteter i bygg og anlegg på skolesiden, og kan ta imot flere barn uten nye investeringer. Det er bare barnehagen på Nerstad som har knapt med plass, men også her er det mulig å finne rimelige tiltak for å kunne ta i mot flere. En utvikling med tilflytting og flere barn og ungdom vil være med å styrke kommunens økonomi, da inntektene vokser, uten at kostnadene behøver vokse i samme takt.

Skatteinntangen har positiv utvikling gjennom 2013 og inn i 2014, det ligger som budsjettert og representerer ikke noe særskilt usikkerhet som sådan.

2013 var et år med et nøkternt lønnsoppgjør «over hele linjen», i kommunesektoren og i landet for øvrig. Dette var svært viktig for å gjenvinne noe av balansen i økonomien også for Sigdal. Et gunstigere rentebilde enn hva som var lagt til grunn i budsjette, andre finansielle resultater, samt effekten av premieavviket medførte at 2013 kunne gjøres opp med et positivt resultat, og at planlagte avsetninger til fremtidige utfordringer lot seg gjøre. Slik sett er rådmann tilfreds med det tilbakelagte året samlet sett. Like fullt har vi fortsatt utfordringer knyttet til enkeltområder hvor arbeidet går videre for å bedre balansere kostnader innenfor bevilgede rammer.

Rådmannens forslag til vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Hovedutvalg for helse og sosial behandlet saksnr. 10/14 den 20.05.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Eldrerådet behandlet saksnr. 4/14 den 20.05.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Eldrerådets forslag til vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Sigdal Kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne behandlet saksnr. 4/14 den 20.05.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Sigdal Kommunale råd for mennesker med nedsatt funksjonsevnes forslag til vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Hovedutvalget for oppvekst og kultur behandlet saksnr. 7/14 den 21.05.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Hovedutvalget for næring og drift behandlet saksnr. 38/14 den 22.05.2014

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Hovedutvalget for næring og drifts vedtak:

Årsmelding 2013 for Sigdal kommune tas til orientering og legges til grunn for kommunens økonomiplan og handlingsprogram for 2016-2018 og budsjett 2015.

Det søkes å gi planområdene full kompensasjon for lønnsøkning fra 2013 til 2014 med unntak av lønn som er knyttet til områder med selvkost eller er dekket av øremerka tilskudd fra staten. Innen disse områdene dekkes økt lønn med avgiftsøkning eller av forventet økt statlig tilskudd.

Formannskapet behandlet saksnr. 17/14 den 05.06.2014

Behandling:

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 13/525-15
 Løpenr.: 2564/14
 Arkivnr.: 210
 Saksbeh.: Jens Sveaass

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalget	05.06.2014	AD-14/11
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/27
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/34

ÅRSREGNSKAP 2013

Formannskapets forslag til vedtak:

- Regnskap og årsberetning for Sigdal kommune for 2013 vedtas i henhold til regnskapsskjema 1a, 1b, 2a, og 2b.
- Regnskapet for Horga kraftverk og Sigdal Energi for 2013 vedtas, herunder et utbytte fra Sigdal energi på kr 1.500.000,-.
- Mindreforbruk i 2013 på kr 746.416,- skal avsettes til disposisjonsfond.
- Udekket beløp i investeringsregnskapet fra 2011 på kr 377.496,- skal dekkes inn i 2014 med finansiering av salg av fast eiendom.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

- Regnskap 2013 Sigdal kommune, med revisjonsberetning.
- Årsberetning 2013 Sigdal kommune.
- Regnskap og årsberetning 2013 Sigdal Energi.
- Revisjonsberetning Sigdal Energi 2013.
- Regnskap og årsberetning 2013 Horga Kraftverk.
- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2013 for Sigdal kommune. (omdeles i møtet).
- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2013 for Sigdal Energi (omdeles i møtet).
- Regnskap og årsberetning 2013 Ramfoss Kraftlag.

Saksutredning

Konklusjon:

Vedtatt driftsbudsjett la opp til et avsatt resultat på 2,74 millioner kroner. Etter at budsjetterte avsetninger ble gjort viste driftsregnskapet i Sigdal kommune et

mindreforbruk på 0,7 millioner kroner. Det positive resultatet skyldes bla. høyere skatteinngang, lavere finansutgifter og lavere lønnsvekst enn det som var forutsatt i budsjett for 2013.

I investeringsregnskapet gjensto et restbeløp på kr 377.496,- fra udekkede investeringer i 2011. Dette lot seg ikke dekke inn i 2013 og beløpet videreføres for inndekking i 2014.

Et hovedmål for økonomioppfølging i 2013 var å være fullt periodisert på alle tjenester. Det er en forutsetning for å kunne vurdere rapporter fra økonomisystemet, uten inngående forklaring og detaljert kunnskap om sektor- og virksomhetsspesifikke svingninger igjennom året. Dette lyktes langt på vei, og etter rådmannens oppfatning nådde man denne målsettingen. Det er imidlertid fortsatt er en utfordring knyttet til variable lønnskostnader i årets siste måneder (utbetalinger som finner sted «på nytt år»). Slike kostnader skal periodiseres tilbake på foregående virksomhetsår, og det er krevende å estimere størrelse og effekten av dette ved budsjettering. Det er jo særlig helse- og sosialsektoren som har store beløp på dette, og her må det arbeides videre for å øke presisjonen.

Det må sies å være god kostnadskontroll i store deler av virksomheten. De store utfordringene med å holde seg innenfor rammene er først og fremst knyttet til etterslep med manglende lønnskompensasjon høsten 2012 innenfor pleie og omsorg, og utgifter i barnevernssektoren. På teknisk sektor er det gjort reduksjoner i kostnader, og en vesentlig forbedring i økonomisk balanse. Hovedutfordringen nå er lavere inntekter enn budsjettert på enkelte selvkostområder hvor det er mindre fakturerbar aktivitet enn lagt til grunn i budsjetter.

Verdien av regnskap 2013 er jo i første rekke å dra kunnskap knyttet til vurdering av fremtidige muligheter for å holde seg på positiv side av «resultatlinjen». Det er åpenbart krevende å skulle redusere ytterlig i kostnader uten store endringer i tjenestetilbud. Sett i lys av nå forespeilede inntektsprognoser for 2015 blir det svært utfordrene å finne løsninger som sikrer positivt resultat fremover.

Det vises for øvrig til dokumenter vedlagt saken med hovedvekt på Årsmelding 2013 og Regnskap 2013 m. noter for nærmere detaljer i regnskapet. Nedenfor er det bare gjort et kort utdrag av noen sentrale punkter. Selve årsmeldingen behandles i egen sak, og denne går også nærmere inn på utøvelsen av de ulike tjenestene hva angår økonomi og kvalitativt innhold.

Vurdering:

Følgende vurdering er hentet fra årsberetningens innledning hvor det står å lese følgende:

Resultatet i 2013 var kr 18.171.321,-. Det er 6,6 prosent av driftsinntektene, 3,6 prosent høyere enn fylkesmannens normtall. Korrigert for bruk av bundne driftsfond på 1,9 millioner kroner, avsetning til bundne driftsfond på 10,6 millioner kroner, kursgevinst på 1,7 millioner kroner og MVA-kompensasjon fra investeringer på 3,5 millioner kroner, så er korrigert netto driftsresultat 4,3 millioner kroner, som utgjør 1,6 prosent av driftsinntekter. I 2012 var korrigert netto driftsresultat 1,2 millioner kroner (vel og merke med et premieavvik på hele 7 millioner kroner), året før var det negativt med minus 1,7 millioner.

Sigdal kommune hadde i 2013 en skatteinngang på omlag 85,7 millioner kroner. Dette er 3,1 millioner kroner mer enn tilsvarende i 2012, og 2,2 millioner kroner mer enn i vedtatt budsjett. Høy skatteinngang virker inn på rammetilskuddet med en reduksjon som utgjorde 1,4 millioner kroner i forhold til budsjettet.

2013 var det siste av fem år hvor man på vegne av Sigdal, Rollag og Nore og Uvdal kommune, har regnskapsført den årlige utbetalingen til Utviklingsfondet for Trillemarka Rollagsfjell på til sammen 30 millioner kroner. Dette er midler som er bundet til fondet og som må trekkes ut ved vurdering av kommunens resultat, og forutsetning for å finansiere drift. En annen faktor som styrker resultatbildet er føringen av premieavvik, uten at dette er udelt positivt for kommunen. I 2013 er nettoeffekten at denne føringen forbedrer resultatet med 2 millioner kroner, men dette er bare en utsettelse av kostnader som må føres «inn» i regnskapet fordelt over de neste 10-årene.

Lønnsoppgjøret i 2013 var et svært moderat oppgjør. Dette var helt avgjørende for å gjenvinne litt av balansen etter den utviklingen som har funnet sted på lønns- og pensjonsutgifter senere år. Like fullt er det åpenbart at kommunen ikke har klart å hente inn igjen det gapet som oppsto mellom ramme og faktisk dimensjon på tjenestene etter lønns- og pensjonsvekst i 2012. I 2012 var merforbruket på planområder hele 10,5 millioner kroner som følge av at det ikke var satt av på langt nær nok til å justere for lønns- og pensjonsvekst det året. I 2013 er merforbruket 5,4 millioner. Merforbruket er fortsatt problematisk, men det er gjort signifikante reduksjoner i utgifter innenfor teknisk sektor, og dette arbeidet fortsetter. Merforbruket på teknisk sektor skriver seg nå i hovedsak fra manglende budsjettering av positive avsetninger til selvkostfond, noe man også arbeider for å rette opp.

Utfordringen nå er for det første at pleietyngde og omfang innenfor eldreomsorgen vanskelig lar seg presse inn i den rammen som har ligget til grunn siden revidert budsjett høsten 2012. Det andre utfordringsområdet er barnevern. I 2013 ble barnevernstjenesten innlemmet i Midt-Buskeruds barneverntjeneste. Rådmann og kommunestyre vil følge situasjonen tett for å evaluere utvikling i tjenesten da utgiftene på dette området ligger betydelig utenfor normtall som måtte være relevante for Sigdal å legge til grunn.

Finansregnskapet

Eksterne finansutgifter ble i 2013 ca. 6 million lavere enn budsjettet. Finansinntekter ble ca. 3,2 millioner kroner høyere enn budsjettet. 2 mill. kroner av disse er kursgevinst på verdipapirer som er avsatt til bundet driftsfond. Renteinntektene er 0,8 million kroner høyere enn forutsatt i budsjettet. Ca. 0,6 millioner kroner av dem er renter på gavemidler og Utviklingsfond Trillemarka-Rollagsfjell som avsettes til bundne driftsfond. Disse har man ikke hatt praksis å budsjettere med siden disse inntektene ikke gjenspeiler frie inntekter til kommunen, men samtidig påvirker nettodriftsresultat. Finansutgifter ble rundt 2,8 millioner kroner lavere enn hva budsjettet la til grunn. Renteutgifter ble lavere med 1,3 millioner kroner, avdrag – med 1,8 millioner kroner. Utlån var på 0,3 millioner kroner høyere enn det som var budsjettet i 2013. I 2013 var utgiftsførte avdrag omtrent lik minimumsavdrag.

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet var avsluttet med 0 i «bunnlinja», men det er kr 377.495,- i udekket beløp fra 2011. I 2011 ble investeringsregnskapet avsluttet med udekket beløp på kr 5.998.996,-. Jfr. Forskrift om årsregnskap og årsberetning, §9, skal udekket beløp føres opp til dekning på investeringsbudsjett i det år regnskapet legges frem, dvs. 2012. Ved avslutning av investeringsregnskapet i 2012 var del av udekket beløp i 2011 inndekket, men kr 377.495,- stod

igjen som udekket og skulle vært dekket inn i 2013. Inndekningen var budsjettet med finansieringen av salg av fast eiendom. Salget ble ikke gjennomført i 2013, men i 2014.

Sigdal Energi

Sigdal Energi hadde et resultat i 2013 helt på linje med budsjettet. Det er noe høyere salgsinntekter energi enn budsjettet, men det er parallelt tatt noe større driftskostnader i Horga ifm vedlikehold og prosjekt med oppgradering av kontrollanlegg. Sigdal energi hadde akkumulert en egenkapital over år som sto godt til selskapets omfang og risiko. Ved behandling av regnskapet for 2011 og videre i budsjettprosessen for 2013, med tilhørende økonomiplan, så er det lagt til grunn at det er bærekraftig å ta et årlig utbytte fra selskapet på 1,5 millioner kroner. De siste tre årene har imidlertid resultatet ligget noe under forventet da det over tid har vært lave energipriser. Planlagt utbytte også i 2014 på 1,5 millioner er fulgt opp, men det understrekes at man nå må vurdere denne planen i budsjettarbeidet for 2015. Man må også ta høyde for kapitalbehov som oppstår ved ferdigstilling av prosjekt for nytt kontrollanlegg, og formodentlig redusere den utbytteplanen som ligger i dagens økonomiplan for perioden frem til 2017.

Rådmannens forslag til vedtak:

- Regnskap og årsberetning for Sigdal kommune for 2013 vedtas i henhold til regnskapsskjema 1a, 1b, 2a, og 2b.
- Regnskapet for Horga kraftverk og Sigdal Energi for 2013 vedtas, herunder et utbytte fra Sigdal energi på kr 1.500.000,-.
- Mindreforbruk i 2013 på kr 746.416,- skal avsettes til disposisjonsfond.
- Udekket beløp i investeringsregnskapet fra 2011 på kr 377.496,- skal dekkes inn i 2014 med finansiering av salg av fast eiendom.

Formannskapet behandlet saksnr. 27/14 den 05.06.2014

Behandling:

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Regnskap for 2013

Sigdal kommune

*Vi vil være en resultatretta, åpen
Og serviceinnstilt
organisasjon som utvikler
kreative medarbeidere.*

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Hovedoversikter	
Regnskapsskjema 1A	3
Regnskapsskjema 1B	4
Regnskapsskjema 2A	5
Regnskapsskjema 2B	6
Økonomisk oversikt – drift	7
Økonomisk oversikt – investering	8
Balanseregnskap	9
Noter til regnskapet	10
Legatregnskap	23
Revisjonsberetning	27

REGNSKAPSSKJEMA 1 A - DRIFTSREGNSKAP 2013

	Regnskap 2013	Just.bud. 2013	Oppr.bud. 2013	Regnskap 2012
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-85 730 240	-83 500 000	-83 500 000	-82 584 719
Ordinært rammetilskudd	-109 858 937	-111 268 000	-111 268 000	-104 820 025
Andre generelle statstilskudd	-2 448 416	-2 335 000	-2 335 000	-2 545 039
Sum frie disponerte inntekter	-198 037 593	-197 103 000	-197 103 000	-189 949 783
FINANSINNTEKTER/ -UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-6 290 453	-5 446 200	-5 170 000	-8 665 893
Gevinst finansielle instrumenter (OM)	-3 038 911	-1 000 000		-380 548
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	6 056 850	7 383 000	7 383 000	7 387 737
Tap finansielle instrumenter	0	0	0	277 076
Avdrag på lån	6 173 545	7 968 000	7 968 000	9 656 924
Netto finansinntekter/-utgifter	2 901 032	8 904 800	10 181 000	8 275 296
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til ubundne avsetninger	4 972 990	4 190 200	2 739 000	1 157 339
Til bundne avsetninger	2 477 150			2 999 322
Bruk av ubundne avsetninger	0			-2 019 662
Bruk av bundne avsetninger	-3 047	-1 200 000	-1 200 000	-888 919
Netto avsetninger	7 447 094	2 990 200	1 539 000	1 248 080
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet	4 034 097	4 594 000	220 000	5 956 879
Til fordeling drift	-183 655 371	-180 614 000	-185 163 000	-174 469 528
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	182 908 955	180 614 000	185 163 000	174 469 528
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-746 416	0	0	0

**REGNASKAPSSKJEMA 1 B
NETTODRIFTSUTGIFTER OG -INNETEKTER PR. PLANOMRÅDE 2013**

	Regnskap 2013	Just.bud.2013	Oppr.bud.2013	Regnskap 2012
Sentrale styringsorgan/politikk Planområde 1	1 953 812	1 692 400	1 566 000	1 815 635
Fellestjenester Planområde 2	9 697 311	9 884 500	9 845 000	9 702 885
Oppvekst og kultur Planområde 3	68 351 985	68 653 263	67 408 000	66 277 983
Helse og sosial Planområde 4	96 769 611	93 394 200	86 680 000	94 157 562
Næring og drift Planområde 5	8 664 830	6 434 000	5 697 000	10 978 281
Sigdal kirkelige fellesråd Planområde 6	2 791 900	2 791 900	2 733 000	2 725 800
Sum Planområder	188 229 448	182 850 263	173 929 000	185 658 145
Driftsprosjekter med egne bevilgninger	1 479 607	1 510 137	1 659 000	809 652
Momskomp.investeringer	-3 485 078	-4 000 000	0	-3 869 864
Utgifter utenom planområdene	-3 315 022	253 600	9 575 000	-8 128 405
Fordelt til drift	182 908 955	180 614 000	185 163 000	174 469 528

REGNSKAPSSKJEMA 2 A - INVESTERINGSREGNSKAP 2013

	Regnskap 2013	Just.bud.2013	Oppr.bud.2013	Regnskap 2012
FINANSIERINGSBEHOV				
Investeringer i anleggsmidler (se 2B)	24 972 783	22 411 261	5 319 000	33 625 083
Utlån og forskutteringer	1 990 019	1 449 000	1 000 000	1 827 123
Avdrag på lån	25 928 502	25 760 000	25 760 000	4 775 401
Avsetninger	87 430	443 063	0	5 644 113
Årets finansieringsbehov	52 978 733	50 063 324	32 079 000	45 871 720
FINANSIERING				
Bruk av lånemidler	-13 596 206	-13 438 400	-4 599 000	-30 604 662
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-116 915	-1 161 863	0	-558 060
Tilskudd til investeringer	-6 892 490	0	-632 000	-536 287
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-25 630 855	-30 416 000	-25 760 000	-6 482 528
Andre inntekter	-21 845	0	0	-22 612
Sum ekstern finansiering	-46 258 311	-45 016 263	-30 991 000	-38 204 150
Overført fra driftsregnskapet	-4 034 097	-4 594 000	-220 000	-5 956 879
Bruk av avsetninger	-2 686 325	-453 061	-868 000	-1 710 691
Sum finansiering	-52 978 733	-50 063 324	-32 079 000	-45 871 720
Udekket/udisponert	0	0	0	0

REGNSKAPSSKJEMA 2 B
INVESTERINGER I ANLEGGSMIDLER 2013

		Regnskap 2013	Just.bud.2013	Oppr.bud.2013
000000	Ikke tilordnet	50 260	4 000 000	0
010001	Elektronisk saksdistribusjon	68 426	149 000	99 000
010002	Nye nettsider, plattform og utforming	0	60 000	100 000
010030	Nytt økonomisystem erv	0	0	0
010040	Øk. system VISMA UNIQUE	544 922	750 000	0
020010	Utbedring eggedal skole	0	0	0
020020	Utbedring nerstad skole	180 731	145 000	0
020021	Uteområde nerstad skole - trafikksikkerh	988 221	741 000	0
020030	Utbedring ungdomsskolen	0	0	0
020033	SUS-automatiske døråpnere	157 191	85 000	0
020040	Ungd.skole/pr.samfunnshus nytt varmesyst	60 633	0	0
020050	Uteområde prestfoss skole	71 266	80 000	0
020060	Uteområde Prestfoss sfh/SUS	97 374	100 000	100 000
022001	Tilbygg ytre garderobe Enger barnehage	5 000	10 000	200 000
030010	Utredning og utvidelse av Sigdalsheimen	884 190	1 550 000	1 500 000
030011	Ny heis og hovedinngang SH	376 708	0	0
030012	Innkjøp PDA	0	0	120 000
030030	Omsorgsboliger prestfoss	8 577 031	8 500 000	0
030031	Inventar og møbler, nye omsorgsboliger i	138 274	100 000	100 000
030040	Universel utformet flyktningsbolig	3 829 586	0	0
050050	Klubbhus eggedal	0	0	0
050060	Prestfoss samf.hus, bygg	0	0	0
050061	Heis samfunnshus Prestfoss	97 406	0	0
050070	Kjøp av Hagan	860 461	10 461	0
060001	Sandsbråten,toalettbygg	0	0	0
060010	Planlegging nytt rensesanlegg eggedal	5 327 789	6 000 000	0
060013	Vannbehandlingsannlegg - n.eggedal	28 216	3 000 000	0
060020	Ledningskartverk	349 289	300 000	0
060022	Kjøp/instalering av vannmålere	298 765	490 000	400 000
060031	Boligfelt eggedal (fase 1)	1 662 643	350 000	0
060040	Kommunale veier	47 028	2 000 000	2 000 000
060041	Rabbenveien - kommunale veier	0	3 500 000	0
060042	Forskuttering Eggedalkrysset	-31 218	-31 200	0
060050	Sammenbygging adm.bygg	0	0	0
060070	Tiltak slambehandling	295 797	700 000	500 000
070010	Utbedring solumsmoen kapell	0	0	0
070042	Traktor Eggedal kirkegård	0	300 000	0
070080	Brannversling kirkene	0	0	200 000
920020	Edb skole	6 794		0
099999	Restbevilgning investering	0	-10 478 000	0
	Sum investeringer	24 972 783	22 411 261	5 319 000

HOVEDOVERSIKT DRIFTSREGNSKAP - 2013

	Note	Regnskap 2013	Just.bud.2013	Oppr.bud.2013	Regnskap 2012
DRIFTSINNTEKTER					
Brukerbetalinger		-9 080 681	-8 591 000	-8 591 000	-8 304 136
Andre salgs- og leieinntekter		-26 643 538	-27 413 700	-27 413 700	-24 755 135
Overføringer med krav til motytelser		-27 467 861	-18 008 700	-13 772 900	-27 155 740
Rammetilskudd fra staten		-109 858 937	-111 268 000	-111 268 000	-104 820 025
Andre statlige overføringer		-13 937 045	-11 793 000	-11 793 000	-12 711 392
Andre overføringer		-1 579 397	-315 500	-24 500	-228 310
Skatt på inntekt og formue		-85 730 240	-83 500 000	-83 500 000	-82 584 719
Andre direkte og indirekte skatter		-83 777	0	0	-75 617
Sum driftsinntekter		-274 381 475	-260 889 900	-256 363 100	-260 635 073
DRIFTSUTGIFTER					
Lønnsutgifter		127 812 939	122 578 850	128 255 550	120 587 423
Sosiale utgifter		32 069 458	34 362 900	28 616 300	28 774 576
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal t		27 946 527	27 275 250	27 292 250	27 593 877
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenestep		42 776 820	40 580 000	40 322 000	42 043 027
Overføringer		22 659 057	14 601 000	14 405 100	20 170 263
Avskrivninger	9	9 956 092	0	0	9 515 435
Fordelte utgifter		0	544 900	544 900	0
Sum driftsutgifter		263 220 893	239 942 900	239 436 100	248 684 602
Brutto driftsresultat		-11 160 582	-20 947 000	-16 927 000	-11 950 471
EKSTERNE FINANSTRANSASJONER					
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		-6 293 765	-5 446 200	-5 170 000	-8 665 970
Gevinst finansielle instrumenter		-3 038 911	-1 000 000	0	-380 548
Mottatte avdrag på lån		-324 266	-50 000	-50 000	-51 072
Sum eksterne finansinntekter		-9 656 942	-6 496 200	-5 220 000	-9 097 591
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter		6 061 197	7 383 000	7 383 000	7 388 036
Tap finansielle instrumenter		0	0	0	277 076
Avdragsutgifter	11	6 173 545	7 968 000	7 968 000	9 656 924
Utlån		367 553	50 000	50 000	54 000
Sum eksterne finansutgifter		12 602 296	15 401 000	15 401 000	17 376 036
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner		2 945 354	8 904 800	10 181 000	8 278 446
Motpost avskrivninger	9	-9 956 092	0	0	-9 515 435
Nettodriftsresultat	16	-18 171 321	-12 042 200	-6 746 000	-13 187 460
AVSETNINGER					
Bruk av tidligere års regnskapsm.mindre forbruk	7	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	7	-762 347	-772 000	-150 000	-2 756 013
Bruk av bundne fond	7	-1 937 577	-2 419 000	-2 133 000	-2 080 697
Sum bruk av avsetninger		-2 699 925	-3 191 000	-2 283 000	-4 836 710
Overført til investeringsregnskapet		4 034 097	4 594 000	220 000	5 956 879
Avsetninger disposisjonsfond	7, 17	5 456 124	4 569 200	2 739 000	1 532 133
Avsetninger til budne fond	7	10 634 609	6 070 000	6 070 000	10 535 158
Sum avsetninger	7	20 124 830	15 233 200	9 029 000	18 024 171
Regnskapsmessig mindreforbruk		-746 416	0	0	0

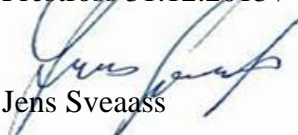
HOVEDOVERSIKT INVESTERINGREGNSKAP 2013

	Note	Regnskap 2013	Just.bud.2013	Oppr.bud.2013	Regnskap 2012
Salg av driftsmidler og fast eiendom		-82 548	-1 127 496	0	-558 060
Overføringer med krav til motytelse		-75 000	-4 656 000	0	-1 897 573
Statlige overføringer		-5 915 404	0	-632 000	-250 000
Andre overføringer		-977 086	0	0	-286 287
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		-21 845	0	0	-22 612
Sum inntekter		-7 071 883	-5 783 496	-632 000	-3 014 533
INVESTERINGSUTGIFTER					
Lønnsutgifter		64 556	0	0	11 436
Sosiale utgifter		6 299	0	0	1 452
Varer og tjenester i kommunal egenprod.		14 394 305	12 097 261	4 619 000	17 051 064
Kjøp av tjenester som erstatter egenprod.		7 022 544	6 264 000	500 000	12 541 268
Overføringer		3 485 078	4 050 000	200 000	4 019 864
Renteutg. og omkostninger		0	0	0	0
Sum utgifter		24 972 783	22 411 261	5 319 000	33 625 083
FINANSUTGIFTER					
Avdragsutgifter	17	25 928 502	25 760 000	25 760 000	4 775 401
Utlån		1 541 000	1 000 000	1 000 000	1 422 655
Kjøp av aksjer og andeler		449 019	449 000	0	404 468
Dekning av tidligere års udekket merf.	7	0	377 496	0	5 621 501
Avsatt til ubundne investeringsfond	7	65 585	65 567	0	0
Avsetninger til bundne fond	7	21 845	0	0	22 612
Sum finansieringstransaksjoner		28 005 951	27 652 063	26 760 000	12 246 637
Finansieringsbehov		45 906 850	44 279 828	31 447 000	42 857 187
FINANSIERING					
Bruk av lån	17	-13 596 206	-13 438 400	-4 599 000	-30 604 662
Mottatte avdrag på utlån	17	-25 555 855	-25 760 000	-25 760 000	-4 584 955
Salg av aksjer og andeler		-34 367	-34 367	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet		-4 034 097	-4 594 000	-220 000	-5 956 879
Bruk av disposisjonsfond	7	-305 504	-12 600	0	-234 697
Bruk av ubundne investeringsfond	7	-10 461	-10 461	0	-23 311
Bruk av bundne fond	7	-2 370 360	-430 000	-868 000	-1 452 683
Sum finansiering		-45 906 850	-44 279 828	-31 447 000	-42 857 187
Udekket/udisponert		0	0	0	0

HOVEDOVERSIKT BALANSEREGNSKAP 2013

	Note	Regnskap 2013	Regnskap 2012
EIENDELER			
(A) Anleggsmidler			
Faste eiendommer og anlegg	9	299 384 753	285 158 241
Utstyr, maskiner og transportmidler	9	9 141 268	8 408 682
Utlån	12	98 031 465	122 003 032
Aksjer og andeler	4	9 655 652	9 241 000
Pensjonsmidler	6	213 401 183	192 801 947
Sum anleggsmidler		629 614 321	617 612 903
(B) Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer		25 945 632	19 852 860
Premieavik	6	15 535 394	13 461 569
Aksjer og andeler	5	20 352 292	15 698 107
Kasse, bankinnskudd		67 050 517	66 857 979
Sum omløpsmidler		128 883 834	115 870 515
SUM EIENDELER (A + B)		758 498 155	733 483 417
EGENKAPITAL OG GJELD			
(C) EGENKAPITAL			
Disposisjonsfond	7	-16 756 241	-12 367 968
Bundne driftsfond	7	-55 757 644	-48 769 372
Ubundne investeringsfond	7	-60 397	-5 274
Bundne investeringsfond	7	-250 558	-890 314
Regn.messig mindreforbruk		-746 416	0
Endr. i regnskapsprinsipp (drift)		-1 773 575	-1 773 575
Udekket i investeringsregnskapet	7	377 496	377 496
Kapitalkonto	8	-132 701 218	-132 690 073
SUM EGENKAPITAL		-207 668 553	-196 119 080
(D) GJELD			
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Pensjonsforpliktelse	6	-282 217 414	-251 721 300
Andre lån	11	-227 831 178	-245 166 755
Sum langsiktig gjeld		-510 048 592	-496 888 055
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Annen kortsiktig gjeld		-36 331 748	-36 040 612
Premieavik	6	-4 449 262	-4 435 671
Sum kortsiktig gjeld		-40 781 010	-40 476 283
SUM GJELD (D)		-550 829 602	-537 364 338
SUM EGENKAPITAL OG GJELD (C+D)		-758 498 155	-733 483 418
(E) MEMORIAKONTI			
Ubrukte lånemidler		13 189 125	12 018 861
Andre memoriakonti		0	0
Motkonto for memoriakontiene		-13 189 125	-12 018 861
SUM MEMORIAKONTI		0	0

Prestfoss 31.12.2013 / 07.04.2014

Jens Sveaass

Sigdal kommune

Noter til regnskapet 2013

Note 1 Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering

Regnskapet er avlagt i henhold til kommuneloven og god kommunal regnskapsskikk.

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet innebærer at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Drifts- og investeringsregnskap

Alle løpende inntekter og innbetalinger, og anvendelse av disse skal regnskapsføres i driftsregnskapet.

Bruk av lånemidler og inntekter knyttet til varige driftsmidler og finansielle anleggsmidler inntektsføres i investeringsregnskapet. Andre inntekter som er uvanlige og uregelmessige inntektsføres også i investeringsregnskapet. Alle investeringer utgiftsføres i investeringsregnskapet og balanseføres.

Vurderingsregler

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler.

Kommunens anleggsmidler er vurdert til brutto anskaffelseskost. Dvs at mottatte tilskudd ikke er fratrukket i anskaffelseskost. Renteutgifter er ikke lagt til anskaffelseskost ved lånefinansiering. Dersom virkelig verdi av anleggsmidler er lavere enn bokført verdi og verdifallet ikke forventes å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet/ tatt i bruk i kommunen. Avskrivning og nedskrivning av anleggsmidler påvirker ikke resultatet i kommunens drifts- eller investeringsregnskap.

Omløpsmidlene er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Pensjoner

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som hhv anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Pensjonsforpliktelsen består av den diskonterte verdi av de samlede fremtidige pensjonsytelser som er opptjent ved utgangen av året. Forpliktelsen er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og regulering av grunnbeløpet i folketrygden. Årets pensjonskostnad er endringen i forpliktelsen fra begynnelsen til slutten av året. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet med tilbakeføring over de neste 10 årene.

Anskaffelseskost

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Organisering av kommunens virksomhet

Den samlede virksomheten til kommunen er organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon. Sigdal Energi og Horga Kraftverk er en del av kommunen som juridisk enhet, men avlegger selvstendig regnskap etter regnskapsloven, og inngår ikke i kommunens regnskap.

Note 2 Endring i arbeidskapital

tall i tusen

Balanseregnskapet :	2013	2012	Endring
Omløpsmidler	128 884	115 871	
Kortsiktig gjeld	40 781	40 476	
Arbeidskapital	88 103	75 394	12 710

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	274 381	
Inntekter investeringsregnskap	7 050	
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner	48 865	
Sum anskaffelse av midler	330 297	330 297
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	253 265	
Utgifter investeringsregnskap	24 973	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	40 521	
Sum anvendelse av midler	318 758	318 758
Anskaffelse - anvendelse av midler		11 538
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)		1 170
Endring arbeidskapital i drifts-og inv.regnsk.		12 710

Note 3 Kommunens garantiansvar

tall i tusen

Gitt overfor - navn	Beløp pr 31.12.13	Beløp pr 31.12.12	Utløp
Sigdal Borettslag	4 386	4 561	2033

Note 4 Aksjer og andeler - anleggsmidler

tall i tusen

Selskapets navn	Andel	Balanse 31.12.13	Balanse 31.12.12
Aksjer			
Modum Industri	0,18	10	10
Midt-Nett AS	33,4	4 175	4 175

Haglebu vann/avløp	52,10	198	198
Tempelseter vann/avløp	51,05	194	194
Buskerud kommunerevisjon IKS	1,00	27	27
Lauvlia IKS	66,67	1 000	1 000
Egenkapitalinnskudd KLP		3 271	2 822
Vestviken IKS	1,30	32	32
Buskerud Kollektivtrafikk AS	0,01	0	34
Drammen Brannvesen (DRBV)	3,60	749	749
Sum aksjer og andeler		9 655	9 241

For mange av kommunenes aksjer og andeler vil det ikke foreligge noen reell markedsverdi. Markedsverdi er ikke opplyst fordi den ikke kan fastslås på rimelig sikker måte.

Note 5 Aksjer og andeler - omløpsmidler

tall i tusen

	Kostpris	Markeds- verdi	Balanse 31.12.13	Urealisert tap+/ urealisert gevinst-
Terra Utbytte	5 000	3 980	3 980	1 020
Grunnfondsbevis	5 105	2 788	2 788	2 317
KLP Pensjon II, obligasjonsfond	9 000	9 007	9 007	
KLP AksjeNorge Indeks II	4 500	4 577	4 577	
	23 605	20 352	20 352	3 337

Plasseringene i Terra Utbytte og diverse grunnfondsbevis er verdsatt til laveste verdi av kostpris og markedsverdi. Årets urealisert gevinst er på kr. 1.563.185,-

Plasseringene i KLP er verdsatt til virkelig verdig. Ila 2013 var realisert en del av aksjer.

Årets gevinst er på kr. 1.340.491,-

Urealisert tap og gevinst er tilført det aktuelle fondet og påvirker ikke "bunnlinje" i regnskapet.

Note 6 Pensjon

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Ordningen gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Framtidige ytelser innen pensjon blir utregnet ut fra tallet på opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder.

Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp fond til dekning av framtidige AFP-pensjoner.

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og regulering av grunnbeløpet i folketrygden. Det vil normalt være forskjell mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket som har oppstått tom år 2010 tilbakeføres igjen over de neste 15 årene. Premieavviket fom år 2011 tilbakeføres over de neste 10 årene.

tall i tusen

Årets netto pensjonskostnad	2013	2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	13 099	11 685
Rentekostnad av årets pensjonsforpliktelse	10 526	10 510
Brutto pensjonskostnad	23 624	22 195
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-9 701	-9 479
Netto pensjonskostnad	13 923	12 716
Sum amortisert premieavvik	873	231
Avregning for tidligere år	0	-16
Administrasjonsomkostninger	804	665
Samlet kostnad	15 600	13 596

Årets netto pensjonskostnad er nåverdien av årets pensjonsopptjening tillagt rentekostnader av påløpte pensjonsforpliktelser, og fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene. Netto pensjonskostnad tillagt administrasjonskostnader og regnskapsført premieavvik utgjør årets samlede pensjonskostnad.

Premieavvik	2013	2012
Forfalt premie (inkludert administrasjonskostnad)	17 400	19 790
Avregning for tidligere år	0	16
Administrasjonskostnad	-804	-665
Netto pensjonskostnad	-13 923	-12 716
Premieavvik i regnskapsåret	2 673	6 426

Samlet premieavvik	2013	2012
Samlet premieavvik 01.01	7 941	1 746
Premieavvik for året	2 673	6 426
Resultatført 1/15 av tidligere års premieavvik	-873	-231
Samlet premieavvik 31.12	9 740	7 941
Premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift	11 086	9 026
Herav oppført under omløpsmidler	15 535	13 462
Herav oppført under kortsiktig gjeld	-4 449	-4 436

Hvis pensjonspremien overstiger netto pensjonskostnad, skal premieavviket inntektsføres og balanseføres mot kortsiktig fordring. I 2013 overstiger innbetalt premie netto pensjonskostnad med kr 3.050.149 inkl. arbeidsgiveravgift, og differansen bokføres mot kortsiktig fordring. Utgiftsføring i 2013 blir dermed kr 3.050.149 lavere enn den innbetalte premien.

Pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler	2013	2012
Brutto påløpt forpliktelse	273 713	244 440
Pensjonsmidler	213 401	192 802
Netto pensjonsforpliktelse	60 312	51 638
Arb.g.avg av netto pensjonsforpliktelse	8 504	7 281
Pensjonsforpliktelse inkludert arbeidsgiveravgift	282 217	251 721

Beregnete pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld. Nedenfor gis en spesifisering av innholdet i pensjonsforpliktelsene og -midlene.

Spesifikasjon pensjonsforpliktelse	2013	2012
Estimert forpliktelse 01.01.	244 440	227 802
Årets opptjening	13 099	11 685
Rentekostnad	10 526	10 510
Utbetaling	-6 043	-5 161
Amortisering estimatavvik	11 692	-396
Brutto påløpt forpliktelse	273 713	244 440

Spesifikasjon pensjonsmidler	2013	2012
Estimerte pensjonsmidler 01.01.	192 802	178 617
Innbetalt premie	17 400	19 790
Administrasjonskostnader	-804	-665
Utbetalinger	-6 043	-5 161
Forventet avkastning	9 701	9 479
Amortisering estimatavvik	345	-9 258
Pensjonsmidler	213 401	192 802

Nedenfor spesifiseres estimatavvik for både pensjonsforpliktelser og - midler. Estimataavvik oppstår som følge av ny beregning i år av balanseførte forpliktelser og midler i fjor. Ved ny beregning skal oppdaterte grunnlagsdata og årets forutsetninger legges til grunn.

Estimatavvik forpliktelser	2013	2012
Fakstisk forpliktelse 01.01.	256 132	227 407
Estimert forpliktelse 01.01.	244 440	227 802
Estimatavvik forpliktelse 01.01.	11 692	-396
Akkumulert avvik tidligere år	0	0
Amortisert avvik i år	-11 692	396
Samlet avvik forpliktelse 31.12.	0	0

Estimatavvik midler	2013	2012
Faktiske pensjonsmidler 01.01.	193 147	169 359
Estimerte pensjonsmidler 01.01.	192 802	178 617
Estimatavvik midler 01.01.	-345	9 258
Akkumulert avvik tidligere år	0	0
Amortisert avvik i år	345	-9 258
Samlet avvik midler 31.12.	0	0

FORUTSETNINGER (i prosent)

	2013	2012
Forventet avkastn.pensjonsmidler		
KLP (Kommunal Landspensjonskasse)	5,00	5,50
SPK (Statens Pensjonskasse)	4,35	4,85
Diskonteringsrente	4,00	4,50
Forventet årlig lønnsvekst	2,87	3,16
Forventet årlig regulering av pensjon og grunnbeløp i folketrygden	2,87	3,16

Note 7 Bruk og avsetning av fond

<i>tall i tusen</i>	2013	2012
Samlede avsetninger og bruk av avsetninger i året		
Avsetninger	16 178	12 090
Bruk av fond	5 386	6 547
Til inndekning/avsetning senere år	746	0
Netto avsetninger	11 538	5 543
Disposisjonsfond		
Beholdning 01.01.	12 368	13 827
Bruk i driftsregnskapet	762	2 756
Bruk i investeringsregnskapet	306	235
Avsetninger til fondene	5 456	1 532
Omklassifisering av kommunalt næringsfond til bundet fond	0	0
Beholdning 31.12.	16 756	12 368
Bundne driftsfond (inkludert kommunalt næringsfond)		
Beholdning 01.01.	48 769	41 768
Bruk i driftsregnskapet	1 938	2 081
Bruk i investeringsregnskapet	1 709	1 453
Avsetninger til fondene	10 635	10 535
Beholdning 31.12.	55 758	48 769
Ubundet investeringsfond		
Beholdning 01.01.	5	28
Avsetninger til fondet	66	0
Bruk av fondet	10	23
Beholdning 31.12.	60	5
Bundne investeringsfond		
Beholdning 01.01.	890	868
Avsetninger til fondene	22	23
Bruk av fondene	662	0
Beholdning 31.12.	251	890
Udisponert resultat drift (mindreforbruk)		
Beholdning 01.01.	0	0
Årets udisponerte resultat (mindreforbruk)	746	0
Årets disponering av resultat (mindreforbruk)	0	0
Beholdning 31.12.	746	0
Udekket investeringsregnskapet		
Beholdning 01.01.	377	5 999
Udekket i investeringsregnskapet i år	0	0
Dekning av tidligere års udekket i investeringsregnskapet	0	5 622
Beholdning 31.12.	377	377

Note 8 Kapitalkonto

<i>tall i tusen</i>	DEBET	KREDIT
Inngående balanse 1.1 .12		132 690
Endringer i perioden:		
Fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler - salg	7	
Fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler - avskrevet	9 956	
Fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler - nedskrevet	31	
Utlån - avdrag	25 880	
Utlån - avskrivning/tap	0	
Eksterne lån - bruk	13 596	
Pensjonsforpliktelse - økning	30 496	
Fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler - aktivert		24 954
Kjøp av aksjer/andeler	34	0
Egenkapitalinnskudd KLP - aktivert		449
Utlån		1 909
Eksterne lån - avdrag		32 102
Pensjonsmidler - økning	37	20 636
Utgående balanse 31.12.12	132 701	

Note 9 Anleggsmidler

<i>tall i tusen</i>	Utstyr, maskiner, transport- midler	Brannbiler tekniske anlegg	Bygg, boliger, veier m.m.	Boligfelt, utbedrings- områder	SUM
Anskaffelseskost 31.12.12	27 245	43 648	323 859	5 745	400 498
Omklassifisering	0	0	0	0	0
Årets tilgang	2 376	5 645	16 933	0	24 954
Årets avgang	0	0	0	-7	-7
Anskaffelseskost 31.12.13	29 621	49 293	340 792	5 738	425 445
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.13	20 480	20 726	75 712	0	116 919
Bokført verdi pr. 31.12.13	9 141	28 567	265 080	5 738	308 526
Årets avskrivninger	1 643	1 356	6 957	0	9 956
Årets nedskrivninger	0	0	31	0	31
Økonomisk levetid	5 -10 år	20 år	40 - 50 år	Ikke-	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	avskrivbar	

Note 10 Investeringsoversikt

tall i tusen

Prosjekt	Budsjett 2013	Medgått 2013
Oversikten viser prosjekter med investering over 1 millioner kroner i regnskapet for 2013.		
030030 Omsorgsboliger Prestfoss		
Kostnader	8 500	6 862
<u>Finansiering:</u>		
Bruk av lån	3 794	2 207
Husbank tilskudd	4 706	4 655
Udekket		0

Avviket mellom budsjett og medgått skyldes periodiseringen av bevilgningen.

030040 Universel utformet flyktningsbolig		
Kostnader	3 367	3 076
<u>Finansiering:</u>		
Bruk av lån	694	694
Bruk av bundne dr.fond	2 000	1 708
Husbank tilskudd	674	674
Udekket		0

060010 Nytt renselanlegg Eggedal		
Kostnader	6 000	5 328
<u>Finansiering:</u>		
Bruk av lån	6 000	5 328
Udekket		0

Avviket mellom budsjett og medgått skyldes periodiseringen av bevilgningen.

060031 Boligfelt Eggedal (Fase 1)		
Kostnader	1 138	1 340
<u>Finansiering:</u>		
Bruk av lån	1 138	1 340
Udekket		0

Prosjektet gikk ut over bevilgningen med kr. 201.730,-. Ble finansiert med ubrukte lånemidler. I 2014 skal det fremmes sak om finansiering av investeringer med tilsvarende beløp.

Note 11 Langsiktig lån og avdrag

tall i tusen

Kommuneloven § 50 nr 7 har bestemmelser om at kommunens totale langsiktige gjeld til egne driftsmidler skal avdras med like årlige avdrag, og at gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde ikke kan overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler.

Ved inngåelse av nye låneopptak fastsettes avdragstid på lånet ut fra gjennomsnittlig avskrivningstid på de anleggsmidler som blir lånefinansiert, i samsvar med avskrivningsreglene i forskrift om årsregnskap og årsberetning § 8.

	2013	2012
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	6 174	9 657
Minste tillatte avdrag beregnet ut fra forenklet formel	5 895	5 812
Avvik	279	3 845

Det positive avviket betyr at kommunen betaler tilsvarende mer i avdrag enn det som antas å være kapitalslitet på anleggsmidlene (avskrivningene).

Fordeling av L-gjeld i kommunen på ulike områder :	31.12.2013	31.12.2012
Lån til selvkostområdene i kommunen		
Vann - og avløpssektoren	21 895	12 629
Andre selvkostområder	0	0
Startlån og formidlingslån	9 833	9 761
Utlån til forskuttering vei (se note 12)	40 000	65 000
Ubrukte lånemidler	13 189	12 019
Langsiktig gjeld på kommunens øvrige tjenesteområder	142 914	145 758
Kommunens totale langsiktige gjeld	227 831	245 167

Av kommunes gjeld pr 31.12.13 er 63,41 millioner kroner til fast rente mellom 2,58 og 4,29 prosent. Gjennomsnittlig flytende rente i 2013 var på 2 prosent.

Sigdal Energi og Horga Kraftverk er en del av kommunen som juridisk enhet, men avlegger selvstendig regnskap etter regnskapsloven. Gjeld i selskapene pr 31.12.13 inngår som en del av kommunens totale gjeldsforpliktelser, og kommer i tillegg til den totale langsiktige gjelden i kommunes regnskap.

	31.12.2013	31.12.2012
Sigdal Energi og Horga Kraftverk	70 945	75 589

Av gjelden pr. 31.12.13 er 57,9 millioner kroner knyttet til Horga Kraftverk. Som følge av svtale med Drammen kommune om utbygging av Horga dekkes 75 prosent av renter og avdrag på dette lånet av EB Kraftproduksjon AS som har overtatt avtalen fra Drammen kommune.

Note 12 Langsiktige utlån

tall i tusen

Gitt overfor - navn	Beløp pr 31.12.13	Beløp pr 31.12.12
Midt Nett Buskerud AS	50 100	50 100
Statens vegvesen ¹⁾	40 000	65 000
Startlån	7 633	6 648
Haglebu skisenter AS	0	80
Sosiale utlån	268	131
Sigdal og Eggedal Turistervice AS	28	42
Andre utlån	2	2
Sum utlån	98 031	122 003

1) Kommunen hadde ved inngangen til 2013 lånt ut 65 millioner kroner til Statens vegvesen i forbindelse med forskuttering av utbygging av fylkesveg 287. 26,9 millioner kroner er forskuttering av strekningen Prestfoss - Hole bru, 38,1 millioner kroner til strekningen Hole bru - Foss bru. 25 millioner av lånet ble betalt tilbake 31. januar 2013, og 40 millioner av lånet betales tilbake i perioden 2014-2017. Lånet er avdragsfritt, og renter dekkes av kompensasjon fra staten for bortfall av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Kommunen har tatt opp avdragsfritt lån for å dekke opp utlånene.

Note 13 Selvkostområder

tall i tusen

	2013	2012
Vann		
Inntekter	2 277	2 578
Kostnader	2 109	1 893
Korrigerings tidligere års feil	-27	5
Kalkulert renteinntekt	-1	-11
Overskudd(+)/underskudd(-)	140	680
Dekningsgrad	108 %	136 %
Bundne driftsfond pr 31.12.	41	0
Avløp		
Inntekter	2 232	2 542
Kostnader	2 694	2 656
Korrigerings tidligere års feil	-41	5
Kalkulert renteinntekt	36	40
Overskudd(+)/underskudd(-)	-467	-69
Dekningsgrad	83 %	96 %
Bundne driftsfond pr 31.12.	1 144	1 611

Slam		
Inntekter	2 103	1 478
Kostnader	1 796	1 820
Korrigering tidligere års feil	-16	7
Kalkulert renteinntekt	-33	-29
Overskudd(+)/underskudd(-)	258	-364
Dekningsgrad	117 %	81 %
Bundne driftsfond pr 31.12.	0	0
Renovasjon		
Inntekter	4 939	4 842
Kostnader	4 275	4 127
Korrigering tidligere års feil	-17	5
Kalkulert renteinntekt	27	8
Overskudd(+)/underskudd(-)	674	728
Dekningsgrad	116 %	117 %
Bundne driftsfond pr 31.12	1 369	694
Plansak		
Inntekter	459	476
Kostnader	976	978
Korrigering tidligere års feil	-33	21
Kalkulert renteinntekt	-32	-17
Overskudd(+)/underskudd(-)	-582	-498
Dekningsgrad	47 %	49 %
Bundne driftsfond pr 31.12	0	0
Bygg/utslipp		
Inntekter	2 603	1 994
Kostnader	2 661	2 573
Korrigering tidligere års feil	-97	81
Kalkulert renteinntekt	-38	-27
Overskudd(+)/underskudd(-)	-193	-525
Dekningsgrad	98 %	77 %
Bundne driftsfond	0	0
Kart/oppmåling		
Inntekter	2 131	1 837
Kostnader	2 454	3 034
Korrigering tidligere års feil	-106	59
Kalkulert renteinntekt	-52	-28
Overskudd(+)/underskudd(-)	-481	-1 166
Dekningsgrad	87 %	61 %
Bundne driftsfond pr 31.12	0	0

Note 14 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor

Det var 225,44 årsverk i kommunen i 2013. Dette er en økning på 10,44 årsverk fra året før.

	2013	2012
Lønn	656 256	646 190
Andre ytelser	871	827
Pensjon	201 471	198 380
Ytelser til ordfører	858 598	845 397
Lønn	902 368	832 078
Andre ytelser	871	827
Pensjon	132 919	122 565
Ytelser til rådmann	1 036 158	955 470

Sigdal Energi dekker 20 % av utgiftsført lønn til rådmann, for oppgaven som daglig leder i Sigdal Energi.

Kommunens revisor er Buskerud kommunerevisjon IKS. Samlede godtgjørelser til revisjon utgjør for 2013 kr 360.000,-. Revisjonen fordeler seg med kr 130.000 på regnskapsrevisjon, kr. 27.000,- på forvaltningsrevisjon og kr 203.000,- på annen bistand.

Note 15 Vesentlige forpliktelser

Interkommunale Pedagogisk psykologisk tjenesten (PPT)

Kommunen har inngått samarbeidsavtale om drift av Pedagogisk psykologisk tjenesten sammen med Modum kommune og Krødsherad kommune. Avtalen opphører når noen av kommuner trekker seg ut. Totale utgifter til drift av PPT i 2013 var kr 1.422 557.

Kommunal medfinansiering av skoleskyss

Fylkeskommune skal organisere skyssen til skoleelever som har rett til skyss, jf. Opplæringsloven. Det ble formelt inngått avtale mellom Sigdal kommune og Buskerud kollektivtransport AS våren 2013 for kommunens egenandel i forbindelse med skoleskyss. Totale utgifter til skoleskyss utgjorde 3,1 millioner kroner i 2013.

Drift av ikke kommunale barnehager

Kommunen er forpliktet til å betale driftstilskudd og kapitaltilskudd til ikke kommunale barnehager som er opprettet før 2011. Totale utgifter utgjorde 14,8 millioner kroner i 2013.

Tjenester til funksjonshemmede

Kommunen har inngått avtale med Modum kommune om plass i omsorgsbolig. Avtalen opphører ved endring av behov. Totale utgifter etter fratrukket tilskudd var kr 1.599.000,- i 2013.

Samhandlingsreformen

Fom 2012 bidrar kommunen med 20 prosent av statens kostnader i forbindelse med sykehusinnleggelser. I 2013 utgjorde kostnader til kommunal medfinansiering kr. 3 835 648,- (kostnadsestimat for 2013, kilde HELFO)

Avtale Ringerike legevakt

Kommunens andel i Ringerike interkommunale legevaktsordning er for 2013: kr 1.006.465,-

Kommunale veier

Kommunen har fortsatt kontraktfestett vedlikehold på 12 ulike veistrekninger. Totale utgifter til kontraktfestet veivedlikehold for 2013 utgjorde kr 1.650.000,-

Renovasjon og slam

Slamutgifter som relateres direkte til inngått avtale for tvungen slaminnsamling utgjorde totalt ca. kr 1.453.000,- i 2013, og løper for ett år av gangen.

Innenfor renovasjon har kommunen inngått separate avtaler for henholdsvis innsamling og behandling. Totale kostnader i tilknytning til innsamling og transport av husholdningsavfall var i 2013 på kr 1.500.000,- og i tilknytning til behandling var på kr 1.652.000,-. Avtale for renovasjon gjaldt frem til 31.12.13.

Note 16 Netto driftsresultat

tall i tusen

	2013	2012
Netto driftsresultat iht. årsregnskapet	-18 171	-13 187
For at netto driftsresultat skal gi økonomisk informasjon om hvordan driften i kommunen har vært siste år, må det korrigeres for følgende forhold:		
- Bruk av bundne fond	-1 938	-2 081
+ Avsetning til bundne fond	10 635	10 535
+ Kursgevinst på finansielle plasseringer (se note 5)	1 563	381
- Kurstap på finansielle plasseringer (se note 5)	0	-277
Korrigert netto driftsresultat	-7 911	-4 629

Note 17 Spesielle poster/transaksjoner

Nedskrivning av anlegg

Anlegget - Eggedalsskryset ble nedskrevet med kr. 31.217,-. Dette skyldes tilbakeføring av kredittnota for kostnader i 2012.

Budsjettavvik innen avsetning til disposisjonsfond

Budsjettavvik på 0,9 millioner kroner skyldes førs og fremst større urealisert gevinst på plasseringer i EIKA utbytte (Terra utbytte) og Grunnfondsbevis enn det var anslått. Gevinsten var budsjettert med 1 million kroner, mens den ble 1,6 millioner kroner i 2013, samt realisert (solgt) tegningsrett for 0,1 mill. kroner. Disse var avsatt til Trillemarkafondet (se note 5).

LEGATER - SIGDAL KOMMUNE

Det felles kommunale utdanningslegat - Org.nr. 979316011

Resultatregnskap		Regnskap 2013		Regnskap 2012	
Driftsinntekter		kr	0,00	kr	0,00
Sum driftsinntekter		kr	0,00	kr	0,00
Driftsutgifter					
Legatporsjoner elever		kr	19 000,00	kr	24 000,00
Legatporsjon 3% til bibliotek		kr	276,00	kr	329,00
Legatporsjon 4% til menighetsråd		kr	368,00	kr	439,00
Tilsynsavgift		kr	1 600,00	kr	1 600,00
Sum driftsutgifter		kr	21 244,00	kr	26 368,00
Finansinntekter					
Renteinntekter bank	(6)	kr	23 645,33	kr	25 113,78
Sum finansinntekter		kr	23 645,33	kr	25 113,78
Finansutgifter					
Gebyr bank		kr	0,00	kr	0,00
Sum finansutgifter		kr	0,00	kr	0,00
Resultat	(8)	kr	2 401,33	kr	-1 254,22
Balanse					
Omløpsmidler					
Bankinnskudd og fordringer		kr	971 380,91	kr	968 988,64
Sum omløpsmidler		kr	971 380,97	kr	968 988,64
Sum eiendeler		kr	971 380,97	kr	968 988,64
Egenkapital					
Fri egenkapital pr. 01.01		kr	46 532,48	kr	47 786,70
Resultat tillagt fri egenkapital	(8)	kr	2 401,33	kr	-1 254,22
Overf. fra fri til bundet ekap.		kr	0,00	kr	0,00
Fri egenkapital pr. 31.12	(7)	kr	48 933,81	kr	46 532,48
Bundet egenkapital pr. 01.01		kr	315 000,00	kr	315 000,00
Legat Bergerud (bundet)		kr	307 456,16	kr	307 456,16
Legat Hjelmerud (bundet)		kr	300 000,00	kr	300 000,00
Resultat tillagt bundet egenkap.		kr	0,00	kr	0,00
Bundet egenkapital pr. 31.12		kr	922 456,16	kr	922 456,16
Sum egenkapital		kr	971 389,97	kr	968 988,64
Gjeld					
Kortsiktig gjeld		kr	0,00	kr	0,00
Sum gjeld		kr	0,00	kr	0,00
Sum egenkapital og gjeld		kr	971 389,97	kr	968 988,64

Prestfoss, 31. mars 2014

Styrets leder

Kari Kolbræk Osh

Styremedlem

Arne Edvin Tønder

Styremedlem

Stig Johnsen

Det felles kommunale utdanningslegat Org.nr. 979 316 011

Sigdal kommune
Kommunehuset
3350 PRESTFOSS

Noter til årsregnskapet for 2013

1. Regnskapet er avlagt etter regnskapsloven. Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn.
2. Det felles kommunale utdanningslegat er et legat som ligger under Sigdal kommune. Sigdal kommune er forretningskontor, og regnskapet føres ved økonomiavdelingen.
3. Det blir ikke utbetalt ytelser til ledende personer. Revisjon blir dekket av Sigdal kommune.
4. Legatet har ingen ansatte. Legatet har ikke ytet lån eller stilt sikkerhet for ledende personer.
5. Legatets kapital er plassert som bankinnskudd i DNB, på samme vilkår som for Sigdal kommune.
6. Fordeling renteinntekter 2013: Utdanningslegat kr 8.666,47, Legat Bergerud kr 7.581,39, Legat Hjelmerud kr 7.397,47.
7. Fordeling fri egenkapital pr. 31.12.2013: Utdanningslegat kr 26.717,36, Legat Bergerud kr 16.021,25, Legat Hjelmerud kr 6.195,20.
8. Overskudd for 2013 på kr 2.401,33 øker fri egenkapital, og er fordelt forholdsmessig mellom bundet kapital i de respektive legat.

Årsberetning

1. Avkastning av urørlig kapital på kr 315.000,- i det felles kommunale utdanningslegat skal deles med 3% til Folkebiblioteket, 4% til Menighetsrådet, og 93% til utdanningssøkende ungdom etter avsluttet grunnskole.
2. I henhold til kommunestyresak 30/05 går avkastning av bundet kapital på kr 307.456,16 (legat til Gunhild Bergeruds minne) i sin helhet til utdanningssøkende ungdom etter avsluttet grunnskole.
3. Det framgår av sak KS-09/30 at avkastning av bundet kapital på kr 300.000,- (Martin Hjelmeruds legat), minimum kr 10.000,-, skal samlet gis som støtte til utdanning etter videregående skole.
4. Total bundet kapital utgjør kr 922.456,16. Legatet håndteres av Sigdal kommune.
5. Størrelsen på utdeling av legatet er lik forrige års renteinntekter, redusert med buffer for senere år. Grunnkapitalen er bundet. Forutsetningen for videre drift er derfor til stede.
6. Legatets virksomhet har ingen innvirkning på det ytre miljø.

Prestfoss, 31. mars 2014

Styrets leder Styremedlem Styremedlem

LEGATER - SIGDAL KOMMUNE

Kittil og Olaf Elverums legat - Org.nr. 977113067

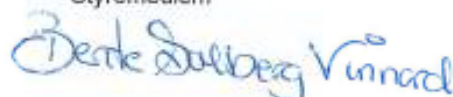
Resultatregnskap	Note	Regnskap 2013		Regnskap 2012	
Driftsinntekter		kr	0,00	kr	0,00
Sum driftsinntekter		kr	0,00	kr	0,00
Driftsutgifter					
Velferdstiltak Sigdalsheimen		kr	2 241,40	kr	3 864,66
Tilsynsavgift mv.		kr	650,00	kr	688,75
Sum driftsutgifter		kr	2 891,40	kr	4 553,41
Finansinntekter					
Renteinntekter bank		kr	3 776,93	kr	4 107,04
Sum finansinntekter		kr	3 776,93	kr	4 107,04
Finansutgifter					
Gebyr bank		kr	0,00	kr	0,00
Sum finansutgifter		kr	0,00	kr	0,00
Resultat	6	kr	885,53	kr	- 446,37
Balanse					
Omløpsmidler					
Bankinnskudd		kr	156 141,06	kr	158 953,58
Kortsiktig fordring		kr	4 000,00	kr	0,00,70
Sum omløpsmidler		kr	160 141,06	kr	158 953,58
Sum eiendeler			160 141,06	kr	158 953,58
Egenkapital					
Fri egenkapital pr. 01.01		kr	14 562,13	kr	15 008,50
Resultat tillagt fri egenkapital	6	kr	885,53	kr	- 446,37
Fri egenkapital pr. 31.12		kr	15 447,66	kr	14 562,13
Urørlig egenkapital pr. 01.01		kr	140 000,00	kr	140 000,00
Resultat tillagt urørlig egenkap.		kr	0,00	kr	0,00
Urørlig egenkapital pr. 31.12		kr	140 000,00	kr	140 000,00
Sum egenkapital		kr	155 447,66	kr	154 562,13
Gjeld					
Kortsiktig gjeld		kr	4 693,40	kr	4 391,45
Sum gjeld		kr	4 693,40	kr	4 391,45
Sum egenkapital og gjeld		kr	160 141,06	kr	158 953,58

Prestfoss, 31. mars 2014

Styrets leder

Styremedlem

Kittil og Olaf Elverums legat

Org.nr. 977 113 067

Sigdal kommune
Kommunehuset
3350 PRESTFOSS

Noter til årsregnskapet for 2013

1. Regnskapet er avlagt etter regnskapsloven. Forutsetning om fortsatt drift er lagt til grunn.
2. Kittil og Olaf Elverums legat er et legat som ligger under Sigdal kommune. Sigdal kommune er forretningskontor, og regnskapet føres ved økonomiavdelingen.
3. Det blir ikke utbetalt ytelser til ledende personer. Revisjon blir dekket av Sigdal kommune.
4. Legatet har ingen ansatte. Legatet har ikke ytet lån eller stilt sikkerhet for ledende personer.
5. Legatets kapital er plassert i DNB som bankinnskudd, på samme vilkår som for Sigdal kommune.
6. Årets overskudd, kr 885,53, øker fri egenkapital.

Årsberetning

1. Kittil og Olaf Elverums legat blir benyttet til trivselstiltak ved Sigdalsheimen.
2. Størrelsen på utdeling fra legatet er lik inntil forrige års renteinntekter.
3. Grunnkapitalen er urørlig, og utgjør kr 140.000,-.
4. Legatet håndteres av Sigdal kommune.
5. Forutsetningen for videre drift er derfor tilstede. Legatporsjoner ble utbetalt med netto kr 2 241,40.
6. Fri egenkapital utgjør kr 15.447,66 per 31.12.2013. For å unngå at fri egenkapital blir lavere, vil det så lenge rentenivået er såpass lavt, bli påsett at legatporsjoner blir holdt på et minimum.
7. Legatets virksomhet har ingen innvirkning på det ytre miljø.

Prestfoss, 31. mars 2014

Styrets leder

Styremedlem

Kommunestyret i Sigdal kommune

REVISORS BERETNING FOR 2013 FOR SIGDAL KOMMUNE

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sigdal kommune som viser kr 183 655 371,- til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 746 416,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for kommunens utarbeidelse av et årsregnskap som gir en dekkende fremstilling. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Sigdal kommune per 31. desember 2013, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Uttalelser om øvrige forhold*Konklusjon om budsjett*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Drammen, 09.04.2014

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Pål Ringnes
daglig leder

Inger Anne Fredriksen
leder regnskapsrevisjon/oppdragsansvarlig

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

Årsberetning

Kommentarer til regnskapet

2013

Sigdal kommune

INNLEDNING	3
SKATT.....	5
RAMMETILSKUDD	5
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	5
RENTER/AVDRAG.....	5
NETTO DRIFTSRESULTAT	5
«BUNNLINJEN»	6
AVSETNINGER.....	6
INNTEKTSUTVIKLING	7
PLANOMRÅDENE.....	7
PLANOMRÅDE 1 SENTRAL STYRINGSORGAN / POLITIKK.....	7
PLANOMRÅDE 2 FELLESTJENESTER	8
PLANOMRÅDE 3 OPPVEKST OG KULTUR.....	8
PLANOMRÅDE 4 HELSE OG SOSIAL.....	9
PLANOMRÅDE 5 NÆRING OG DRIFT	10
PLANOMRÅDE 6 KIRKEN.....	12
BALANSEN	12
FONDSSTATUS	13
ARBEIDSKAPITAL	15
DRIFTSPROSJEKTER MED EGNE BEVILGNINGER	15
INVESTERINGER.....	16

Innledning

Regnskapet for 2013 ble avlagt innen den formelle fristen og er rapportert til KOSTRA. Netto driftsresultat oppfattes som det sentrale resultatmålet for kommunene. Resultatet fremkommer av forskjellen mellom driftsinntekter og driftsutgifter inkludert finansposter. Resultatet i 2013 var kr 18.171.321,-. Det er 6,6 prosent av driftsinntektene, 3,6 prosent høyere enn fylkesmannens normtall. Korrigert for bruk av bundne driftsfond på 1,9 millioner kroner, avsetning til bundne driftsfond på 10,6 millioner kroner, kursgevinst på 1,7 millioner kroner og MVA-kompensasjon fra investeringer på 3,5 millioner kroner, så er *korrigert netto driftsresultat 4,3 millioner kroner, som utgjør 1,6 prosent av driftsinntekter*. I 2012 var korrigert netto driftsresultat 1,2 millioner kroner, året før var det negativt med minus 1,7 millioner.

Sigdal kommune hadde i 2013 en skatteinngang på omlag 85,7 millioner kroner. Dette er 3,1 millioner kroner mer enn tilsvarende i 2012, og 2,2 millioner kroner mer enn i vedtatt budsjett. Høy skatteinngang virker inn på rammetilskuddet med en reduksjon som utgjorde 1,4 millioner kroner i forhold til budsjettet.

2013 var det siste av fem år hvor man på vegne av Sigdal, Rollag og Nore og Uvdal kommune, har regnskapsført den årlige utbetalingen til *Utviklingsfondet for Trillemarka Rollagsfjell* på til sammen 30 millioner kroner. Dette er midler som er bundet til fondet og som må trekkes ut ved vurdering av kommunens resultat, og forutsetning for å finansiere drift. En annen faktor som styrker resultatbildet er føringen av premieavvik, uten at dette er udelt positivt for kommunen. I 2013 er nettoeffekten at denne føringen forbedrer resultatet med 2 millioner kroner, men dette er bare en utsettelse av kostnader som må føres «inn» i regnskapet fordelt over de neste 10-årene.

Lønnsoppgjøret i 2013 var et svært moderat oppgjør. Dette var helt avgjørende for å gjenvinne litt av balansen etter den utviklingen som har funnet sted på lønns- og pensjonsutgifter senere år. Like fullt er det åpenbart at kommunen ikke har klart å hente inn igjen det gapet som oppsto mellom ramme og faktisk dimensjon på tjenestene etter lønns- og pensjonsvekst i 2012. I 2012 var merforbruket på planområder hele 10,5 millioner kroner som følge av at det ikke var satt av på langt nær nok til å justere for lønns- og pensjonsvekst det året. I 2013 er merforbruket 5,4 millioner. Merforbruket er fortsatt problematisk, men det er gjort signifikante reduksjoner i utgifter innenfor teknisk sektor, og dette arbeidet fortsetter. Merforbruket på teknisk sektor skriver seg nå i hovedsak fra manglende budsjettering av positive avsetninger til selvkostfond, noe man også arbeider for å rette opp.

Utfordringen nå er for det første at pleietyngde og omfang innenfor eldreomsorgen vanskelig lar seg presse inn i den rammen som har ligget til grunn siden revidert budsjett høsten 2012. Det andre utfordringsområdet er barnevern. I 2013 ble barnevernstjenesten innlemmet i Midt-Buskeruds barneverntjeneste. Rådmann og kommunestyre vil følge situasjonen tett for å evaluere utvikling i tjenesten da utgiftene på dette området ligger betydelig utenfor normtall som måtte være relevante for Sigdal å legge til grunn.

Sigdal kommune har håndtert en krevende situasjon som kom med omlegging av inntektssystemet i 2011. Det er imidlertid en rekke «marginer» som noe tilfeldig har slått positivt ut, uten at man kan legge dette til grunn over tid. Arbeidet med å skape et mer reelt og varig handlingsrom må holde frem.

Jens Sveaass, rådmann

Prestfoss, 28. mars/07. april 2014

HOVEDOVERSIKT DRIFTSREGNSKAP - 2013

	Note	Regnskap 2013	Just.bud.2013	Oppr.bud.2013	Regnskap 2012
DRIFTSINNTEKTER					
Brukerbetalinger		-9 080 681	-8 591 000	-8 591 000	-8 304 136
Andre salgs- og leieinntekter		-26 643 538	-27 413 700	-27 413 700	-24 755 135
Overføringer med krav til motytelser		-27 467 861	-18 008 700	-13 772 900	-27 155 740
Rammetilskudd fra staten		-109 858 937	-111 268 000	-111 268 000	-104 820 025
Andre statlige overføringer		-13 937 045	-11 793 000	-11 793 000	-12 711 392
Andre overføringer		-1 579 397	-315 500	-24 500	-228 310
Skatt på inntekt og formue		-85 730 240	-83 500 000	-83 500 000	-82 584 719
Andre direkte og indirekte skatter		-83 777	0	0	-75 617
Sum driftsinntekter		-274 381 475	-260 889 900	-256 363 100	-260 635 073
DRIFTSUTGIFTER					
Lønnsutgifter		127 812 939	122 578 850	128 255 550	120 587 423
Sosiale utgifter		32 069 458	34 362 900	28 616 300	28 774 576
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal t		27 946 527	27 275 250	27 292 250	27 593 877
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon		42 776 820	40 580 000	40 322 000	42 043 027
Overføringer		22 659 057	14 601 000	14 405 100	20 170 263
Avskrivninger	9	9 956 092	0	0	9 515 435
Fordelte utgifter		0	544 900	544 900	0
Sum driftsutgifter		263 220 893	239 942 900	239 436 100	248 684 602
Brutto driftsresultat		-11 160 582	-20 947 000	-16 927 000	-11 950 471
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER					
Finansinntekter					
Renteinntekter, utbytte og eieruttak		-6 293 765	-5 446 200	-5 170 000	-8 665 970
Gevinst finansielle instrumenter		-3 038 911	-1 000 000	0	-380 548
Mottatte avdrag på lån		-324 266	-50 000	-50 000	-51 072
Sum eksterne finansinntekter		-9 656 942	-6 496 200	-5 220 000	-9 097 591
Finansutgifter					
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter		6 061 197	7 383 000	7 383 000	7 388 036
Tap finansielle instrumenter		0	0	0	277 076
Avdragsutgifter	11	6 173 545	7 968 000	7 968 000	9 656 924
Utlån		367 553	50 000	50 000	54 000
Sum eksterne finansutgifter		12 602 296	15 401 000	15 401 000	17 376 036
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner		2 945 354	8 904 800	10 181 000	8 278 446
Motpost avskrivninger	9	-9 956 092	0	0	-9 515 435
Nettodriftsresultat	16	-18 171 321	-12 042 200	-6 746 000	-13 187 460
AVSETNINGER					
Bruk av tidligere års regnskapsm.mindre forbruk	7	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	7	-762 347	-772 000	-150 000	-2 756 013
Bruk av bundne fond	7	-1 937 577	-2 419 000	-2 133 000	-2 080 697
Sum bruk av avsetninger		-2 699 925	-3 191 000	-2 283 000	-4 836 710
Overført til investeringsregnskapet		4 034 097	4 594 000	220 000	5 956 879
Avsetninger disposisjonsfond	7, 17	5 456 124	4 569 200	2 739 000	1 532 133
Avsetninger til budne fond	7	10 634 609	6 070 000	6 070 000	10 535 158
Sum avsetninger	7	20 124 830	15 233 200	9 029 000	18 024 171
Regnskapsmessig mindreforbruk		-746 416	0	0	0

Skatt

Sigdal kommune hadde i 2013 en skatteinngang på ca. 85,7 millioner kroner. Det er 3,1 millioner kroner mer enn faktisk inngang i 2012, og det er 2,2 millioner kroner mer enn i vedtatt budsjett. Høyere skatteinngangen i 2013 skyldes generell økning i skatteinntekter i forhold til anslaget fra NB 2013. Anslaget var på 5,2 prosent, mens den reelle økningen ble på 5,7 prosent i snitt i alle kommuner. Skatteinntekter per innbygger i Sigdal, før skatteutjevning, lå på 96,8 prosent av landsgjennomsnittet i 2013. Denne prosenten utgjorde 96,5 i 2008, 94,6 i 2009, 105,2 i 2010, 91,6 i 2011, 97,4 i 2012 og 96,8 i 2013.

Rammetilskudd

Rammeoverføringene fra staten ble ca. 1,4 millioner kroner lavere i 2013 enn hva budsjettet la til grunn. På grunn av høy skatteinngangen fikk kommunen mindre i inntektsutjevning enn det som var budsjettet. Skatt og rammetilskudd må ses i sammenheng på grunn av inntektsutjevningen i inntektssystemet.

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat ble 11,2 millioner kroner. Dette er 9,8 millioner kroner svakere enn brutto driftsresultat i justert budsjett for 2013. Grunnen til dette er praksis for budsjettering av avskrivninger. Sigdal kommune budsjetterer ikke med avskrivninger, siden de ikke har noen samlet resultat effekt i et kommuneregnskap. Avskrivninger påvirker imidlertid brutto driftsresultatet. Hvis det hadde blitt budsjettet med avskrivninger tilsvarende de faktisk regnskapsførte, så ville justert budsjett ligge inne med brutto driftsresultat på 11 millioner kroner, noe som innebærer at faktisk resultat ville være 0,2 millioner kroner bedre enn budsjettet.

Renter/avdrag

En hovedårsak til at resultatet i rene regnskapstall kommer godt ut for 2013 skriver seg fra realiteter knyttet til renter, avkastning og noe reduserte avdrag. Eksterne finansutgifter ble i 2013 ca 6 million lavere enn budsjettet.

Finansinntekter ble ca. 3,2 millioner kroner høyere enn budsjettet. 2 mill kroner av disse er kursgevinst på verdipapirer som er avsatt til bundet driftsfond. Renteinntektene er 0,8 million kroner høyere enn forutsatt i budsjettet. Ca 0,6 millioner kroner av dem er renter på gavemidler og Utviklingsfond Trillemarka-Rollagfjell som avsettes til bundne driftsfond. Disse har man ikke hatt praksis å budsjettere med siden disse inntektene gjenspeiler ikke frie inntekter til kommunen, men samtidig påvirker nettodriftsresultat.

Finansutgifter ble rundt 2,8 millioner kroner lavere enn hva budsjettet la til grunn. Renteutgifter ble lavere med 1,3 millioner kroner, avdrag – med 1,8 millioner kroner. Utlån var på 0,3 millioner kroner høyere enn det som var budsjettet i 2013.

I 2013 var utgiftsførte avdrag omtrent lik minimumsavdrag. Kommunen har økt nedbetalingstid på en del av kommunens lån for å få redusert årlig avdragsutgifter.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat oppfattes som det sentrale resultatmålet for kommunene. Det er lik forskjellen mellom samlede driftsinntekter og driftsutgifter inkludert finansposter. Resultatet i 2013 var kr 18.171.321,-. Det er 6,6 prosent av driftsinntektene som er 3,6 prosent høyere enn

det som fylkesmannen anbefaler for å kunne bevare verdiene i kommunen. Resultatet inneholder imidlertid 6 millioner kroner som er bevilget av staten til Utviklingsfondet for kommunene Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal. Midlene overføres årlig over fem år, med lik beløp (6 millioner kroner), til og med 2013. Sigdal kommune fører disse i sitt regnskap og avsetter til bundet driftsfond.

Korrigert for bruk av bundne driftsfond på 1,9 millioner kroner, avsetning til bundne driftsfond på 10,6 millioner kroner, kursgevinst på 1,7 millioner kroner og MVA-kompensasjon fra investeringer på 3,5 millioner kroner er **korrigert netto driftsresultat 4,3 millioner kroner, som utgjør 1,6 prosent av driftsinntekter**. I 2012 var korrigert netto driftsresultat 1,2 millioner kroner.

Premieavvik og amortiseringen av tidligere års premieavvik påvirker netto driftsresultat. Nettoinntektsføringen av premieavviket i 2013 utgjorde 2 millioner kroner. I 2012 utgjorde den 7 millioner kroner. Amortiseringen av det positive premieavviket vil øke utgiftsføringen med 0,9 millioner kroner i neste 9 år.

All MVA-kompensasjon fra investeringer var overført til investeringsregnskapet i 2013.

Historisk utvikling vises i denne tabelloppstillingen:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Netto driftsresultat	15 905	-3 149	14 615	15 804	6 754	13 187	18 171

Med unntak for 2008 har kommunen konstatert positive netto driftsresultat i hele perioden. Det høye netto driftsresultatet i 2007 skyldtes i hovedsak store finansinntekter og store investeringsutgifter som utløste en høy momskompensasjon. "Tommelfingerregelen" (normen) om et netto driftsresultat er at det bør være på minimum 3 prosent av driftsinntektene. 2010 markert seg med ekstraordinær skatteinntangen fra 2005-oppgjør. Driftsresultat i perioden 2009 til 2013 inneholder altså en andel "låst inntekt" i midler til Utviklingsfondet på 6 millioner kroner, hvorav kun en tredjedel er å regne for Sigdals inntekt, og hele beløpet er låst til fond.

«Bunnlinjen»

Resultat for 2013 viser et mindreforbruk på 0,7 millioner kroner. Det positive resultatet skyldes høyere skatteinntang (netto 0,8 mill. kr), premieavvik (netto 2 mill. kr), lavere finansutgifter (2,8 mill. kr) og lavere lønnsvekst enn det som var forutsatt i budsjett for 2013.

Avsetninger

	Regnskap 2013	Just.bud 2013	Oppr.bud 2013	Regnskap 2012
Bruk av avsetninger				
Bruk av tidligere års regnskapsm.mindre forbruk	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-762 347	-772 000	-150 000	-2 756 013
Bruk av bundne fond	-1 937 577	-2 419 000	-2 133 000	-2 080 697
Sum bruk av avsetninger	-2 699 925	-3 191 000	-2 283 000	-4 836 710
Avsetninger				
Overført til investeringsregnskapet	4 034 097	4 594 000	220 000	5 956 879
Avsetninger disposisjonsfond	5 456 124	4 569 200	2 739 000	1 532 133

Avsetninger til budne fond	10 634 609	6 070 000	6 070 000	10 535 158
Sum avsetninger	20 124 830	15 233 200	9 029 000	18 024 171
Netto avsetninger	17 424 905	12 042 200	6 746 000	13 187 460

Inntektsutvikling

For å se inntektsutviklingen over tid er det greit å se på sum driftsinntekter.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Skatter	-75 707	-74 573	-75 558	-88 030	-73 445	-82 585	-85 730
Rammetilskudd	-48 103	-52 980	-69 131	-68 802	-99 500	-104 820	-109 859
Andre innt. u/renter	-74 546	-86 128	-98 668	-94 224	-74 762	-73 230	-78 792
Sum driftsinntekter	-198 356	-213 681	-243 357	-251 056	-247 707	-260 635	-274 381

Vi ser at det generelt har vært en jevn stigning i driftsinntektene. I 2010 fikk kommunen 7,8 millioner kroner i ekstra skatteinntekt hvorav 1,3 millioner kroner var betalt tilbake til skatteyteren i 2011 etter etterberegning pga endringen av likning. Derfor fikk kommunen en relativt høy skatteinntekt i 2010 og noe lavere enn det budsjetterte i 2011. Fra 2012 til 2013 er inntektene økt med 13,7 millioner kroner.

Planområdene

Planområdene blir styrt etter nettorammer, det vil si utgifter minus inntekter. Planområdene under ett hadde et merforbruk på 5,4 millioner kroner mot 10,5 millioner kroner i 2012. Merforbruket fordeler seg med 3,4 millioner kroner innen Helse og sosial, 2,2 millioner kroner innen Næring og drift, 0,3 millioner kroner på Sentrale styringsorganer og politikk. I 2013 var lønnsøkning kompensert fullt ut med avsatte midler.

Nedenfor gis en mer spesifisert oversikt for hvert planområde. Avsetninger til og bruk av fond inngår i tallene for de ulike planområdene.

Planområde 1 Sentral styringsorgan / politikk

		Regnskap'12	Regnskap'13	Justert budsjett	Budsjettavvik
1000	Politisk styring og kontrollorganer	1 720 129	1 820 882	1 574 400	-246 482
1100	Kontroll og revisjon	59 400	95 780	100 000	4 220
1801	Eldreråd	35 106	31 645	18 000	-13 645
3250	Næringstiltak	1 000	5 504	0	-5 504
Sum for planområdet		1 815 635	1 953 812	1 692 400	-261 412

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 1 Sentral styringsorgan/politikk har et merforbruk på 261.412,-.

Kr 144.513,- av merforbruket er utgifter til godtgjørelse til folkevalgte og sosiale utgifter, kr 24.942,- er utgifter til reisegodtgjøring. Kr. 51.697,- er utgifter til valg. Kr 23.731,- er merforbruk innen kontrollutvalget.

Planområde 2 Fellestjenester

		Regnskap'12	Regnskap'13	Justert budsjett	Budsjettavvik
1100	Kontroll og revisjon	439 000	389 375	452 000	62 625
1200	Administrativ ledelse	3 257 588	3 632 987	3 398 300	-234 687
1201	Økonomiavdelingen	3 103 465	2 998 482	3 146 200	147 718
1202	Felles it systemer	1 701 148	1 482 474	1 678 200	195 726
1203	Personal/opplæring/velferdstiltak	866 824	808 960	841 800	32 840
1204	Andre adm.fellesfunksjoner	284 242	394 261	367 000	-27 261
1800	Fellesutgifter	84 094	0	0	0
1801	Overformynderi	10 159	0	1 000	1 000
2420	Sosial rådgivning og veiledning	-38 462	-15 431	0	15 431
2830	Bist.etabl.oppretht.eg.bo	0	9 040	0	-9 040
3200	Kommunal næringsvirksomhet	-5 174	-2 837	0	2 837
Sum for planområdet		9 702 885	9 697 311	9 884 500	187 189

*) Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 2 Fellestjenester har et mindreforbruk på kr 187.189,-.

Tjeneste 1200 Administrativ ledelse viser et merforbruk på kr 234.687,-. Dette skyldes hovedsakelig utgifter innen annonsering, opplæring og kontingentutgifter.

Tjeneste 1201 Økonomiavdelingen viser et mindreforbruk på kr 147.718,-. Dette skyldes hovedsakelig reduserte utgifter innen skatteoppkreverfunksjon, hvor oppgavene holdes a´ jour, men ikke helt rekker komme ned på den tyngre innfordringen og oppryddingen pga den midlertidige løsningen for organisering. Dette er beskrevet i egen årsrapport.

Tjeneste 1202 Felles IT systemer viser til et mindreforbruk på kr 195.726,- som skyldes i hovedsak reduserte utgifter for drift og vedlikehold av det forrige økonomisystemet.

Planområde 3 Oppvekst og kultur

		Regnskap'12	Regnskap'13	Justert budsjett	Budsjettavvik
1000	Politisk styring og kontrollorganer	37 819	49 254	59 900	10 646
1200	Administrativ ledelse	1 455 153	1 673 080	1 594 700	-78 380
1203	Personal/opplæring/velferdstiltak	68 850	99 975	81 000	-18 975
1210	Forvaltning av eiendommer	227 488	332 566	261 500	-71 066
1801	Eldreråd	1 100	0	0	0
2010	Barnehager	16 071 778	15 357 192	15 355 100	-2 092
2020	Grunnskolen	33 483 139	34 645 421	34 632 900	-12 521
2110	Styrket tilbud til førskolebarn	1 281 989	1 735 514	1 993 000	257 486
2130	Voksenopplæring	253 882	233 307	246 900	13 593
2150	Skolefritidsordning	652 174	633 375	906 800	273 425
2210	Førskolelokaler og skyss	-769 464	-972 131	-923 400	48 731
2220	Skolelokaler	5 678 837	6 174 180	6 040 263	-133 917
2230	Skoleskyss	2 896 297	3 103 478	2 991 000	-112 478
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	622 316	722 474	760 100	37 626
3700	Bibliotek	589 402	607 510	630 100	22 590
3730	Kino	18 012	21 415	23 500	2 085
3750	Museum og kunstnerhjem	714 774	726 000	726 000	0
3770	Kunstformidling	-350	-295	0	295
3800	Idrett	550 487	547 138	628 500	81 362

3810	Kommunale idrettsbygg	83 222	68 118	70 000	1 882
3830	Musikk- og kulturskole	449 220	402 371	423 200	20 830
3850	Kulturkontoret	41 676	85 999	86 000	1
3851	Tilskudd andre kulturbygg	271 806	302 869	326 000	23 131
3860	Kommunale kulturbygg	1 523 692	1 744 152	1 667 200	-76 952
3861	Ungdomshus	43 606	23 500	41 000	17 500
3920	Tilskudd til livssynsorg.	31 078	35 526	32 000	-3 526
Sum for planområdet		66 277 983	68 351 985	68 653 263	301 278

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 3 Oppvekst og kultur har et mindre forbruk på kr 301.278,- som fordeler seg mellom kultur med kr 77.380,- og oppvekst med kr 223.898,-.

Mindre forbruket innen kultur skyldes i hovedsak reduserte utgifter på brensel/strøm på idrett i 2013 og noe reduserte lønnsutgifter totalt på planområdet. Mindreforbruket innen oppvekst skyldes i hovedsak at det ikke ble utløst så store ressursene til barn med spesielle behov på barnehageområdet som det var budsjettet med.

Planområde 4 Helse og sosial

		Regnskap'12	Regnskap'13	Justert budsjett	Budsjettavvik
1000	Politisk styring og kontrollorganer	24 419	3 254	38 000	34 746
1200	Administrativ ledelse	20 988	1 010 854	959 800	-51 054
1203	Personal/opplæring/velferdstiltak	129 600	187 650	131 000	-56 650
1210	Forvaltning av eiendommer	227 316	319 989	284 000	-35 989
2320	Helsestasjon	2 387 232	2 199 074	2 363 700	164 626
2340	Aktiviserings- og service eldre og funksjonshemmede	3 543 202	3 763 698	3 884 000	120 302
2410	Legetjenester	4 015 894	4 248 739	4 194 800	-53 939
2411	Fysio-/ergoterapitjeneste	2 514 064	2 551 465	2 575 400	23 935
2420	Sosial rådgivn og veiledning	1 739 318	2 120 224	2 307 700	187 476
2430	Tilbud til personer med rusproblemer	125 741	17 116	34 000	16 884
2440	Barneverntjeneste	1 490 156	2 004 277	1 638 900	-365 377
2510	Barneverntiltak i familie	645 331	531 190	352 700	-178 490
2520	Barneverntilt utenf familie	6 037 533	6 485 465	4 577 000	-1 908 465
2531	BPO i Sigdalsheim	29 345 269	29 058 580	27 536 100	-1 522 480
2532	BPO i Bjørkekviste	624 610	528 150	1 073 500	545 350
2540	BPO til hjemmeb.funkhemmede	12 791 715	13 276 478	13 657 500	381 022
2541	BPO til hjemmeboende	20 868 415	21 231 161	20 239 300	-991 861
2550	Medfinans. somatiske tj.	4 384 600	3 794 640	3 867 000	72 360
2560	Akutthjelp helse-/oms.tj.	0	-163 384	0	163 384
2611	Botilbud Sigdalsheimen	3 219 178	3 511 485	3 494 100	-17 385
2612	Botilbud Bjørkekvisten	62 564	55 052	97 000	41 948
2650	Kommunalt disponerte boliger	-1 356 477	-2 182 900	-1 750 100	432 800
2730	Arb.rettede tiltak i kom	0	62 656	35 000	-27 656
2750	Introduksjonsordning flyktninger	2 387 931	3 496 310	2 408 800	-1 087 510
2760	Kvalifiseringsprogrammet	249 694	144 760	555 000	410 240
2810	Økonomisk sosialhjelp	1 235 130	2 009 940	1 226 000	-783 940
8500	Statstilskudd flyktninger	-2 555 862	-3 496 310	-2 386 000	1 110 310
Sum for planområdet		94 157 562	96 769 611	93 394 200	-3 375 411

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positiv fortegn mindreforbruk

Planområde 4 Helse og sosial har et merforbruk på kr 3.375.411,-. Hovedforklaringen til dette er at pleietyngde og generelt bemanningsbehov i eldreomsorgen krever kapasitet som det ikke har vist seg mulig å sette opp innenfor rammene som har ligget til grunn etter lønnsoppgjør 2012. I tillegg er det et betydelig merforbruk innen barnevern.

Tjenesteområdene under barnevernet har et merforbruk, på kr 2.452.332,-. Hovedutfordringene er knyttet til omfanget av ”tiltak utenfor hjemmet”. Sigdal har høye kostnader pr bruker i tjenesten sett i forhold til omkringliggende kommuner og generelle KOSTRA-tall på dette feltet. Tjenesten ble innlemmet i Midt fylket barneverntjeneste fra og med oktober 2013, og kommunestyret vil motta nærmere orientering om hvordan dette forløper.

Tjenesteområdene under virksomhet for Sigdalsheimen og hjemmetjenesten, inklusive administrative tjenester, bygg, aktivisering og servicetjenester i virksomheten, samt medfinansiering og akutt hjelp har samlet sett et merforbruk på kr 1.990.910,-. Merforbruket skyldes i all hovedsak lønnsutgifter og vikarbruk innen pleien Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten. I 3. kv. rapporten ble det varslet et samlet merforbruk på 1,2 mill. Dette var under forutsetning at man kunne begrense ytterligere merforbruk ved innsparing på vikarinnleie. Dette har blitt fortløpende vurdert, men ikke vist seg mulig av hensyn til forsvarlig drift. Rammen for 2014 holder ikke til å videreføre dagens aktivitetsnivå. Rammen dekker ikke lønnsveksten som har funnet sted de siste årene. Det vises til sak KS - 73/13; Møtebok for budsjett 2014. Administrasjonen har startet en prosess med å drøfte situasjonen og finne strategier mulige løsninger fremover.

Tjenesteområdene under virksomheten *Tjenester til funksjonshemmede* gikk samlet sett med et mindreforbruk på kr 1.135.000,-. Dette skyldes hovedsakelig mindreforbruk i Bjørkekvisten avlastningsbolig grunnet at budsjetterte tjenester ikke ble igangsatt før etter første halvår, en nedgang i forbruk på tjenestene omsorgslønn og brukerstyrt personlig assistent i forhold til 2012 og lavere utgifter enn budsjettert på alle virksomhetens bygg knyttet til strøm utgifter.

Tjenesteområdene under avdeling psykisk helse har et regnskap i balanse. Regnskapet viser en et merforbruk på fastlønn på kr 60.000,-. Dette er imidlertid balansert med et mindreforbruk på andre variable poster.

Tjenesteområdene under NAV har et samlet merforbruk på kr 151.700,-. Det er merforbruk på økonomisk sosialhjelp på kr 783.940,-. Dette skyldes en økning i antall søknader samt økt antall bostedsløse. Det er mindreforbruk på kvalifiseringsprogrammet på kr 410.240,-. Måltallet i programmet er ikke nådd, men det jobbes fortsatt målrettet på dette området.

Tjenesteområdene under Helsestasjonen, herunder fysioterapi barn, friskliv og husmorvikar, har et samlet mindreforbruk på kr 174.482,-. Kr 150.000,- av dette er økonomisk oppgjør fra Vestre Viken iflg. avtale om beredskap og følgetjeneste for gravide. Denne refusjonen var ikke budsjettert i 2013.

Planområde 5 Næring og drift

		Regnskap'12	Regnskap'13	Justert budsjett	Budsjettavvik
1000	Politisk styring og kontrollorganer	76 375	74 364	72 000	-2 364
1200	Administrativ ledelse	1 038 612	1 550 213	1 021 400	-528 813
1203	Personal/opplæring/velferdstiltak	18 450	36 066	23 000	-13 066
1210	Forvaltning av eiendommer	155 376	190 922	135 000	-55 922

1300	Administrasjonslokaler	973 871	849 328	610 600	-238 728
2331	Veterinær	35 886	0	0	0
2650	Kommunalt disponerte boliger	48 979	-14 084	-161 400	-147 316
2850	Tjenester utenfor ordinær	228 772	220 272	230 000	9 728
3010	Plansaksbehandling (S)	366 573	445 317	-496 300	-941 617
3020	Bygge-delings-seksj (S)	219 784	-490 581	-973 800	-483 219
3030	Kart og oppmåling (S)	940 725	-94 144	-617 000	-522 856
3200	Bedriftsrenovasjon	97 562	93 938	0	-93 938
3250	Næringstiltak	506 504	260 418	245 000	-15 418
3290	Landbrukskontor	2 011 574	2 322 290	2 282 300	-39 990
3292	Veterinærer	0	-16 109	0	16 109
3320	Kom.veier, miljø- og TST	0	2 608 439	2 477 700	-130 739
3330	Kommunale veier	2 950 278	0	0	0
3340	Kommunale veier, miljø- og TST	72 344	0	0	0
3350	Område skredsvigstatue	6 369	3 900	0	-3 900
3380	Brannforebyggende tiltak	456	0	0	0
3390	Beredskap mot brann	2 956 108	2 928 254	3 034 100	105 846
3400	Produksjon av vann (S)	1 189 962	1 278 298	1 180 400	-97 898
3450	Distribusjon av vann (S)	-2 576 954	-2 277 280	-2 046 000	231 280
3500	Avløpsrensing (S)	1 970 100	1 722 024	1 980 000	257 976
3530	Avl.nett/innsaml. Avl (S)	-2 611 167	-2 699 052	-2 912 000	-212 948
3540	Tøm av slamavsk.sept (S)	270 497	-455 263	139 000	594 263
3550	Renovasjon (S)	-1 389 938	-1 377 509	-1 668 000	-290 491
3570	Avfallsbehandling	1 206 715	1 132 913	1 500 000	367 087
3600	Miljøvern	552	125 249	138 000	12 751
3601	Friluft- og utmarksområde	213 086	223 503	230 000	6 497
3602	Fiske- og viltforvaltning	831	23 144	10 000	-13 144
Sum for planområdet		10 978 281	8 664 830	6 434 000	-2 230 830

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Planområde 5 Næring og drift har et merforbruk på 2.230.830,-.

1200 Administrativ ledelse

Merforbruket skyldes lønn til teknisk sjef. Vi har nå budsjettjustert deler av dette med en overføring fra Næringskonsulent til Teknisk sjef. Resten av lønningen er budsjettert på forskjellig selvkostområder men regnskapsført på tjeneste 1200.

1300 Administrasjonslokaler

Administrasjonslokaler er budsjettert med for lite lønnskostnader siden lønn til vaktmester og lønn av to renholdere blir regnskapsført over denne post.

2650 Kommunalt disponerte boliger

Til og med 2013 har teknisk sektor vært ansvarlig for drift og vedlikehold av kommunale boliger mens personalsjefen har hatt ansvar for forvaltning. Underskuddet er et svik i leieinntekter. Fom 2014 planlegges et strengere regime når det gjelder innkreving og balanse i denne tjenesten.

3010 Plansaksbehandling (S) (underskudd på kr 941 617)

Tjenesten ble budsjettert med høyere forventning på inntekt enn hva som har vist seg å slå til. Videre ser vi at de grep som ble foretatt ved budsjettet for 2013 ikke har gitt effekt enda fordi planer og planbehandling i 2013 var av saker med tidligere års gebyr.

3020 Bygge- delings- seksjonering (S) (underskudd på kr 483 219)

Tjenesten ble budsjettert med høyere forventning på inntekt enn hva som ble beregnet i selvkost og i vårt gebyrregulativ. Videre er ser vi en ytterligere nedgang i saker. Særlig i saker som gir de høyeste gebyrinntekter.

3030 Kart og oppmåling (S) (underskudd på kr 522 856)

Tjenesten ble budsjettert med høyere forventning på inntekt enn hva som ble beregnet i selvkost og vårt gebyrregulativ. Videre er antall inntektsbringende saker lavere enn forventet. Det er imidlertid en betydelig bedring på denne tjenesten fra foregående år, hvor fokus var å hente inn etterslep.

3320 Kommunale veier, miljø og TST

Underskuddet skylder uforutsette utgifter i forbindelse med flomskader i øvre delen av bygda (Eggedal).

3400 Produksjon av vann (S)

Vi fikk et pålegg om tiltak ved vannverk i Eggedal, etter revisjon av Mattilsynet (våren 2013). Tiltaket ble belastet driftsbudsjett 2013.

3530 Avløp nett/innsaml. Avl (S).

Underskuddet synliggjør at vi bør ta en drøfting om kostnadsfordeling mellom fjell og bygda for å komme i balanse. Posten må sees i sammenheng med 3500 (Avløpsrensing) som totalt gir en merinntekt.

3550 Renovasjon og 3570 Avfallsbehandling ses sammen og viser et mindreforbruk på kr. 76.596,-.

Planområde 6 Kirken

		Regnskap'12	Regnskap'13	Justert budsjett	Budsjettavvik
3900	Kirkelig fellestråd	1 625 800	1 691 900	1 691 900	0
3930	Kirkegårder	1 100 000	1 100 000	1 100 000	0
Sum for planområdet		2 725 800	2 791 900	2 791 900	0

*) : Negativt fortegn angir merforbruk, positivt fortegn er mindreforbruk

Kirkelig fellestråd har fått overført tilskudd på kr 2.791.900,- i 2013.

Balansen

I 1000 kroner

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
AKTIVA - EIENDELER							
OMLØPSMIDLER							
Kasse,postgiro,bank	59 989	60 960	114 030	84 325	79 443	66 858	67 051
Premieavvik	3 026	6 114	5 987	5 704	6 217	13 462	15 535
Aksjer/andeler	8 750	4 382	6 472	7 294	5 470	15 698	20 352
Fordringer	16 463	16 776	21 878	32 124	19 632	19 853	25 946
SUM	88 228	88 232	148 367	129 448	110 762	115 871	128 884

ANLEGGSMIDLER

Aksjer	6 939	7 039	7 404	8 470	8 837	9 241	9 656
Langsiktig utlån	82 147	86 403	92 637	117 439	125 180	122 003	98 031
Pensjonsmidler	133 572	149 979	166 312	181 157	178 617	192 802	213 401
Faste eiendommer og anlegg	189 362	190 835	200 082	250 993	269 707	293 567	308 526
SUM	412 020	434 256	466 435	558 059	582 341	617 613	629 614
SUM AKTIVA	500 248	522 488	614 802	687 507	693 103	733 483	758 498

**PASSIVA
GJELD**

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Annen kortsiktig gjeld	30 004	33 782	31 693	42 214	32 551	36 041	36 332
Premieavvik	2 866	3 008	3 465	3 753	4 266	4 436	4 449
Pensjonsforpliktelser	154 860	169 456	188 175	205 250	234 737	251 721	282 217
Langsiktig gjeld	128 641	138 113	200 498	230 384	238 710	245 167	227 831
SUM	316 371	344 360	423 831	481 600	510 264	537 364	550 830

EGENKAPITAL

Fond*	38 086	35 531	46 482	52 509	50 491	61 655	73 194
Annen egenkapital	145 791	141 205	144 488	153 398	132 348	134 464	134 475
SUM	183 877	178 128	190 970	205 907	182 839	196 119	207 669
SUM PASSIVA	500 248	522 488	614 801	687 507	693 103	733 483	758 498

*) Inkludert udekket beløp fra investeringsregnskap 2011.

Fondsstatus

De ulike fondene listes opp nedenfor.

Disposisjonsfond

Pl. omr.	Konto	Fond	01.01.2013	31.12.2013	Bunde opp av tidl.vedtak	Reelt til disp.ved utgangen av 2013
	2560801100	Disposisjonsfond	3 101 932	5 613 373		
	2560801101	Renter investeringsfond	1 321 015	1 321 819	6 364 931	570 261
	2560801102	Tapsfond etableringslån	134 693	134 693		
	2560801103	Forsikringsfond for egenandeler	568 638	568 638		
5	2560801401	Trillemarkafond	6 573 343	8 434 469	303 596	8 130 873
5	2560801402	Horgafond, fisk	1 483	12 437		
5	2560801403	Mindreforbruk landbruk	58 070	58 070		
3	2560801501	Fond tveitensamlingene	41 159	41 159		
3	2560801502	Bygdeboksfond	154 527	158 313		
3	2560801503	Floraboksfond	6 535	6 695		
5	2560801504	Kulturlandskapsboksfond	477	477		
5	2560801601	Hovedplan vannforsyning	66 800	66 800		
5	2560801602	Disp.fond for renovasjon	171 853	171 853		
5	2560801603	Disp.fond for oppmåling	167 446	167 446		
Sum disposisjonsfond			12 367 968	16 756 241	6 668 527	8 701 134

Ubundet investeringsfond

Pl. omr.	Konto	Fond	01.01.2013	31.12.2013	Bunde opp av tidl.vedtak	Reelt til disp. ved utgangen av 2013
	2530801100	Investeringsfond	5 274	60 397	31 217	29 180

Bundet investeringsfond

Pl. omr.	Konto	Fond	01.01.2013	31.12.2013
	2550801301	Martin Hjelmerud gave - Sigdalsheimen, nyanlegg	890 314	250 558

Bundne disposisjonsfond

Pl. omr.	Konto	Fond	01.01.2013	31.12.2013
1	2510801001	Kvinner i lokalpolitikken	157 805	157 805
1	2510801002	Fond renter forskuttering vei	9 592 480	10 160 423
1	2510801003	Bolyst og blilyst i Sigdal	0	225 000
2	2510801101	Skjønnsmidler innkjøp	23 505	23 505
2	2510801102	Førstelinerettshjelp	49 252	48 779
2	2510801103	Samarbeidsavtale Kompetansesenter rus	0	25 000
3	2510801201	Kunnskapsløftet grunnskolen	207 108	330 650
3	2510801203	Tilskudd rekruttering førskolelærere	26 949	26 949
3	2510801204	Tilskudd barnehagekompetanseplan	78 759	106 759
4	2510801303	Arbeidstua Sigdalsheimen	44 248	56 271
4	2510801304	Arbeidstua Eggedal eldrecenter	163 674	158 385
4	2510801305	G.Flaget og Flaget utb.gave 1503.29.10316	143 157	146 670
4	2510801306	Ingeborg Ravnås gave 1503.29.10324	544	0
4	2510801307	Søsknene Båsums gave Sigdalsheimen 1503.29.10332	903	0
4	2510801308	Olaus Ness gave 1503.29.10359	202 467	207 434
4	2510801309	Ovestads gave pl/oms 1503.29.10375	3 963 778	3 953 035
4	2510801310	Helge Båsums gave sigdalsheimen 1503.29.10383	1 730	0
4	2510801311	Ellen Skålens g. Eggedal eldrecenter 1503.29.10391	84 574	73 878
4	2510801312	Gavekto.Eggedal eldrecenter 231503.29.10413	190 781	177 590
4	2510801313	Frisklivssentral fysioterapi	59 782	62 599
4	2510801314	Gavekto Sigdalsheimen 1503.29.10421	68 680	11 718
4	2510801315	Gavekto.hjemmesykepleie 1503.29.10456	34 794	14 864
4	2510801316	Gavekto Bjørkeallèn 1503.29.10464	32 343	29 254
4	2510801317	Gavekto personalet Sigdalsheimen 1503.29.10472	21 260	61 740
4	2510801318	Gavekto Prestfosstun 1503.29.10480	5 207	3 052
4	2510801319	Lillian Hagavold, Lindrende enhet. gave	22 746	39 044
4	2510801320	Helse og livsstil, pr. 130101	20 000	20 000
4	2510801321	2510801321 Videreutdanning i rusfeltet	0	30 000
5	2510801401	Fond viltkartlegging	18 399	18 399
5	2510801402	Kommunal fiskeforvaltning	18 842	18 842
5	2510801403	Kommunalt viltfond	345 210	327 878
5	2510801404	Veterinærer	4 361	4 361
5	2510801405	Skogavgiftsfond	18 939	18 939
5	2510801407	Utviklingsfond Tr.-R. pr.140008 1503.29.10499	25 213 679	32 647 918
5	2510801408	Revisjon av naturtyper, pr. 140016	50 000	46 025
5	2510801409	Midtskog, pr. 140017	64 300	55 667
3	2510801501	Skredsvigstatue	164 454	128 661
3	2510801502	Vedlikehold bauta Haglebu	2 500	2 500
3	2510801503	Gave Lions ungdomsklubben	17 732	17 732

3	2510801504	J elsker Sigdal pr. 105001	3 168	3 168
3	2510801505	Natteravn pr. 150070	8 787	8 787
3	2510801506	Eggedal samfunnshus	0	3 879
3	2510801507	MOT Drømmefond	0	5 000
3	2510801508	God tur	0	8 000
5	2510801603	Vannforvaltning i vannområde Simoa	92 549	0
5	2510801604	Interkommunalt næringsfond	88 000	224 000
5	2510801605	Kommunalt næringsfond	1 002 450	1 111 763
5	2510801606	Trafikksikkerhetsarbeid	132 801	132 801
5	2510801607	Sentrumsutvikling Prestfoss, pr.960030	443 477	393 177
5	2510801691	Selvkostfond avløp	1 611 474	1 144 294
5	2510801692	Selvkostfond renovasjon	694 255	1 368 512
5	2510801694	Selvkostfond vann	0	40 522
3	2510801801	Statstilskudd flyktninger	3 023 567	1 698 390
3	2510801802	Kvalifiseringsprogrammet	14 333	14 333
3	2510801803	Boligtilskudd tilpasning	90 281	90 281
3	2510801804	Boligtilskudd etablering	439 700	63 821
3	2510801850	Barnevern-kompetanseheving	9 589	9 589
Sum disposisjonsfond			48 769 372	55 757 644

*) Utviklingsfond Tr-R er et felles fond for tre kommuner, Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal. Fondet ble etablert i forbindelse med vernesaken for Trillemarka-Rollagfjell i 2009 og bygges opp i sin helhet av årlige bevilgninger fra staten med 6 mill. kroner i 5 år dvs totalt blir 30 mill. kroner i 2013. Forvaltningen av fondet organisert som et interkommunalt samarbeid og administreres av Sigdal kommune etter vedtatte retningslinjer.

Arbeidskapital

Kommunens arbeidskapital er definert som omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld. Tallene framkommer i balansen. Litt enkelt sagt er arbeidskapitalen kontante midler som kommunen har til rådighet. Den kan sies å være et mål for den finansielle handlefriheten. Endringer i arbeidskapital har direkte sammenheng med bevilgningsregnskapet. Dersom anvendelsen har vært større enn anskaffelsen, fører det til reduksjon i arbeidskapitalen og motsatt. I tillegg har endringer i ubrukte lånemidler effekt på endringer i arbeidskapitalen.

Arbeidskapital	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Omløpsmidler	88 228	88 232	148 367	129 448	110 763	115 871	128 884
- Kortsiktig gjeld	32 870	36 790	35 157	45 967	36 817	40 476	40 781
= Arbeidskapital	55 358	51 542	113 210	83 481	73 946	75 395	88 103
Endring arbeidskapital	-17 977	-3 916	61 768	-29 728	-9 535	1 449	12 708

Vi ser at arbeidskapitalen har økt fra 2012 til 2013.

Driftsprosjekter med egne bevilgninger

Pl. omr.	Prosj	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.12.2013 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2013 B	Rest bevilgning A - B
2	910010	2005	Edb-fellestjenester	1 460 000	1 459 252	748
2	910020	2013	Kurs IKT og fagligveiledning (2år)	32 000	0	32 000
3	920010	2009	Opprustning av bibliotek/samfunnshus	1 616 543	1 761 026	-144 483
3	920031	2013	Utbedring ventilasjonsanlegg Presfoss skole	151 138	151 138	0
3	920040	2011	Biovarmeprosjekt, Nerstad og Eggedal	202 000	202 000	0

			skole			
3	950020	2007	Kommunale kulturbygg	1 325 981	1 216 741	109 240
3	950040	2008	Prestfoss samfunnshus	82 145	82 145	0
3	950060	2010	Lufting av grassmatte sentralbanen	230 000	217 605	12 395
3	950070	2011	Kulturpris	88 303	78 400	9 903
3	950080	2013	Rehabilitering av Eikjebygningen	250 000	250 000	0
3	950090	2013	Teleslynger adm.bygg og kulturbygg	45 000	45 000	0
4	930010	2005	Rehabilitering trygdeboliger, Sigd.hejmen	445 000	280 791	164 209
4	930011	2013	Trygdeboliger, innvendig vedlikehold	50 000	17 663	32 337
4	930021	2013	Riving av uthus Helsestasjon/park.plass	50 000	25 619	24 381
4	930030	2012	Etterisolering Thorrudbygget	25 000	0	25 000
4	930040	2012	Brannverntiltak og oppgradering planløsning	100 000	16 404	83 596
4	930060	2013	Gulvvaskemaskin	30 000	27 850	2 150
4	930061	2013	Steamkjele, kjøkken Sigdalsheimen	80 000	0	80 000
4	930070	2013	Baderom Bjørkealleen-oppussing	30 000	0	30 000
4	930080	2013	Nordboligen, utvendig vedlikehold	100 000	0	100 000
4	930090	2013	Eggedal eldrecenter, teknisk utstyr	60 000	0	60 000
4	930091	2013	Glansmaskin, Eggedal eldrecenter	22 000	18 480	3 520
5	106007	2011	Trafikksikkerhetstiltak	100 000	0	100 000
5	960001	2012	Spyling og rehab.hovedvannledninger	200 000	0	200 000
5	960010	2007	Gatelys	80 000	80 000	0
5	960020	2005	Oppfølging av tiltak i kommuneplanen	250 000	86 657	163 343
5	960030	2008	Sentrumsutvikling Prestfoss	513 100	510 810	2 290
5	960031	2011	Fosselandet, gangsti	160 000	0	160 000
5	960032	2011	Regulering, Pr.sentrum	145 000	27 383	117 617
5	960033	2011	Kartlegging av skiltebehov	297 789	5 672	292 117
5	960040	2011	Flyfotografering ortofoto	368 043	368 043	0
5	960050	2013	Solskjerming, kommunehuset	150 000	125 140	24 860
6	970010	2008	Utskifting av tak Eggedal kapell	100 000	100 000	0
6	970011	2010	Flombelysning Eggedal kirke	35 000	35 000	0
6	970012	2012	Forbedring av orgel Eggedal kirke	60 000	0	60 000
6	970030	2010	Vanningsanlegg Holmen kirkegård	108 000	0	108 000
6	970032	2012	Utbedring bærerom og utv.maling Holmen kapell	60 000	0	60 000

INVESTERINGER

Pl. omr.	Prosj	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.12.2013 A	Sum brukt totalt pr. 31.12.2013 B	Rest bevilgning A - B
2	010001	2012	Elektronisk saksdistribusjon	267 400	185 741	81 659
2	010002	2013	Nye nettsider, plattform og utforming	100 000	0	100 000
2	010040	2013	VISMA Enterprise	1 750 000	449 074	1 300 926
3	920020	2011	Edb skole	500 000	498 642	1 358
3	020020	2008	Utbedring Nerstad skole	16 745 000	16 857 573	-112 573
3	020021	2011	Uteområde Nerstad skole TST	955 000	443 270	511 730
3	020033	2013	Automatiske døråpnere	100 000	125 752	-25 752
3	020040	2010	Ungd.skole/Pr.samfunnshus nytt varmesystem	4 800 000	4 285 960	514 040
3	020050	2010	Uteområde Prestfoss skole	300 000	285 123	14 877

3	020060	2013	Opprust. Uteområde Pr.smfhs/SUS-TST	100 000	78 504	21 496
3	022001	2013	Tilbygg/utbedr. Ytre garderobe Enger bh	200 000	4 000	196 000
3	050030	2006	Oppgangssag Tveitensamlingen	745 000	735 904	9 096
3	050060	2010	Prestfoss samf.hus,bygg	1 134 784	1 134 784	0
3	050061	2011	Heis samfunnshus Prestfoss	606 204	606 204	0
3	050070	2011	Kjøp av Skredsvighagan	3 235 461	3 235 461	0
3	050080	2012	Prosjektering Magasinebygget	100 000	0	100 000
4	030010	2009	Utredning og utvidelse av Sigdalsheimen	1 800 000	961 601	838 399
4	030011	2011	Ny heis og hovedinngang Sigdalsheimen	1 900 000	1 622 104	277 896
4	030012	2013	Innkjøp PDA	120 000	0	120 000
4	030030	2011	Omsorgsboliger Prestfoss	16 160 000	16 109 868	50 132
4	030031	2013	Omsorgsboliger Prestfoss, inventar	100 000	110 619	-10 619
4	030040	2012	Universell utformet flyktningsbolig	3 367 100	3 152 413	214 687
5	060001	2011	Sandsbråten, toalettbygg	250 000	193 886	56 114
5	060010	2009	Planlegging nytt renseanlegg Eggedal	13 500 000	12 587 667	912 333
5	060013	2011	Vannbehandlingsanlegg - N.Eggedal	3 128 586	28 216	3 100 370
5	060020	2012	Ledningskartverk	300 000	349 289	-49 289
5	060021	2012	Rehab.lednett N. Eggedal	500 000	0	500 000
5	060022	2012	Kjøp/instalering av vannmålere	1 000 000	736 192	263 808
5	060030	2010	Opparbeiding boligtomter	400 000	0	400 000
5	060031	2010	Boligfelt Eggedal (Fase I)	1 450 000	1 651 730	-201 730
5	060040	2006	Kommunale veier	10 000 000	7 760 308	2 239 692
5	060041	2011	Kommunale veier-Rabbenveien	8 000 000	4 485 981	3 514 019
5	060042	2011	Forskuttering Eggedalkrysset	2 235 000	2 083 539	151 461
5	060070	2012	Tiltak slambehandling	700 000	317 972	382 028
6	070010	2009	Utbedring Solumsmoen kapell	530 000	330 000	200 000
6	070030	2009	Driftsbygning Holmen kirkegård	1 000 000	900 000	100 000
6	070042	2012	Traktor Eggedal kirkegård	300 000	0	300 000
6	070060	2009	Uthus Eggedal kirkegård	150 000	0	150 000
6	070070	2010	Ny varmekilde Holmen kirke	2 300 000	2 070 000	230 000
6	070080	2013	Brannversling kirkene	200 000	0	200 000

Fire prosjekter har gått over gitte bevilgninger. Prosjekt 060031 – Boligfelt Eggedal (Fase1) ble finansiert av gjenstående midler på prosjektet 060030 – Opparbeiding boligtomter. Andre prosjekter (samlet kostnad på kr. 85.660,-) ble finansiert av ubrukte lånemidler.

Investeringsregnskapet var avsluttet med 0 i ”bunnlinja”, men det er kr 377.495,- i udekket beløp fra 2011 som en ikke hadde greid å inndekke i 2013 pga manglende inntekter fra salg av fast eiendom. Salget ble gjennomført i januar 2014.

SIGDAL ENERGI

Org. nr. 971030631

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP

FOR DRIFTSÅRET

2013

Årsberetning Sigdal Energi

Organisasjons og eierforhold

Sigdal Energi er en videreføring av Sigdal Everk etter at everkets nett og omsetning ble utskilt og fusjonert inn i Midt Nett Buskerud AS (MNB) og skal ivareta kommunens eierinteresser i kraftproduksjon og arbeide aktivt for en god energiøkonomi.

Sigdal Energi er et organisasjonsledd i Sigdal kommune og ansvaret for Sigdal Energi er delegert til kommunens formannskap.

Kraftproduksjon er skattepliktig. Sigdal kommune har inngått avtale med Midt Nett Buskerud om regnskapsføring. Siden Sigdal Energi er et organisasjonsledd i Sigdal kommune er det rådmannen som er ansvarlig for drift og regnskap overfor formannskap og kommunestyre. Det henvises for øvrig til årsberetninger for Horga Kraftverk, Ramfoss Kraftlag og Midt Nett Buskerud AS.

Regnskapsinformasjon

Sigdals kommunes andel (25 prosent) av produksjon i Horga utgjør 8,121 (8,568). GWh. Dette er betalt med 2,6 (2,2) mill. kr. Det gir en pris på 32,5 (25,4) øre/kWh. Sigdals kommunes eierandel i Ramfoss Kraftlag er 9,48 prosent. Dette utgjør en mengde på 16,87 (18,72) GWh. Mengden er betalt med 1,9 (1,9) mill. kr. Det gir en pris på 11,2 (10,1) øre/kWh.

Samlet krafttilgang på 25,0 (27,3) GWh er solgt til 7,34 (6,24) mill. kr i spotpris + kr 73 890,- for grønn kraft. Totalt 7,4 mill. kr, i snitt 29,6 (23,1) øre/kWh. Sigdal Energi har for 2013 solgt sine krafttilganger til Midt Kraft Buskerud AS etter inngått avtale. Tallene i parentes er for 2012.

Horga Kraftverk er ført inn i Sigdal Energis regnskap etter bruttometoden. Salg/kjøp er eliminert. Ramfoss Kraftlag er ført etter egenkapitalmetoden.

Årets regnskap viser et overskudd etter skatt på kr 1 160 958 (kr 935 432), mot budsjettert 1,1 mill. kr.

Totalkapitalen er i løpet av året endret fra 87,1 mill. kr til 85,2 mill. kr. Egenkapitalandelen pr 31.12.2013 er på 6,5 % (6,7 %).

Fortsatt drift og fremtidig utvikling

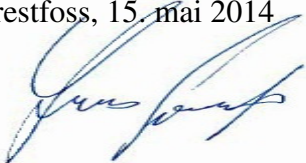
Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og årsregnskapet for 2013 er satt opp under denne forutsetning.

Årsresultat og disponering

Rådmannen foreslår følgende disponering av årsresultatet:

Årsresultat Sigdal/Horga	400 662
Årsresultat Ramfoss	760 296
Fra/til annen egenkapital	339 042
<hr/>	
Utbytte	1 500 000

Prestfoss, 15. mai 2014

Jens Sveaass, Rådmann Sigdal kommune

Sigdal Energi

Org.nr: 971030631

Årsregnskap 2013

Sigdal Energi

Org.nr: 971030631

Resultatregnskap 01.01 - 31.12.

	Note	Regnskap 2013	Budsjett 2013	Regnskap 2012
RESULTATREGNSKAP				
DRIFTSINNEKTER				
Salgsinntekter energi	1	15 309 254	12 806 000	12 925 994
Inntekter Horga	1	1 186 781	1 187 000	1 186 781
Andre inntekter		-	-	-
Sum driftsinntekter		<u>16 496 035</u>	<u>13 993 000</u>	<u>14 112 775</u>
DRIFTSKOSTNADER				
Kraftkjøp	2	2 106 615	1 896 000	2 036 584
Innmatingstariff		81 008	-	144 736
Lønnskostnad	3	-	-	-
Avskrivninger Horga		3 526 890	3 527 000	3 526 890
Annen driftskostnad	4	967 904	840 000	1 353 349
Driftskostn Horga		4 392 096	2 846 000	2 395 596
Sum driftskostnad		<u>11 074 513</u>	<u>9 109 000</u>	<u>9 457 155</u>
DRIFTSRESULTAT		<u>5 421 522</u>	<u>4 884 000</u>	<u>4 655 620</u>
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER				
Annen finansinntekt	5	-107 104	-300 000	-234 129
Annen finanskostnad	5	302 027	441 000	369 320
Resultatandel Ramfoss	5	-760 296	-703 000	-953 634
Finansposter Horga, netto		2 616 190	2 607 000	2 779 384
Netto finansposter		<u>2 050 817</u>	<u>2 045 000</u>	<u>1 960 941</u>
Ordinært resultat før skattekostnad		<u>3 370 705</u>	<u>2 839 000</u>	<u>2 694 679</u>
Skatt på grunnrente	9	949 132		802 795
Skattekostnad på ordinært resultat	9	1 260 615		932 862
Årets skattekostnad		<u>2 209 747</u>	<u>1 747 000</u>	<u>1 735 657</u>
Årsresultat		<u>1 160 958</u>	<u>1 092 000</u>	<u>959 022</u>
DISPONERING AV ÅRSRESULTAT				
Avsatt utbytte		-1 500 000	22 000	-1 500 000
Årsresultat andel egenkapital Sigdal/Horga		400 662	335 000	5 388
Årsresultat andel egenkapital Ramfoss		760 296	735 000	953 634
Overført fra egenkapital		<u>-339 042</u>	<u>1 092 000</u>	<u>-540 978</u>

Sigdal Enegi

Org.nr: 971030631

BALANSE

Eiendeler 31.12			
	Note	2013	2012
ANLEGGSMIDLER			
Utsatt skattefordel	9	<u>7 532 752</u>	<u>7 474 366</u>
Tomter, bygninger, ol.			
Kraftstasjoner	10	49 958 856	53 485 746
Andel kraftstasjon Ramfoss	10	17 530 533	16 770 237
Sum fast eiendom		<u>67 489 389</u>	<u>70 255 983</u>
Langsiktig lån Kommunalbanken		<u>75 022 140</u>	<u>77 730 349</u>
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	7	2 744 171	2 610 171
Andre kortsiktige fordringer	7	0	0
Sum fordringer		<u>2 744 171</u>	<u>2 610 171</u>
Omløpsmidler Horga		2 023 481	458 278
Bankinnskudd, kontanter og lignende	6	<u>5 439 911</u>	<u>6 343 679</u>
Sum omløpsmidler		<u>10 207 562</u>	<u>9 412 129</u>
SUM EIENDELER		<u>85 229 702</u>	<u>87 142 477</u>

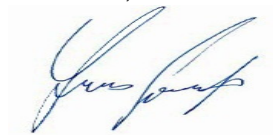
Sigdal Energi

Org.nr: 971030631

Egenkapital og gjeld 31.12.

	Note	2013	2012
EGENKAPITAL			
Annen egenkapital			
Annen egenkapital	8	<u>5 533 198</u>	<u>5 872 240</u>
Sum egenkapital		<u>5 533 198</u>	<u>5 872 240</u>
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Langsiktig lån Kommunalbanken		13 025 160	13 808 410
Langsiktig lån Horga		<u>57 919 691</u>	<u>61 780 971</u>
Sum langsiktig gjeld		<u>70 944 851</u>	<u>75 589 381</u>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	11	571 451	604 566
Betalbar skatt	9	2 268 250	2 071 670
Skyldig offentlige avgifter		230 369	372 369
Skyldig utbytte		3 000 000	1 500 000
Kortsiktig gjeld Horga		2 608 518	1 052 938
Annen kortsiktig gjeld		<u>73 066</u>	<u>79 313</u>
Sum kortsiktig gjeld		<u>8 751 654</u>	<u>5 680 856</u>
Sum gjeld		<u>79 696 505</u>	<u>81 270 237</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>85 229 702</u>	<u>87 142 477</u>

Prestfoss, 08. Mai 2014

Jens Sveaass

Sigdal Energi

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

OPERASJONELLE AKTIVITETER	2013	2012
Resultat etter skatt inkl. ekstraordinære poster	1 160 958	959 022
Ordinære avskrivninger	3 526 890	3 526 890
Andel overskudd Ramfoss	-760 296	-953 634
Endring i kortsiktige fordringer	-134 000	687 352
Endring i Horga omløpsmidler	-1 565 203	76 955
Endring i kortsiktig gjeld	1 603 913	-814 447
Endring i leverandørgjeld	-33 115	-218 378
Øvrige poster	-58 386	-335 896
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	A 3 740 761	2 927 864
INVESTERINGSAKTIVITETER		
Investering i varige driftsmidler/ goodwill	-	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B -	-
FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Opptak av ny gjeld		
Utbytte	-	-3 700 000
Nedbetaling rentebærende gjeld	-4 644 530	-4 644 530
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B -4 644 530	-8 344 530
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	= -903 769	-5 416 666
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01.	6 343 679	11 760 345
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12.	= 5 439 911	6 343 679

Noter til regnskapet

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er ført i henhold til regnskapslovens bestemmelser og anbefalinger til god regnskapsskikk, samt retningslinjene som er gitt fra Norges Vassdrags- og energiverk (NVE).

Eierandel i Ramfoss Kraftlag er innarbeidet etter egenkapitalmetoden. Eierandelen er 9,48 %. Horga kraftverk er innarbeidet etter bruttometoden både i resultatregnskapet og balansen.

Skatter

Beskatning av energiverk skjer fra og med 1997 ved skatt på alminnelig inntekt, skatt på grunnrenteinntekt og naturressursskatt.

1)

Skatt på alminnelig inntekt beregnes med 28% av skattemessig resultat.

De skattemessige inngangsverdiene for kraftverk er fastsatt ved taksering av NVE og de skattemessige avskrivningene beregnet etter særskilte overgangsregler. Dette innebærer etablering av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige verdier og skattemessige verdier knyttet til åpningsbalansen

2)

Grunnrenteskatt. Med utgangspunkt i det enkelte kraftverk beregnes salgsinntektene ut fra årets timeoppløste spotmarkedspriser multiplisert med produksjonen i den tilhørende periode. Unntak er konsesjonskraft og visse kontrakter som prises til faktiske inntekter, og fordeles mellom kraftverkene iht årsproduksjon.

Det fratrekkes skattemessige avskrivninger samt øvrige kostnader knyttet til det enkelte kraftverk. I tillegg gis det fradrag for en friinntekt beregnet av skattemessig verdi multiplisert med en normrente som fastsettes årlig. For 2013 er denne 1,5 %.

Satsen for grunnrente er 30 % og betales i sin helhet til staten. Betalbar grunnrenteskatt vil være stigende over kraftverkets levetid fordi effekten av friinntekten vil reduseres etter hvert som kraftverket avskrives. Friinntekten er derfor et skattereduserende element.

Vi har ikke foretatt beregninger av estimat for effektiv grunnrentesats.

Fra og med 2007 kan eier av flere kraftverk samordne grunnrenteinntekt fra flere verk. Dette kan i praksis bety at eventuell negativ grunnrenteinntekt i ett eller flere verk kan samordnes med en positiv grunnrenteinntekt i ett eller flere andre verk. Akkumulert negativ grunnrenteinntekt pr 31.12.2006 kan ikke samordnes.

3)

Skattepliktige som eier kraftverk skal svare naturressursskatt.

Den beregnes med 1,3 øre pr. produsert kWh i gjennomsnitt i de 7 siste år.

Det gis fradrag for naturressursskatt i utlignet fellesskatt av ordinær inntektsskatt.

Dersom naturressursskatten overstiger fellesskatten, som nå er 28%, kan differansen framføres med renter til senere år.

Note 1. Salgsinntekter

Salgsinntekter energi er videresalg av andels- og rettighetskraft fra Ramfoss og Horga.
Avtalefestet inntekt fra EB er inntektsført med 1,2 mill. kr.
Det er solgt grønn kraft for kr 73 890,-.

Note 2. Kraftkjøp

Kraftkjøp for 2013 gjelder kjøp av Ramfoss kraft. Horga kraftkjøpet er eliminert.

Note 3. Lønn- og personalkostnader

Selskapet har ingen lønns- og personalkostnader. Alt arbeid er satt bort gjennom driftsavtaler.

Note 4. Andre driftskostnader

Andre driftskostnader består av :	2013	2012
Revisjon	30 750	17 600
Konsulentbistand	31 920	31 500
Leide tjenester	351 045	344 234
Bredbånd	142 759	142 325
Forsikringer	-	-
Eiendomsskatt	337 807	297 857
Div. kostnader	73 623	519 833
Sum andre driftskostnader	967 904	1 353 349

Bidrag til utbygging av fiberstamnett i distriktet blir i sin helhet kostnadsført. Det er ikke fradrag for disse kostnadene i skatteregnskapet.

Note 5. Finans

Resultatandelen før skatt fra Ramfoss er positiv med kr 809 319.
Renteinntekter skriver seg fra innskudd i lokale sparebanker
Rentekostnader er i hovedsak renter på lån i Kommunalbanken.

Note 6. Bankinnskudd

Alle bankinnskudd er i lokale sparebanker.

Note 7. Fordringer

	2013	2012
Avregnet levert kraft til Midt Kraft Buskerud AS.	2 744 171	2 610 171
Sum	2 744 171	2 610 171

Sigdal Energi ga i 2007 et likviditetslån på 1 mill. kr til Horga Kraftverk. Dette søkes oppgjort i 2014.

Note 8. Egenkapital

	Annen EK	Andel Ramfoss	Sum
Egenkapital 01.01.13	-7 056 010	12 928 251	5 872 241
Avsatt utbytte	-1 500 000	-	-1 500 000
Årets resultat	400 662	760 296	1 160 958
Egenkapital 31.12.13	-8 155 348	13 688 547	5 533 198

Note 9. Skatt

	2013	2012
Årets skattekostnad fremkommer slik:		
Årets betalbar skatt	1 319 118	1 268 875
Endring tidligere år	-117	-117
Årets betalbar skatt, grunnrente	949 132	802 795
Endring utsatt skatt	-58 386	-335 896
Sum skattekostnader	2 209 747	1 735 657

Differanser mot forventet skatt	2013	2012
Resultat før skatt, 28% ordinær inntektsskatt	3 370 705	2 694 679
28% av årets resultat før skatt	943 797	754 510
30% av årets grunnrenteinntekt	949 132	802 795
28% av permanente forskjeller	37 944	178 469
Endring tidligere år	-117	-117
Endring skattesats (27 % fra 1.1.2014) ⁽¹⁾	278 991	-
Sum	2 209 747	1 735 657
Effektiv skattesats i % av resultat før skatt	65,6 %	64,4 %

Beregning av betalbar skatt	2013	2012
Resultat før skatt	3 370 705	2 694 679
Andre permanente forskjeller	135 515	637 388
Endringer i midlertidige forskjeller	1 204 915	1 199 629
Skattepliktig inntekt	4 711 135	4 531 696
Betalbar skatt, 28%	1 319 118	1 268 875

Utsatt skatt/ midlertidige forskjeller ⁽¹⁾	2013	2012
Utsatt skattefordel av negativ midlertidig forskjell Horga kraftvek	-8 386 280	-8 353 079
Utsatt skatt av positiv midlertidig forskjell Ramfoss kraftverk	853 528	878 713
Sum utsatt skattefordel	-7 532 752	-7 474 366

⁽¹⁾ Alminnelig skattesats er endret til 27 % fra 1.1.2014. Utsatt skatt pr 31.12.2013 er beregnet med ny skattesats.

Naturressursskatt	2013	2012
Naturressursskatt Horga kraftverk	408 967	407 368
Naturressursskatt, 9,48 % andel Ramfoss kraftverk	232 531	229 177
Sum naturressursskatt	641 498	636 545

Årets naturressursskatt kommer til fradrag i betalbar skatt av alminnelig inntekt.

Grunnrenteskatt:

Andel Ramfoss kraftverk 9,48%	2013	2012
Brutto grunnrenteinntekt	4 946 599	4 302 388
Brutto fradrag	-1 627 236	-1 471 615
Friinntekt (2012: 1,5%)	-155 589	-154 791
Skattepliktig grunnrenteinntekt	3 163 774	2 675 982
Betalbar grunnrenteskatt, 30%	949 132	802 795

Horga kraftverk

Brutto grunnrenteinntekt	11 399 490	9 795 740
Brutto fradrag	-6 691 121	-4 704 060
Friinntekt (2012: 1,5%)	-1 232 530	-1 267 086
Netto Grunnrenteinntekt	3 475 839	3 824 594
Fremførbar negativ grunnrenteinnt inkl. renter	-47 329 200	-49 999 423
Skattepliktig grunnrenteinntekt	-43 853 361	-46 174 829
Betalbar grunnrenteskatt, 30%	-	-

Note 10 Varige driftsmidler

	Bokført v. 01.01.2013	Avgang i året	Tilgang i året	Avskrivning	Bokført verdi 31.12.2013
Kraftstasjon Horga	53 485 746			3 526 890	49 958 856
Andel Ramfoss Kraftlag	16 770 237		760 296		17 530 533
Sum	70 255 982	-	760 296	3 526 890	67 489 388

Sigdal energi har tidligere nedskrevet sin eierandel i Horga med 10 mill kroner og verdien som fremkommer i regnskapet her er derfor tilsvarende lavere enn verdien som oppgis i regnskapet for Horga.

Note 11 Gjeld

Selskapet har ingen gjeld til Sigdal kommune.

Kommunestyret i Sigdal kommune

REVISORS BERETNING FOR 2013 FOR SIGDAL ENERGI

Uttalelse om særregnskapet

Vi har revidert særregnskapet for Sigdal Energi som viser et overskudd på kr 1 160 958,-. Særregnskapet består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen i Sigdal kommune er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak (benyttet analogt), og for slik intern kontroll som administrasjonssjefen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et særregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette særregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i særregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at særregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et særregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av særregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 32 20 15 00
Telefaks: 32 20 15 01

Org.nr: 985 731 098
Bankgiro: 7177 05 65108

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Postboks 123, Sentrum, N-3502 Hønefoss
Besøksadresse: Osloveien 1, N-3511 Hønefoss

Telefon: 32 11 76 79
Telefaks: 32 12 50 30

Konklusjon

Etter vår mening er særregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sigdal Energi per 31. desember 2013, og av resultater, endringer i egenkapitalen og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven, forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelser om øvrige forhold

Konklusjon om særbudsjett

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for særregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene i særregnskapet stemmer med regulert særbudsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om særregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med særregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av særregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Drammen, 22. mai 2014

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Pål Ringnes
daglig leder

Inger Anne Fredriksen (sign)
leder regnskapsrevisjon/oppdragsansvarlig

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmannen

Horga kraftverk

Org.nr 971007818

Årsberetning og regnskap 2013

24. Driftsår

Horga kraftverk

Org.nr: 971007818

Resultatregnskap 01.01-31.12.

Budsjett

	Note	2013	2012	2013
RESULTATREGNSKAP				
DRIFTSINNEKTER				
Kraftlevering til rettighetshaverne	2	10 535 176	8 701 870	8 920 000
Andre driftsinntekter	2	-	-	
Sum driftsinntekter		<u>10 535 176</u>	<u>8 701 870</u>	<u>8 920 000</u>
DRIFTSKOSTNADER				
Styregodtgjørelse	4	-	-	
Avskrivning	1	3 526 890	3 526 890	3 527 000
Annen driftskostnad	3,5	<u>4 392 096</u>	<u>2 395 596</u>	<u>2 786 000</u>
Sum driftskostnad		<u>7 918 986</u>	<u>5 922 486</u>	<u>6 313 000</u>
DRIFTSRESULTAT		<u>2 616 190</u>	<u>2 779 384</u>	<u>2 607 000</u>
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER				
Renteinntekter	3	28 730	39 136	15 000
Rentekostnader mm	3	<u>-2 644 920</u>	<u>-2 818 520</u>	<u>-2 622 000</u>
Netto finansposter		<u>-2 616 190</u>	<u>-2 779 384</u>	<u>-2 607 000</u>
ÅRSRESULTAT		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

Horga kraftverk

Org.nr: 971007818

BALANSE

Eiendeler			
	Note	31.12.2013	31.12.2012
Varige driftsmidler			
Kraftverk	1	<u>59 958 856</u>	<u>63 485 746</u>
Sum fast eiendom		<u>59 958 856</u>	<u>63 485 746</u>
Finansielle anleggsmidler			
Langsiktige fordringer		<u>0</u>	<u>0</u>
Sum finansielle anleggsmidler		<u>0</u>	<u>0</u>
Sum anleggsmidler		<u>59 958 856</u>	<u>63 485 746</u>
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	7	-2 254	0
Andre fordringer	7	<u>222 759</u>	<u>53 567</u>
Sum fordringer		<u>220 505</u>	<u>53 567</u>
Bankinnskudd, kontanter og lignende		<u>1 802 976</u>	<u>294 596</u>
Sum omløpsmidler		<u>2 023 481</u>	<u>348 163</u>
SUM EIENDELER		<u>61 982 337</u>	<u>63 833 909</u>

Horga kraftverk

Org.nr: 971007818

Egenkapital og gjeld

	Note	31.12.2013	31.12.2012
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Selskapskapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital			
Sum egenkapital		-	-
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	8	57 919 691	61 780 971
Sum langsiktig gjeld		<u>57 919 691</u>	<u>61 780 971</u>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		496 956	669 289
Skyldig offentlige avgifter		649 064	-45 428
Annen kortsiktig gjeld		2 916 626	1 429 077
Sum kortsiktig gjeld		<u>4 062 646</u>	<u>2 052 938</u>
Sum gjeld		<u>61 982 337</u>	<u>63 833 909</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>61 982 337</u>	<u>63 833 909</u>

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og NRS 8 God regnskapsskikk for små foretak. Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

a) Driftsinntekter

Inntektsføring er identisk med selskapets kostnader. Inntektsføringen skjer etterhvert som kostnadene påløper.

b) Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

c) Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid. Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen reverseres når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

d) Aksjer

Gjelder mindre poster og er regnskapsført til anskaffelseskost.

e) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer vurderes til laveste av pålydende og virkelig verdi og oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

f) Skatt

Eier skattlegges etter bruttometoden. Dette innebærer at selskapet ikke ilignes skatt.

Note 1 Varige driftsmidler

Hele 1.000 kr

Type anleggsmiddel	Kraftverk	Driftssentral
Anskaffelseskost 1.1.13	141 079	325
Tilgang		
Avgang		
Anskaffelseskost 31.12.13	141 079	325
Akkumulerte avskrivninger 31.12.13	81 120	325
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.13	-	
Bokført verdi pr. 31.12.13	59 959	-
Bokført verdi pr. 31.12.12	63 486	63
Årets avskrivninger	3 527	63
Årets nedskrivninger	-	

Note 2 Salgsinntekter

Hele kr

Salgsinntektene fordeler seg på:

	2013	2012
Kraftsalg til EB	7 907 963	6 526 403
Kraftsalg til Sigdal Energi	2 635 988	2 175 468
Sum salgsinntekter	10 543 950	8 701 870

Note 3 Poster som er slått sammen i regnskapet

Hele kr

Annen driftskostnad	2013	2012
Regulerkraftoppgjør	314 530	-51 717
Strøm	52 033	34 420
Verktøy utstyr	296 447	221 018
Drift og vedlikehold	3 507 702	1 673 949
- Godtgj. fra nedenforliggende verk	-222 759	-191 884
Honorarer	159 175	417 222
Annonser, telefon	5 003	3 251
Møteutgifter		
Forsikringer	111 779	134 817
Konsesjonsavgifter	168 185	154 520
Sum annen driftskostnad	4 392 096	2 395 596

Finansinntekter	2013	2 012
Renter av bankinnskudd	28 730	39 136
Sum finansinntekter	28 730	39 136

Finanskostnader	2013	2012
Rentekostnader lån	2 644 833	2 818 470
Andre finanskostnader	87	50
Sum finanskostnader	2 644 920	2 818 520

Note 4 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser

Selskapet har ikke egne ansatte utenom daglig leder.

Styrehonorar blir ikke betalt.

Note 5 Revisjon

Det er kostnadsført kr 13 125,- i revisjonshonorar i 2013.

Note 6 Fordringer og gjeld

Hele 1.000 kr

	2013	2012
Fordringer med forfall senere enn ett år	-	-
Langsiktig gjeld med forfall etter år 2013	57 920	61 780

Note 7 Kundefordringer

Hele kr

	2013	2012
Kortsiktig fordring EB	-	-28 202
Kortsiktig fordring Sigdal energi	-	-110 115
Kundefordringer	-2 254	-
Sum	-2 254	-138 317

Kortsiktige fordringer EB og Sigdal Energi består av avvik mellom fakturert salg og virkelige kostnader.

Kundefordringer skyldes fordringer knyttet til ordinær drift.

Note 8 Langsiktig lån

Hele kr

- a) Lån i Kommunalbanken kr. 28 125 180
Tatt opp oktober 2004 til erstatning
for tidligere obligasjonslån

Serielån, løpetid 24 år, 2 terminer pr år
Avdrag pr år 1 874 980
Første avdrag 06.04.2005
Siste avdrag 06.10.2028

Fastrente i 10 år, til 06.10.2014, rentesats nom. 4,46 %

- b) KLP kreditt kr. 29 794 511
Fastrente serielån, løpetid 18 år, 2 terminer pr år
Tatt opp i november 2010 til erstatning for
pt lån i kommunalbanken.

Avdrag pr år 1 986 300
Første avdrag 30.05.2011
Siste avdrag 30.11.2028

Fastrente i 10 år, til 30.11.2020, rentesats nom. 4,33 %

Lånene er opptatt av Sigdal kommune. Drammen kommune har garantert for betjening av avdrag tilsvarende 75% av det samlede lånebeløp, opprinnelig på kr. 142 000 000. Saldo pr. 31.12.2013 kr 57 919 691,- mot å disponere 75% av kraftverkets strømproduksjon i 48 år fra driftstart 12. november 1990.

A photograph of a waterfall with water cascading over rocks, creating white foam and spray. The background is a natural, outdoor setting with greenery and a rocky stream bed.

HORGA KRAFTLAG

Årsberetning

2013

24. DRIFTSÅR

INNHold

1	ORGANISASJON	3
1.1	ORGANISASJON OG EIERFORHOLD	3
1.2	STYRE	3
1.3	ADMINISTRASJON OG DRIFT	4
1.4	KONSESJONER	5
2	YTRE MILJØ	5
3	KRAFTANLEGG	6
3.1	REGULERINGER	6
3.2	KRAFTSTASJON	7
3.3	GAV-VERDIER	7
4	INTERNKONTROLL	8
4.1	IK-SYSTEM	8
4.2	VASSDRAG (IKV)	8
4.3	BRANN OG FORURENSNING (IKBF)	12
4.4	KRAFTVERK (IKP)	12
4.5	DRIFTSAVBRUDD	12
5	PRODUKSJON	13
5.1	HYDROLOGISKE FORHOLD	13
5.2	PRODUKSJON	13

*Fotografiene er tatt av ansatte ved Midtnett Buskerud AS.
Forsidefoto viser overløpet på Grytevatn.*

Fra Grunntjern, august 2013

1 ORGANISASJON

1.1 Organisasjon og eierforhold

Horga kraftverk eies av Sigdal kommune. På grunnlag av avtale mellom Drammen kommune og Sigdal kommune, har Drammen Kraft AS og Sigdal Everk samarbeidet om utbygging av kraftverket. Med virkning fra 01.12.97 ble alle Drammen Krafts rettigheter og forpliktelser overført til Drammen Kraft Produksjon AS.

Drammen Kraft Produksjon AS og Buskerud Energi Produksjon AS fusjonerte i 1999, og dannet Buskerud Kraftproduksjon AS. I forbindelse med fusjonen er alle rettigheter og plikter som har hvilt på Drammen Kraft Produksjon AS overført til Buskerud Kraftproduksjon AS, nå EB Kraftproduksjon AS (EB).

I forbindelse med opprettelse av Midt Nett Buskerud AS, endret Sigdal Everk navn til Sigdal Energi (SE). Sigdal Energi har hatt eget styre fram til og med 2005, men i fra og med 2006 har saker vedrørende Sigdal Energi vært delegert til formannskapet i Sigdal kommune.

Anleggskostnader, driftskostnader og produksjon fordeles med 75 % på EB og 25 % på SE. Samarbeidsavtalen gjelder i 48 år fra kraftverket ble satt i drift 12.11.1990 fram til 12.11.2038. Kraftverket ledes av et styre som består av 2 representanter, hvorav EB og SE har 1 hver. Ledervervet går på omgang mellom EB og SE for 2 år av gangen.

1.2 Styre

Styrerepresentanter

I henhold til styrevedtak 05/03 består nå styret i Horga av to personer, en fra hver av partene. Styremedlemmer utnevnes administrativt av Sigdal Kommune og EB.

FRA SIGDAL

Jens Sveaass, Sigdal kommune

FRA DRAMMEN

Jon Helge Christensen, EB

I styremøte 16.02.2012 ble Jens Sveaass valgt til styreleder. Valget gjelder for årene 2012 og 2013.

Møter

Styret har avholdt 2 ordinære styremøter, og har behandlet 9 saker i 2013.

1.3 Administrasjon og drift

Horga Kraftverk har ansatt daglig leder, men leier øvrige tjenester av Midtnett Buskerud AS (MNB) til drift og administrasjon av kraftselskapet. MNB har en produksjonsavdeling som består av åtte personer, med til sammen ca. 7 årsverk. Denne avdelingen har ansvaret for den daglige driften og vedlikeholdet av stasjonen, oppfølging av prosjekter, omsetning av kraft, samt renhold. I tillegg har ansatte innen økonomi og administrasjon en god del oppgaver for produksjonsselskapene som MNB drifter.

I 2006 ble det inngått avtale med Midtnett Buskerud AS om innleie av VTA (Vassdragsteknisk ansvarlig) til Horga Kraftverk. VTA er en funksjon som selskapet er pålagt å ha, og VTA sin kompetanse skal godkjennes av NVE. Nevreza Hurtic ble godkjent som VTA for Horgas anlegg i juni 2006.

Driftsavtalen med MNB er i ferd med å revideres på grunn av endringer i forskrifter og regelverk for øvrig.

Daglig leder: Eivind H. Dybendal (Leder produksjon har fungert i denne rollen i forbindelse med daglig leders sykefravær).

Ansatte ved MNB med direkte arbeidsoppgaver for HK:

Adm.dir: Eivind H. Dybendal

Leder produksjon: Bjørg Hvidsten (tom. 31.10.2013) / Odd Røvang (fom. 01.11.2013)

Leder drift/vedlikehold (produksjon): Nils Nerdalen

Vassdragsteknisk ansvarlig (VTA): Nevreza Hurtic

Maskinist: Ken Hellum Halvorsen

Maskinist: Erling Sandberg

Maskinist: Jørgen Lislått

Maskinist: Brede Huse

Renholder: Hilde Elisabeth Åsmundrud

Administrasjonssjef: Aini Vibeke Eikemo (tom. 31.08.2013)

Leder økonomi: Gjermund Rønning (fom. 01.10.2013)

Regnskap: Solveig Reistad

Regnskap: Liv Evje

Sentralbord: Hilde Hamre

Erling Sandberg er valgt til verneombud for kraftverkene. Nils Nerdalen er brannvernleder for produksjonsanleggene som MNB drifter.

Det er til enhver tid en person som har maskinistvakt. I tillegg har overordnet vakt ved MNB det overordnede ansvar for produksjonsanleggene utenom ordinær arbeidstid.

Det er inngått avtale med EB vedrørende fjernstyring/overvåking av kraftverket fra EB sin driftssentral.

1.4 Konsesjoner

Anleggskonsesjon

I brev av 24.04.2001 har Norges vassdrags- og energidirektorat gitt Midt Nett Buskerud AS anleggskonsesjon for Horga kraftverk, med varighet fram til 01.01.2029.

Revidering av konsesjonsvilkår

Endelig manøvreringsreglement for Horga kraftverk ble vedtatt 25.april 2008, og er likelydende med NVE's forslag fra 2001. Tappeperiode er fra 1.10., og tapping avsluttes 30.4, med unntak av Løvnesvatn, hvor tapping skal avsluttes 31.03.

Omsetningskonsesjon

Fornytt omsetningskonsesjon for Horga kraftverk er meddelt i brev av 20.01.2010 fra NVE. Konsesjonen har varighet til og med 31.12.2014.

2 YTRE MILJØ

Vår virksomhet, vannkraftproduksjon, er av en slik art at det etter vår mening ikke representerer fare for forurensning av det ytre miljø. Mulig påvirkning forårsaket av damanleggene forebygges gjennom tilsyn og vedlikehold. Avfall leveres til godkjente mottak.

Midtnett Buskerud AS er sertifisert som Miljøfyrtårnbedrift.

Fisk

Horga kraftverk bekoster utsetting av ørret i Grytevassdraget og Løvnesvatn. De lokale fiskeforeningene står for gjennomføringen.

Fra Grytevatn, august 2013

3 KRAFTANLEGG

3.1 Reguleringer

Nedslagsfelt og magasiner

Nedslagsfeltet berører Sigdal, Rollag og Flesberg kommuner.

Horgesetervatn unntatt Løvnesvatnfeltet	82,4 km ²
Løvnesvatnfeltet	19,6 km ²
<u>Bekkeinntak som tas inn i tunnelen</u>	<u>8,8 km²</u>
Totalt	110,8 km ²

Det er 5 reguleringsmagasiner med totalt magasinivolum på 20,2 mill.m³. Dam Horgesetervatn er en massiv betongdam med 70 m overløp. I elvegjelet er den utført som sylindrisk betonghvelv. Dammen er utstyrt med hydraulisk betjent bunnluke i glideluke utførelse, samt manuell tappeventil for minstevannføring. Inntaket er plassert ca. 30 m oppstrøms dam, og har en glideluke med hydraulisk betjening.

Reguleringsdammene ved Grunntjern, Øgnevatn og Løvnesvatn er massive betongdammer med fast overløp og manuelt betjente glideluker som reguleringsorgan. Ved Grytevatn er eksisterende tømmerfløtningsdam rehabilitert ved påstøp av en betongplate oppstrøms eksisterende dam. Flomløpet er utført som et fast overløp støpt i to bueseksjoner oppstrøms dammen. Reguleringen skjer med en enkel tappeluke i den ene bueseksjonen. I tillegg er tre bekker ført inn i driftstunnelen gjennom tre enkle bekkeinntak.

	Reguleringshøyde m	Volum mill.m ³	Alm. lavvannsføring l/sek
Grunntjern	4,00	1,1	12,2
Øgnevatn	3,80	2,2	27,2
Grytevatn	3,50	0,9	34,2
Løvnesvatn	2,55	6,4	60
Horgesetermagasinet	5,60	9,6	100
<u>Totalt magasin</u>		<u>20,2</u>	

3.2 Kraftstasjon

Horga kraftverk utnytter fallet mellom Horgesetervatn og Soneren i Sigdal. Fra inntaket i Horgesetervatn, fører en ca. 5 km lang tunnel og en 270 m lang trykksjakt ned til kraftstasjonen som ligger i fjell ved Svartebergvika i Soneren. Det er lagt trykkrør av stål i tunnelen på de siste 300 m fram til stasjonen. Resten av tilløpstunnel og sjakt er råsprengt.

Tekniske data

Byggetid 1.9.1988 - 31.10.1990
Midlere fallhøyde 205 m

Vannvei:

Tilløpstunnel (9 m² og 20 m²) 5000 m
Trykksjakt (4 m²) 270 m
Avløpstunnel (18 m²) 230 m

Aggregat:

Turbin, horisontal Francis 7,2 MW
Slukeevne 4,0 m³/sek
Generator 11 MVA
Omdreiningstall 600 pr. min.
Transformator 10 MVA/5.3/22 kV
Beregnet årsproduksjon 31 GWh/år

3.3 GAV-verdier

Beregnet byggekostnad, gjennanskaffelsesverdi, (GAV - verdi), pr. 01.01.97, fastsatt av NVE.

Anleggsdel	Avskrivnings gruppe	GAV – verdi kr
Byggeteknisk anlegg	1	75.914.000
Maskininnst./generator	2	23.489.000
Elektro installasjon	3	7.571.000
SUM		120.661.000

Anleggets totale byggekostnad beløper seg til **kr. 140.745.469**, jfr. styresak 2/95 Horga Kraftverk.

4 INTERNKONTROLL

4.1 IK-system

Målsetning

Alle virksomheter skal ha et internkontrollsystem for å sikre at de følger HMS-lovgivningen som skal ivareta helse- miljø- og sikkerhetsarbeidet i virksomheten.

Målsetningen med internkontroll, etter internkontrollforskriften av 1.1.1997, er å fremme et forbedringsarbeid i all virksomhet innen:

- Arbeidsmiljø og sikkerhet: personsikkerhet, teknisk sikkerhet og miljø sikkerhet.
- Forebygge helseskade eller miljøforstyrrelser fra produkter eller forbrukertjenester.
- Vern av ytre miljø mot forurensning og bedre behandlingen av avfall.

Et overordnet mål er at ingen i Midtnett Buskerud AS skal pådra seg sykdom eller skade på grunn av arbeidet, og at det ytre miljø ikke påføres skader. IK-systemet i MNB benyttes også for Horga Kraftverk.

Kurs i førstehjelp og kurs i driftsforskrifter for høyspenningsanlegg er gjennomført i 2013. Vernerunde for produksjonsavdelingen er gjennomført, og oppdatert stoffkartotek er plassert ut i kraftstasjonene.

4.2 Vassdrag (IKV)

Forskrift om internkontroll for å oppfylle *Lov om vassdrag og grunnvann* gjelder for konsesjonspliktige anlegg og for anlegg som kommer inn under *damsikkerhetsforskriften*.

Den er spesifikt rettet mot oppfyllelse av vassdraglovgivningen: påse at alle relevante lover og forskrifter som er av betydning for sikkerheten av anlegg i vassdrag blir etterlevd slik at man oppnår tilfredsstillende vassdragssikkerhet.

NVE foretar tilsyn med klassifiserte vassdragsanlegg i klasse 1 til 4. NVE har i tillegg innført en ny rapporteringsordning for å opprette en informasjonsbase med strategisk viktige opplysninger om anleggene, som f. eks. hvem som innehar sentrale roller og funksjoner knyttet til vassdragsanleggene.

NVE utfører tilsyn hovedsaklig gjennom:

- revisjoner av eierens internkontrollsystem (kontrollere at anleggseierne har etablert et internkontrollsystem og at internkontrollen fungerer i praksis)
- stikkprøver (som regel inspeksjoner av utvalgte vassdragsanlegg)
- godkjenning av revurderinger, flomberegninger og tekniske planer for nybygging og ombygging mv.

Anleggseier som har dammer, rør eller andre vassdragsanlegg i klasse 4, 3, 2 eller 1 er pålagt å ha et internkontrollsystem som dokumenterer at krav til sikkerhet blir fulgt.

Internkontrollsystemet er utarbeidet på basis av retningslinjene fra NVE og det stilles konkrete vilkår knyttet til natur, miljø og sikkerhet som er tilpasset til det aktuelle anlegg og lokaliteten. Det er avgjørende at disse kravene blir oppfylt når et anlegg bygges og driftes.

Internkontroll er systematiske tiltak som skal sikre at organisering, ansvarsfordeling, kompetanse, rutiner, programmer, rapportering, tilsyn, beredskap etc. fungerer som forutsatt. De systematiske tiltakene skal være beskrevet i administrative prosedyrer.

Internkontroll gjelder ved planlegging, bygging og drift.

4.2.1 Utførte aktiviteter i 2013

Det er utført periodisk tilsyn i Horgavassdraget.

Jørgen og Erling utfører periodisk tilsyn ved Grytevatn i august 2013

1. Revurdering

I følge dam sikkerhetsforskriften er revurdering en grundig undersøkelse og tilstandsanalyse av et etablert anlegg som skal kartlegge om anlegget tilfredsstillende sikkerhetsnivået.

Vassdrags- anlegg i konsekvensklasse 2, 3 og 4 revurderes minst hvert 15. år, vassdragsanlegg i konsekvensklasse 1 minst hvert 20. år.

Revurderingsinspeksjoner i Horgavassdraget ble utført i september i 2010, etter 20 års i drift.

Revurderingsrapporter for dammer i Horgavassdraget:

Disse er ikke ferdigstilt fra Norconsult enda, da det avventes vedtak om klasse fra NVE.

De første utkastene til beregninger/konklusjoner i rapportene indikerer en del omfattende tiltak for å tilfredsstille krav til dammer i klasse 1. Det ble tatt en beslutning om å vurdere klasse for dammene før vi sender revurderingsrapportene til godkjenning. I vår vurdering ble det foreslått at tre av fire dammer nedklassifiseres til klasse 0 og at Grytevatn klassifiseres i klasse 2. *I dette tilfelle ville krav om revurdering frafalle for dammer i klasse 0 og sikkerhetskravene blir da helt annerledes.*

Kostnader til å gjennomføre eventuelle tiltak blir vesentlig lavere.

Revurderingsrapporten for vannvei/rørgate i Horgavassdraget:

Denne ble sendt til NVE for godkjenning i november 2011. Et år senere, i brev av november 2012, ba NVE om tilleggsdokumentasjon før de kunne fatte vedtak om godkjenning. I siste møte med Norconsult har vi avtalt at dette sendes til NVE samtidig med revurderingsrapporter for dammene.

2. Klassevurdering i Horgavassdraget

Vi har vedtak om klasse fra NVE bare for Horgesetervatn og rørgate etter vurdering utført av Norconsult i 2005. De øvrige dammene er alle plassert i klasse 1 pga. magasin størrelse og damhøyde uten nærmere vurdering. Da dammene ble bygd var det ikke krav om en vurdering på forhånd og det er ikke foretatt noen klassevurdering i etterkant.

I følge den nye Damsikkerhetsforskriften av 1.1.2010, er dameier forpliktet til å gjennomføre en slik vurdering og fristen for å sende forslag om klasse til NVE er satt til 2015.

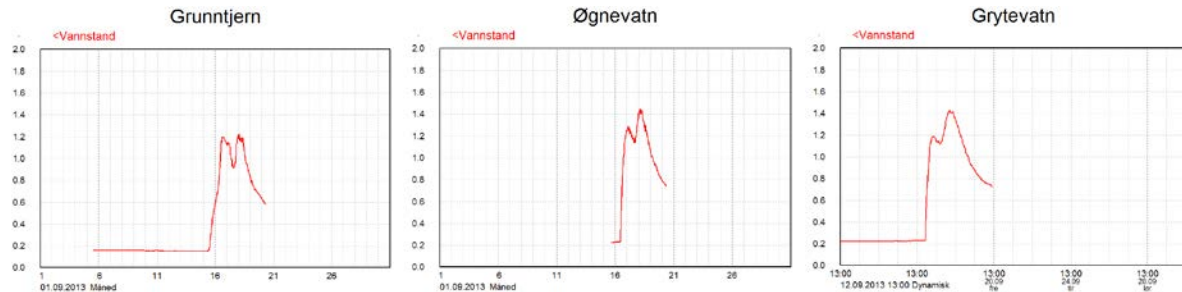
Forslag til ny / oppdatert klasse for anleggene i Horga ble sendt til NVE i august 2013. Klassene ble foreslått ut fra vurderinger av konsekvenser for bygninger og veier nedstrøms dammen, konsekvenser for miljø og eiendom og vurderinger av tapt magasin og produksjon. **Det er foreslått at Grunntjern, Øgnevatn og Løvnesvatn plasseres i klasse 0, og at Grytevatn plasseres i klasse 2.** Grunnen at Grytevatn plasseres i klasse 2 er at Gryteelva krysser fylkesvei 134 ved utløpet til Horgesetervatn. En flomvannføring på Q₅₀₀ ville passere under brua uten å skade veien, men en bruddvannføring vil imidlertid oversvømme veien og forårsake skade.

Riktig klasse har stor betydning for kravene som stilles i forhold til sikkerhet.

Vi har fortsatt ikke mottatt svar med vedtak fra NVE.

3. Målinger av minstevannføringer

Måleutstyr ble levert til oss i januar 2011, terskler ble etablert høsten 2012, og montering av utstyr utført i 2013. Grunnen at dette har tatt så lang tid var at det har vært høy vannstand i kanaler utover hele sommeren og høsten både i 2011 og 2012.

Registrerte minstevannføringer fra Gryteelva

Målestasjonen for Løvnesvatn installeres i samarbeid med NVE.

4. Drenasje i Horga rørgate

Dreneringssystemet i Horgatunnelen har ikke fungert som det skal og det har vært mye fuktighet inne i tunnelen i flere år. En har trodd at dette skyldtes at noen av dreneringsrørene har vært knust, men dette var ikke tilfellet. Dreneringssystemet var derimot tett pga at det ikke fantes filter rundt røret - dette ble ikke etablert under utbyggingen.

Nye dreneringsrør er nå lagt og det er etablert filter rundt dem. Arbeidene er utført av Veidekke vinteren 2012 / 2013.

Drenasjesystem i Horgatunnelen, januar 2013

4.3 Brann og forurensning (IKBF)

Målsetningen med IKBF er å påse at lover og forskrifter som er av betydning for brannsikkerhet og forurensning ved alle anleggene som MNB har ansvaret for blir etterlevd.

Brann-, og førstehjelpsutstyr blir årlig kontrollert av Bratek as etter inngått avtale. Brannsentral og nødlys kontrolleres av NOVAR.

Horga kraftverk ble avregistrert som særskilt brannobjekt i oktober 2010.

4.4 Kraftverk (IKP)

Målsetningen med IKP er å påse at lover og forskrifter som er av betydning for sikkerheten ved produksjonsanleggene blir etterlevet.

Løfteutstyr er kontrollert og godkjent i 2013.

Fibernettet er ført inn i stasjonen, dette gir oss tilgang til servere på Nedmarken. I forbindelse med rehabiliteringen av stasjonen, vil fibernettet bli tatt i bruk som kommunikasjon mot driftssentralen.

Vedlikehold

Ettersom kontrollanlegg med tilhørende utstyr, samt turbinregulator blir skiftet vinteren 2014 ble vedlikehold og ettersyn av elektriske og hydrauliske komponenter redusert i 2013.

Hovedkomponenter er ettersatt og vedlikeholdt etter vanlig plan.

Det er ikke avdekket forhold som har betydning for driften.

Rehabilitering

Kontrakt for utskifting av kontrollanlegg, samt ny turbinstyring, nye elektriske vern, AC-DC forsyning og stasjonsbatteri er inngått med Andritz Hydro AS. Planlegging er gjennomført i 2013. Arbeidene i stasjonen starter 3. februar 2014. Magasinene tappes ned så mye som mulig i forkant av igangsetting av rehabiliteringen for å forhindre/begrense produksjonstap. Det planlegges å ha full drift på anlegget igjen fra 20. mars 2014.

4.5 Driftsavbrudd

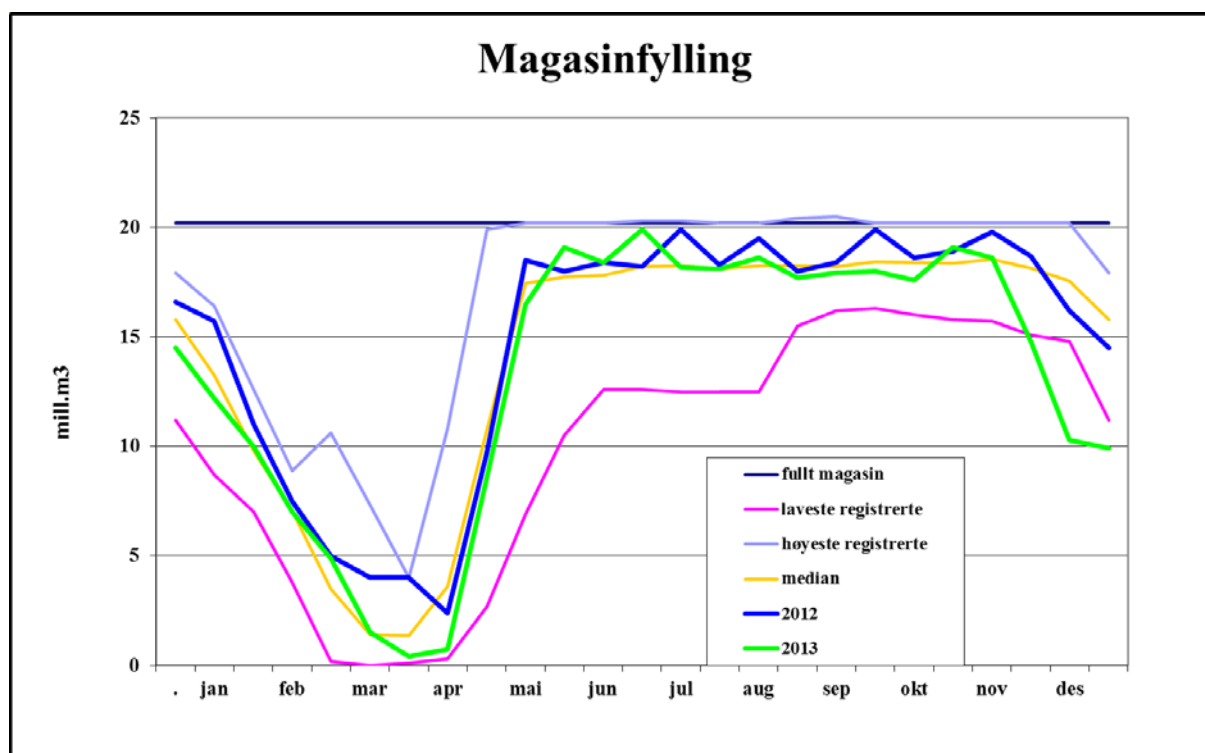
Stasjonen har i 2013 ikke hatt driftsavbrudd utover kortvarige utfall grunnet kjølevannsfiler og linjefeil.

5 PRODUKSJON

5.1 Hydrologiske forhold

Hydrologiske forhold. Magasinfylling.

Magasininnholdet ved årets start var 14,5 mill m³. Ved årets utgang var magasininnholdet 9,9 mill m³. Det ekstremt lave magasininnholdet ved årets slutt skyldes nedtapping av magasin for å unngå produksjonstap i forbindelse med utskiftingen av kontrollanlegget mm. vinteren 2014.

5.2 Produksjon

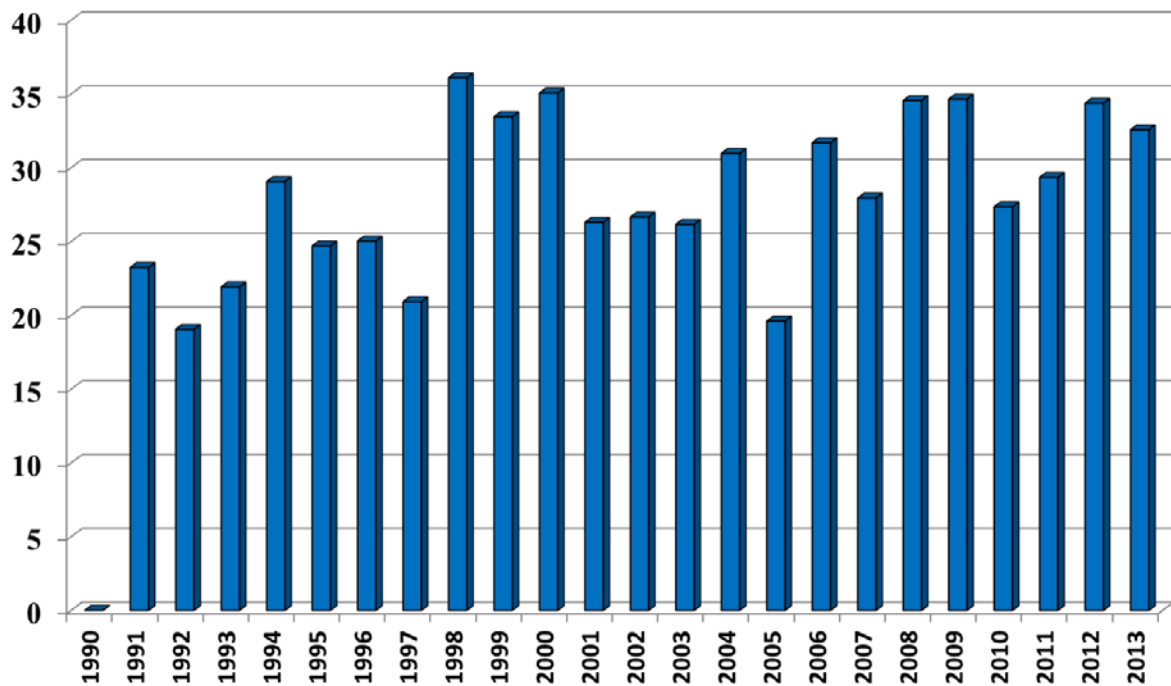
Sommerproduksjon	13.714,7 MWh
+ Vinterproduksjon	18.853,7 MWh
= Sum produksjon	32.568,4 MWh

- Egetforbruk	134,3 MWh
+ Eksternt levert egetforbruk når stasjonen står	48,8 MWh
= Leveranse	32.482,9 MWh

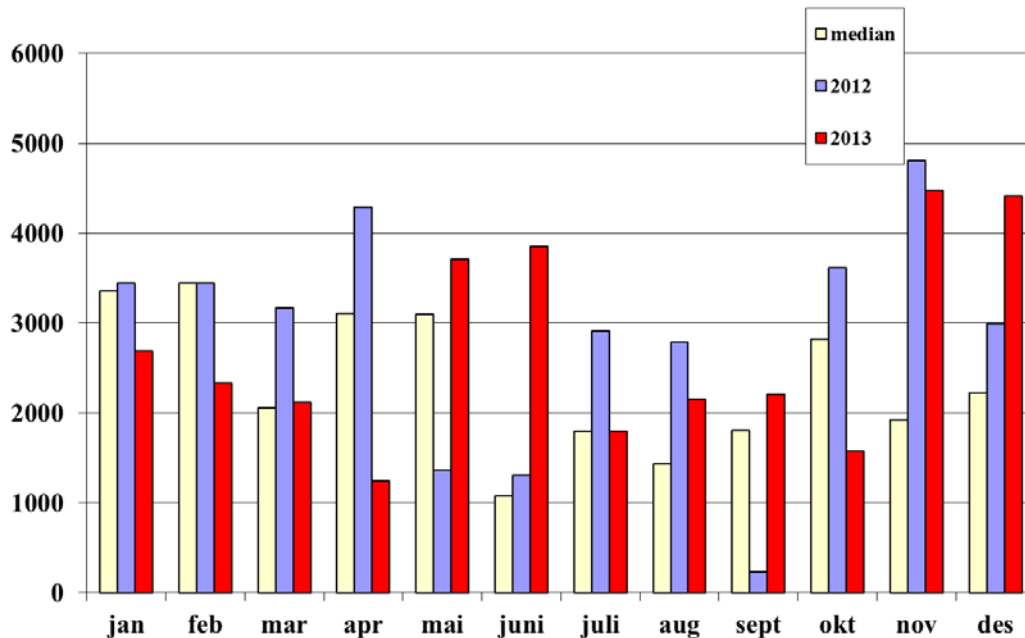
EB`s andel (75%)	24.362 MWh
SE`s andel (25%)	8.121 MWh

Gjennomsnittlig produksjon i årene 1991-2012 er 28,3 GWh. Produksjonen har variert mellom 19,1 (1992) og 36,1 GWh (1998).

Produksjon i Horga pr. år 1990-2013 i GWh

Månedsproduksjon i MWh

Til kommunestyret i Sigdal kommune

REVISORS BERETNING 2013 FOR HORGA KRAFTVERK

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert regnskapet for Horga kraftverk, som består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap som viser driftskostnader på kr 7 918 986,- og oppstilling over endringer i egenkapitalen for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlig anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Regnskapet er en del av årsregnskapet for Sigdal Energi.

Styret og daglig leders ansvar for særregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide særregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at særregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i særregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at særregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for foretakets utarbeidelse av et særregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av regnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er regnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Horga kraftverk per 31. desember 2013, og av resultater og endringer i egenkapitalen for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Hovedkontor - Drammen

Postadresse: Postboks 4197, N-3005 Drammen
Besøksadresse: Øvre Eiker vei 14, N-3048 Drammen

Telefon: 32 20 15 00
Telefaks: 32 20 15 01

Org.nr: 985 731 098
Bankgiro: 7177 05 65108

post@bkr.no
www.bkr.no

Avdelingskontor - Hønefoss

Postadresse: Serviceboks 4, N-3504 Hønefoss
Besøksadresse: Øsloveien 1, N-3511 Hønefoss

Telefon: 32 11 76 79
Telefaks: 32 12 50 30

Uttalelser om øvrige forhold*Konklusjon om registrering og dokumentasjon*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Andre forhold

Grunnlaget for kraftverkets driftsinntekter er kostnadsdekning, og opplysningene i kraftverkets regnskap forutsettes inkorporert i årsregnskapet til Sigdal Energi.

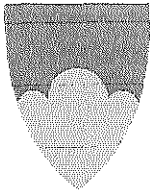
Drammen, 10. mars 2014

Buskerud Kommunerevisjon IKS

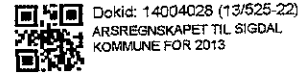

Inger Anne Fredriksen

konst. daglig leder

SIGDAL KOMMUNE Kontrollutvalget

Dokid: 14004028 (13/525-22)
ÅRSREGNSKAPET TIL SIGDAL
KOMMUNE FOR 2013

Sigdal kommune

5. mai 2014

Arkiv: 6,1 /2014 bst

Kommunestyret i
Sigdal kommune

ÅRSREGNSKAPET TIL SIGDAL KOMMUNE FOR 2013

Kontrollutvalget har i møte 05.05.14, sak 15/14, behandlet årsregnskapet til Sigdal kommune for 2013.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet for 2013 og revisjonsberetningen som er datert 09.04.2014

Hovedtrekk i den økonomiske utviklingen

Driftsregnskap og budsjett

Driftsregnskapet er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 746.416. Resultatet skyldes blant annet lavere finansutgifter og høyere skatteinngang, samt lavere lønnsvekst enn det som var forutsatt i budsjett 2013.

Skatteinngangen har i 2013 vært på ca 85,7 millioner kr, som er 3,2 millioner kr mer enn i 2012, og 2,2 millioner kroner mer enn i vedtatt budsjett. Høy skatteinngang virker inn på rammetilskuddet som ble ca 1,4 millioner kr lavere enn budsjett. I sum ble frie inntekter ca 0,9 mill kr mindre enn budsjettet.

Overordnet analyse av budsjettavvik på planområde viser at planområdene 1, 4 og 5 har merforbruk. Planområde 4 helse og sosial har det største merforbruket på ca 3,4 millioner kr.

For nærmere analyse og opplysninger vises til årsberetningen.

Investeringsregnskap og budsjett

Investeringsregnskapet er avsluttet med et udisponert/udekket beløp på kr 0. Det var i budsjettet forutsatt inndekning av tidligere års udekket på 377.496 kr. Ved avslutningen av investeringsregnskapet var det ikke rom for inndekning av dette, og inndekkingen ble i henhold til de kommunale regnskapsbestemmelsene strøket i forbindelse med avslutningen av investeringsregnskapet. Beløpet må dekkes inn på neste års budsjett.

Likviditet

Likviditetsgradene ligger over anbefalte normer, og viser en positiv utvikling.

Nettodriftsresultatet i 2013 utgjør ca 6,6 prosent av driftsinntektene, noe som er 3,6 prosent høyere enn fylkesmannens normtall. Resultatet i 2013 er påvirket av regnskapsføringen midler fra staten til Utviklingsfondet som er avsatt til bundet driftsfond.

Kommunen har et akkumulert premieavvik på ca 15,5 mill kr i balansen, som er en økning fra 2012 på ca 2 mill kr. Premieavviket er i samsvar med de kommunale regnskapsforskriftene inntektsført i driftsregnskapet og bokført som kortsiktig fordring. Det akkumulert premieavvik er pensjonsutgifter kommunene har betalt, men som ikke er belastet driftsregnskapet. Belastningen skjer over 10 år. Flere kommuner har fått dårlig likviditet fordi aktiviteten er tilpasset tilsynelatende lavere pensjonsutgifter. Pengene er imidlertid allerede brukt til å betale regningen fra pensjonskassen, og ved å fordele et premieavvik over mange år skyver man utgiften foran seg. Ordningen er et resultat av de regnskapsreglene for pensjon som ble innført i kommuneregnskapene fra 2002 som hadde til formål å bidra til en jevnere utgiftsbelastning over flere år. Kommunen har bokført pensjonsutgiftene og premieavviket i tråd med disse bestemmelsene.

Egenkapital

Kommunens samlede fondsreserver er bokført med ca 72,8 mill kr ved utgangen av 2013, mot 62 mill kr siste år. Av dette er 16,8 millioner frie fond (disposisjonsfond og ubundne investeringsfond).

Det er viktig at kommunen har fri egenkapital (frie fond) for å sikre langsiktig og stabil drift.

Noteopplysninger

Det er utarbeidet noter i samsvar med regnskapsforskriftens minimumskrav og anbefaling fra foreningen for god kommunal regnskapsskikk.

Tidsfrister knyttet til årsregnskapet

Regnskapet er avlagt i henhold til fristen 15.februar 2014.

Revisors beretning

Revisor har i sin beretning datert 9. april 2014 konkludert med at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrift, og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen og resultatet pr 31.12.2013. Det er heller ikke avdekket spesielle forhold knyttet til budsjett, årsberetningen eller registrering og dokumentasjon, og revisor har avgitt normalberetning uten forbehold eller presiseringer.

Konklusjon

Ut over det som er omtalt ovenfor har ikke kontrollutvalget merknader til Sigdal kommunes årsregnskap for 2013.

Sigdal kommune
Kontrollutvalget, 05.05.14

Frode Borge
leder

Kopi til formannskapet

Sigdal kommune Kontrollutvalget

Arkiv: UKU,SI, 6.2/bst

Kommunestyret i
Sigdal kommune

Kontrollutvalget har i møte 02.06.14, sak 20/14, behandlet særregnskap for Sigdal Energi for 2013. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte særregnskapet for 2013 for Sigdal Energi, årsberetningen og revisjonsberetning for Buskerud Kommunerevisjon IKS, datert 22.05.14.

Sigdal Energi er et organisasjonsledd under Sigdal kommune. Sigdal kommune har en eierandel på 9,48 % i Ramfoss kraftlag. Denne er implementert i regnskapet etter egenkapitalmetoden. Horga Kraftverks regnskap er ført inn i Sigdal Energis regnskap etter bruttometoden der kjøp og salg blir eliminert. Ramfoss og Horga er ikke egne skatteobjekter, men blir beskattet som deltakerlignet selskap gjennom Sigdal Energis regnskap.

Regnskapsføring skjer i henhold til regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak. Forskrift om særbudsjett, særregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak er benyttet analogt.

Økonomisk situasjon

Regnskapet for 2013 viser et overskudd på kr 1.160.958.- mot et overskudd på kr 959 022.- i 2012. Budsjettet overskudd var kr. 1 092 000.-

Driftsinntekter

Sigdal Energi hadde driftsinntekter i 2013 på ca kr 16,5 mill mot kr 14,1 mill i 2012. Budsjett viste ca kr 14,0 mill.

Driftskostnader

Driftskostnadene utgjør i 2013 ca kr 11,1 mill kr mot ca kr 9,5 mill i 2012. Budsjett var på ca kr 9,1mill kr.

Balansen og noteopplysninger

I balanseregnskapet fremkommer fast eiendom med kr 67,5 mill, utsatt skattefordel kr 7,5 mill og omløpsmidler ca kr 10,2 mill. Langsiktig gjeld er pr 31.12.2013 ca kr 70,9 mill.

Egenkapitalen var ved årets begynnelse ca 5,9 mill. Etter at årets overskudd er tillagt egenkapitalen og det er avsatt forventet utbytte på 1,5 mill, er egenkapitalen pr 31.12.2013 ca 5,5 mill.

Noter er utarbeidet etter regnskapsloven kapittel 7, små foretak. Notene har henvisning til de poster i regnskapet som blir kommentert og er gitt som en særskilt del i tilknytning til årsregnskapet.

Tidsfrister knyttet til årsregnskapet

Særregnskap og årsberetning er avgitt av rådmann Jens Sveaas 15. mai 2014.

Årsregnskapet som informasjonsdokument

Etter vår oppfatning får brukerne av Sigdal Energis særregnskap tilfredsstillende opplysninger gjennom det dokumentet som foreligger.

Andre forhold

Revisor har i sin beretning datert 22.05.14 konkludert med at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrift og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen og resultatet pr 31.12.2013. Det er heller ikke avdekket spesielle forhold knyttet til budsjett, årsberetningen eller registrering og dokumentasjon.

Sigdal, 02.06.14

Frode Borge (sign)
Leder

Kopi til formannskapet

Kopi til styret

Ramfoss Kraftlag

Org.nr 971030690

Årsregnskap

Årsberetning

2013

Ramfoss Kraftlag

Org.nr: 971 030 690

Resultatregnskap 01.01-31.12

	Note	2013	2012
RESULTATREGNSKAP			
DRIFTSINNEKTER			
Salgsinntekter	4	20 730 128	21 625 793
Sum driftsinntekter		<u>20 730 128</u>	<u>21 625 793</u>
DRIFTSKOSTNADER			
Overførings-/omsetningskostnader		2 024 294	1 868 388
Lønnskostnad	7	74 952	66 901
Avskrivning	2	3 370 444	3 244 079
Annen driftskostnad	8,9	7 372 652	6 486 644
Sum driftskostnad		<u>12 842 342</u>	<u>11 666 013</u>
DRIFTSRESULTAT		<u>7 887 786</u>	<u>9 959 780</u>
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen finansinntekt	5	649 696	616 976
Annen finanskostnad		-367	-203
Netto finansposter		<u>649 329</u>	<u>616 773</u>
Ordinært resultat før skattekostnad	10	<u>8 537 115</u>	<u>10 576 553</u>
ÅRSRESULTAT		<u>8 537 115</u>	<u>10 576 553</u>
DISPONERING AV RESULTAT			
Overført annen egenkapital		8 537 115	10 576 553
		<u>8 537 115</u>	<u>10 576 553</u>

Ramfoss Kraftlag

Org.nr: 971 030 690

BALANSE

Eiendeler 31.12			
	Note	2013	2012
Anlegg, bygninger, ol.			
Vassdragsreg. og Kraftstasjon	2	114 237 125	113 915 495
Bygninger	2	200 000	200 000
Kontrollanlegg	2	11 752 775	12 591 345
Sum fast eiendom		126 189 900	126 706 840
Varige driftsmidler			
Transportmidler	2	-	-
Fiber, Inventar og utstyr	2	362 757	477 426
Sum Fiber, inventar og utstyr		362 757	477 426
Finansielle anleggsmidler			
Aksjer	3	200	200
Sum finansielle anleggsmidler		200	200
Sum anleggsmidler		126 552 857	127 184 466
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer	4	6 359 845	6 364 607
Andre fordringer		208 560	250 219
Sum fordringer		6 568 405	6 614 826
Bankinnskudd, kontanter og lignende	5,6	38 486 993	29 885 457
Sum omløpsmidler		45 055 398	36 500 283
SUM EIENDELER		171 608 255	163 684 749

Ramfoss Kraftlag

Org.nr: 971030690

Egenkapital og gjeld 31.12

	Note	2013	2012
EGENKAPITAL			
Egenkapital			
Egenkapital	1	160 870 597	150 294 044
Årets resultat		8 537 115	10 576 553
Sum egenkapital		169 407 712	160 870 597
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 189 049	2 018 272
Skyldig offentlige avgifter		1 008 964	788 599
Annen kortsiktig gjeld		2 529	7 281
Sum kortsiktig gjeld		2 200 542	2 814 152
Sum gjeld		2 200 542	2 814 152
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		171 608 254	163 684 749

Vikersund, 14. mars 2014

Terje Bråthen
Styreleder

Wenche Bjertnes
Styremedlem

Tore Moen
Styremedlem

Olav Skinnes
Styremedlem

Ingunn Dalaker Øderud
Styremedlem

Kari Kolbræk Ask
Styremedlem

Odd Røvang
fung. daglig leder

Ramfoss Kraftlag

Org.nr: 971030690

Tall i 1000

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

OPERASJONELLE AKTIVITETER	2013	2012
Resultat før skatt inkl ekstraordinære poster	8 537	10 577
Ordinære avskrivninger	3 370	3 244
Endring i kortsiktige fordringer	46	65
Endring i leverandørgjeld	-829	1 405
Endring i annen kortsiktig gjeld	216	-222
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	A 11 340	15 068
INVESTERINGSAKTIVITETER		
Investering i varige driftsmidler/goodwill	-2 739	-6 472
Oppløsning av laksetrappfond		
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	B -2 739	-6 472
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	8 602	8 596
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01	29 885	21 289
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12	= 38 487	29 885

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap.

Varige driftsmidler - anleggstilskudd

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende

Skatt

Ramfoss Kraftlag er en felleskontrollert virksomhet og er derfor ikke eget skattesubjekt; Jfr Skattelovens § 20, 2 ledd.

Note 1 Egenkapital**Spesifikasjon av egenkapital:**

Hele kr	Drifts fond	Oppskrivn. fond	Annen EK	Sum
Egenkapital 01.01.13	3 702 542	48 253 495	108 914 560	160 870 598
Årets resultat			8 537 115	8 537 115
Korreksjon mot EK				
Egenkapital 31.12.13	3 702 542	48 253 495	117 451 675	169 407 713

Note 2 Varige driftsmidler

Hele 1.000 kr	Bokført v. 01.01.13	Avgang i år	Tilgang i år	Grunnlag. avskrivn.	Ordinære avskrivn.	Bokført v. 31.12.13	I %
Oppskrevet anlegg	48 253			48 253		48 253	-
Kraftst. maskinmessig del	14 554		2 549	17 103	1 001	16 109	5,9
Kraftst. bygningsm. del	9 858			9 858	179	9 672	1,8
Kontrollanlegg	12 366			12 366	829,78	11 536	6,7
Jordspøle	223			223	8,79	214	3,9
Inntak	28 641		125	28 766	885,761	27 886	3,1
Lense	928			928	37,173	891	4,0
Reguleringsanlegg	11 707		38	11 745	313	11 434	2,7
Trafo			26	26	1	25	
Tomt gnr. 143 og 147	200			200		200	
Utstyr og inventar	455			455	115	333	
SUM	127 185	0	2 739	129 924	3 370	126 553	

Selskapet benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler med unntak av oppskrevet anlegg fra 1993 som ikke avskrives.

Note 3 Aksjer

Hele kr	Antall	Pålydende	Bokført
Modum boligbyggelag	2	100	200
Sum totalt			200

Note 4 Salgsinntekter

Hele kr

Salgsinntektene fordeler seg på:	Regnskap	Regnskap
	2013	2012
Salg til eierene	20 000 000	20 000 000
Konsesjonskraftsalg	819 483	777 022
Konsesjonskraftsalg prissikring	-550 554	-408 632
Egetforbruk strøm	162 639	133 028
FHR refusjon	208 560	250 219
Grønn kraft		784 157
Erstatninger		
Andre driftsinntekter	90 000	90 000
Sum salgsinntekter	20 730 128	21 625 793

Kundefordringer:	2 013
Andelskraft	6 297 324
Konsesjonskraft	68 829
Finansielt oppgjør konsesjonskraft	-6 307
Annet	
Kundefordringer ved årets slutt	6 359 845

Det er en kredittsaldo fra Hordaland på kr 6 219 for finansielt oppgjør på konsesjonskraft.

Note 5 Finans

Hele kr

Finansinntekter	2013	2012
Renter av bankinnskudd	649 696	616 976
Sum finansinntekter	649 696	616 976

Renteinntektene er 3 mndr. Nibor rente + påslag, på både brukskonto og særinnskudd.

Note 6 Bundne midler

Av selskapets bankinnskudd utgjør bundne skattetrekksmidler kr 3 154,-.

Note 7 Lønnskostnader

Hele kr

Lønnskostnader	2013
Styregodtgjørelse	65 690
Annen lønn	0
Arbeidsgiveravgift	9 262
Sum	74 952

Note 8 Revisjon

Revisor

Bokførte revisjonskostnader på kr 17 062,40 er i sin helhet kostnader til ordinær revisjon.

Note 9 Andre driftskostnader

Hele kr

Regnskapsposten består av:	2013	2012
Kostnader vedr.eiendom.	176 856	144 542
Leie maskiner	-	-
Verktøy og materiell	152 419	268 391
Innleide tjenester	3 982 780	3 296 947
Oppgavepliktige ytelser	8 030	4 533
Konsesjonsavgifter	852 631	805 528
Andel regulering FHR	1 127 230	1 099 816
Forsikringer	409 850	411 432
Andre driftskostnader	662 857	455 455
Sum andre driftskostnader	7 372 652	6 486 644

Note10 Skattekostnader

Ramfoss Kraftlag er en felleskontrollert virksomhet og er derfor ikke eget skattesubjekt. Jfr Skatteloven § 20, 2. ledd.

RAMFOSS KRAFTLAG

INTERN ÅRSBERETNING
FOR
2013

Ramfoss Kraftlag

53. DRIFTSÅR

INNHold

1	ORGANISASJON	3
1.1	ORGANISASJON OG EIERFORHOLD	3
1.2	STYRE OG RÅD.....	4
1.3	ADMINISTRASJON OG DRIFT.....	5
1.4	KONSESJONER	6
1.5	VEDTEKTER.....	6
2	YTRE MILJØ	6
3	KRAFTANLEGG	6
3.1	REGULERINGER	6
3.2	KRAFTSTASJONER	7
3.3	ØVRIGE EIENDOMMER	7
3.4	NETT	7
3.5	GAV-VERDIER	7
4	INTERNKONTROLL	8
4.1	IK-SYSTEM I MNB	8
4.2	KURS/OPPLÆRING	8
4.3	VASSDRAG (IKV).....	8
4.4	BRANN OG FORURENSNING (IKBF).....	10
5	DRIFT OG VEDLIKEHOLD, PROSJEKTER	11
5.1	DRIFT OG VEDLIKEHOLD KRAFTVERK.....	11
5.2	VEDLIKEHOLD REGULERINGSANLEGG	11
5.3	STØRRE REHABILITERINGSPROSJEKTER	11
5.3.1	<i>Inntak Ramfoss – utskifting av tredje og siste inntaksluke</i>	11
5.3.2	<i>Nye turbinregulatorer</i>	11
6	PRODUKSJON	12
7	KRAFTOMSETNING	13

1 ORGANISASJON

1.1 Organisasjon og eierforhold

Ramfoss Kraftlag(RK) er et interkommunalt selskap med solidarisk ansvar. Kraftlaget har som formål å drive Ramfoss kraftverk i overensstemmelse med gjeldende vedtekter. Nye vedtekter gjelder fra 1.1.2012.

I henhold til avtale datert 09.07.2003 mellom Buskerud Fylkeskommune (BF) på den ene siden og KMS-kommunene på den andre, overtok KMS-kommunene 10 % av Fylkeskommunens eierandel og fordelte denne eierandelen mellom seg i henhold til sine eierandeler. Med virkning fra 01. oktober 2003 deltar Buskerud Fylkeskommune med 36,00 %, Krødsherad kommune med 18,17 %, Modum kommune med 36,35 % og Sigdal kommune med 9,48 %. Partene tar ut kraften i samsvar med sine eierandeler.

Med bakgrunn i forliksavtalen er det innhentet forhåndsuttalelse fra skattemyndighetene om den skattemessige konsekvens av at BF trer helt ut som deltager i RK. Under forutsetning av at BF beholder krafttaksretten vedtok Fylkestinget 20.06.2006 å overdra sin andel i RK til KMS-kommunene uten vederlag. BF innhentet forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet.

KMS-kommunene har innhentet bindende forhåndsuttalelse fra Skattedirektoratet og har forelagt saken for finansdepartementet til juridisk vurdering. Konklusjonen så langt er at skattesituasjonen er innelåst. Overføring av BFs eierandel til KMS-kommunene, vil medføre grunnrenteskatt basert på markedspris også for gjeldsbrevkraften. Skatteøkningen blir meget betydelig, så stor at eiendomsoverdragelsen vanskelig kan gjennomføres på økonomisk forsvarlig måte nå.

BFs eierandel på 36 % i RK er således ikke overført til KMS-kommunene.

1.2 Styre og råd

Kraftlagets virksomhet ledes av et styre på 7 medlemmer og et råd på 13 medlemmer. Kraftlagets styre ble konstituert første gang 7. februar 1957.

Kraftlagets styre- og rådsrepresentanter:

Styret 2012-2015

Medlemmer:

1. Terje Bråthen, Modum, leder
2. Tore Moen, Modum
3. Ingunn Dalaker Øderud, Modum
4. Wenche Bjertnes, Krødsherad, nestleder
5. Olav Skinnen, Krødsherad
6. Kari Kolbræk Ask, Sigdal
7. Felles representant ikke valgt foreløpig

Varamedlemmer (personlige):

- Vidar Weum, Modum
Tore Fossen, Modum
Ola Ingvaldstad, Modum
Fred Løvli, Krødsherad
Per Kristensen, Krødsherad
Hellik Kolbjørnsrud, Sigdal

KMS-kommunene velger Buskerud Fylkeskommunes representanter til styre og råd. Fra og med styremøte 29.10.2010 deltar Buskerud Fylkeskommune med en observatør i styre og råd. Økonomisjef Raymond Bråten er Fylkeskommunens observatør.

Styret har avholdt 4 møter og behandlet 18 saker i driftsåret.

Rådet 2012-2015

Medlemmer:

1. Vidar Weum, Modum
2. Mette Bogen, Modum
3. Hilde Grønhovd, Modum, nestleder
4. Tore Fossen, Modum
5. Odd Georg Hansen, Modum
6. Rådmann Aud Norunn Strand, Modum
7. Nils Ole Fladhus, Krødsherad
8. Bjørn Ørpen, Krødsherad (til 17.07.2013)
9. Britt Karin Gelincke, Krødsherad
10. Gustav Kalager, Krødsherad
11. Tone Eidal Frøvoll, Sigdal
12. Torstein Aasen, Sigdal, leder
13. Hellik Kolbjørnsrud, Sigdal

Varamedlemmer (personlige):

- Gerd Johnsen, Modum
Nina Mjøberg, Modum
Erik Hørluck Berg, Modum
John Arne Wendelborg, Modum
Vidar Løvf, Modum
Rådmannens stedfortreder
Ove Jokerud, Krødsherad
Knut E Ringnes Krødsherad
Wenche Stølvik, Krødsherad
Stian Dybendal, Krødsherad
Runolv Stegane, Sigdal
Jan Midtskogen, Sigdal
Bård Sverre Fossen, Sigdal

Rådet har avholdt 2 møter i driftsåret.

1.3 Administrasjon og drift

Ramfoss Kraftlag har ansatt daglig leder, men leier øvrige tjenester av Midt Nett Buskerud AS (MNB) til drift og administrasjon av kraftselskapet. MNB har en produksjonsavdeling med til sammen ca. 7 årsverk. Denne avdelingen har ansvaret for den daglige driften og vedlikeholdet av stasjonene, oppfølging av prosjekter, samt renhold. I tillegg har ansatte innen økonomi og administrasjon en god del oppgaver for produksjonsselskapene som MNB drifter.

I 2006 ble det også inngått avtale med Midt Nett Buskerud AS om innleie av VTA (Vassdragsteknisk ansvarlig) til Ramfoss Kraftverk. VTA er en funksjon som selskapet er pålagt å ha, og VTA sin kompetanse skal godkjennes av NVE. Nevreza Hurtic ble godkjent som VTA for Ramfoss' anlegg i juni 2006.

Daglig leder: Eivind H. Dybendal (Leder produksjon har fungert i denne rollen i forbindelse med daglig leders sykefravær).

Ansatte ved MNB med direkte arbeidsoppgaver for RK:

Produksjonssjef: Bjørg Hvidsten (tom. 31.10.2013) / Odd Røvang (fom. 01.11.2013)
Leder drift/vedlikehold (produksjon): Nils Nerdalen
Vassdragsteknisk ansvarlig (VTA): Nevreza Hurtic
Maskinist: Ken Hellum Halvorsen
Maskinist: Erling Sandberg
Maskinist: Jørgen Lislott
Maskinist: Brede Huse
Renholder: Hilde Elisabeth Åsmundrud
Administrasjonssjef: Aini Vibeke Eikemo (tom. 31.08.2013)
Leder økonomi: Gjermund Rønning (fom. 01.10.2013)
Regnskap: Solveig Reistad
Regnskap: Liv Evje
Sentralbord: Hilde Hamre

Erling Sandberg er valgt til verneombud for kraftverkene. Rolf Anders Mørch er valgt til hovedverneombud for MNB. Nils Nerdalen er brannvernleder for produksjonsanleggene som MNB drifter.

Det er til enhver tid en person som har maskinistvakt. I tillegg har overordnet vakt ved MNB det overordnede ansvar for produksjonsanleggene utenom ordinær arbeidstid.

Det er inngått avtale med EB vedrørende fjernstyring/overvåkning av kraftverket fra EB sin driftssentral.

1.4 Konsesjoner

Anleggskonsesjon

Etter søknad av 26.03.1999 til NVE er Ramfoss Kraftlag meddelt fornyet anleggskonsesjon for nye 30 år gjeldende inntil 01.01.2029. I tråd med NVEs krav i forbindelse med omstruktureringen til Midt Nett Buskerud AS og driftsavtalen i denne forbindelse, er konsesjonen overført til Midt Nett Buskerud AS. Konsesjonen er datert 24.04.2001.

Omsetningskonsesjon

Ramfoss Kraftlag mottok fornyet omsetningskonsesjon den 25.03.2010, med varighet til 31.12.2014.

1.5 Vedtekter

Nye vedtekter ble vedtatt i 2011, med virkning fra 1.1.2012.

2 YTRE MILJØ

Vår virksomhet, vannkraftproduksjon, er av en slik art at det etter vår mening ikke representerer fare for forurensning av det ytre miljø. Mulig påvirkning forårsaket av damanleggene forebygges gjennom tilsyn og vedlikehold. Avfall leveres til godkjente mottak.

3 KRAFTANLEGG

3.1 Reguleringer

Kraftlaget er medlem av Foreningen til Hallingdalsvassdragets Regulering (FHR). I 2013 har Bjørg Hvidsten vært medlem av FHR sitt styre, med Eivind H. Dybendal som varamedlem.

Kraftlaget deltar i følgende reguleringer:

Navn	Andel %	Totalt volum Mill.m3
Holsreguleringen	2,42	871,5
Hemsilreguleringen	2,26	238,0
Flævatn	2,23	
Vavatn	2,45	
Ustereguleringen	2,42	473,9
Ørteren	2,45	
Finse	2,18	
Ustevatn	2,47	
Krøderreguleringen	22,3	107,6

3.2 Kraftstasjoner

I kraftstasjonen er det installert:

3 vertikale Francisturbiner, hver på 14.000 hk, 150 o/min. med generator på 13.000 kVA, 10.500 volt. Generatorene er tilknyttet hver sin transformator på 13.000 kVA, 10.500/63.000 ± 5% volt. Aggregat 1 og 2 ble satt i drift i 1961 og aggregat 3 i 1970. For lokalforsyning til Krødsherad og Modum er det installert 1 regulertransformator på 10.000 kVA, 63.000 ± 6 x 1,67%/22.000 volt.

Netto fallhøyde er 23,6 m og nedslagsfeltets størrelse ved utløpet av Krøderen 5.094 km².

3.3 Øvrige eiendommer

Ramfoss Bruk

Kraftlaget benyttet sin tinglyste forkjøpsrett til å overta det gamle industriområdet Ramfoss Bruk, G.nr. 143 b.nr 5 og 37, samt G.nr. 145 b.nr 14. Området ble tidligere benyttet av Fimo flis til produksjon av heller. Selger var SND, og kjøpesum kr. 250.000. Eiendommen ble primært kjøpt for å lette adkomst og sikre mulighet for gjennomføring av påtenkte arbeider i tilknytning til utløpstunnelen og elveløpet.

3.4 Nett

Ramfoss er også en viktig koblingsstasjon i området. Midt Nett Buskerud Regionalnett leier inn 3 stk. 60 kV bryterfelt for utgående linjer i Ramfoss kraftstasjon. Grensesnittet mellom distribusjonsnettet og Ramfoss går på tilkoblingsklemmer for utgående 22 kV kabler og ledninger, og grensesnitt mot Regionalnett Buskerud går på innstrekkestativet for 60 kV ledninger i Hovde.

3.5 GAV-verdier

NVE har i vedtak av 02.02.98 fastsatt endelig gjenanskaffelsesverdi (GAV – verdi) for verket pr. 01.01.97

Post	Endelig GAV pr 01.01.97
	kk.
3.0 Overførings- og reguleringsanlegg	75 348
4.0 Inntak- og driftsvannvei	45 701
5.0 Kraftstasjonsområde	210 886
6.0 Adkomstlegg	6 294
Totalt	338 229

NVE`s GAV-verdi for andeler i reguleringer er satt til kr 25.620.000.

4 INTERNKONTROLL

4.1 IK-system i MNB

Målsetning

Alle virksomheter skal ha et internkontrollsystem for å sikre at de følger HMS-lovgivningen som skal ivareta helse- miljø- og sikkerhetsarbeidet i virksomheten.

Målsetningen med internkontroll er å fremme et forbedringsarbeid i all virksomhet innen:

- Arbeidsmiljø og sikkerhet; personsikkerhet, teknisk sikkerhet og miljø sikkerhet.
- Forebygge helseskade eller miljøforstyrrelser fra produkter eller forbrukertjenester.
- Vern av ytre miljø mot forurensning og bedre behandlingen av avfall.

Et overordnet mål er at ingen i Midt Nett Buskerud AS skal pådra seg sykdom eller skade på grunn av arbeidet, og at det ytre miljø ikke påføres skader.

4.2 Kurs/opplæring

Kurs i førstehjelp og kurs i driftsforskrifter for høyspenningsanlegg er gjennomført i 2013.

Alle driftsoperatører har gjennomført godkjent opplæring i bruk av traverskraner, lifter, stillaser og farlig småverktøy.

4.3 Vassdrag (IKV)

Forskrift om internkontroll gjelder for konsesjonspliktige anlegg og for anlegg som kommer inn under damsikkerhetsforskriften.

Det er systematiske tiltak som skal sikre at organisering, ansvarsfordeling, kompetanse, rutiner, programmer, rapportering, tilsyn, beredskap etc. fungerer som forutsatt. De systematiske tiltakene skal være beskrevet i administrative prosedyrer.

Internkontroll gjelder ved planlegging, bygging og drift.

NVE foretar tilsyn med klassifiserte vassdragsanlegg i klasse 1 til 4. NVE har i tillegg innført en ny rapporteringsordning for å opprette en informasjonsbase med strategisk viktige opplysninger om anleggene, f.eks hvem som har sentrale roller og funksjoner knyttet til vassdragsanleggene.

NVE utfører tilsyn hovedsaklig gjennom:

- revisjoner av eierens internkontrollsystem (kontrollere at anleggseierne har etablert et internkontrollsystem og at internkontrollen fungerer i praksis),
- stikkprøver (som regel inspeksjoner av utvalgte vassdragsanlegg), og
- godkjenning av revurderinger, flomberegninger og tekniske planer for nybygging og ombygging mv.

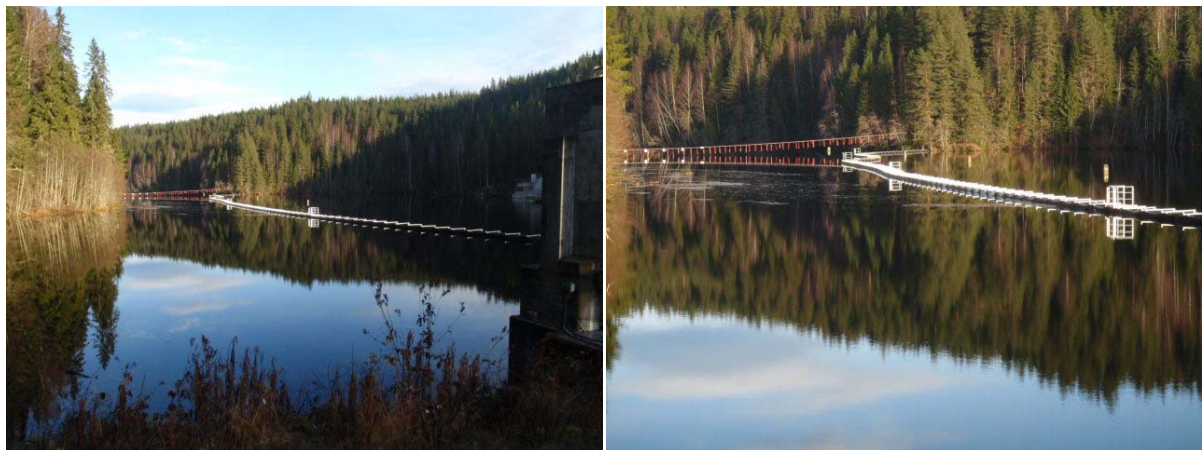
Anleggseier som har dammer, rør eller andre vassdragsanlegg i klasse 4, 3, 2 eller 1 er pålagt å ha et internkontrollsystem som dokumenterer at krav til sikkerhet blir fulgt. Internkontrollsystemet er utarbeidet på basis av retningslinjene fra NVE og det stilles konkrete vilkår knyttet til natur, miljø og sikkerhet som er tilpasset til det aktuelle anlegg og lokaliteten. Det er avgjørende at disse kravene blir oppfylt når et anlegg bygges og driftes.

4.3.1 Innrapportering

I følge forskriften om sikkerhet og tilsyn har NVE innført en innrapporteringsordning. Alle ansvarlige for vassdragsanlegg i vedtatt konsekvensklasse 1-4 plikter å innrapportere opplysninger om personell og gjennomførte tilsyn. Dette gir myndighetene en informasjonsbase med strategisk viktige opplysninger om anleggene, som å vite hvem som har sentrale roller og funksjoner knyttet til vassdragsanleggene.

Dette gjelder generelt, men særlig når det oppstår fare eller krisesituasjoner.

Registrerte opplysninger oppdateres eller verifiseres innen 1. mars hvert år.

4.3.3 Utførte aktiviteter IKV

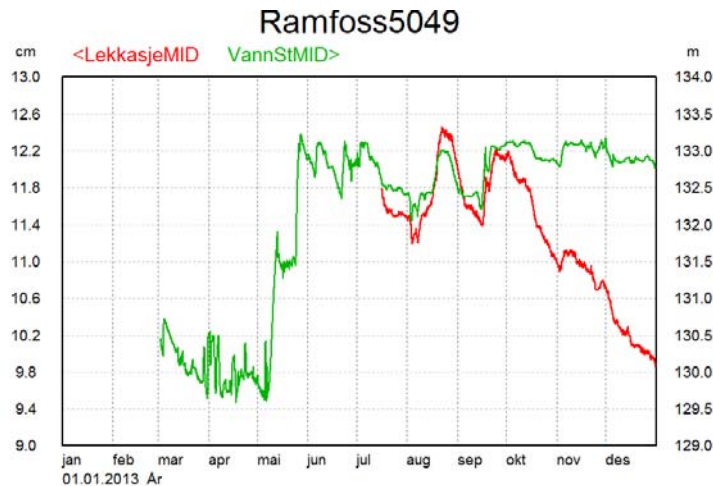
Periodisk tilsyn for dammen og luker

Det er utført periodisk tilsyn for dammen og luker, og målinger av setningsbolter i forbindelse med periodisk tilsyn.

Revurdering av Ramfosdammen

I følge damsikkerhetsforskriften er revurdering en grundig undersøkelse og tilstandsanalyse av et etablert anlegg som skal kartlegge om anlegget tilfredsstillende gjeldende sikkerhetsnivå. Vassdragsanlegg i konsekvensklasse 2, 3 og 4 revurderes minst hvert 15. år.

Revurderingsrapporten for Ramfosdammen er sendt til NVE for godkjenning i begynnelsen av april i 2011. Rapporten ble godkjent i vedtak av 12. september 2012, men NVE har bedt om oppfølging av tiltak.

Lekkasjemålingen ved fyllingsdammen

Dette medfører at vi må orientere NVE og sende tilbake informasjon om oppfølging av tiltakene, knyttet til instrumentering og målinger. Kontroll av setningsbolter utføres ved hvert periodiske tilsyn. Det er etablert et opplegg for lekkasjemålinger ved fyllingsdammen og ny feltstasjon fra Scanmatic for registrering av lekkasje og magasin vannstand er ferdig montert sommeren i 2013.

Oppdatering av innsamlingsutstyr og programvare for vannmålinger

Siden programvaren og utstyr i systemet vårt var av eldre dato, har vi planlagt å oppgradere den til en ny versjon. Målet var også å få inn flere måleverdier fra nye feltstasjoner som vi måtte ha for å registrere verdier på lekkasje og minstevannføringer, og vise at de tilfredsstillende konsesjonskravene som stilles.

Dette gjelder ny feltstasjon på Ramfoss dam med lekkasjemålinger og vannstand – det er disse data NVE refererer i sitt vedtak i om godkjenningen av revurderingsrapporten. Den er satt i drift i juli 2013.

I tillegg til Ramfosdammen det også montert ny feltstasjon for Skålfoss - den ble satt i drift 1. februar 2013.

4.4 Brann og forurensning (IKBF)

Målsetningen med IKBF er å påse at lover og forskrifter som er av betydning for brannsikkerhet og forurensning ved alle anleggene som MNB har ansvaret for blir etterlevd. Brann-, og førstehjelpsutstyr blir årlig kontrollert av Bratek as etter inngått avtale. Brannsentral og nødlys kontrolleres av NOVAR.

5 DRIFT OG VEDLIKEHOLD, PROSJEKTER

5.1 Drift og vedlikehold kraftverk

Anlegget har hatt normal drift uten større feil eller skader.

Anlegget har bare hatt kortvarige driftsavbrudd i forbindelse med grindrensing 12.Juni og utbedring av skadet skillebryter 66 kV 6.november. Tap estimert til 240 MWh, noe som utgjør ca. kr. 70.000.

Det er utført driftstilsyn og vedlikehold etter oppsatt plan. På grunn av stor aktivitet har noe tilsyn av spesielt turbiner blitt utsatt.

CO₂ slokkeanlegg for trafoer er demontert og fjernet. Anlegget var svært gammelt, og det er ikke noe krav til slokkeanlegg, slik som anlegget er utført. DSB ble forelagt denne løsningen i forbindelse med gjennomgang av brannteknisk rapport i 2002.

I forbindelse med vernerunde ble det påpekt at turbinakslene er helt ubeskyttet. For å øke personsikkerheten er det nå montert avskjerming rundt alle turbinakslar.

5.2 Vedlikehold reguleringsanlegg

Det er kun utført mindre vedlikeholdsarbeid på reguleringsanleggene i denne perioden.

5.3 Større rehabiliteringsprosjekter

I forbindelse med budsjett 2013 er det utarbeidet en femårsplan for investeringer og rehabiliteringer i Ramfoss kraftverk. Denne omfatter tre hovedområder: turbiner, generatorer og høyspentanlegg (brytere og trafoer). For beskrivelse av disse henvises til femårsplanen. Det er i januar 2014 inngått avtale med Sweco for prosjektering av høyspentanlegget.

5.3.1 Inntak Ramfoss – utskifting av tredje og siste inntaksluke

Prosjektet er avsluttet slik det er beskrevet i årsberetningen for 2012. Sluttdokumentasjon fra Norconsult som skal sendes NVE er mottatt i januar 2014.

5.3.2 Nye turbinregulatorer

I henhold til kontrakt med Rainpower Hymatek fra 2010, er siste regulatoren skiftet ut vinteren 2013. Aggregat 1 ble stoppet 4.mars, og satt i regulær drift igjen fra 17.april.

Totalt budsjetterte eksterne kostnader for hele prosjektet med alle tre turbinregulatorene har vært 5.0 MNOK. I tillegg har det blitt benyttet en del intern tid til gjennomføringen av prosjektet.

Totale eksterne kostnader har for hele prosjektet blitt på 5,7 MNOK.

Ekstra kostnader har vært:

- Etablering av sertifisert løfteutstyr	NOK 130 000,-
- Bygningsmessige arbeider	NOK 200 000,-
- Innleid ekstrahjelp ved demontering, (for å spare stopptid)	NOK 150 000,-
- Oppdatering el.skjemaer/ tilpasning til kontrollanlegg	NOK 220 000,-

6 PRODUKSJON

Energiproduksjonen i 2013 ble 188,5 GWh.

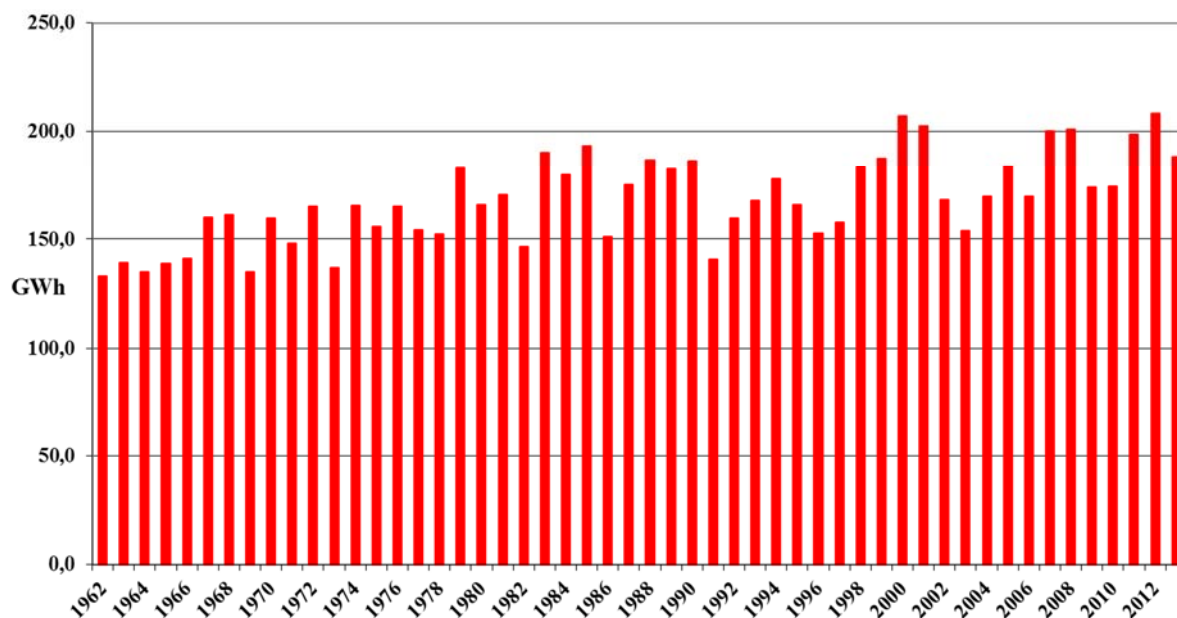
Gjennomsnitt for alle produksjonsårene: 168,3 GWh.

Gjennomsnitt for de årene det har vært tre aggregater i drift (1971-2008): 173,2 GWh.

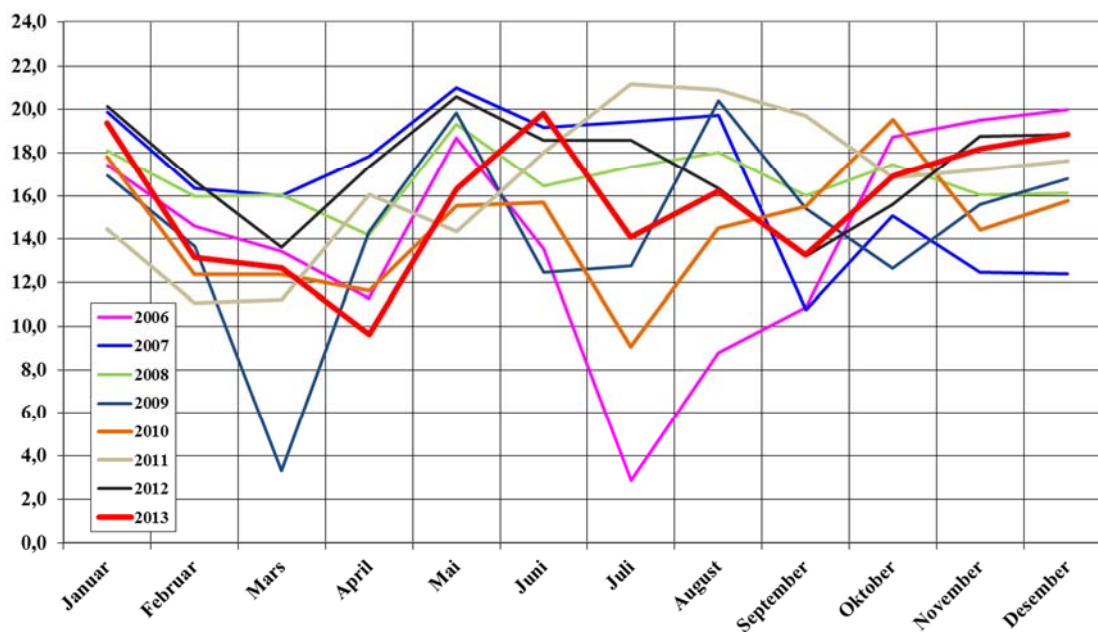
Energiproduksjon i GWh

Årstall	GWh	Årstall	GWh	Årstall	GWh	Årstall	GWh	Årstall	GWh
1961	42,8	1972	165,2	1983	190,3	1994	177,8	2005	183,6
1962	133,1	1973	137,0	1984	179,9	1995	165,8	2006	169,7
1963	139,1	1974	165,6	1985	193,3	1996	152,9	2007	200,1
1964	134,8	1975	155,8	1986	151,2	1997	157,6	2008	201,0
1965	138,8	1976	165,1	1987	175,1	1998	183,2	2009	174,1
1966	141,2	1977	154,3	1988	186,6	1999	187,6	2010	174,3
1967	160,2	1978	152,5	1989	182,6	2000	207,3	2011	198,6
1968	161,4	1979	183,1	1990	186,5	2001	202,8	2012	208,3
1969	134,9	1980	165,8	1991	140,5	2002	168,3	2013	188,5
1970	159,7	1981	170,4	1992	159,5	2003	153,8		
1971	148,1	1982	146,5	1993	167,9	2004	169,7		

Årsproduksjon Ramfoss 1961-2013

Månedsproduksjon i Ramfoss 2006 - 2013

7 KRAFTOMSETNING

Av kraftproduksjonen har 178,0 GWh gått til fordeling mellom eierne levert ved kraftstasjonens vegg. Eget forbruk og tap i kraftstasjonen utgjør 3,3 GWh, 1,75 % av total produksjon. Av dette er 0,56 GWh eget forbruk.

Fordeling av produsert kraft

Totalproduksjon	188,48	GWh
Transformeringstap	2,79	"
Eget forbruk	0,55	"
Konsesjonskraft (fysisk)	7,19	"
Til fordeling til eierne	177,94	GWh

Krødsherad	32,33	GWh
Sigdal	16,87	"
Modum	64,68	"
Buskerud	64,06	"

Konsesjonskraft - årlige forpliktelser:

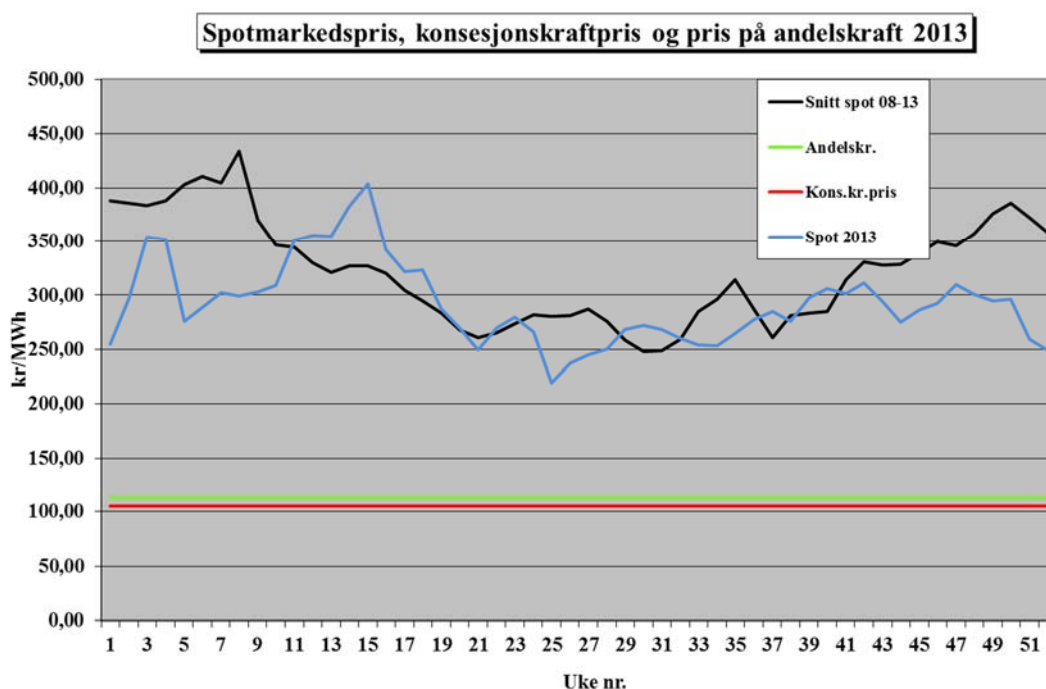
	Før 10.04.59		Etter 10.04.59		Sum
	kW	kWh	kW	kWh	kWh
Modum kommune	248	2 172 480	207	1 813 320	3 985 800
Krødsherad kommune	90	788 400	75	657 000	1 445 400
Ål kommune	90	788 400	78	683 280	1 471 680
Hemsedal kommune	10	87 600	8	70 080	157 680
Flå kommune	5	43 800	5	43 800	87 600
Hol kommune	183	1 603 080	158	1 384 080	2 987 160
Ulvik kommune	1,8	15 660	1,5	13 340	29 000
Sum	628	5 499 420	533	4 664 900	10 164 320
Herav oppgjort fysisk	443	3 880 680	373	3 267 480	7 148 160
Herav oppgjort finansielt	185	1 618 740	160	1 397 420	3 016 160

Hol kommune har større kvantum konsesjonskraft enn de får benyttet, så Hol kommunes rettigheter har i perioder vært overlatt til fylket. Hol tok selv ut kraften i 2012, mens det i 2013 har vært fylket som har tatt ut kraften. Denne konsesjonskraften har vært avregnet finansielt, men fra 2014 vil den bli tatt ut fysisk. Ulvik kommunes konsesjonskraftrettigheter avregnes også finansielt.

Det er nå til sammen 131 MWh konsesjonskraft, fordelt på 7 kommuner, som ikke tas ut.

Pris på kraft fra konsesjoner gitt etter –59 var i 2013 på 10,86 øre/kWh. Beregnet pris på konsesjonskraft fra konsesjoner gitt før –59 var i Ramfoss på 10,21 øre/kWh i 2013. Snittprisen for konsesjonskraft blir da 10,51 øre/kWh. I tillegg må konsesjonskraftuttaker betale sin del av innmatingsavgiften i nettet, og snitt innmating var 1,17 øre/kWh.

Snittpris for andelskraft ble 11,24 øre/kWh.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/487-3
 Løpenr.: 3391/14
 Arkivnr.: 210 &14
 Saksbeh.: Jens Sveaass

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalget	05.06.2014	AD-14/12
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/28
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/35

REGNSKAPSRAPPORT - 1. KVARTAL 2014

Formannskapetets forslag til vedtak:
Regnskapsrapport for 1. kvartal 2014 tas til orientering.

Fra og med virksomhetsåret 2015 skal regnskapsrapportering skje tertialvis.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Saksutredning

Konklusjon:

Det er ingen særskilte *nye* utfordringer i kommunens økonomistyring første kvartal i 2014. Utfordringene ligger på tidligere rapporterte områder, og tiltakene er som følger. For barnevern er det avgitt en rapport til kommunestyret fra barnevernstjenestens leder, og det arbeides videre med utfordringer knyttet til store interne forskjeller mellom kommunene når det gjelder utgiftsnivå pr innbygger 0-17 år.

Den største utfordringen pr i dag, når man ser bort fra barnevernet er utfordringene med å betjene behovene i pleie og omsorg innenfor eksisterende lønnsrammer. Det har vært etterslep på dette siden manglende lønnskompensasjon høsten 2012, og det har ikke vist seg mulig å «hente seg inn» i redusert bemanning med det behovet som har gjort seg gjeldende også inn i 2014. Rådmannen fremmer i egen sak behovet for å gjennomføre en ekstern driftsanalyse, for på den måten bedre å danne grunnlag for å treffe tiltak knyttet til de store budsjettutfordringene som viser seg.

Når det gjelder selvkostområdene er det særlig innenfor plansaksbehandling og byggesaksbehandling at nedgang i fakturerbare inntekter som gir utfordringer. Øvrige selvkostområder synes å være på trygg grunn så langt i 2014. Innenfor teknisk sektor, og i kommunens totale administrasjon holder arbeidet med gjennomgang av prosesser og arbeidsflyt frem. Det vil være løpende vurdering av behovet for nye ansettelser når det skjer endringer i arbeidsstokken som følge av naturlig avgang.

For øvrig vises det til nærmere detaljer under de enkelte tjenesteområder.

Rådmann og økonomisjef har videre gjort en vurdering av frekvens for økonomirapportering. I avsnittet under redegjøres det for hvorfor vi anbefaler at man fra 2015 innfører tertialrapportering også i Sigdal kommune.

Frekvens og fremtidig økonomirapportering

Etter Forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner) §10, første setning skal rådmann gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter i henhold til det vedtatte årsbudsjett. I merknader til forskrift til § 10 avklares det hvor ofte pålegges rådmann å rapportere til kommunestyret. Utrykkene «gjennom budsjettåret» og «rapporter» angir at slik rapportering skal skje med jevne mellomrom og minimum to ganger pr. år. Ut over dette setter forskriftene ikke nærmere krav til selve rapporteringen som nevnt, slik at den praktiske tilrettelegging vil være opp til den enkelte kommuner. I dag rapporterer rådmannen kvartalsvis, dvs 3 ganger pr. år, pluss årsrapport. De fleste kommuner rapporterer 2 ganger pr. år, vår og høst pluss årsrapport.

Rådmannen viser til tidligere drøftinger med politisk ledelse hvor man har tatt opp utfordringen med mer løpende økonomirapporter. Det har vært behov for å ta frem mer kortfattet regnskapsoppsett, til alle politiske møter, med muligheter for å adressere særlige avvik og stille spørsmål til status på hyppigere basis enn hva kvartalsrapporteringen innebærer. I 2013 ble dette gjennomført, og rådmannen opplevde at tilbakemeldingene på dette var positive og at man oppnådde ønsket effekt av dette. I lys av årshjul og møteplaner har man sett at det ofte går svært lang tid fra rapporteringstidspunkt til behandling i politisk utvalg. Kvartalsrapportering faller også sammen med betydelig arbeidsbelastning knyttet til årsmelding på våren og budsjettarbeidet på høsten. Det er de samme medarbeidere som involveres i dette, og det er svært krevende å få en tilstrekkelig god prosess rundt analyse av selve økonomirapporten.

På bakgrunn av dette, og under forutsetning om en mer kortfattet og oversiktlig regnskapsoversikt presentert på alle formannskaps- og kommunestyremøter, så fremmer rådmannen forslag om å legge om til tertialrapportering med virkning fra 2015.

Regnskap 1. kvartal 2014/2013

	Planområde	1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
1	Sentrale styringsorganer/politikk	419 638	400 440	-19 198	105	432 514
2	Fellestjenester	2 648 910	2 438 687	-210 223	109	2 663 754
3	Oppvekst og kultur	21 418 824	22 181 808	762 984	97	17 003 489
4	Helse og sosial	22 037 278	26 650 155	4 612 877	83	23 849 168
5	Næring og drift	-3 991 081	-2 438 225	1 552 856	164	3 245 952
6	Sigdal kirkelige fellesråd	2 846 000	2 846 000	0	100	2 733 000
	Samlet resultat	45 379 569	52 078 865	6 699 296	87	49 927 877

Utgifter utenom planområdene	1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
Driftsprosjekter med egne bevilgninger	26 547	1 782 000	1 755 453	1	171 634
Ekstrapremie KLP/lønnsøkning	-18 632	12 500 000	12 518 632	0	0
Boligsøkende unge	48 200	75 000	26 800	64	16 918
Andre netto utgifter	37 500	1 433 000	1 395 500	3	-757 751
Sum netto driftsutgifter	93 615	15 790 000	15 696 385	1	-569 199
Skatter	-9 417 732	-86 200 000	-76 782 268	11	-9 374 918
Rammetilskudd	-34 955 892	-114 860 000	-79 904 108	30	-33 948 216
Kapitaltilskudd	-58 779	-2 108 000	-2 049 221	3	-59 751
Sum frie inntekter	-44 432 403	-203 168 000	-158 735 597	22	-43 382 885
Renteutgifter investeringslån	521 477	6 183 000	5 661 523	8	673 619
Renteutgifter formidlingslån	27 014	258 000	230 986	10	47 329
Renteinntekter	-732	-1 012 000	-1 011 268	0	0
Renteinntekter formidlingslån	-52 828	-258 000	-205 172	20	-41 663
Aksjeutbytte	-37 500	-1 500 000	-1 500 000	3	0
Gevinst finansielle instrumenter	0	0	0		0
Renter andre fordringer	0	-1 653 000	-1 653 000	0	
Netto renteutgifter	457 431	2 018 000	1 560 569	23	679 284
Avdrag på lån	1 994 916	7 004 000	5 009 084	28	1 567 331
Netto finansinntekter/utgifter	2 452 347	9 022 000	6 569 653	27	2 246 615

NØKKELTALL	1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
Sum driftsinntekter	-66 909 486	-258 290 100	-191 380 614	26	-59 295 672
Sum driftsutgifter	67 538 419	248 998 100	181 459 681	27	59 065 295
Brutto driftsresultat	628 933	-9 292 000	-9 920 933	-7	-230 377
Sum eksterne finansinntekter	-113 461	-4 473 000	-4 359 539	3	-49 083
Sum eksterne finansutgifter	2 594 715	13 495 000	10 900 285	19	2 477 819
Netto driftsresultat	3 110 187	-270 000	-3 380 187	-1 152	2 198 359
Sum bruk av avsetninger	-267 265	-2 426 000	-2 158 735	11	-43 589
Sum avsetninger	650 775	2 696 000	2 045 225	24	6 067 639
Mer-/mindre forbruk	3 493 697	0	-3 493 697		8 222 408

Skatt:

Skatteinngangen i Sigdal kommune ligger med kr. 58.000,- over budsjettnivå etter 1. kvartal 2014 og er 0,8 prosent høyere enn i samme periode i 2013.

Gjennomsnittlig økning i skattene til kommuner viser 2,9 prosent etter 1. kvartal. Anslaget for skatteveksten i kommuner er nedjustert fra 3,7 (NB 2014) til 3 prosent (RNB 2014).

Lønnsvekst:

I RNB 2014 er anslaget for lønnsvekst er nedjustert fra 3,5 til 3,3 prosent basert på ferdig forhandlende lønnsoppgjør.

Fondsoversikt pr. 31.03.2014

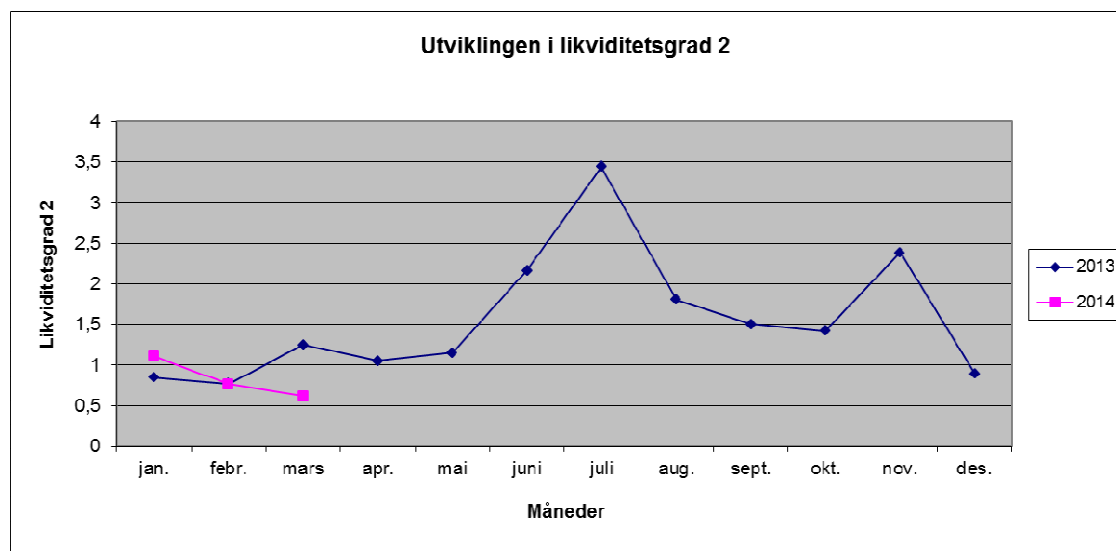
Oversikten nedenfor viser hvor mye midler som er tilgjengelig på kommunens fond eller av kommunens egenkapital.

BUNDNE DRIFTSFOND (2510800000)		Regnskap pr.31.03.14	Budsjett pr.31.03.14
pr. 01.01.	IB	48 769 372	55 757 644
Avsetning	155000	613 275	343 000
Budsjettmessig bruk i drift	195000	-267 265	-920 000
Budsjettmessig bruk i investering	095000	0	0
pr. 31.03	UB	49 115 382	55 180 644
DISPOSISJONSFOND (2560801100 - 2560801101)		Regnskap pr.31.03.14	Budsjett pr.31.03.14
pr. 01.01.	IB	8 321 772	8 321 772
Avsetning	154000	0	2 353 000
Budsjettmessig bruk i drift	194000	0	-4 757 531
Budsjettmessig bruk i investering	094000	0	-1 607 400
pr. 31.03	UB	8 321 772	4 309 841
TRILLEMARAFOND (disp.fond) (2560801401)		Regnskap pr.31.03.14	Budsjett pr.31.03.14
pr. 01.01.	IB	8 434 469	8 434 469
Avsetning	154000	37 500	0
Budsjettmessig bruk i drift	194000	-15 000	-294 500
Budsjettmessig bruk i investering	094000	0	-9 096
pr. 31.03	UB	8 456 969	8 130 873
UBUNDET INV.FOND (2530801100)		Regnskap pr.31.03.14	Budsjett pr.31.03.14
pr. 01.01.	IB	60 397	60 397
Avsetning	054800	0	0
Budsjettmessig bruk i investering	094800	0	-31 218
pr. 31.03	UB	60 397	29 179
BUNDNE INV.FOND (2550801301)		Regnskap pr.31.03.14	Budsjett pr.31.03.14
pr. 01.01.	IB	250 558	250 558
Avsetning	055000	0	0
Budsjettmessig bruk i investering	095800	0	-206 399
pr. 31.03	UB	250 558	44 159

Likviditet

Figuren viser utviklingen i likviditetsgrad 2 i 2013 og 2014. Likviditetsgrad 2 sier noe om

kommunens evne til å dekke sine kortsiktige forpliktelser. Et vanlig krav til likviditet er at de mest likvide omløpsmidlene skal kunne dekke kommunens kortsiktige gjeld. Dette innebærer at likviditetsgrad 2 bør være minst 1. Vi ser at likviditeten lå under den minste grense etter 1. kvartal. Lån for investeringer for 2013 var tatt opp i mars. Økning i juni skyldes reduksjon i kortsiktig gjeld pga utbetaling av påløpte feriepenger. Lån for investeringer 2014 er ikke tatt opp enda.

1 Sentrale styringsorganer/politikk

Tjenesteområde		1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
1000	Politisk styring og kontroll	390 045	394 450	4 405	99	430 335
1100	Kontroll og revisjon	29 593	2 994	-26 599	988	0
1801	Eldreråd	0	2 996	2 996	0	300
3250	Nærings tiltak	0	0	0	0	1 879
Sum		419 638	400 440	-19 198	105	432 514

* Justert budsjett er lik opprinnelig budsjett.

Planområde 1 har et budsjettavvik på kr. 19.198,- og ligger med 5 prosent over periodisert budsjett etter 1. kvartal 2014. Etter samme periode i 2013 var budsjettavviket på kr. 41.574,- (11 prosent over periodisert budsjett).

Kontrollutvalget har et merforbruk på kr. 26 599,- ihht periodisert budsjett.

2 Fellestjenester

Tjenesteområde		1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kv. 2013
1100	Kontroll og revisjon	142 000	154 983	12 983	92	142 000
1200	Administrativ ledelse	1 209 464	968 390	-241 074	125	967 008
1201	Økonomiavdelingen	647 330	652 267	4 937	99	692 078

1202	Felles IT systemer	322 019	303 274	-18 745	106	237 976
1203	Personal/opplæring/velferd	158 574	258 277	99 703	61	285 539
1204	Andre adm.fellesfunksjoner	122 187	101 496	-20 691	120	120 117
1210	Forvaltning av eiendommer	2 635	0	-2 634	0	0
1800	Fellesutgifter	0	0	0	0	175 861
2420	Sosial rådgiving og veiledning	3 565	0	-3 565	0	8 249
2830	Bist.etabl.oppreth.eg.bolig	1 800	0	-1 800	0	0
2850	Tjenester utenfor ordinært kom.ansvarsområde	0	0	0	0	473
3200	Kommunal næringsvirksomhet	39 336	0	-39 336	0	34 153
3250	Næringstiltak	0	0	0	0	300
Sum		2 648 910	2 438 687	-210 223	109	2 663 754

* Justert budsjett er lik opprinnelig budsjett.

Planområde 2 har et budsjettavvik på kr. 210.223,- og ligger med 9 prosent over periodisert budsjett etter 1. kvartal 2014. Kostnader innen tjeneste 3200 blir finansiert på slutten av året. Korrigerert for det ville merforbruket ligge på 7 prosent over periodisert budsjett. Etter 1. kvartal 2013 var positiv budsjettavvik på kr. 85.562,- (3 prosent under periodisert budsjett).

Tjeneste 1200 Administrativ ledelse har et merforbruk på kr. 241.074,- og ligger med 25 prosent over periodisert budsjett. Kr. 49.741,- av merforbruket er kostnader som blir refundert av staten på slutten av året. Lønnskostnader på kr. 73.542,- skulle belaste tjeneste 1203, skal korrigeres i 2. kvartal. Korrigerert for det ville merforbruket v rt på kr. 117.791,- Dette skyldes hovedsakelig lønnsutgifter, annonseringskostnader og kostnader til kontormateriell.

Tjeneste 1203 Personal/opplæring/velferdstiltak har et mindreforbruk på kr. 99.703,- og ligger med 39 prosent under periodisert budsjett. Dettet skyldes i hovedsak lønnskostnader på kr. 73.542,- som ble ført på tjeneste 1200.

Tjeneste 1204 Andre fellesfunksjoner har et merforbruk på kr. 20.691,-. Her føres feles administrasjonskostnader som blir fordelt på andre tjenester etter 2. kvartal.

3 Oppvekst og kultur

Tjenesteområde		1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
1000	Politisk styring og kontroll	-1 537	16 165	17 702	-10	13 162
1200	Administrativ ledelse	413 391	594 437	181 046	70	450 154
1203	Personal/opplæring/velferd	4 652	70 000	65 348	7	0
1210	Forvaltning av eiendommer	299 964	305 198	5 234	98	333 078
1801	Eldreråd	0	0	0	0	92
2010	Barnehager	8 578 083	7 236 445	-1 341 638	119	3 988 324
2020	Grunnskolen	9 678 237	9 640 254	-37 983	100	8 878 994
2110	Styrket tilbud til førskolebarn	443 488	579 481	135 993	77	-15 200
2130	Voksenopplæring	35 621	38 884	3 263	92	71 333

2150	Skolefritidsordning	138 496	158 958	20 462	87	209 834
2210	Førskolelokaler og skyss	-568 316	-554 572	13 744	102	-552 915
2220	Skolelokaler	1 005 766	1 594 039	588 273	63	1 504 965
2230	Skoleskyss	-333 322	610 200	943 522	-55	398 043
2310	Aktivitetstilbud barn og unge	188 048	179 168	-8 880	105	164 991
3700	Bibliotek	61 201	155 335	94 134	39	165 428
3730	Kino	1 242	7 574	6 332	16	-1 027
3750	Museum og kunstnerhjem	749 000	749 000	0	100	726 000
3800	Idrett	187 935	172 604	-15 331	109	175 000
3810	Kommunale idrettsbygg	468	26 492	26 024	2	4 291
3830	Musikk- og kulturskole	136 069	74 910	-61 159	182	63 990
3850	Kulturkontoret	7 587	23 565	15 978	32	6 893
3851	Tilskudd andre kulturbygg	28 316	66 497	38 181	43	30 442
3860	Kommunale kulturbygg	360 473	427 268	66 795	84	387 619
3861	Ungdomshus	3 962	9 906	5 944	40	0
Sum		21 418 824	22 181 808	762 984	97	17 003 489

* Justert budsjett er lik opprinnelig budsjett.

Planområde 3 oppvekst og kultur har et forbruk på 97 prosent sett i forhold til periodisert budsjett.

Funksjon 1000 Politisk styring og kontrollorganer

Politisk styring og kontrollorganer er delt mellom oppvekst og kultur. Det har ikke vært avholdt noen møter i første kvartal og funksjonen er ikke belastet for lønn.

Funksjon 1200 Administrativ ledelse.

Funksjonen har et forbruk på 70 prosent

Noe av mindreforbruket skyldes at skolesjef tok ut permisjon fra 01.03.2014.

Forbruket er tilsvarende forbruket første kvartal 2013.

Funksjon 1203 Personal/opplæring/velferdstiltak.

Funksjonen har et forbruk på 7 prosent. Dette skyldes bla. at det ikke har vært noen kostnader til opplæring i første kvartal.

Funksjon 1210 Forvaltning av eiendommer.

Funksjonen er i tråd med budsjett.

Funksjon 1801 Eldreråd.

Funksjonen er ført feil på tjenesteområdet.

Funksjon 2010 Barnehager

Barnehager har et forbruk på 119 prosent.

Det er utbetalt kommunalt driftstilskudd og kapitaltilskudd for de første tre månedene. Det viser seg at det er flere plasser i bruk pr. 15/12-2013 samt at ved budsjettarbeid for 2014 var ikke den nasjonale satsen for tilskudd vedtatt. Den ble 1 prosent høyere enn først antatt. Funksjon 2010 er dermed budsjettet noe lavt første halvår. Det er uvisst hvor stort kommunalt tilskudd de private barnehagene er berettiget for til høsten, men signalene tyder på at barnetallet for høsten 2014

blir større enn antatt. Funksjon 2010 vil dermed være budsjettert noe for lavt. Talla for første kvartal 2012 hadde en annen periodiseringsnøkkel.

Funksjon 2020 Grunnskolen

Funksjonen har 100 prosent forbruk sett i forhold til periodisert budsjett.

Det er imidlertid noe lønn for renholdspersonell og vaktmesterlønn som skulle vært ført på 2220 og ikke på 2020.

Funksjon 2110 Styrket tilbud til førskolebarn

Funksjonen dekker spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn inklusiv fri foreldrebetaling i den perioden barnet får slik hjelp, midler til barn med minoritetspråklig bakgrunn og kjøp av interkommunal PPT. Funksjonen har et forbruk på 77 prosent. Mindreforbruket skyldes at det ikke er alle barnehagene som har krevd kommunen for refusjon i forbindelse med § 5-7.

Funksjon 2130 Voksenopplæringen

Funksjonen er i samsvar med budsjett.

Funksjon 2150 Skolefritidsordningen.

Funksjonens er i tråd med budsjett.

Funksjon 2210 Førskolelokaler og skyss

Funksjonen er i tråd med budsjett. Det er avsatt midler til vedlikehold og disse utbetales fortløpende etter refusjonskrav fra barnehagene.

Funksjon 2220 Skolelokaler

Funksjonen har et forbruk på 66 prosent og et mindreforbruk på kr 588 273. Det er noe lønn for renholdspersonell og vaktmesterlønn som er ført på 2020, men som skulle vært på 2220. Mindreforbruket skyldes også at det ikke har vært så store utgifter på funksjonen som periodisert med for første kvartal.

Funksjon 2230 Skoleskyss.

Sigdal kommune er ikke fakturert for skoleskyss for første kvartal 2014. kvartal, både når det gjelder ordinær skyss og skyss i forbindelse med farlig skolevei.

Funksjon 2310 Aktivitetstilbud barn og unge

Funksjonen ligger i samsvar med budsjett

Funksjon 3700 Bibliotek

Funksjonen har et mindreforbruk grunnet at driften er lagt til Modum kommune, og dette tilskuddet er ikke utbetalt i første kvartal.

Funksjon 3730 Kino

Funksjonen har et mindreforbruk. Fakturaer til kinodrift kommer i hovedsak på høsten.

Funksjon 3750 Museum og kunstnerhjem

Funksjonen har et forbruk på 100 prosent Dette skyldes at tilskuddet til Kunstnerdalen kulturmuseum utbetales i sin helhet første kvartal.

Funksjon 3800 Kulturmidler idrett

Funksjonen dekker årlig fast tilskudd av strøm/brensel er utbetalt i første kvartal. Kulturmidlene blir utbetalt i sin helhet i andre kvartal.

Funksjon 3810 Kommunale idrettsanlegg Prestfoss idrettspark.

Funksjonen har et mindreforbruk. Funksjonen gjelder Prestfoss idrettspark som i hovedsak har sine utgifter sommerhalvåret.

Funksjon 3830 Musikk og kulturskole

En kostnad på den kulturelle skolesekken er ført på denne funksjonen, men skulle vært på 2020. Stimuleringsmidler på kulturskoletimen for våren 2014 er ikke inntektsført første kvartal.

Funksjon 3850 Kulturkontoret

Funksjonen har et mindreforbruk i forhold til periodisert budsjett.

Funksjon 3851 Tilskudd andre kulturbygg

Kulturmidler sang og musikk utbetales første halvår.

Funksjon 3860 Kommunale kulturbygg.

Funksjonen dekker utgifter til samfunnshusene i kommunen. Funksjonen samsvarer med budsjett.

Funksjon 3861 Ungdomshus vedlikehold, strøm avgifter.

Funksjonen har et mindreforbruk i forhold til budsjett.

4 Helse og sosial

Tjenestoområde		1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
1000	Politisk styring og kontroll	0	9 516	9 516	0	721
1200	Administrativ ledelse	272 355	259 974	-12 381	105	471 840
1203	Personal/opplæring/velferd	0	188 000	188 000	0	0
1210	Forvaltning av eiendommer	303 918	347 000	43 082	88	246 188
2320	Helsestasjon	630 119	751 775	121 656	84	608 116
2330	Forebyggende arbeid, helse og sosial	499 169	551 511	52 342	91	0
2340	Aktiverings- og service eldre og funksjonshemmede	658 130	842 886	184 756	65	1 190 505
2410	Legetjenester	1 631 723	1 743 566	111 843	94	1 510 300
2411	Fysio-/ergoterapitjeneste	623 765	722 522	98 757	86	775 533
2420	Sosial rådgiving og veiledning	437 957	542 600	104 643	81	959 931
2430	Tilbud til pers m/rusproblemer	63 760	87 695	23 935	73	-527 654
2440	Barneverntjeneste	133 506	412 500	278 994	32	539 385
2510	Barneverntiltak i familie	82 695	140 556	57 861	59	100 280
2520	Barneverntiltak utenfor familie	1 724 125	958 048	-766 077	180	1 453 752
2531	BPO i Sigdalsheim	6 876 667	7 252 371	375 704	92	6 794 383
2532	BPO i Bjørkekvisten	140 995	239 169	98 174	59	88 350

2540	BPO til hjemmeb.funkhemmede	4 233 088	5 188 381	955 293	82	2 850 167
2541	BPO til hjemmeboende	4 678 729	4 719 216	40 487	99	4 738 881
2550	Medfinans. somatiske tj.	996 539	966 750	-29 789	103	1 167 385
2560	Akutthjelp helse-/oms.tj.	-77 648	0	77 648	0	0
2611	Botilbud Sigdalsheimen	535 772	948 393	412 621	56	762 275
2612	Botilbud Bjørkekvisten	16 380	25 349	8 969	65	4 323
2650	Kommunalt disponerte boliger	-724 267	-596 179	128 088	121	-593 856
2730	Arb.rettede tiltak i kommunal regi	0	9 000	9 000	0	29 904
2750	Introduksjonsordning flyktninger	247 282	541 159	293 877	46	473 924
2760	Kvalifiseringsprogrammet	106 635	163 398	56 763	65	27 376
2810	Økonomisk sosialhjelp	568 846	324 999	-243 847	175	611 487
2830	Bist.etabl.oppretht.eg.bolig	4 312	30 000	25 688	14	0
2850	Tjenester utenfor ordinær kom.ansvarsområde	9 726	0	-9 726	0	4 970
8500	Statstilskudd flyktninger	-2 637 000	-720 000	1 917 000	366	-439 300
Sum		22 037 278	26 650 155	4 612 877	83	23 849 168

* Justert budsjett er lik opprinnelig budsjett.

Budsjettet er periodisert. Det vil si at budsjettallene skal gjenspeile vår forventning om når regnskapsføringen vil skje gjennom året. Ideelt sett skal derfor budsjettet ligge på 100 prosent. Alt annet er i utgangspunktet avvik, i positiv eller negativ forstand. Det er ikke enkelt å periodisere, så avvik vil forekomme, disse kommenteres i rapporten. Fokus tillegges avvikene som er reelle avvik, og ikke periodiseringsavvik.

Forbruk innen Helse og sosial etter 1. kvartal (periodisert) er 83 prosent. Dette kan synes svært bra, men det er avvik som taler for at planområdet har et utfordrende år å gjøre opp. Generelt så ser vi av tallene at det ikke er gjort tilstrekkelig god periodisering av kostnadsføring av variabel lønn ved årets begynnelse. Dette er feil og vil bli forsøkt rettet opp til neste rapportering.

Sett ut i fra dagens aktivitetsnivå antydes et merforbruk i størrelsesorden kr 4.700.000,- for planområdet. Dette er pr nå en usikker størrelse. Resultatet forutsetter full lønnskompensasjon i 2014.

Oppsummert i forhold til virksomhetene i Helse og sosial:

For **Sigdalsheimen og hjemmetjenesten** forventes et samlet merforbruk på rundt 2 mill. kroner. Rammen for 2014 holder ikke til å videreføre dagens aktivitetsnivå. Rammen dekker ikke lønnsveksten som har funnet sted de siste årene. Det vises til sak KS – 73/13; Møtebok for budsjett 2014. Det er behov for styrking av rammen med lønnsmidler for å opprettholde dagens grunnbemanning. Innsparing på vikarinleie/reduksjon i grunnbemanningen blir fortløpende vurdert, men har, som i 2013, heller ikke vist seg mulig inn i 2014 / 1. kvartal av hensyn til faglig forsvarlig drift. Se nærmere forklaring under tjenestene bak i dokumentet. Vedr. tjenestens bygg, se postene bak.

Tjenesteområdene medfinansiering og akutthjelp helse og omsorgstjeneste. Ligger samlet

an til balanse.

Tjenester til funksjonshemmede ligger totalt an til et fremskrevet merforbruk på kr 450.000,- forutsatt full lønnskompensasjon aktivitet i henhold til dagens vedtak. Merforbruket skyldes tjenesten BPO til hjemmeboende funksjonshemmede, og er knyttet opp til lavere forventet statstilskudd enn budsjettert, beregnet til kr 600.000,-. Dette grunnet endringer i tillegg til faktorer varslet i budsjett 2014. Tjenesten støttekontakt ligger innenfor budsjetttrammen mot varslede utfordringer i å holde økonomiske rammer i budsjett 2014. Dette på grunn av igangsatte tiltak for å redusere utgiftene. Bjørkekvisten barnebolig ligger an til balanse. Tjenestene BPA (brukerstyrt personlig assistent) ligger an til et mindreforbruk på kr 150.000,-, og tjenesten omsorgslønn ligger i balanse. Tjenestens bygg ligger også innenfor budsjetttrammen.

Barnevernstjenesten samlet har etter første kvartal 2014 et forbruk på Ut i fra dagens aktivitetsnivå ligger det an til et merforbruk i barneverntjenesten på 1.700.000,-.

Tjenesteområdene under NAV/sosial ligger samlet sett an til merforbruk i størrelsesorden kr 600.000,-.

Det er et merforbruk av økonomisk sosialhjelp med kr 244.000,- per 1. kvartal. Dette er en videreføring av trenden i 2013 med en markant økning i antall saker og brukere med stort behov. Ved opprettholdelse av aktivitetsnivået forventes merforbruk i størrelsesorden 900.000,-.

Det er et mindreforbruk av KVP midler da det fortsatt har vist seg vanskelig å finne brukere som er i stand til å ha nytte av tiltaket. Ved uendret aktivitetsnivå antydes et mindreforbruk i størrelsesorden 300.000,-.

I flyktningetjenesten vil ansettelsen av en 50 prosent miljøarbeider i tillegg til flyktningkonsulent i 60 prosent stilling bli videreført. Ingen budsjettmessig konsekvens. Aktiviteten innen flyktningetjenesten ligger innenfor det som blir dekket av statlige IMDI-midler.

Tjenesteområdene under helsestasjonen ligger samlet an til balanse.

Tjenesteområdene under legetjenesten ligger an til et merforbruk i størrelsesorden kr 100.000,-

Tjenesteområdene under psykisk helse ligger an til balanse.

Kommentarer til tjenesteområdene:

Tjenesteområde 1000 Politisk styring og kontrollorganer.

Omfatter godtgjøring til hovedutvalget for Helse- og sosial samt godtgjøring til styret for Eggedal Eldresenter. Forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 1200 Administrativ ledelse

Inneholder utgifter av overordnet art for helse og sosialadministrasjonen, herunder 1,5 årsverk; 1 årsverk saksbehandler i Helse og sosial, samt 0,5 årsverk virksomhetslederstilling for Sigdalsheimen/hjemmetjenesten – andel av stillingen som inneholder overordnede administrative oppgaver. Virksomhetsledere i helse og sosial lønnes for øvrig på sine respektive

tjenesteområder. Forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 1203 Personal/opplæring/velferdstiltak

Inneholder sektorens kostnader til bedriftshelsetjeneste. Utbetales en gang i året. Forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 1210 Forvaltning av eiendommer

Inneholder forsikring til alle kommunale bygninger i Helse og sosial, samt leie av grunn for noen av de (Sigdalsheimen, Prestfosstun, Aldersboliger og Heimtun). Forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2320 Helsestasjonen

Tjenesteområdet har et samlet periodisert forbruk på 84 prosent etter 1. kvartal. Forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2330 Forebyggende arbeid, helse

Kostraveilederen har spesifisert at avd. psykisk helse, frisklivssentral og kommunelege skal føres her. Dette er nytt fra 2014. Fram til 2014 ble dette regnskapsført og budsjettert på henholdsvis tjeneste 2541, 2411 og 2410. Dette er nå overført og samlet i tjenesteområde 2330 Forebyggende arbeid, helse. Samlet periodisert forbruk på 91 prosent etter 1. kvartal. Forventes å gå i balanse.

Kommunelege

Inneholder lønnskostnader til 37,3 prosent kommunelege. Forventes å gå i balanse.

Avdeling for psykisk helse

Avdelingen ser ut til å få et mindreforbruk på lønn på ca. kr 35.000,- i første kvartal. Dette skyldes bl.a. at det ikke leies inn vikar ved sykdom. Flere forhold kan påvirke regnskapet.

Friskliv

Friskliv har tidligere vært et eget prosjekt innenfor *Fysioterapi helsestasjonen*, og her er den økonomiske situasjonen uforutsigbar grunnet usikkerhet med hensyn til statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger. Det søkes på aktuelle prosjekter og tilskudd. Egenandeler i tillegg til kommunalt budsjett er ikke tilstrekkelig til å dekke utgiftene, og aktivitetstilbudet må vurderes dersom det ikke kommer eksterne midler. Forbruk 1. kvartal er på kr 86.261 mot budsjettert kr 67.351,- Dette gir et merforbruk på kr 18.910,- for 1. kvartal. Aktivitetene med inntekter og utgifter varierer i løpet av året med liten aktivitet i sommermånedene. Faktura på egenandeler sendes ut to ganger i året og er ikke kommet inn på 1. kvartal. Forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2340 Aktivisering og service eldre og funksjonshemmede

Tjenesten har et samlet forbruk på periodisert 65 prosent etter 1. kvartal mot 150 prosent i 2013. Ligger samlet sett an til å gå i balanse, eventuelt med et lite mindreforbruk.

Utbetaling på kr 14.000,- i **tilskudd til LHL-dagsenter** i 2014 er ikke foretatt enda.

Tono aktivitetssenter og støttekontakt for funksjonshemmede.

Ligger foreløpig an til balanse. Virksomheten har klart å redusere utgiftene til tjenesten støttekontakt slik at en ligger innenfor budsjetttrammen på dette området.

Dagsenter og støttekontaktvirksomhet, psykisk helse.

Sigdal aktivitetssenter har et merforbruk på nærmere kr 70.000 på fastlønn, i første kvartal. Dette skyldes i hovedsak manglende innbetaling av fødselspenger og sykkelønnsrefusjon.

Støttekontakt, lønn, har et merforbruk på kr 23.000,-
Timeforbruk på lønn, støttekontakt, er erfaringsmessig ustabil fra måned til måned og virksomheten forventer bl.a. mindre aktivitet i sommer. Regnskap for kjøregodtgjørelsen er som budsjettet

Psykiatri dagsenter og støttekontakt har samlet sett et merforbruk på kr 18.000,- pr 1. kvartal. Forventes å gå i balanse.

Dagsenteret ved Eggedal Eldresenter forventes å gå i balanse.

Dagsenteret ved Sigdalsheimen ligger an til et lite mindreforbruk på grunn av innsparingstiltak / 20 prosent stilling som aktivitet- og kulturkoordinator holdes vakant.

Dagsentertilbudet for personer med demens forventes å gå i balanse.

Budsjett for drift av **bussen ved Sigdalsheimen** ligger an til balanse.

Ambulerende vaktmester, inkl. drift av trygghetsalarmer ligger an til å gå i balanse.

Servicetjenesten vask av tøy for hjemmeboende forventes å gå i balanse.

Matombringning forventes å gå i balanse, evt med mindreforbruk på grunn av redusert behov.

Tjenesteområde 2410 Legetjenester

Tjenesteområdet består av drift av Prestfoss legesenter, drift av Eggedal kontor og legevakta på Ringerike, samt en del lovpålagte ordninger. Budsjettet til legetjenestene er svært stramt i forhold til dagens aktivitet. Turnusveiledning 2013 ble dessverre ikke hensyntatt for 2013, så denne belaster regnskap for 2014. Forbruket etter 1. kvartal 2014 tilsier derfor at tjenesteområdet ligger an til merforbruk i størrelsesorden kr 100.000,-. Usikkerhetsfaktorer i forhold til å holde budsjetttrammene gjennom året for øvrig, er i hovedsak:

- Inntektene som turnuskandidaten skaffer vil variere, da turnuskandidaten bruker turnusperioden ulikt.
- Årsoppgjør Ringerike Legevakt, evt avvik fra budsjett. Evt kostnader i 2014 knyttet til nytt nødnett.
- Fastlegeordningen: interkommunalt oppgjør for gjesteinnbyggere 2014.
- Pasientskadeerstatning oppgjør 2013.

Kommunelegen har fram til 2014 blitt regnskapsført og budsjettet under tjenesteområdet til legetjenester, men ifg Kostra-veileder skal denne tjenesten føres under tjeneste 2330 Forebyggende tjenester, helse. Dette er iverksatt fra 2014.

Tjenesteområde 2411 Fysioterapi

Tjenesteområdet har samlet sett et forbruk på 86 prosent etter 1. kvartal. Forventes å gå i balanse.

Fysioterapi-/ergoterapitjenester ved Sigdalsheimen/hjemmetjenesten forventes å gå i balanse.

Fysioterapitjenester – Helsestasjonen forventes å gå i balanse.

Friskliv har fram til 2014 blitt regnskapsført og budsjettert som eget prosjekt under tjenesteområdet fysioterapi, men ifg Kostra-veileder skal det føres under tjeneste 2330 Forebyggende tjenester, helse. Dette er iverksatt fra 2014.

Tjenesteområde 2420 Sosial rådgivning og veiledning

Her der det nå kun budsjettert med stillinger som faktisk jobber på området. Det vil si at lønnskostnadene til en 50 prosent stilling er flyttet til tjenesteområde 2430. Kostnadene som føres her er til dels faste og stort sett forutsigbare. Kommunens andel av lederlønn føres også her. Tjenesteområdet forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2430 Tilbud til personer med rusproblemer.

Inneholder 50 prosent stilling ruskonsulent. Tjenesteområdet forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2440 Barneverntjenesten

Tjenesteområdet inneholder faktura fra Modum for Sigdals andel i drift av tjenesten, samt utlegg til sakkyndig bistand/ advokat, samt utgifter til tolk. Tjenesteområdet forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2510 Barneverntiltak i familien

Tjenesteområdet inneholder utgifter til hjelpetiltak når barnet bor i foreldrehjemmet og familien eksempelvis mottar veiledning, besøkshjem m.v. Tjenesteområdet forventes å gå i balanse.

Tjenesteområdet 2520 Barneverntiltak utenfor familien

Tjenesteområdet inneholder utgifter til barn som er plassert i fosterhjem/ institusjon og ettervern til ungdom som bor på hybel. Antydnet merforbruk kr 1.700.000,- for 2014. Årsak til økning er økt kommunal egenandel for institusjonsplass og nye oppgaver overført til kommune fra stat. Økt tilskudd til kommunen utgjør kr 122.000,- men ivaretar ikke total kostanden på nærmere kr 200.000,- og var ikke tatt høyde for i budsjett 2014. Ny plassering utenfor hjemmet utgjør ca kr 500.000,-. Vedtatt budsjett for 2014 er kr 582.000,- mindre enn det som er foreslått. Gjenstående beløp på kr 400.000,- er manglende planlagt inndekning via fullt utnyttede refusjonsordninger, endring i fosterhjemsavtaler m.v., hvor effekt først er ventet i 2015.

Følgende tabell kan illustrere saksutviklingen i barneverntjenesten:

SIGDAL KOMMUNE	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 (1.5.2014)
Antall meldinger	11	14	25	26	16	14	14
Antall avsluttede undersøkelser	8	16	17	16	16	12	12
Barn med hjelpetiltak	9	16	24	21	14	14	17

Av disse; barn plassert frivillig utenfor hjemmet	0	4	5	3	4	3	6
Barn under omsorg/ plassert utenfor hjemmet (inkl. akuttvedtak)	5	8	6	12	10	11	10
Antall barn i tiltak totalt	14	24	30	33	24	25	27
Prosentandel fristoversittelser i undersøkelsessak	0%	0%	40%	33%	7,1%	Ca 42%	-----
Antall saker per saksbehandler stilling	22,0	18,5	26,0	19,3	12,0	-----	-----

Tjenesteområde 2531 Sigdalsheimen

Pleie

Regnskapet/tabellen for 1. kvartal tegner et bilde mot balanse, men det forventes et merforbruk på rundt 2 millioner kroner totalt for virksomheten Sigdalsheimen/hjemmetjenesten på grunn av lønnsutgifter og vikarbehov. Rammen holder ikke til å videreføre dagens bemanning/aktivitetsnivå. Se innledningen over. For Sigdalsheimen forventes et merforbruk på nær 1,2 mill kroner, tilsvarende merforbruket i 2013, dersom det samme aktivitetsnivået fortsetter.

Det er behov for en styrking av rammen med lønnsmidler for å opprettholde dagens grunnbemanning. Eller det må eventuelt gjøres en reduksjon i grunnbemanningen for å holde rammen. Administrasjonen ser imidlertid ikke dette siste som mulig av hensyn til forsvarlighet. Presset på / behovet for tjenesten holder seg konstant. Tidligere utskrivninger fra sykehus medfører dårligere pasienter, økt pleietyngde, og større ressursbehov, herunder også økt ressursbehov til pleie og omsorg til døende (lindrende plasser). Overbelegget har vært på 2,7 i snitt i 1. kvartal, mot 5,6 1. kvartal i fjor. Det er videre en særlig utfordring med ressurskrevende brukere innen demens og alderspsykiatri. Brukere med behov for 1.1 bemanning har skapt store utfordringer for virksomheten gjennom hele 1. kvartal. Erfaringsvis er presset for øvrig, pleietyngden og sykefraværet, og ergo vikarbehovet, størst siste halvår.

Behovet for økt ramme henger også sammen med behovet for økt bemanning ved utvidelse av Sigdalsheimen. Virksomheten (Sigdalsheimen og hjemmetjenesten) tar seg allerede i dag av det antall pasienter de vil gjøre etter utvidelsen, men nå med en opplevd alt for lav grunnbemanning. Det vil i løpet av 2. kvartal bli gjort en nærmere analyse av ressursbruk/behov i tjenesten.

Utskrivningsklare pasienter – betalt for 1 døgn per 1. kvartal. (7 døgn per første kv i fjor. Totalt 9 i hele 2013)

Inntektene for oppholdsbetaling forventes å gå i balanse.

Kjøkken forventes å gå i balanse.

Renhold. Ligger an til merforbruk, men må ses i sammenheng med lavt prosentvis forbruk under bygget Sigdalsheimen. Skyldes feil regnskapsføring av lønn for ansatte på renhold. Forventer balanse samlet sett.

Trivselsassistenter. Finansieres hovedsakelig av gavepenger. Forventer balanse.

Tjenesteområde 2532 Bjørkekvisten barne- og avlastningsbolig

Etter 1. kvartal er periodisert resultat 59 prosent mot 36,8 prosent i 2013. Det er imidlertid i sommerhalvåret det er mest utgifter på området grunnet fullt belegg på avlastning i skolens sommerferie. Området ligger an til balanse.

Tjenesteområde 2540 BPO til hjemmeboende funksjonshemmede

Inneholder Bjørkealleen bofelleskap, Thorrud bolig, kjøp av tjenester fra annen kommune, privat avlastning, omsorgslønn og BPA (brukerstyrt personlig assistent). Forbruk per 1. kvartal er på 82 prosent mot 57 prosent i 2013. Dette er allikevel ikke sammenlignbart grunnet manglende innbetaling til annen kommune i 2013. Ligger an til et merforbruk på kr 450.000,-

Bjørkealleen bofelleskap, Thorrud bolig, kjøp av tjenester fra annen kommune og privat avlastning

Området ligger an til et merforbruk på kr 600.000,- grunnet faktorer knyttet til statstilskudd og endringer i drift. Noe av dette ble allerede varslet i budsjett 2014. Det har i tillegg kommet andre faktorer inn som gjør at differansen mellom budsjettert tilskudd og beregnet faktisk mottatt tilskudd øker med ytterligere kr 365.000,-.

Brukerstyrt personlig assistent (BPA)

Området ligger foreløpig an til et mindreforbruk på kr 150.000,- vesentlig på grunn av noe høyere forventet statstilskudd enn budsjettert. Dette er med dagens vedtak, og er derfor usikkert. To nye søknader om tjenesten er under behandling nå.

Omsorgslønn

Ligger foreløpig innenfor budsjettrammen. På grunn av sannsynlige endringer her er det vanskelig å anslå dette med sikkerhet så tidlig i året.

Tjenesteområde 2541 Hjemmetjenester

Regnskapet/tabellen for 1. kvartal tegner et bilde mot balanse, men det forventes et merforbruk på rundt 2 millioner kroner totalt for virksomheten hjemmetjenesten/Sigdalsheimen på grunn av lønnsutgifter og vikarbehov. Rammen holder ikke til å videreføre dagens bemanning/aktivitetsnivå.

For hjemmetjenesten samlet forventes et merforbruk på inntil 800.000 kroner, tilsvarende merforbruket i 2013, dersom det samme aktivitetsnivået fortsetter. Dette av samme grunner som Sigdalsheimen; manglende lønnskompensasjon i budsjettammen inn i 2014, vikarbruk/behov. Det er behov for en styrking av rammen med lønnsmidler for å opprettholde dagens grunnbemanning. Behovet må imidlertid også ses opp i mot utvidelse av Sigdalsheimen. Flere sykehjems plasser vil trolig medføre noe redusert press på hjemmetjenestene.

Leiebilene

Tilbudet med leiebler til hjemmesykepleien/dagaktivitetstilbud holdes oppgradert.

Hjemmesykepleiens høye aktivitetsnivå vedvarer. I 2014 vil det bli byttet ut 2 biler. Avtalt leasingperiode styrer dette utskiftingsløpet. Kostnadene ligger for 1. kvartal på 101 prosent i forhold til periodisert og ligger dermed an til balanse. Budsjettet for 2014 er realistisk beregnet i forhold til bilpark, bilhold og kjørelengder, men stramt. Usikkerhetsfaktorer i forhold til å holde budsjetttrammene gjennom året er i hovedsak:

- Kostnader knyttet til utskifting av totalt 2 biler i løpet av året.
- Evt uhell/skader på bilene i løpet av året.

Bruk av leiebler har hittil vist at dette totalt sett vil gi en lavere kostnad pr km enn å utbetale kjøregodtgjøring til de ansatte.

Hjemmesykepleie

Det forventes et merforbruk i størrelsesorden 5-600.000 kroner, tilsvarende merforbruket i 2013. Det er ikke budsjettdekning for lønnsmidler og vikarinneleie i den grad det er behov for, med dagens aktivitetsnivå. Se ovenfor. I tillegg til overbelegget ved Sigdalsheimen er det generelt økt aktivitet og pleietyngde også i hjemmesykepleien etter at samhandlingsreformen trådte i kraft. Dette er ressurskrevende og har medført at man ikke har kunnet spare på personalsiden/vikarinneleie i samme grad som før av hensyn til faglig forsvarlighet.

Hjemmehjelp forventes å gå i balanse, eventuelt med et lite mindreforbruk på grunn av noe redusert behov.

Tjenestene i omsorgsboligene Prestfosstunet og Eggedal Eldresenter forventes å gå med merforbruk tilsvarende 2013, nær 300.000 kroner, av samme grunn som hjemmesykepleie/Sigdalsheimen; Manglende lønnskompensasjon og vikarbehov. Se over.

Husmorvikar ligger an til balanse

Avd psykisk helse er f.o.m 2014 flyttet til tjenesteområde 2330 Forebyggende tjenester, helse.

Tjenesteområde 2550 Medfinansiering somatiske tjenester

	Januar	Februar	Mars	SUM pr 3. kv	Endring
2012	416.218	356.299	360.218	1.132.736	
2013	366.936	284.626	343.433	994.995	-137.741
2014	379.946	347.630	300.742	1.028.319	+33.324

Første kvartal ligger an til et lite merforbruk, evt balanse når man sammenligner med resultatet fra i fjor. Tjenesteområdet viser kommunens medfinansiering av innleggelser av innbyggerne, Kostnadene er uforutsigbare fra ett år til et annet, og det er lite kommunen kan gjøre for å påvirke dette. Det vises derfor oversikt over trender for første kvartal siste 3 år.

Regnskapet for 2013 endte med et lite mindreforbruk på kr 72.360,- i forhold til budsjett. I 2012 endte det med et merforbruk på kr 502.429,- i forhold til budsjett. Budsjettet for 2014 er en videreføring av budsjettet fra 2012 og 2013.

Gjennom regnskapsåret mottar kommunen akonto-fakturaer som eventuelt justeres etter første halvår, om reell bruk og akontobeløp avviker vesentlig. Innen juni påfølgende år gjøres forrige

år opp, slik at kommunen betaler kun for det de reelt bruker av sykehustjenester.

Det er et ønsket mål å kunne omdisponere midler fra dette området til andre forebyggende tiltak i tråd med samhandlingsreformen. Dette «overvåkes» og vurderes fortløpende.

Budsjett og regnskap for utskrivningsklare pasienter er innlemmet i drift av Sigdalsheimen.

Tjenesteområde 2560 Akutthjelp helse og omsorgstjenester

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr 77.648,-.

Dette tjenesteområdet var nytt i 2013 og det ble ikke budsjettert på dette området, i forhold til at det meste av prosjektmidlene skal utbetales til dekning av sentrale ø-hjelpsplasser. Dette gjelder utgifter til tilbud om døgnopphold for personer med behov for akutt hjelp fra kommunens helse- og omsorgstjeneste. Som følge av samhandlingsreformen vil denne tjenesten bli en plikt fra 2016. Overføringene fra helseforetakene knyttet til døgnopphold skal føres som inntekt på dette tjenesteområdet. Sigdal er fra oktober 2014 med i interkommunalt prosjekt med kommunene Modum, Krødsherad, Ringerike, Hole og Jevnaker. Prosjektet vil vare fram til 2016 med årlig tildeling av prosjektmidler. Prosjektet er organisert med 3 sentraliserte plasser i regi av Ringerike interkommunale legevakt, kombinert med desentraliserte plasser i hver kommune. I Sigdal er disse plassene lagt til Sigdalsheimen. Beregnet andel plasser for Sigdal er 0,56. Sigdals andel av tilskuddet var i 2013 kr 306.848,-. Dette dekket hovedsakelig ø-hjelpsplasser og økt legedekning på legevakten på Ringerike. Resterende sum, kr 163.384,- gikk til tjenesten Sigdalsheimen- pleie, for å dekke merkostnader institusjonen har hatt til disse pasientene. Prosjektet skal evalueres sommeren 2014, og en rapport vil bli framlagt. Ligger an til balanse. Et evt mindreforbruk er ment å dekke kostnader knyttet til kommunale ø-hjelpsplasser ved Sigdalsheimen.

Tjenesteområde 2611 Botilbud Sigdalsheimen

Regnskapet viser et lavt forbruk, kun 56 prosent. Dette skyldes høyere refusjon av sykelønn enn budsjettert, men dette må ses i sammenheng med Sigdalsheimens regnskap. (Gjelder renholdsstillinger som er delt på bygg og tjeneste i henhold til kostra). Samt lave energikostnader, 160.000 kroner lavere enn periodisert budsjett. Energikostnader og kommunale utgifter er generelt usikre størrelser. Regnskapet forventes å gå i balanse, evt med et mindreforbruk dersom energikostnadene holder seg lave. Kostnadsutviklingen er imidlertid noe usikker med tanke på uforutsette behov for reparasjoner og påkostninger av inventar og utstyr underveis i året (levetid).

Tjenesteområde 2612 Botilbud Bjørkekvesten

Forbruk på 59 prosent etter 1. kvartal og forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2650 Kommunalt disponerte boliger

Forbruk på 121 prosent etter 1. kvartal mot 156 prosent i 2013.

Nytt fra årsavslutning 2014 er periodisering av husleie i forbindelse med årsskiftet. For 1 kvartalsrapporten er ikke periodiseringsnøkkelen oppdatert i hht til dette, og vil synes som inntektssvikt inntil periodiseringsnøkklene er oppdatert. Energikostnadene vært relativt lave. Forutsatt at alle boligene blir leid ut så forventes balanse, evt noe mindreforbruk på tjenesteområdet.

Omsorgsboligene Prestfosstunet, Heimtun, aldersboligene i Eggedal, aldersboligene i

Prestfoss forventes alle å gå i balanse.

Eggedal Eldresenter forventes å gå med noe merforbruk på grunn av ledighet/manglende husleie for to leiligheter i 1. kvartal. Det er svikt i etterspørselen etter de eldste leilighetene.

Tono Aktivitetssenter, Bjørkealleen bofellesskap, Thorrudbolig forventes å gå i balanse.

Tjenesteområde 2730 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi

I følge kostraveilederen som våre tjenesteområder er styrt etter, skal kostnader knyttet til organisering av sysselsettingstiltak for arbeidsledige og for yrkes- og utviklingshemmede. Dette gjelder praksisplasser, tilskudd til bedrifter (inkl. ASVO-bedrifter). Ligger an til balanse.

Tjenesteområde 2750 Introduksjonsordning flyktninger

Regnskapet for denne posten er ikke ferdigstilt. Regninger fra flere tjenesteområder for denne perioden er ikke betalt. Det er derfor ikke mulig å si noe om det reelle forbruket så langt. Ses mot tjenesteområde 8500 Statstilskudd flyktninger.

Tjenesteområde 2760 Kvalifiseringsprogrammet

Det er et mindreforbruk av KVP midler på kr 56.763,- i forhold til budsjett. Budsjettet for 2014 ble justert 2013 ihht realistisk gjennomføring jfr personalressurser. Det er planlagt økt aktivitet 2. halvår 2014. Det vil være en prioritert oppgave høsten 2014 å finne flere som kan ha mulighet til å komme ut i jobb ved hjelp av dette programmet. Det er mindre aktivitet enn budsjettert. Antydnet mindreforbruk kr 230.000,-.

Tjenesteområde 2810 Økonomisk sosialhjelp

Her er det et merforbruk på kr 244.000,-. Dette oppleves som bekymringsfullt.

I tillegg til at det har vært en økning i antall søknader generelt, har det også vært noen brukere som har svært dårlig styring på økonomien sin og virksomheten bruker mye tid på økonomisk rådgivning og forvaltning av noen brukeres midler. Det kan i tillegg se ut som om flere har lagt seg til en livsstil og et forbruk de ikke har økonomisk mulighet til å opprettholde hvor bilhold er en del av problematikken. Dette er noe virksomheten må ta tak i samråd med nabokommuner og fylkesmannen.

Tjenesteområde 2830 Husbankens ordninger. Bistand til etablering og drift av egen bolig

Dette dekkes opp med statlige tilskudd. Eventuelt ubrukte midler avsettes til bundet fond når regnskapet avsluttes.

Tjenesteområde 8500 Statstilskudd flyktninger

Se tjenesteområde 2750 Introduksjonsordning flyktninger.

5 Næring og drift

Tjenesteområde		1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
1000	Politisk styring og kontroll	9 191	18 243	9 052	50	12 609
1200	Administrativ ledelse	396 089	236 883	-159 206	167	438 285
1203	Personal/opplæring/velferd	0	1 248	1 248	0	0
1210	Forvaltning av eiendommer	176 421	0	-176 421	0	176 822
1300	Administrasjonslokaler	187 142	160 236	-26 906	117	255 839

2650	Kommunalt disponerte boliger	-98 360	-52 770	45 590	186	-86 817
3010	Plansaksbehandling (S)	164 745	-76 311	-241 056	-216	100 252
3020	Bygge-delings-seksj (S)	286 913	-184 593	-471 506	-155	129 207
3030	Kart og oppmåling (S)	-381 902	-73 977	307 925	516	-116 906
3200	Bedriftsrenovasjon	7 206	162 498	155 292	4	100 000
3250	Nærings tiltak	347 835	277 748	-70 087	125	-20 435
3290	Landbrukskontor	534 254	516 876	-17 378	103	604 174
3292	Veterinærer	-597 723	-623 382	-25 659	96	-646 690
3320	Kom.veier, miljø- og TST	229 567	639 726	410 159	36	518 402
3390	Beredskap mot brann	799 282	818 496	19 214	98	39 528
3400	Produksjon av vann (S)	373 174	322 169	-51 005	116	214 410
3450	Distribusjon av vann (S)	-657 313	-561 250	96 063	117	54 106
3500	Avløpsrensing (S)	455 985	530 397	74 412	86	249 473
3530	Avl.nett/innsaml. Avl (S)	-439 064	-654 500	-215 436	67	17 077
3540	Tøm av slamavsk.sept (S)	-1 789 030	-854 328	934 702	209	272 455
3550	Renovasjon (S)	-4 361 030	-3 431 798	929 232	127	420 395
3570	Avfallsbehandling (S)	0	0	0	0	104 418
3600	Miljøvern	0	46 929	46 929	0	50 553
3601	Friluft- og utmarksområd	350 468	353 498	3 030	99	350 000
3602	Fiske- og viltforvaltning	15 071	-10 263	-25 334	-147	8 796
Sum		-3 991 081	-2 438 225	1 552 856	164	3 245 952

* Justert budsjett er lik opprinnelig budsjett.

Ser vi bort fra slam og renovasjon som til sammen ligger nær 2 mill foran budsjett så er status at vi har kostnadsført 310.000,- mer enn budsjettet 1. kvartal. Totalt sett.

Tar vi vekk all selvkost så er avviket -189.687,- I dette ligger imidlertid 410.159,- som ikke er «brukt» på kommunale veier ennå. Dette er imidlertid i hovedsak et «etterslep» på utbetaling av kontrakter til vedlikehold, så større utgifter vil påløpe senere.

På tjeneste 1210 *forvaltning av eiendommer* er det kostnadsført 176.421,- kr. Her er det en periodiseringsutfordring da beløpet ligger budsjettet senere i året, og slik sett fremstår som del av negativt avvik pt. Det vil bli vurdert om dette bør korrigeres ved neste rapportering.

For øvrig er det som tidligere varslet utfordringer knyttet til selvkostområdene plansaksbehandling og byggesaksbehandling, da det er en merkbar reduksjon i volum. Det er imidlertid på plansakssiden forventninger til at bildet vil bedre seg noe siste halvår.

For øvrig synes de andre selvkostområdene å være i «positivt terreng» pt.

Kommentar til noen av de enkelte tjenester:

3010 Plansaksbehandling

Innen området er det få saker med høye summer som påvirker resultatet. Det vil faktureres for en del saker i 2. kvartal som vil jevne ut resultatet opp mot budsjettet.

3020 Byggesaker

Det ble fakturert få saker i perioden sett i forhold til behandlede saker. Ut fra resultat per dags dato viser inntektene en høyere aktivitet enn hva første kvartal skulle tilsi.

3030 Oppmåling

Har en høy inntekt på første kvartal. Dette er riktig, sett ut fra at sommertiden benyttes til å håndtere forretninger og ikke aktiviteter som generer fakturaer. Det er heller periodiseringen som en bør justere slik at man ser forventet resultat bedre for første kvartal.

3292- Landbrukskontor

Merforbruk på 17.378 kr skyldes utgifter til avtalefestet pensjon som først blir kompensert på slutten av året.

3292- Veterinærer

Utgiftene til veterinærvakt kompenseres i sin helhet med refusjon fra Fylkesmannen som skjer etterskuddsvis året etter.

3320 – Kommunale veier, miljø-og TST:

Mindre forbruk som i hovedsak skyldes etterslep på kjøp av tjenester (faste vedlikeholdsavtaler).

3400 - Produksjon av vann og 3450 – Distribusjon av vann:

OK.

3500 – Avløpsrensing og 3530 avl.nett/innsamling:

OK

3540 – Tømming av slamavsk. septik:

Mer inntektene skyldes i hovedsak etterslep på utgiftssida (renovatør).

3550 – Renovasjon:

Mer inntektene skyldes mindre utgifter enn forutsatt i periodiseringen, men størstedelen av beløpet kan relateres til mer inntekt på kr 638 000,- i forhold til budsjettet.

3600- Miljøvern

Det er enda ikke ført utgifter på denne tjenesten. Avsatte midler vil i all hovedsak gå til arbeid med Vannområde Simoa.

3601- Friluft- og utmarksområder

Utgifter i tråd med budsjett.

3602- Fiske- og viltforvaltning

Utgiftene gjelder viltfondet som blir tilbakeført på slutten av året.

6 Sigdal kirkelige fellesråd

Tjenesteområde		1.kvartal 2014	Justert budsjett 2014 *	Avvik i kr	Forbruk i prosent	1.kvartal 2013
3900	Kirkelig fellesråd	1 696 000	1 696 000	0	100	1 633 000
3930	Kirkegårder	1 150 000	1 150 000	0	100	1 100 000
Sum		2 846 000	2 846 000	0	100	2 733 000

* Justert budsjett er lik opprinnelig budsjett.

Kirkelig fellesråd har fått overført tilskudd på kr 2.846.000,- i 1. kv. 2014.

INVESTERINGER

Pr.nr.	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.03.2014 A	Sum brukt totalt pr. 31.03.2014 B	Brukt i 1.kv. 2014	Rest bevilgning A - B	Kommentar
010001	2012	Elektronisk saksdistribusjon	267 400	269 539	83 799	-2 139	Avsluttet
010002	2013	Nye nettsider, plattform og utforming	100 000	10 219	10 219	89 781	Går som planlagt
010040	2013	VISMA Enterprise	1 750 000	740 377	291 303	1 009 623	Går som planlagt
020021	2011	Uteområde Nerstad skole TST	1 566 478	993 035		573 443	Prosjektet er under arbeide grunnet klage på rundkjøring
020040	2010	Ungd.skole/Pr.samfunnsh us nytt varmesystem	4 800 000	4 285 960		514 040	Beregnet avsluttet i 2014.
020050	2010	Uteområde Prestfoss skole	300 000	285 123		14 877	Restbeløpet er tiltenkt innkjøp av utstyr.
020060	2013	Opprust. Uteområde Pr.smfhs/SUS-TST	1 600 000	78 504		1 521 496	Ny sak i løpet av våren 2014
022001	2013	Tilbygg/utbedr. Ytre garderobe Enger bh	200 000	4 000		196 000	I utg. pkt. flyttet til 2016.
022002	2014	Eggedal bh og skole-drenering av parkeringsplass	425 000	0		425 000	Prosess igangsettes våren 2014. Ønskelig at jobben utføres i skolens sommerferie.
050030	2006	Oppgangssag Tveitensamlingen	745 000	735 904		9 096	Benyttes i 2014
050080	2012	Prosjektering Magasinebygget	100 000	0		100 000	Sees i sammenheng med utvikling av området. Det jobbes med dette prosjektet i styret i Tveitensamlingen.
030001	2014	Trygghetsalarmer på mobil	240 000	0		240 000	Utføres 2014
030010	2009	Utredning og utvidelse av Sigdalsheimen	33 580 000	1 265 246	303 646	32 314 754	Ferdigstilles juni 2015. 40% investeringstilskudd

							Ferdigstilles desember 2014. 40% investeringstilskudd
030011	2011	Ny heis og hovedinngang Sigdalsheimen	1 900 000	1 634 074	11 970	265 926	
030012	2013	Innkjøp PDA	120 000	0		120 000	Utføres 2014
030013	2014	Solskjerming Sigdalsheimen	200 000	0		200 000	Utføres 2014
030014	2014	Pleie- og rehabiliteringsutstyr SH	100 000	0		100 000	Utføres 2014
030015	2014	Ombygging av veranda 2.etasje SH	282 000	0		282 000	Utføres 2014/2015
030016	2014	Velferdsteknologi SH	187 000	0		187 000	Utføres 2014
030022	2014	Oppussing park.plass og uteomr. Thorrudbygg	200 000	0		200 000	Utføres 2014
030030	2011	Omsorgsboliger Prestfoss	16 160 000	16 112 168	2 300	47 832	Avsluttes juni 2014. Ettårsbefaring. 30% investeringstilskudd
030040	2012	Universell utformet flyktningsbolig	3 367 100	3 152 413		214 687	Avsluttes 2014. Ettårsbefaring oktober 2014. Tilskudd for utleiebolig 20%
030050	2014	Carport - hjemntenestene Pr. og Eggedal	250 000	0		250 000	Kr 150.000 ble i sak FS 13/51 omdisponert til prosjekt 030010 da parkeringskjeller inngår her. 100.000 til Eggedal gjenstår. Utføres 2014/2015
060001	2011	Sandsbråten, toalettbygg	250 000	193 886		56 114	Avsluttes i 2014
060002	2014	Garderobes Egedal Brannstasjon	250 000	0		250 000	Starter vår 2014, avsluttes 2015
060010	2009	Planlegging nytt renseanlegg Eggedal	13 500 000	12 645 720	58 053	854 280	Avsluttes 2014, mindre forbruk overføres til andre prosjekter ihht KS vedtak
060013	2011	Vannbehandlingsanlegg - N.Eggedal	3 128 586	28 216		3 100 370	Fortsetter, avsluttes 2015
060020	2012	Ledningskartverk	300 000	349 289		-49 289	Søkt ekstrabevilgning
060021	2012	Rehab.lednett N. Eggedal	500 000	0		500 000	Utsettes til 2015
060022	2012	Kjøp/instalering av vannmålere	1 000 000	736 192		263 808	Avsluttes 2014
060030	2010	Opparbeiding boligtomter	400 000	0		198 270	Del av bevilgningen var brukt i 2013 til å finansiere pr. 060031
060040	2006	Kommunale veier	10 000 000	7 760 308		2 239 692	Pågående prosjekt Skallandsveien, ferdigstilles 2014
060041	2011	Kommunale veier- Rabbenveien	8 000 000	4 485 981		3 514 019	Rabbenveien er ferdigstilt. Mindreforbruk blir foreslått til neste

							prioriterte prosjekt ved egen sak
060042	2011	Forskuttering Eggedalkrysset	2 235 000	2 083 539		151 461	Avsluttet. Mindreforbruket skal omdisponeres med egen sak
060052	2014	Sikring av trapp/inngangsparti kommunehuset	125 000	0		125 000	Påbegynnes høsten 2014
060070	2012	Tiltak slambehandling	700 000	317 972		382 028	Avsluttes 2015
070010	2009	Utbedring Solumsmoen kapell	530 000	330 000		200 000	Arbeid pågår.
070030	2009	Driftsbygning Holmen kirkegård	1 000 000	900 000		100 000	Arbeid fortsetter, bla beplantning
070042	2012	Traktor Eggedal kirkegård	300 000	0		300 000	Utsettes
070060	2009	Uthus Eggedal kirkegård	150 000	0		150 000	Forventes igangsatt 2014
070080	2013	Brannversling kirkene	200 000	0		200 000	Forventes igangsatt 2014

DRIFTSPROSJEKTER MED EGNE BEVILGNINGER

Pr.nr.	År	Prosjekt	Budsjett vedtatt total pr. 31.03.2014 A	Sum brukt totalt pr. 31.03.2014 B	Brukt i 1.kv. 2014	Rest bevilgning A - B	Kommentar
910020	2013	Kurs IKT og fagligveiledning (2år)	64 000	0		64 000	
920032	2014	Prestfoss-lakkering av gulver på baser	100 000	0		100 000	Vil blir utført i skolens sommerferie.
920041	2014	Nerstad skole - brannverntiltak	50 000	0		50 000	Prosesen er satt i gang.
922001	2014	Enger bh - rehabilitering tak, varmekabler	105 000	0		105 000	Skal igangsette tilbudsinnhentelse før sommeren.
950011	2014	Nerstad samf.hus - brannverntiltak	100 000	72 000	72 000	28 000	Under arbeid. Ferdigstilles i 2014
950020	2007	Kommunale kulturbygg	1 325 981	1 226 850	10 110	99 131	Ferdigstilles i 2014 under forutsetning av utbetaling av spillemidler
950060	2010	Lufting av grassmatte sentralbanen	230 000	217 605		12 395	Benyttes etter behov på banen.
950070	2011	Kulturpris	88 303	78 400		9 903	Benyttes til produksjon av flere kulturpriser.
950073	2014	Sigdalshalle - nytt gylv	585 000	0		585 000	Prosjektet planlagt gjennomført i 2014
930010	2005	Rehabilitering trygdeboliger, Sigd.hejmen	525 000	280 791		244 209	Gjøres i hovedsak av egne ansatte. Pågår over flere år. Avsluttes når siste tak er byttet.

930011	2013	Trygdeboliger, innvendig vedlikehold	50 000	17 663		32 337	1 bolig gjenstår, gjøres av egne ansatte. Gjøres ved utflytting.
930021	2013	Riving av uthus Helsestasjon/park.plass	50 000	25 619		24 381	Oppr var prosjektet tiltenkt «utredning, framtidig løsning for bygg Helsestasjonen». Prosjektet ble omdisp. I sak ks 13/64 til å rive uthus og anlegge grusparkering. Prosj. Er ikke endelig avsl. Ses sammen med utvikling for øvrig i dette området.
930030	2012	Etterisolering Thorrudbygget	25 000	0		25 000	Utføres 2014
930040	2012	Brannverntiltak og oppgradering planløsning	100 000	16 404		83 596	Delvis utført. Brannjør i Prestfosstun er ferdigstilt. Oppgrad av planløsn rehab.avd ses sammen med utvidelse av SH. Ferdigstilles 2015.
930051	2014	Gulv Tono	80 000	0		80 000	Utføres 1halvår 2014
930061	2013	Ny tøyrolle Sigdalsheimen	80 000	0		80 000	Kjøpes inn 2014
930062	2014	Utbedring av vaskeriet	200 000	0		200 000	Utføres 2014
930070	2013	Baderom Bjørkealleen-oppussing	80 000	0		80 000	Utføres 2014
930071	2014	Utbedring av gulv, ganger Bjørkealleen	50 000	0		50 000	Utføres 2014
930080	2013	Nordboligen, utvendig vedlikehold	100 000	0		100 000	Utføres 2014
930090	2013	Eggedal eldrecenter, teknisk utstyr	60 000	0		60 000	Utføres 2014
106007	2011	Trafikksikkerhetstiltak	100 000	0		100 000	
960001	2012	Spyling og rehab.hovedvannledninger	300 000	0		300 000	Ferdigstilles 2015
960020	2005	Oppfølging av tiltak i kommuneplanen	250 000	86 657		163 343	Kjøp av ekstern ekspertise 2014-2015
960030	2008	Sentrumsutvikling Prestfoss	513 100	513 685	2 874	-585	Avsluttet
960031	2011	Fosselandet, gangsti	160 000	0		160 000	Påbegynnes i 2014
960032	2011	Regulering, Pr.sentrum	145 000	27 383		117 617	
960033	2011	Kartlegging av skiltebehov	297 789	5 672		292 117	Midlene skal brukes til Matrikkelføring 2014-2015
960070	2014	Holmen gml. Kirkegård	50 000	0		50 000	Utbedring av gjerde 2014

970012	2012	Forbedring av orgel Eggedal kirke	60 000	30 000	30 000	30 000	Arbeid pågår.
970013	2014	Maling av Eggedal kirke	200 000	0		200 000	Etter ferien 2014
970030	2010	Vanningsanlegg Holmen kirkegård	108 000	0		108 000	Utsettes
970032	2012	Utbedring bærerom og utv.maling Holmen kapell	60 000	60 000	60 000	0	Avsluttet

Rådmannens forslag til vedtak:

Regnskapsrapport for 1. kvartal 2014 tas til orientering.

Fra og med virksomhetsåret 2015 skal regnskapsrapportering skje tertialvis.

Formannskapet behandlet saksnr. 28/14 den 05.06.2014

Behandling:

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 10/387-43
 Løpenr.: 3739/14
 Arkivnr.: M11
 Saksbeh.: Kjell Ove Hovde

Styre/råd/utvalg
 Kommunestyret

Møtedato
 20.06.2014

Saksnr.
 KS-14/36

TILTAKSPLAN FOR VANNMILJØ I SIMOA - ORIENTERING

Rådmannens forslag til vedtak:
Tiltaksplan for vannområde Simoa tas til orientering.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg: - Sammendrag av tiltaksanalyse for Simoa

Saksutredning

Konklusjon:

Tiltaksplan for vannområde Simoa tas til orientering.

Bakgrunn:

Det vises til tidligere orienteringer vedr. arbeidet med vannmiljøplan for Simoa.

Arbeidet i vannområde Simoa har vært organisert som et interkommunalt prosjekt med medvirkning fra vannregionmyndigheten (Buskerud Fylkeskommune) og Fylkesmannen i Buskerud. Vannområdeutvalget (styringsgruppe) har bestått av ordførerne i de to kommunene, samt politisk representant Erik Hørluck Berg (V) fra Buskerud fylkeskommune og avdelingsdirektør Øyvind Holm fra Fylkesmannens miljøvernnavdeling i Buskerud.

Oppdraget for vannområdet i 2013 var å lage en tiltaksanalyse som omfatter følgende momenter:

- Identifisere og beskrive alle vannforekomster som er i risiko for ikke å nå miljømålene innen 2021.
- Utrede aktuelle tiltak som kan forbedre vannmiljøet
- Beregne avlastningsbehov (hvor mye av påvirkningene som må fjernes for at tilstanden skal bli god)

- Beregne effektene av de foreslåtte tiltakene
- Beregne kostnadene til gjennomføring av tiltakene
- Kost/effektberegning for tiltakene
- Utarbeide lokalt overvåkingsprogram
- Utarbeide oversikt over beskyttede lokaliteter (Verneområder, drikkevannsforsyning, kulturminner/miljøer m.m.)

Arbeidet med tiltaksanalysen har vært koordinert av ei administrativ prosjektgruppe bestående av Kjell Ove Hovde fra Sigdal kommune (leder), Hilde Reine fra Buskerud Fylkeskommune, Per Rønneberg Hauge fra Fylkesmannens landbruksavdeling og Erik Garnås fra Fylkesmannens miljøvernnavdeling. Underveis i arbeidet har det vært opprettet faggrupper for å skaffe tilveie relevant bakgrunnskunnskap for arbeidet. Det har også vært holdt to møter i ei referansegruppe (særlig inviterte aktører og åpen invitasjon til interesserte).

I første faser av vannmiljøarbeidet var Øystein Engen fra Sigdal kommune frikjøpt som prosjektleder, og i tiltaksanalysefasen i perioden februar-desember 2013 har Morten Eken fra Modum kommune vært frikjøpt som prosjektleder for å føre denne delen av planarbeidet i pennen. Prosjektlederne har under hele prosessen møtt i faggrupper, prosjektgruppe og vannområdeutvalg, og ellers deltatt på møter, kurs og samlinger i regi av vannregionmyndigheten og regionale myndigheter (vegvesen, NVE, mattilsynet m.m.).

Forslag til tiltaksanalyse for Simoa ble oversendt vannregionmyndigheten i mars 2014, og dette markerer slutten på prosjektfasen for vannmiljøarbeidet i Simoa.

Vannregionmyndigheten utarbeider med bakgrunn i tiltaksanalysene for de 18 vannområdene en regional vannforvaltningsplan. Hele planen, men alle underliggende tiltaksanalyser for vannområdene, legges ut på høring i juli 2014, med seks måneders høringsfrist.

Tiltaksanalysen for Simoa har tatt utgangspunkt i de forholdene det er mulig å få gjort noe med. Det er bl.a. et reelt behov for å begrense partikkeltransport/tap av jord, samt å forbedre den hygieniske vannkvaliteten i vassdraget (reduere innhold av bakterier). Videre er det et behov for å forbedre økologisk tilstand i en del vannforekomster som er berørt av vassdragsreguleringer eller andre fysiske tiltak. Analysen lister opp aktuelle tiltak i de enkelte vannforekomstene. F.eks. hvor mange slamavskillere finnes det som kan oppgraderes til å få bedre rensegrad, hvor mange dekar jord bør legges om fra korn til gras pga. erosjonsproblemer, hvor mange meter steinsetting langs elv/bekk er det behov for å forhindre graving i breddene osv.

Videre er alle de potensielle tiltakene forsøkt kostnadsberegnet, og det er også beregnet hvilke virkning tiltakene vil få for vassdraget i form av redusert fosforbelastning.

Kort oppsummert vil vi i Simoa kunne oppnå en reduksjon i fosforbelastning på 1900 kg/år ved å gjennomføre alle tiltak. Samlet kostnad for tiltaksgjennomføring er beregnet til ca. 101 millioner kr, hvorav 98,5 millioner er relatert til oppgradering av spredte avløpsanlegg. De

årlige driftskostnadene er beregnet til ca. 9,3 millioner kroner, og her utgjør de separate avløpsanleggene ca. 7,9 millioner kr.

Effektene av å gjennomføre tiltakene vil være bl.a.:

- Beholde mer av den verdifulle matjorda på jordet
- Forbedre livsbetingelser i vassdragene, f.eks. for fisk og elvemusling
- Redusert bakterieinnhold i vannet til akseptabelt nivå for bading og jordvanning
- Bedre kontroll med spredning av fremmede arter
- Optimalisert økologisk tilstand i regulerte vannforekomster (minstevannføring, etablere fiskeplasser m.m.)
- Bedre kunnskap og beslutningsgrunnlag ift. resipientkapasitet, arealbruk, utslippssaker, byggetillatelse/omdisponeringer m.m.
- Bedre kunnskap og beslutningsgrunnlag ift. naturmangfold og bæreevne for høsting/avkastning

Hele tiltaksanalysen er tilgjengelig på

<http://www.vannportalen.no/hoved.aspx?m=36293&amid=3644331> eller kan fås ved henvendelse til en av kommunene.

Et sammendrag av tiltaksanalysearbeidet er vedlagt som en PDF-fil.

Vurdering:

Kostnadene ved å gjennomføre alle tiltak kan få de fleste til å «hoppe i stolene». En svært stor del av kostnadene er imidlertid relatert til oppgradering av private avløpsanlegg. Dette er derfor tiltak som i hovedsak må finansieres privat og/eller gjennom gebyrer innenfor selvkostområdet i kommunene.

Når det gjelder landbrukstiltak er de fleste av disse relatert til eksisterende tilskuddsordninger gjennom regionale miljøprogram (RMP) og særskilte miljøtiltak i landbruket (SMIL). De vil imidlertid være enkelte tiltak som faller utenfor disse ordningene, og dermed må finansieres av den enkelte bruker.

En del av kostnadene kan ikke adresseres direkte til noen. Kommunene må derfor belage seg på å dekke inn over ordinære budsjetter. Dette gjelder i første rekke kunnskapsinnhenting/overvåking. Vannregionmyndigheten og Fylkesmannen har underveis i

planarbeidet stilt noe midler til disposisjon for vannområdene, men det er usikkert hvordan dette vil bli videreført.

Tiltaksanalysen påpeker tydelig at det ikke vil være realistisk å få gjennomført alle tiltak uten av staten øker rammene til vannmiljøarbeidet.

Det er ikke fattet noen beslutning om hvordan vannmiljøarbeidet skal organiseres nå som prosjektperioden er over. Dette vil bli tatt opp i en seinere sak. Videre vil høringen av den regionale vannforvaltningsplanen bli lagt fram som egen politisk sak høsten 2014. Forut for den politiske behandlingen av høringen tas det også sikte på å få bred medvirkning fra alle som er interessert i eller berørt av planene.

Rådmannen anbefaler at tiltaksanalysen for Simoa vannområde tas til orientering.

Orientering om tiltaksanalyse for Simoa vannområde

Morten Eken
Prosjektleder

**Møte i vannområdeutvalget
13.5.2014**

Simoa vannområde

Kommuner i vannområdet

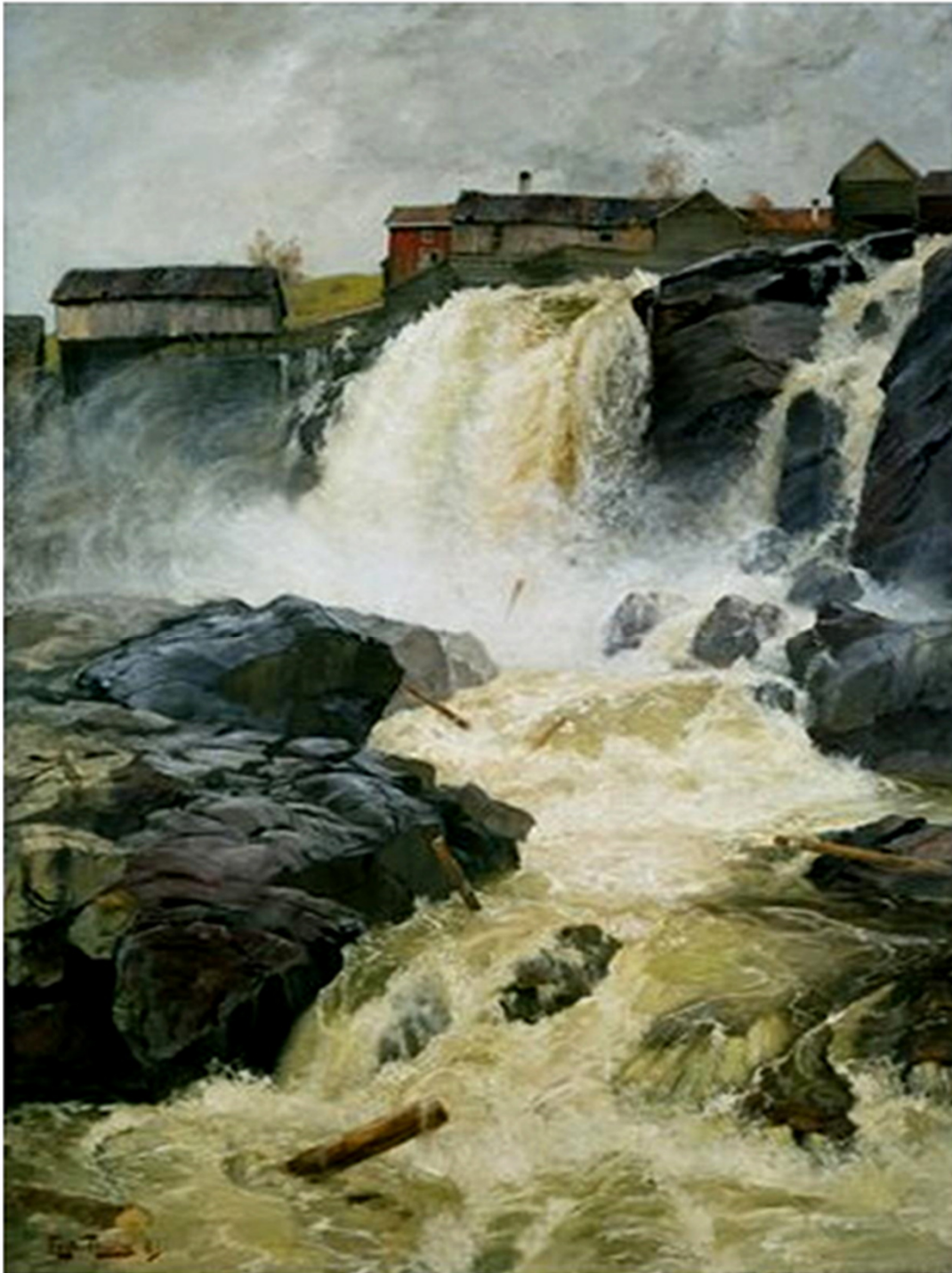
Sigdal	748 km ²
Modum	53 km ²
Flesberg	18 km ²
Rollag	41 km ²
Nore og Uvdal	12 km ²
Krødsherad	9 km ²
Flå	7 km ²

Type vannforekomst	Antall	Areal/lengde
Elver og bekkefelt:	58	7057 km
Innsjøer:	11	15,6 km ²
Grunnvann:	2	4,5 km ²
Total	71	

Utfordringer

- Mange vannforekomster i Simoa vannområde er i risiko for ikke å nå god miljøtilstand i 2021
- Forsuring er årsak til risiko i 23 vannforekomster.
- Stor partikkeltransport i vassdraget (hovedsakelig under marin grense)
 - Ille for vannlevende organismer
 - Ille for gårdbrukerne
- Elvemuslingbestanden i Simoa har i mange år lidd av dårlig rekruttering
- Ål er en art som ser bortimot har forsvunnet fra Simoa de seinere årene.
- Flere fremmede/uønskede arter er under etablering i Simoa VO.
- Resipientkapasiteten i øvre deler av vassdraget er begrenset, kanskje bortimot oppbrukt???
- Simoa er tidvis så forurenset at kravene til brukerinteresser som bading og jordvanning ikke er tilfredsstillt.
- Vassdragsregulering og tekniske inngrep har medført skade på vannmiljøet i flere vannforekomster
- Har vi en storørretbestand i Soneren? Potensial???

Påvirkninger på vannmiljøet i Simoa

- Langtransporterte forurensninger/sur nedbør
- **Partikkeltransport/Erosjon**
 - Fra landbruksarealer
 - Naturlige geologiske prosesser
- **Annen landbruksforurensning**
 - Tap av næringsstoffer fra dyrka mark
 - Husdyr (gjødselhåndtering, uteforing)
- Avløpsvann
 - Store, kommunale anlegg
 - Private fellesanlegg (hytteanlegg i fjellet)
 - **Separate avløpsanlegg**
- Vassdragsregulering
- Spredning av fremmede arter
- **Inngrep i kantsoner**

Sterk nedbør og hyppige flommer forsterker flere av disse påvirkningsfaktorene!

Oppdrag:

- Utarbeide lokalt tiltaksanalyse for vannområdene
 - Identifisere og beskrive alle vannforekomster som er i risiko for ikke å nå miljømålene innen 2021.
 - Utrede aktuelle tiltak som kan forbedre vannmiljøet
 - Beregne avlastningsbehov (hvor mye av påvirkningene som må fjernes for at tilstanden skal bli god)
 - Beregne effektene av de foreslåtte tiltakene
 - Beregne kostnadene til gjennomføring av tiltakene
 - Kost/effekt-beregning for alle tiltak
- Utarbeide lokalt overvåkingsprogram
- Utarbeide oversikt over beskyttede lokaliteter (Verneområder, drikkevannsforsyning, kulturminner/miljøer m.m.)

Hva er det vi kan få gjort noe med for å få et bedre vannmiljø?

Partikkeltransport/erosjon

«Jorda på jordet»-tiltak

- Mer av det vi allerede gjør!
 - Redusert jordarbeiding
 - Bedre kantsoner mot vassdrag (bredde/kvalitet)
 - Grasdekte vannveier på erosjonsutsatt dyrka mark
 - Omlegging til grasproduksjon på særlig utsatte områder.
 - Oppgradering av hydrotekniske anlegg.
 - Fangdammer er mindre aktuelt pga. topografi/hydrologi og kostnader.

Adresseres til bøndene, kommunene, Fylkesmannen, SLF

Hindre erosjon i elver/bekker

- Skjøtsel av kantsoner (dvs. jevnlig hogst, treslagskifte)
- Plastring med stein i støtsider (yttersvinger) på utsatte strekninger.

Adresseres til grunneiere, regulantene, kommunen, NVE og Fylkesmannen

Annen landbruksforurensning

- Miljøplaner med oppdaterte gjødselplaner
 - Spesielt fokus på riktig P-gjødsling
- Bedre gjødslingsmetoder (dyrt utstyr!)
- Stimulere til omlegging til mer økologisk drift.

- Tiltak for å forhindre tap av husdyrgjødsel til vassdrag.
 - Kapasitet på gjødsellager
 - Alternativ lagring/spredeareal
 - Utendørs tallelagring
 - Uteforingsplasser/drikkeplasser
 - Beiting og tråkk i vassdrag
 - Unngå bruk av husdyrgjødsel på flomutsatte arealer

Adresseres til bøndene, kommunen

Kantsoner

Skjøtsel – ikke vern!

- Uttak av store trær som kan velte
- Tynning for å fremme grasdekt undervegetasjon
- Regulere treslagssammensetning
- Fjerning av trær, kvist og skrot som tilstopper bekkeløpene
- Overgangene mellom jorde-skog-bekk/elv må ha tilstrekkelig bredde.

Adresseres til grunneiere, kommunen

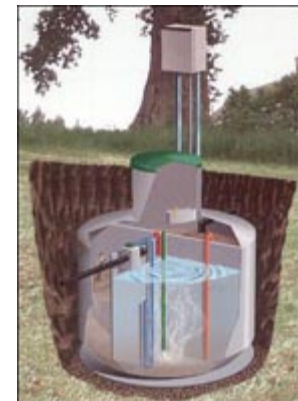

Avløpssanering

- Store, kommunale RA – bra tilstand
- Større og mindre private RA, stort sett bra – mangler gode data.....
- En del tette tanker – uproblematisk
- Noen minirenseanlegg – stort sett veldig bra

Men: Det er registrert 982 anlegg med slamavskiller i vannforekomstene. Mange av disse er gamle anlegg av svært varierende kvalitet – estimert rensesgrad $P = 20\%$

Adresseres til grunneiere, kommunen

Konklusjon

- **Viktig å opprettholde og helst øke oppslutningen om endret jordarbeiding i hele vannområdet.**
- **Størst behov for ytterligere landbrukstiltak nedstrøms Prestfoss**
 - **Grasdekte vannveier, vegetasjonssoner og omlegging til gras på noen av de mest erosjonsutsatte arealene synes mest aktuelt**
- **De fleste landbrukstiltakene vil falle inn under eksisterende tilskuddsordninger (RMP, SMIL)**
- **Noen restriksjoner kan bli aktuelle mht. håndtering av husdyrgjødsel**

- **Oppgradering av spredte avløpsanlegg**

- **Fortsette kalkingsaktiviteten**

- **Biotopforbedrende og avbøtende tiltak i tilknytning til vassdragsreguleringer**

- **Plastring/erosjonsforebyggende tiltak**

- **Bekjempe og/eller hindre spredning av uønskede arter**

- **Øke kunnskapsgrunnlaget gjennom overvåking**

Hva koster alt dette?

	Investering	Drift
Overvåking	0	384050
Kunnskapsinnhenting	500000	110000
Fisketrapp	300000	15000
Kalking	451000	350000
Andre avbøtende tiltak	0	70000
Veisalting/oppfølgingstiltak	200000	20000
Avløpsanlegg	98200000	7856000
Vegetasjonssoner	0	171600
Grasdekte vannveier	0	132400
MOMLE	0	84320
Flomsikring	1193000	300
Husdyrtråkk	142500	8250
Gjødsellager/skjerming	350000	50000
Fangdammer	0	2000
Fremmede arter	75000	13300
	101411500	9267220

Og hva vil vi oppnå om vi gjør alle disse tiltakene?

- Reduserte fosfortilførsler: ca. 1876 kg/år
 - 1003 kg fra spredte avløpsanlegg
 - 870 kg fra landbrukstiltak
 - 3 kg fra andre tiltak
- Redusert partikkeltransport i vassdraget:
 - 870.000 kg matjord fra landbruksarealer
 - xxxxxxxx kg. erosjonsmateriale fra elvekanter
- Reduksjon av bakterieinnhold i vannet
 - Mest fra avløpsanlegg
 - Noe fra husdyrhold
- Bedre kontroll med spredning av fremmede arter
- Optimalisert økologisk tilstand i regulerte vannforekomster
- Bedre kunnskap og beslutningsgrunnlag ift.
 - Resipientkapasitet
 - Arealplaner
 - Utslippsaker
 - Byggetillatelser/omdisponeringer
 - Naturressursgrunnlaget
 - Naturmangfold
 - Bæreevne for høsting/avkastning

Og ikke minst:

Opprettholde og forbedre vassdraget som en varig kilde til:

- **Verdiskaping**
- **Opplevelser**
- **Attraksjon**

Her kan du se hva som er registrert i «din» bekk/elv:

<http://www.vann-nett.no/saksbehandler/>

Takk for
oppmerksom-
heten!

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/189-12
 Løpenr.: 3721/14
 Arkivnr.: V62
 Saksbeh.: Kjell Ove Hovde

Styre/råd/utvalg
 Kommunestyret

Møtedato
 20.06.2014

Saksnr.
 KS-14/37

OPPHEVELSE AV FORSKRIFT ETTER KONSESJONSLOVEN §7 (NEDSATT KONSESJONSGRENSE) FOR SIGDAL KOMMUNE

Rådmannens forslag til vedtak:

Sigdal kommune ber Statens landbruksforvaltning om å fastsette forskrift om oppheving av forskrift om nedsatt konsesjonsgrense for Sigdal kommune. (Forskrift etter §7 i konsesjonsloven for Sigdal kommune av 30. juni 2004 nr. 1082.)

Vedtaket er begrunnet i at Sigdal kommune framover ønsker å fokusere mer på bolyst enn boplikt i sine virkemidler for økt bosetting.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg: - Høringsnotat om opphevelse av nedsatt konsesjonsgrense i Sigdal.

Saksutredning

Konklusjon:

Bakgrunn:

Kommunestyret gjorde 6. mars vedtak om å oppheve forskrift om nedsatt konsesjonsgrense etter §7 for Sigdal kommune. Saken ble oversendt Statens landbruksforvaltning for oppheving av den 10 år gamle forskriften om nedsatt konsesjonsgrense i Sigdal. Statens landbruksforvaltning sendte saken i retur til Sigdal kommune med beskjed om at de ikke ville ta saken opp til behandling før kommunen hadde gjennomført en offentlig høring etter forvaltningslovens §37 på opphevelse av forskriften om nedsatt konsesjonsgrense.

Med denne bakgrunn ble saken sendt på høring i begynnelsen av mai, med høringsfrist 5. juni. Det har ikke kommet inn noen høringsuttalelser.

Saken legges nå fram for kommunestyret for behandling. Dersom kommunestyret vedtar at forskriften om nedsatt konsesjonsgrense skal oppheves sendes saken til Statens landbruksforvaltning for stadfesting. Disse vil så ta seg av de praktiske formalitetene med informasjon til Tinglysing og kunngjøring av forskriftsendringen. Det er først når Statens landbruksforvaltning har gjort dette vedtaket at forskriften er formelt opphevet.

Den praktiske opphevingen av forskriften foretas ved at det fastsettes en ny forskrift som opphever den gjeldende forskriften fra en viss dato.

Siden saken allerede har vært innom hovedutvalg for næring og drift og formannskapet før påske er saken lagt fram rett til kommunestyret.

Vurdering:

Forskriften om nedsatt konsesjonsgrense i Sigdal kommune er nå 10 år gammel. Sigdal kommune vil framover fokusere mer på bolyst og blilyst og mindre på boplikt i sin strategi for å øke folketallet i Sigdal.

For øvrige vurderinger vises det til vedlagte høringsnotat, og tidligere saksgang.

NOTAT

Landbrukssjefen

Til:
Kopi:

Arkivkode	Vår ref.	Deres ref.	Dato
V62	S.nr: 14/189-9 Sbh: KOH L.nr: 2890/14		07.05.2014

Høringsnotat: FORSLAG OM OPPHEVELSE AV FORSKRIFT ETTER KONSESJONSLOVEN §7(NEDSATT KONSESJONSGRENSE) FOR SIGDAL KOMMUNE

Sigdal kommune sender herved ut på høring forslag om å oppheve forskrift etter konsesjonslovens §7 om nedsatt konsesjongrense (nullkonsesjon) for Sigdal kommune.

Bakgrunn:

Sigdal kommunestyre gjorde i 2004 vedtak om opprettelse av en forskrift som gir nedsatt konsesjongrense ved omsetning av eiendommer. Forskriften blir populært kalt «nullkonsesjon». Forskriften har nå virket i 10 år, og kommunestyret bad i forbindelse med behandling av årsbudsjettet for 2014 om en vurdering fra administrasjonen om ordningen med nedsatt konsesjongrense.

Hensikten med den nedsatte konsesjongrensen var å bidra til økt bosetting i Sigdal.

Nedsatt konsesjongrense gir som effekt at ny eier av boligeiendom må forplikte seg til at eiendommen skal benyttes som helårsbolig. Boplikten er ikke personlig, men kan også oppfylles ved utleie. Boplikten er ikke tidsavgrenset og gjelder i eiers eiertid.

Unntaket fra denne boplikten er overdragelser i nær familie, hvor overdragelse kan skje uten at ny eier forplikter seg til å bruke eiendommen som helårsbolig.

Ordinære landbrukseiendommer er ikke omfattet av ordningen med nedsatt konsesjongrense.

Men små landbrukseiendommer som er mindre enn 100 dekar totalt, og har mindre enn 25 dekar fulldyrka og/eller overflatedyrka jord omfattes av forskriften. Når forskriften ble innført var det et betydelig fokus på denne gruppen med eiendommer, som før hadde hatt krav om konsesjon, men som med økte konsesjongrenser deretter kunne omsettes fritt.

Det er krevende å gi gode svar på om ordningen har hatt noen effekt på bosetting i Sigdal, men folketallsutviklingen tilsier at ordningen ikke kan ha hatt noen stor virkning.

Fordeler:

- Gir større kontroll på eiendomsomsetningen
- Hindrer at mindre landbrukseiendommer omgjøres til fritidseiendommer
- Hindrer fradeling for å tilpasse seg konsesjonslovens arealgrenser

Ulemper:

- Opplevs som et inngrep i innbyggernes frihet til å bo hvor de vil
- Kan dempe prisnivået ved omsetning av visse eiendommer
- Kan hindre at eiendommer blir lagt ut for salg
- Noe merarbeid for administrasjonen med behandling av egenerklæringer om konsesjonsfrihet.

Vurdering:

Ordningen med nedsatt konsesjonsgrense fordrer at man mener at det vil være mulig å presse nye eiere av boligeiendommer til å benytte eiendommen som helårsbolig. De siste årene har fokuset i større grad blitt vridd mot «bolyst». Prosjektet «lys i alle glas», som ble avsluttet for kort tid siden og det pågående «bolyst» prosjektet er eksempler på dette. Noen vil kunne mene at tiden har løpt fra et regime som fokuserer på tvang i forhold til bosetting.

Det må også nevnes at ordningen medfører en del administrasjon. Alle nye eiere av fast eiendom, enten det gjelder fritidseiendommer, tomter eller boligeiendommer må fylle ut et egenerklæringsskjema for overdragelsen. Dette skjemaet må så saksbehandles i Sigdal kommune før erverver kan få tinglyst eierskapet til eiendommen.

Eventuelle merknader til forslaget om å oppheve forskrift om nedsatt konsesjonsgrense for Sigdal kommune må sendes skriftlig til:

Sigdal kommune, landbrukskontoret, 3350 Prestfoss / post@sigdal.kommune.no

Merknader må være mottatt i Sigdal kommune innen 5. juni 2014.

Med hilsen

Kjell Ove Hovde
Avdelingsleder landbruk

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 11/1327-113

Løpenr.: 2851/14

Arkivnr.: GNR 145/1

Saksbeh.: Steinar Strøm

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalget for næring og drift	22.05.2014	ND-14/37
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/38

GNR 145 BNR 1 - REGULERINGSPLAN SØRE TEIGELIA HYTTEFELT 2. GANGS BEHANDLING - EGENGODKJENNING

Hovedutvalget for næring og drifts forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 12-12 og egengodkjenner reguleringsplan for Søre Teigelia hyttefelt gnr 145 bnr 1, PlanID 2011005, med plankart datert 05.05.14 og bestemmelser datert 10.02.2014 med hovedutvalgets forslag til endring: §5.1 Detaljpresisering tas ut.

§6.1 Innenfor området skal det anlegges turveier og løyper.

Naboer sine merknader er delvis tatt til følge.

Kommunestyrets vedtak kan påklages.

Saken avgjøres av:

Hovedutvalg for næring og drift
Kommunestyret

Vedlegg:

Plankart datert 05.05.2014
Bestemmelser datert 11.06.2014
Oversiktskart
Kart/ortofoto med tomt TB74

Saksutredning

Konklusjon:

Reguleringsplan for Søre Teigelia legges til 2. gangs behandling og egengodkjenning av kommunestyret.

Bakgrunn:

Grunneier i området er Astrid Teige Hølen. På vegne av utbygger fremmes planen av Hellig Kolbjørnsrud og Halvor Jellum.

Reguleringsplanen for Søre Teigelia hyttefelt ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 18.02.2013 til 15.04.2013. Det var innsigelse til planen og det ble gjennomført endringer slik at det ble gjennomført en mindre høring før innsigelsene ble trukket.

Innsigelsene var fra NVE og Fylkesmannen i Buskerud. Det ble gjennomført endringer knyttet til tomter og skredsoner slik at innsigelsene ble trukket.

Det var merknader til planen fra hytteeiere i området.

Vurdering:

Vi har følgende merknader til planen:

Per Erik Abrahamsen og Jorunn Sinnes 143/386

- De mener at det foreligger en gjeldende reguleringsplan, som da ikke kan endres.
- Ønsker endret veiløsning slik at vei kommer lenger unna deres tomt. De har kommet med flere forslag til løsning
- Ønsker lavere høyder på hytter på nedsiden av sin tomt.
- Ønsker at TB 28 og 29 fjernes. De skriver TB 20 og TB 28.

En reguleringsplan vil gjelde frem til den blir opphevet eller at det vedtas ny plan for området.

Veien som var planlagt fra deres hytte og videre til nabotomter er flyttet slik at adkomst til nabotomter ikke er en fortsettelse av deres hyttevei. De foreslår videre at vei til nabotomter legges på vestsiden av tomtene mot skiløpa. For å unngå konflikt med skiløypa er veien til nabotomter lagt på østsiden av de nye tomtene. Ikke på vestsiden som Abrahamsen foreslår. De foreslår som denne naboen ønsker er dermed delvis fulgt.

For å dempe inntrykket fra nabotomtene har tomtene TB 28, TB 29 og TB 30 fått redusert mønehøyde fra 6,3 meter til 5,7 meter.

De ønsker at to tomter fjernes. Disse er de nærmeste av de nye tomtene som er foreslått. Det er en sone med grønt areal mellom 143/386 og de nye tomtene. Vi mener derfor at disse ikke gir vesentlig ulempe ved opprettelse av disse nye tomtene.

Torgeir Nerland 145/1 f 112

- Hadde opprinnelig ikke fått varsel. Nerland var ikke hjemmelshaver når planen ble kunngjort. Han er senere blitt kjent med planen og har kommet med merknad.

De synes at utbyggingen vil være for massiv, for mange tomter og høy utnyttelse. Området som reguleres består av tomter for enkelthytter. Det er høyere vegetasjon i området slik at opplevelsen av utbyggingen dempes. Tettheten og utnyttelsen i området er ikke større enn hva som er i høyere liggende områder. I vår kommuneplan er det et ønske om fortetting av områder i stedet for nye områder. Beskrivelsen til planen viser at det er akseptabelt å ha en slik fortetting.

Henrik Marthinussen 145/1 f 14

- Ønsker vei fra nabo område i øst. Dette er etterkommet.

Arne Barca 145/1 f 60

- Ønsker at veien ikke kommer i konflikt med brønnen deres.
- Ønsker at veien blir lagt så nær skiløypa som mulig.

Denne nabos ønske blir etter kommet ved at veien flyttes så nær skiløypa som mulig. Brønnen er ikke kartfestet. Veien er flyttet østover mot skiløypa. Ut fra Barca sine merknader forstår vi at vi at en slik flytting bidrar med at brønnen er sikret. Sikring av brønnen videre vil være av privatrettslig art, som må løses med utbygger.

Uansett er det i bestemmelsene lagt inn utredningskrav knyttet mot skredfare knyttet til veien. Før veien kan bygges må derfor skredfaren utredes.

Hans Ivar Haugen 145/1 f 44

- Har merknad til vei til f 91. Han ønsker ikke veien slik det er foreslått og foreslår at veien anlegges fra f 30.

Det er flere merknader til denne veien. Adkomst til f 91 er dermed flyttet i planen slik Haugen anbefaler.

Øystein Landsgaard på vegne av forslagstiller

- Foreslår det samme som Hans Ivar Haugen.
- Ønsker ikke adkomst til 145/31 slik planen ble endret ved offentlig ettersyn.
- Ønsker ikke at stor tomt 145/30 deles i flere tomter. Dette kan skape presedens.

Adkomst til 145/31 har Fylkesmannen i Buskerud også innsigelse til. Denne er flyttet slik at adkomst til 145/31 går via Hølenveien.

Deling av 145/30 til flere tomter har Fylkesmannen i Buskerud innsigelse til. Tomtene som ble foreslått ved offentlig ettersyn er dermed fjernet.

Statens vegvesen

Ingen merknader til planen.

Buskerud fylkeskommune

- Ønsker hensynsonene rundt kulturminner blir opprettholdt.
- En kullgrop var uteglemt i innsendt planforslag.
- Planlagt adkomst til seter vest i planen ikke kommer i konflikt med kulturminner.

Hensynssone er opprettholdt som foreslått

Kullgropen er tatt med i planen.

Veien til setra er flyttet østover slik at de ikke kommer i konflikt med kulturminnene.

Elisabeht Berhardsen og Roar Werner Vangsnes 145/1 f 71

- Ønsker større avstand til foreslåtte tomter.

Tomt TB 27 er redusert. Mellom f 71 og TB 27 er myrlendt slik at dette ivaretas.

Jan Egil og Marie Rusten Jansson 145/1 f74

- Har merknad til TB 73 og TB 74. De frykter at disse tomtene vil forstyrre deres utsikt og at disse vil lage store sår i terrenget. De har kommet med en terrengprofil. Det er et kjent punkt på profilen, en furu som ligger på kanten før terrenget heller.

Disse to tomtene blir plassert på et lavere nivå på nedsiden av nevnte furu, og ikke på det nivået som Jansson er bekymret for.

Maria og Petter Høie 145/1 f 73

- Planforslaget viste at vei til deres tomt var satt som sommervei. De har hatt helårsvei i flere år, også før skiløypa ble anlagt.

Veien er nå endret til å få helårsvei. Høie får medhold i sin merknad.

Odd Lambersøy og Cathrine Berg 145/1 f 55

- Har merknad til veien til TB 17. de ønsker at denne legges lenger vest.
- Hølenveien er en privat vei, de har spørsmål om hvordan nye tomter forholder seg til veilaget.

Veien er lagt lenger vest i tråd med deres ønske.

For etablering av nye tomter må utbygger sikre at alle rettigheter er på plass. Veirett er av privat art, slik at dette må løses uten at kommunen forholder seg til spørsmålet.

Kari og Anne-Kjersti Jansson 145/1 f 74

- De har samme innspill som Jan Egil og Marie Rusten Jansson

Vidar Finsand 145/31

- Ønsker vei fra Istjernveien samt at denne legges på nordsiden på tomta.

Det er merknader til forslått vei samt innsigelse fra Fylkesveien på denne veien. Vei frem til 145/31 er derfor lagt fra Hølenveien og inn på sydsiden av tomta. Denne løsningen er det ikke merknader eller innsigelse til.

**Vidar Finsand, Geir Jellum og Tone Beate Benth 145/30, 145/31, 145/107 og 145/108
Flere brev også via advokatfirmaet Kopstad & Nilson as**

- Finsand har ikke mottatt varsel om oppstart, men har blitt kjent med planarbeidet senere.
- De mener at de er ekskludert fra befaringer.
- De viser til at de hadde oppstartsmøte med kommunen for å fremme egen reguleringsplan for tomtene 145/30, 145/31, 145/107 og 145/108. Kommunen avviste å fremme planen.
- De har vært i kontakt med forslagstillerne for denne planen som avviste forslag fra Finsand m/fl.
- De mener det er forskjellsbehandling at kommunen kun legger til rette for kun dele fra to nye tomter når det er vel så tett andre steder.
- De fremmer egen løsning med tre tomter og adkomstvei justert lenger nord.
- De mener at Fylkesmannen må være urimelig når tomter andre steder er på mer åpne områder ol.
- De mener også at Fylkesmannen også vurderer feil når det gjelder skiløype og veikryssinger.

- De mener at hvis adkomst til 145/31 anlegges slik det er foreslått, vil man måtte kjøre 2 km lenger enn man gjør i dag.
- De viser til at det er en privat avtale om veirett fra Istjernveien.
- Videre er det merknader om andre saker med kommunen. Vi ser ikke at det er poeng å kommentere dette i denne behandlingen.

Ved innsending av planen er Finsand med flere kjent med planen. Dette er grunnlaget for administrasjonens løsning. Vi anser derfor at feilen ikke har betydning for sakens resultat videre.

Det er gjennomført befaringer. Befaringene har vært med politisk utvalg samt med Fylkesmannen. Disse befaringene har vært gjennomført uten at noen naboer er kalt inn. Befaringene har heller ikke vært av en slik art at man har hatt behov for å kalle inn interessenter.

På oppstartsmøte viste vi til tidligere reguleringsplaner hvor kommunen har krevd slått sammen reguleringsplaner når to planer som fremmes samtidig dekker det samme område.

Administrasjonen registrerte at det ikke ble enighet mellom forslagstillerne. Forslaget til Finsand m.fl. ble justert og foreslått lagt inn i reguleringsplanen. Forslaget ble dermed lagt ut til offentlig ettersyn. Det har vært innsigelse til forslaget som administrasjonen kom med fra Fylkesmannen. Dermed er denne løsningen endret.

Tomter blir vurdert ut fra beliggenhet og egnethet. Videre er det føringer som for eksempel innsigelser som påvirker hvordan en reguleringsplan blir fortettet. I dette tilfellet var det innsigelse til løsningen som ble fremmet. Innsigelsen var en slik art at deres forslag om 3 tomter ikke ville føre til noen trekking av innsigelse. Det er ikke innsigelse til løsning som er til behandling nå.

Fylkesmannen har selv vært på befaring i området og har merknader og innsigelser til den enkelte sak uavhengig av hverandre. Dette er grunnlag og rammer Sigdal kommune har til sin planbehandling.

At man må kjøre 2 km ekstra for å komme til 145/31 ved foreslått veiløsning må bero på en misforståelse. Nevnte løsning vil gi en kortere vei når man tar utgangspunkt i f.eks. kryss til Djupsjøen, hvor all adkomst må passer for å komme til denne delen av fjellet.

At en har veirett betyr ikke at planmyndigheten legger dette til grunn for sin planlegging. Sigdal kommune er kjent med at det er flere som har veirett og som ønsker vei til sin tomt. Når det ikke er mulig å få til en godkjennelse for ønsket veiløsning, kan ikke veien bygges eller alternativer må vurderes. Gjennom høringsperioden har planarbeidet vist at Finsand m. fl sitt ønske om adkomst fra Istjernveien, ikke er mulig å få til. Det er da lagt opp til et alternativ som eierne av 145/30, 145/31, 145/107 og 145/108 selv må vurdere om de vil realisere.

Barbro og Erik Brinchmann 145/1 f 34

- De mener at Fylkesmannens innspill ikke er fulgt når Fylkesmannen skriver at det ikke skal bygges så tett.
- Mener at rekken fra TB 66 til TB 74 må reduseres.

Fylkesmannen har både befart området og trukket sin innsigelse, slik at Fylkesmannens råd er nå fulgt.

Når det gjelder tettheten så er dette drøftet og vurdert. Tomtene TB 68 til TB 71 har fått redusert høyde slik at disse ikke får den høydevirkning i området som de øvrige tomtene.

Merete Smedal og Steinar Sannes 145/1 f 33

- Har samme innspill som Hans Ivar Haugen.

Christian Fr. Claudi 145/1 f 67

- Ønsker vei fra nord ev rett fra Teigeveien

Vi har befart området samt hatt forslag med adkomst fra nord på høring. Det er en naturlig adkomst slik det er tegnet inn i dag. Videre er det flere merknader som ikke ønsker adkomsten fra nord. Administrasjonen anbefaler her å ikke gi denne naboen medhold, veiadkomsten legges inn fra sør.

Eggedal Turlag – ansvarlig for løyper på fjellet

- Har generell merknad til kryssing av skiløype med vei. Ved tomt 145/30 er det så få tomter kryssingen blir at dette ikke er noen utfordring.

Merknaden er i planforslaget.

Per Anders Vold og Johannes Sandvik 145/1 f 20 og f 25

- Mener at det er for tett mellom tomtene.
- At område mellom hyttene faktisk blir benyttet til rekreasjon.
- Mener at beskrivelse som forklarer hytters tilpasning til område bør tas med i bestemmelsene.
- TB 79 ligger ved i myrområde.
- TB 80 og TB 81 synes å være lite bebyggelig

En fortetting vil alltid ha negative konsekvenser for områder som har hatt en annen bruk enn hva det reguleres til.

Hytters tilpasning vil i tillegg til bestemmelser være gjenstand for samme vurdering i byggesaken.

Området er befart. TB 79 er innskrenket slik at denne ikke ligger på myrarmen ved Bjørntjernmyr.

TB 80 og TB 81 vil også ligge utenfor myrarmen. Begge disse tomtene ligger på en lavere terskel og har også fått redusert mønehøyde fra 6,3 meter til 5,7 meter. Merknaden er derfor delvis fulgt.

Dag Schultz 145/1 f 88

- Har merknad til TB 21 – TB 25
- Vil få vei på flere sider av hytta. Ønsker at noen av disse hyttene får vei fra sør.
- Utbyggingen må ta hensyn til vann- og ledningsnett som er på sydsiden av hans tomt.

Vi har befart området. De nye tomtene ligger på et lavere nivå enn f88. Tomtene TB 21 og TB 23 har fått redusert mønehøyde fra 6,3 meter til 5,7 meter. Adkomstveien til disse tomtene er flyttet lenger øst for både ta hensyn til f33 og få en akseptabel stigning til de nye tomtene.

Adkomst fra syd, det vil si fra f 71 vil være utfordrende når det er en klar terskel opp til de nye hyttene TB21 – TB25. Det vil bli skjæringer og fyllinger som vil skape sår i terrenget.

Vi også forutsetter at eksisterende teknisk infrastruktur blir løst gjennom utbyggingen.

Georg Dyrliid 145/I f 19

- Planforslaget vil ødelegge et fint hytteområde med fine rekreasjonsmuligheter innenfor feltet.
- TB81 er ikke bebyggelig.
- Har merknad til bestemmelse om hogst. At denne bestemmelsen ikke gjelder for hans tomt siden dette er nedfelt i kontrakt.
- Tomt TB 79 er nå to tomter. Han mener at tomt TB79B vil komme høyere enn hans tomt og vil virke sjenerende for hans tomt.

Kommuneplanen i Sigdal legger opp til fortetting i eksisterende hytteområder i stedet for å etablere nye hyttefelt. Dette er i tråd med nasjonale føringer. Innenfor feltet er det lagt til rette for løper og det er sammenhengende grøntområder rundt klynger med hytter.

TB 81 er kommentert tidligere i saksutredningen.

Forhold til hogst knytter seg til eierskap av skogen. En eventuell hogst må avklares med hjemmelshaver, samt være i tråd med tidligere inngåtte avtaler.

TB 79 er redusert i størrelse. Videre er det et grøntdrag med høyere vegetasjon mellom TB79B og f 19. Dette vil være med å hindre innsyn mellom hyttetomtene.

Ola Alme og Eli Hafskjold 145/I f 80

- Ønsker at f 14 skal få adkomst fra øst via nabo område.

Adkomsten til f 14 er flyttet slik at ønsket er etterkommet.

NVE

- Ønsker hensynssoner knyttet til skred og ras jf. aktsomhetskart på skrednett.
- De anbefaler at det legges inn bestemmelse om krav til undersøkelse før tiltak innenfor hensynssonen.

Hensynssoner er lagt inn i planen.

Det er lagt inn bestemmelse om at forholdet skred skal være utredet før tiltak kan bygges innenfor hensynssoneområdet.

Fylkesmannen i Buskerud

Hadde innsigelse til planen:

- Vei fra Istjernveien til 145/31 skal fjernes. Vei fra TB 4 til 145/31 aksepteres.
- Nye tomter på 145/30 skal fjernes. Tomtene er fjernet
- TB 6 og TB 7 skal fjernes. Det aksletes at tomtene TB 4B og TB 5B legges inn i planen.
- Bilveien krysser skiløypa ved Bjørnemyr, veien skal flyttes. Denne delen av innsigelsen er trukket senere.
- Vei til tomtene f63, f65 og f66 skal kun ha sommervei. Dette er hensyntatt i planen jf. gjeldene plan.
- Tomtene TB 97 – TB103 skal fjernes. Disse ligger på et myrområde. Disse tomtene er fjernet.
- Byggegrense mot vassdrag skal være 50 meter. Det er justert senere i feltet at deler kan være 20 meter på et bekkedrag øst for Jelleelva.
- Skrenke inn tomter som ligger nær skiløype. Dette er gjort.
- Bestemmelser for tomter med helling med mer enn 1:3 skal det legges inn bestemmelser for største bygg. Dette er gjennomført.
- Vei til f 73 skulle være sommervei. Dette er senere trukket til å akseptere at dette er en helårsvei siden denne veien eksisterte før skikryssingen ble etablert.

Administrasjonen har jobbet med innsigelsen blant annet vurdert om veiløsning mot Bjøremyr kan legges fra Risleliveien og justeringer på bestemmelser. Etter vår utredning har Fylkesmannen trukket innsigelsen.

Anne Mette Riddervold 145/1 f 48

- Ønsker adkomstvei og er innforstått med at man tar hensyn til brønnen til nabo. Denne veien er lagt inn i planen. Det er denne veien som krever utredning knyttet mot ras.

Lars Kristian Bjørløw for Anne-Kristine Bjørløw 145/1 f31

- Mener at adkomstvei til f 67 ikke kan gå fra nord. Dette er hensyntatt ved at veien til f 67 er lagt fra syd.

Pål Veiteberg 145/1 f 56

- Ønsker ikke at adkomsten til f 91 fra f 56 og f 30
- Veien vil være sjenerende og ødelegge utsikt fra tomte.

Dette er vurdert tidligere i saken. Deres ønske etterkommes ikke. Adkomst til f 91 fra f 56 vil ha en kort avstand og vil være god skjermet. Av alle løsninger som er drøftet er det denne løsningen som gir minst innsyn og inngrep for å få til veien.

Ansgar Karlsen Gry Brigitte Widerøe 145/53

- Har ingen vesentlig merknad til veiløsningen som er kommet.
- TB 29, TB 30 og TB 31 må plasseres slik at utsikten ikke forringes.

Nevnte tomter har fått redusert mønehøyde fra 6,3 meter til 5,7 meter.

Torunn Isene 145/1 f 52

- TB 4, 4B, 5 og 5B vil komme i konflikt med deres vannkilde.
- Drikkevann og adkomst er avklart gjennom festekontrakten.

Dette er en sak av privat art. Forhold knyttet til drikkevann må løses av utbygger knyttet til byggesak som ev vil forringe eller ødelegge deres drikkevann.

Rådmannens forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 12-12 og egengodkjenner reguleringsplan for Søre Teigelia hyttefelt gnr 145 bnr 1, PlanID 2011005, med plankart datert 05.05.14 og bestemmelser datert 10.02.2014.

Naboer sine merknader er delvis tatt til følge.

Kommunestyrets vedtak kan påklages.

Hovedutvalget for næring og drift behandlet saksnr. 37/14 den 22.05.2014

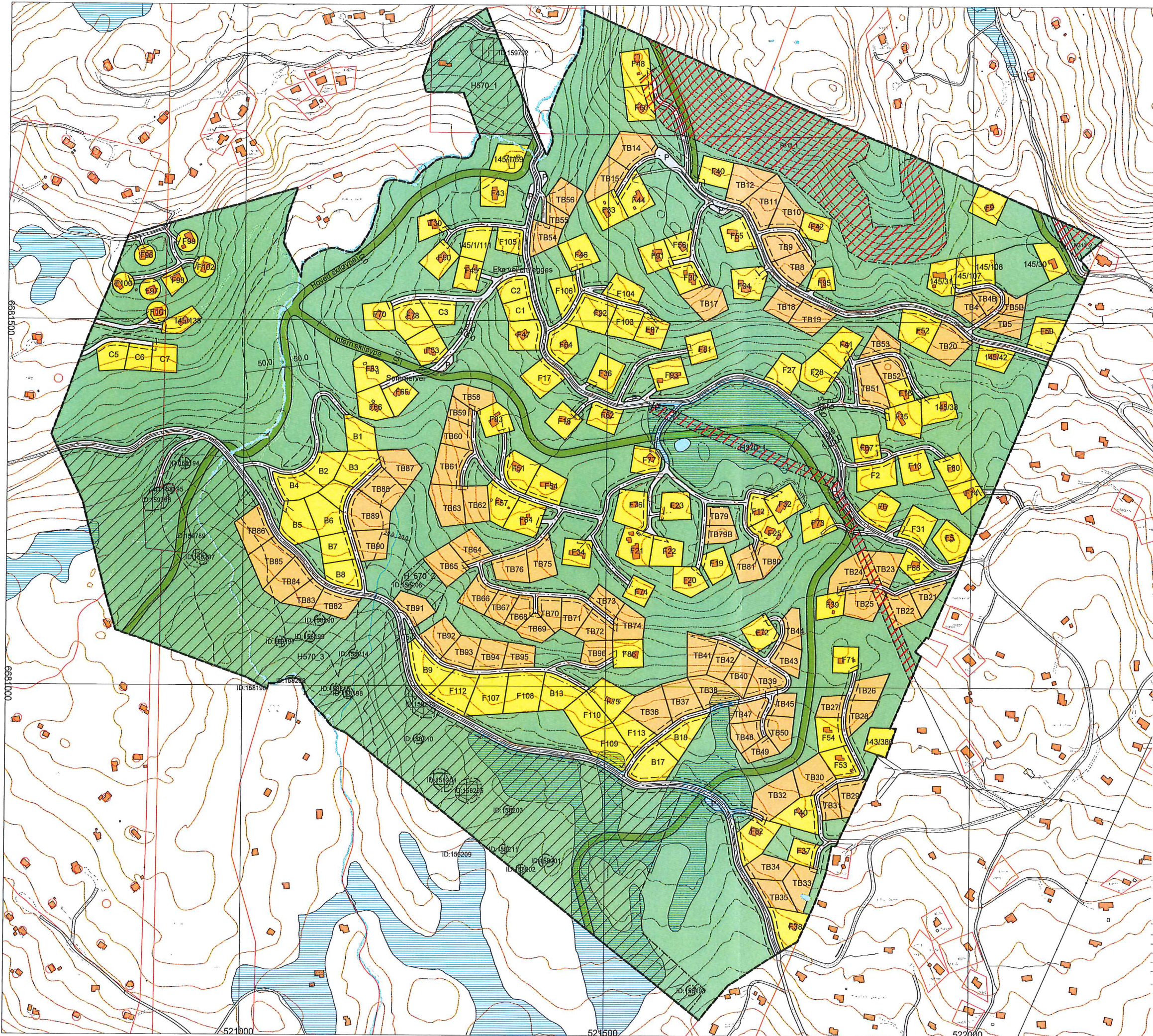
Behandling:

Hovedutvalgets omforente forslag til vedtak:

Reguleringsbestemmelser endres:

§5.1 Detaljpresisering tas ut. §6.1 Innenfor området skal det anlegges turveier og løyper.

Rådmannens forslag med hovedutvalgets forslag til endring ble enstemmig vedtatt.

TEGNFORKLARING

PBL § 12-5. AREALFORMÅL I REGULERINGSPLAN

- BEBYGGELSE OG ANLEGG**
- Eks fritidsbebyggelse
 - Ny fritidsbebyggelse
 - Skoleparker
- SAMFERDSLESANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR**
- Veg
- LANDBRUKS-, NATUR- OG FRILUFTSFORMÅL**
- Fritidsformål
- HENSYNSSONER**
- Faresone høyspenningsanlegg
 - Hensynssone kulturmiljø
 - Bevaring kulturmiljø
 - Skredfare

- LIJESYMBOLER**
- Planens begrensning
 - Formålsgrense
 - Byggingsgrense
 - Regulert sentrifuge vei
 - Omvis av eksisterende bebyggelse

Oppdragsnr: ØL1118
 Kartgrunnlag: FKB
 Ekvivalens 5 m
 Kartmålestokk 1: 2500 (A1)

TEGNR.	DATE	REVISJON	SIGN.
01	09.11.11	Forslag	ØLSRJ
01A	11.11.11	Revidert	ØLSRJ
01B	12.12.11	Revidert	ØLSRJ
01C	15.02.12	Revidert	ØLSRJ
01D	25.03.12	Revidert	ØLSRJ
01E	14.08.12	Revidert	ØLSRJ
01F	10.09.12	Revidert	ØLSRJ
01G	12.11.12	Revidert	ØLSRJ
01H	09.01.13	Revidert	ØLSRJ
01I	10.01.13	Revidert	ØLSRJ
01J	08.02.13	Rettel opp feil i festenummer	SRJ
01K	10.02.13	Revidert	SRJ
01L	11.03.13	Revidert	ØLSRJ
01M	22.05.13	Revidert	ØLSRJ
01N	25.06.13	Revidert	ØLSRJ
01O	25.11.13	Revidert	ØLSRJ
01P	12.02.14	Revidert	ØLSRJ
01Q	05.05.14	Revidert	ØLJAH

REGULERINGSPLAN FOR:
TEIGELIA HYTTEFELT- DEL AV EIENDOM 145/1 I SIGDAL KOMMUNE

SAKSBEHANDLING I.F.L. PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

1. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker

Offentlig ettersyn fra

2. gangs behandling i det faste utvalget for plansaker

SAKSNR.	DATE	SIGN.

Kommunestyrets vedtak:

PLANEN UTARBEIDET AV:

VIDDA SIVIL ANSTRET ØYSTEIN LANDSGÅRD

PROJEKTLEDER: [navn] KONTROLLER: [navn]

ANSVARLIG: [navn] TELEFON: 31 74 14 85

PROSJEKTETS: [navn] TELEFAX: 31 74 13 81

**REGULERINGSBESTEMMELSER
FOR
SØRE TEIGESETER, DEL AV 145/ 1
I SIGDAL KOMMUNE.**

Bestemmelsene er vedtatt	1118REG2.BST
Bestemmelsene datert	14.11.2011, ØL.
Bestemmelsene er revidert	09.12.2011, ØL.
Bestemmelsene er revidert	15.02.2012, ØL.
Bestemmelsene er revidert	02.12.2013, TSS/SST
Bestemmelsene er revidert	24.01.2014, TSS/SST
Bestemmelsene er revidert	10.02.2014, TSS/SST
Bestemmelser er revidert	11.06.2014, SST jf vedtak i hovedutvalg for næring og drift

§ 1. PLANENS FORMÅL.

Reguleringsplanen skal legge tilrette for utbygging av fritidsboliger i tilknytning til eksisterende byggeområder. Beboerne i området skal sikres tilgang til natur og til fjellet gjennom eksisterende- og nye løyper og stier. Flest mulig av fritidsboligene skal få adkomstvei.

§ 2. AVGRENSNING.

Det regulerte området er vist med plangrense på plankart 1118/ 01I, rev. 25.11.2013.

§ 3. REGULERINGSFORMÅL.

Området er regulert til følgende formål, jfr. Plan- og Bygningslovens (Pbl § 12-5).

§ 5 Byggeområde, (Pbl §12-5 nr. 1): Område for fritidsboliger.

§ 6 Spesialområder, (Pbl. § 12-5 nr. 3): Område for skiløype.
Bevaring. Kulturminner.
Hensynssone.

§ 7 Fellesområder, (Pbl. § 12-5 nr. 2): Felles avkjørsel, adkomst.

§ 8 LNF områder, (Pbl. § 12-5 nr. 5): Friluftsområder.

§ 4. FELLES BESTEMMELSER.

4.1 BYGNINGSPLASSERING.

Bygninger plasseres innfor tomtegrense og i samsvar med bestemmelser i Plan- og Bygningsloven. Det tillates ikke hele fyllinger for opparbeidelse av den enkelte tomt.

4.2 PARKERING, VANN- OG AVLØPSLEDNINGER

Det er ikke tillatt å opparbeide andre kjøreveier enn de som er vist på plankartet. Parkeringsplassene anlegges, for nye fritidsboliger, på egen tomt og dimensjoneres for 2 bilplasser pr. fritidsbolig.

Alle nye fritidsboliger og eksisterende fritidsboliger hvor det søkes om å legge inn vann, (innenfor planområdet), skal tilknyttes TVA, (Tempelseter Vann og Avløp). TVA har utbygget anlegg innen planområdet.

4.3 VEGETASJON.

Eksisterende vegetasjon skal søkes bevart. Evt. hogst skal utføres av grunneier. Ingen tomt må beplantes med trær eller busker som kan være til hinder for allmennhetens ferdsel.

4.4 PLANERING, RYDDING.

Byggearbeidene skal utføres under all mulig hensyntagen til terreng og vegetasjon. I tilfelle hvor det forekommer utgravde masser, bør disse henlegges på steder der de ikke virker skjemmende. Planering i større utstrekning bør ikke tillates. Veiskråninger og andre planerte arealer skal være fri for røtter og stor stein. Ved utbygging skal det skje en fortløpende oppussing av området.

4.5 GJERDER.

Inngjerding er ikke tillatt, verken av areal rundt fritidsboligen eller parkeringsplasser.

4.6 KABLER.

Alle kabler som føres inn i området og interne kabler, skal føres fram som jordkabler. Kabel inn til Jellesetra må følge adkomstveiens vestre side. Kabel må legges på nordsiden av veien ved jernvinneanlegg Id-158213. Byggeforbudsgrensen mot nettstasjoner er 5,0 meter.

4.9 KULTURMINNER.

Dersom det fremkommer automatisk fredede kulturminner i forbindelse med anleggsarbeid eller annen virksomhet, må arbeidet straks stanses og Utvklingsavdelingen i Fylkeskommunen varsles, jfr. Kulturminneloven § 8.2.

4.10 SOMMERVEI

Vei til tomtene 145/1 f 63, f65 og f66 skal kun ha sommervei som sikrer fremføring av skiløypa.

4.11 VA-ANLEGG – REKKEFØLGEBESTEMMELSER.

Det skal foreligge godkjent VA-plan for reguleringsområdet før igangsettingstillatelse for nye tiltak kan gis.

Nødvendige tekniske anlegg skal være bygd, godkjent og satt i drift før det kan gis brukstillatelse for bygninger som skal knyttes til disse anleggene.

4.12 UTBYGGINGSFOND – REKKEFØLGEBESTEMMELSER.

Det skal være innbetalt avgift til utbyggingsfond i samsvar med kommunalt vedtak om saken, når skjøtet på den enkelte tomt blir tinglyst.

§ 5.

5.1 BYGGEOMRÅDER FOR FRITIDSBOLIGER.

Innenfor områdene tillates oppført 1 fritidsbolig på hver tomt, tillatt bebygd areal totalt skal ikke overstige 200 m² BYA, med tillegg av 36 m² til utendørs parkering, parkeringsarealet kan ikke bebygges. Det kan oppføres fritidsbolig, uthus, garasje, anneks og evt. andre bygninger innenfor totalarealets begrensning. Uthus, garasje, anneks og andre bygninger skal være frittliggende.

Fritidsboligen kan være maksimalt 150 kvm BYA. Uthus, garasje, anneks kan være maksimalt 30 kvm BYA.

Maksimal mønehøyde skal være 5,7 m fra gjennomsnittlig planert terreng til topp møne. På tomt TB 8 til 12, TB 14 til 15, TB 17 til 20, TB 22, TB 24 til 25, TB 32 til 45, TB 47 til 56, TB 58 til 67, TB 72 til 76, TB 79 A og B, TB 82 til 96 er maksimal mønehøyde 6,3 m målt fra gjennomsnittlig planert terreng.

På tomter med helningsgrad 1:3 eller brattere, skal største bygg ikke overstige 120 kvm BYA.

Der eksisterende terreng faller med mer enn 1:4 skal det bebygges med underetasje.

Der det bygges med underetasje skal ikke maksimal mønehøyde overstige 5,7 meter fra gjennomsnittlig planert terreng.

Bebyggelsen skal ha saltak med takvinkel mellom 22- og 34 grader.

Bebyggelsen skal mest mulig underordne seg naturpreget i området med en enkel- og harmonisk utforming.

I forbindelse med bygging kan skjæringer og fyllinger ha en høyde på 1,5 m i forhold til eksisterende terreng.

§ 6.

6.1 GRØNNSTRUKTUR – SKILØYPER.

Innenfor områdene skal det anlegges turveier og løyper.

Innenfor områdene er det ikke tillatt å sette i verk bygningsmessige tiltak som beskrevet i Plan- og Bygningslovens § 20.

6.2 HENSYNSSONER

H730_1-21 - Hensynssone d:

Hensynssone for automatisk fredete kulturminner – seks jernvinneanlegg og 20 kullgroper fra yngre jernalder – middelalder (700-1400 e.kr.) – båndlagt etter kulturminneloven. Det er ikke tillatt å sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme det automatisk fredete kulturminnet eller framkalle fare for at dette kan skje. Dette gjelder kulturminnet og en sikringssone på 5 meter utenfor kulturminnets synlige yttergrense.

H570_1 og H570_2 - Hensynssone c:

Hensynssonen H570_1 omfatter et intakt landskapsområde med setervoller og en rekke automatisk fredete kulturminner etter jernutvinning og kullbrenning i jernalder og middelalder. H570_2 omfatter et enkeltliggende kulturminne mellom to hyttetomter.

Innenfor H570_1 er det ikke lov å kjøre med tunge kjøretøy, lagre anleggsutstyr eller byggematerialer, eller gjøre inngrep i grunnen. Skogsdrift skal utføres skånsomt, slik

at markdekket og grunnen ikke tar skade. Alle tiltak innenfor H570_1 og H570_2 er meldepliktige til fylkeskommunen. Jordkabler får ikke graves mellom adkomstvei til Jellesetra og kulturminnene Id-158294 og Id-158295. Det skal heller ikke føres jordkabel eller utføres annet gravearbeid mellom vei og jernvinneanlegget Id-158213, eller mellom tomtene TB91 og TB65 der det automatisk fredete kulturminnet Id-158206 ligger i H570_2.

Hensynssone skredfare:

Det kan ikke gjennomføres tiltak i området som er avmerka med skredfare, før det er gjort videre utredning, jfr. TEK 10, § 7-3.

§ 7.

7.1 FELLESOMRÅDE – FELLES ADKOMSTVEI/ PARKERING.

Adkomstveier til fritidsboligene og parkeringsplasser skal anlegges skånsomt i terrenget. Skjæringer, fyllinger og grøfter tilføres skogsjord og såes til.

Reguleringsbredde på interne, felles adkomstveier skal være min. 6 m – opparbeidet kjørebane skal ha bredde 3,0 m.

Byggegrense fra alle interne veiers regulerte kantlinje skal være 5 m.

Det skal opparbeides 2 parkeringsplasser pr. boenhet på tomta.

§ 8.

8.1 LNF OMRÅDER – FRILUFTSOMRÅDER.

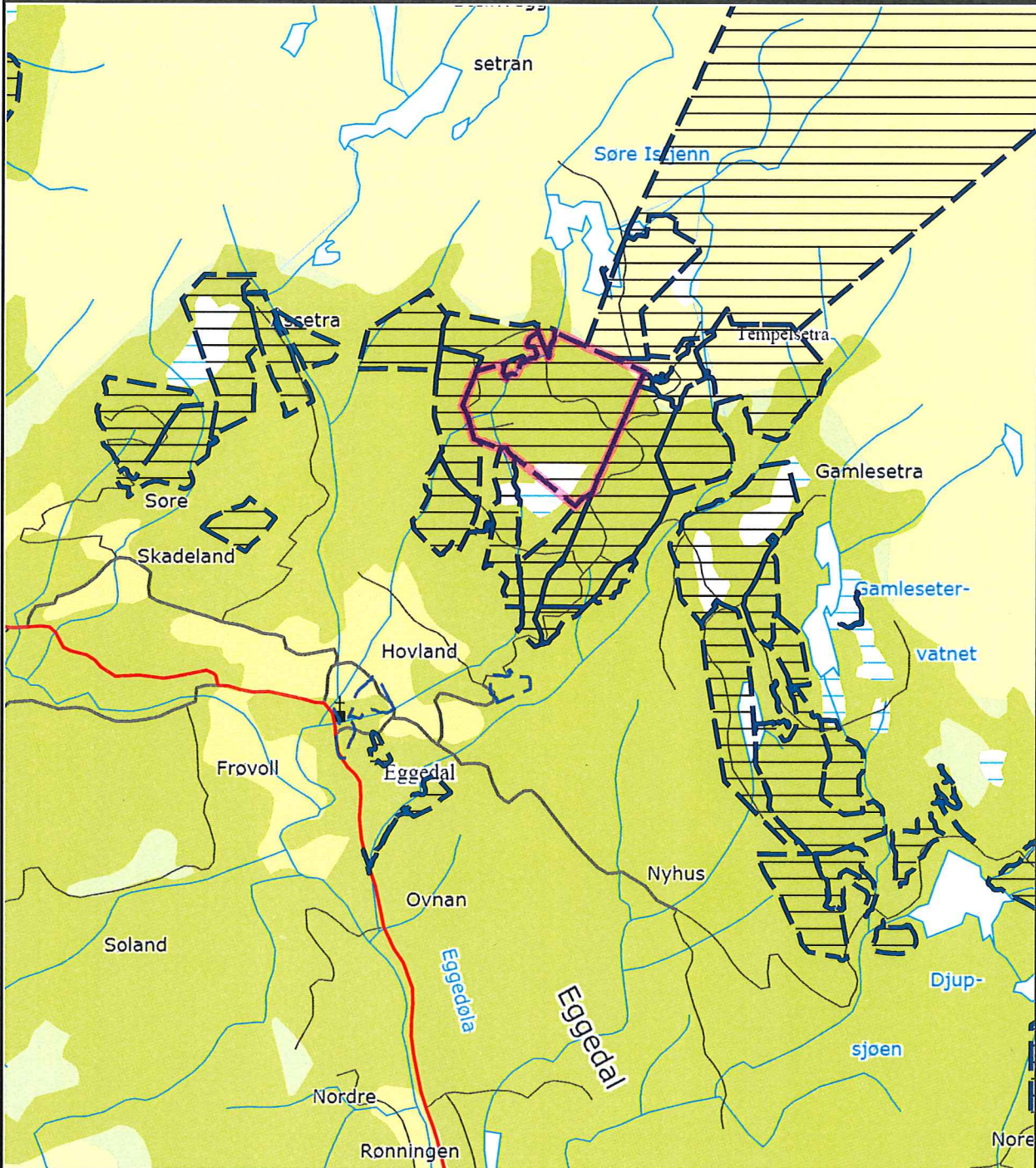
Innenfor områdene kan det anlegges turveier og løyper.

Innenfor områdene er det ikke tillatt å sette i verk bygningsmessige tiltak som beskrevet i Plan- og Bygningslovens §20.

Eventuelle lednings- og kabelarbeider skal utføres på en slik måte at det blir minst mulig synlige spor etter at arbeidene er utført.

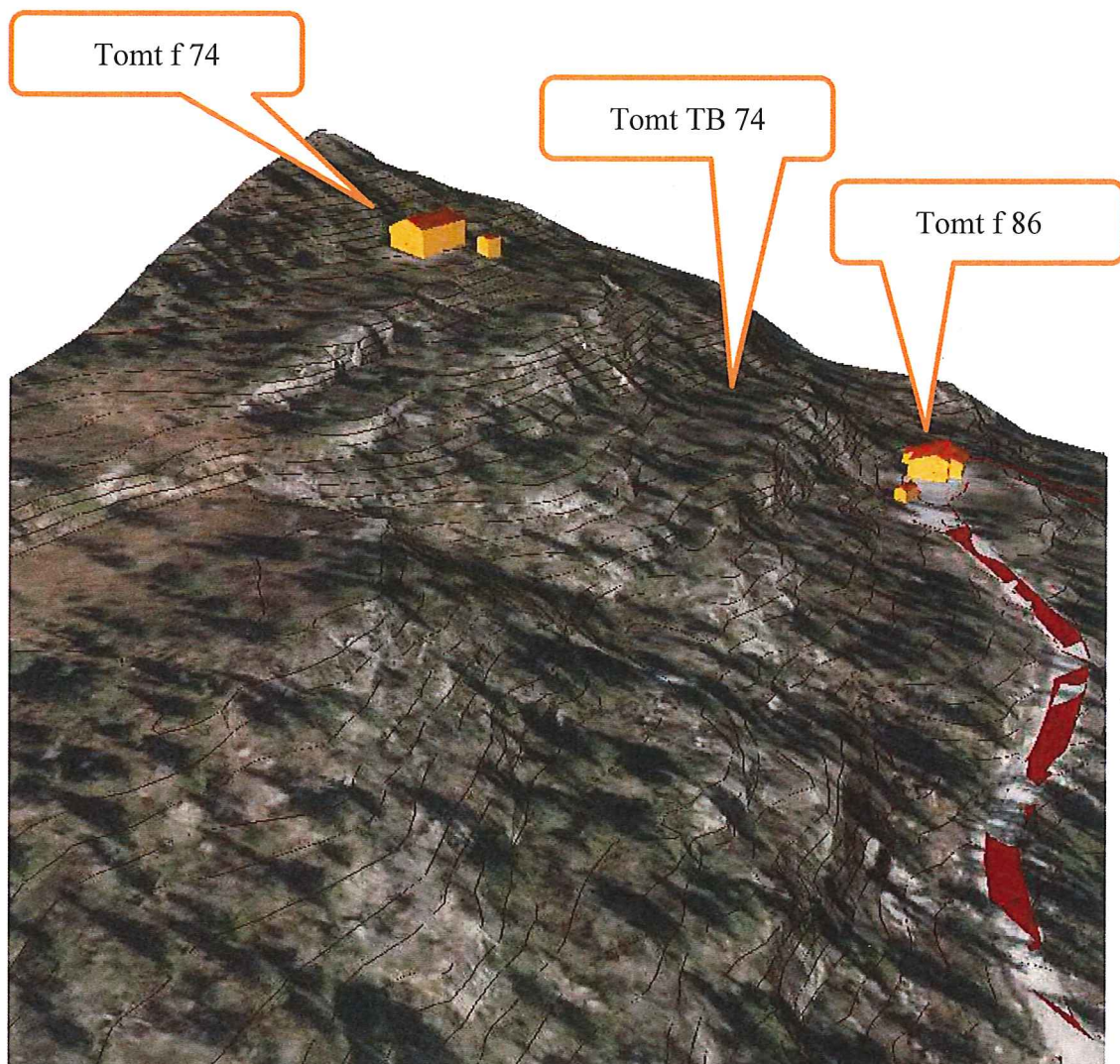
Innenfor disse områdene er det viktig at den naturlige vegetasjonen blir best mulig bevart, både som skjerm mellom hyttene og i forhold til omgivelsene – grunneier kan foreta en forsiktig tynning.

	SITUASJONSKART					
	Eiendom:	Gnr: 0	Bnr: 0	Fnr: 0		Snr: 0
	Adresse:					
Hj.haver/Fester:						
SIGDAL KOMMUNE	Dato: 9/5-2014 Sign:				Målestokk 1:50000	

Det tas forbehold om at det kan forekomme feil på kartet, bla. gjelder dette eiendomsgrenser, ledninger/kabler, kummer m.m. som i forbindelse med prosjektering/anleggsarbeid må undersøkes nærmere.

Vedlegg

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 07/1461-61

Løpenr.: 3755/14

Arkivnr.: GNR 172/2, 173/1, 174/4

Saksbeh.: Steinar Strøm

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalget for næring og drift	12.06.2014	ND-14/47
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/39

GNR 174 BNR 4, GNR 173 BNR 1 OG GNR 172 BNR 2 REGULERINGSPLAN FOR DEL AV EIENDOMMENE - REGULERINGSBESTEMMELSER

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner bestemmelser datert 06.06.2014 til reguleringsplan med planid 2010018 for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

Saken avgjøres av:

Hovedutvalg for næring og drift
Kommunestyret

Vedlegg:

Bestemmelser
KS -13/14

Saksutredning

Konklusjon:

Bestemmelsene vedtas i henhold til sak KS-13/14 slik at det foreligger bestemmelser til planområdet.

Vurdering

Reguleringsplan for del av Dønnhaugliseter i Vestbygda ble vedtatt i sak KS-13/14. Ved en feil ble ikke bestemmelsene til saken lagt ved og vedtatt sammen med plankartet.

Vedlagt følger bestemmelsene til ovennevnte område.

Bestemmelsene er i tråd med det området som ble behandlet og det er ingen forhold i bestemmelsene som det er innsigelse til.

Administrasjonen anbefaler at bestemmelsene egengodkjennes som en del av reguleringsplanen med planid 2010018.

Rådmannens forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner bestemmelser datert 06.06.2014 til reguleringsplan med planid 2010018 for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

Hovedutvalget for næring og drift behandlet saksnr 47/14 den 12.06.2014

Behandling:

Frode Haugen (H) ba om å få sin habilitet vurdert. Representanten ble kjent inhabil og fratrådte behandlingen av saken.

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

BESTEMMELSER TIL REGULERINGSPLAN FOR DEL AV EIENDOMMENE 173/1 OG 174/ 4 I SIGDAL KOMMUNE-DØNNHAUGLISETER

Rødberg 26.06.2006 ØL	0532REG8.BST
Rødberg 24.07.2006 ØL rev.	0533REG8.BST
Rødberg 24.11.2008 ØL rev.	0627REG8.BST
Rødberg 28.11.2008 ØL rev.	

Bestemmelsene er revidert i samsvar med kommunalt vedtak i sak ND-09/57 – 12.07.09, ØL.

Rødberg 22.06.2012 ØL rev.

Rødberg 06.03.2013 ØL rev.

Rødberg 11.03.2013 ØL rev.

Prestfoss 06.06.2014 TSS rev.

§ 1.

GYLDIGHETSOMRÅDE.

Disse bestemmelser gjelder for det området som på plankart nr. 0533/01M 27.03.2014, er vist med reguleringsgrense.

§ 2.

GENERELT.

Området er regulert til følgende formål:

4. Bygeområder for fritidsbebyggelse.
5. Landbruksområder – jord- og skogbruk.
6. Spesialområde - Område for renovasjon.
Massetak for feltintern bruk.
Område for bevaring – kulturminne, fløtningsdam.
7. Fellesområde – Felles adkomstvei/ parkering.
8. Friområder - Skiløype.

§ 3.

FELLES BESTEMMELSER.

3.1 BYGNINGSPLASSERING.

Bygninger kan oppføres innen en sirkel med radius 15 m fra utsatt, nummerert fastmerke innmålt med GPS – dog slik at bygning plasseres innfor tomtegrense og i samsvar med bestemmelser i Plan- og Bygningsloven.

3.2 SØKNAD OM TILLATELSE TIL TILTAK, (BYGGESØKNAD).

Med søknad skal det sendes inn planer som redegjør for:

- Terrengforhold.
- Vegetasjon, (eksisterende og ny).
- Bygningers plassering med høydeangivelse.
- Forhold til bebyggelse på naboeiendommer.

2.

3.3 VEIER, PARKERING, VANN- OG AVLØPSLEDNINGER

Det er ikke tillatt å opparbeide andre kjøreveier enn de som er vist på plankartet. Parkeringsplassene anlegges, for både nye hytter, eksisterende hytte og eksisterende tomt, på egen grunn og dimensjoneres for 2 bilplasser pr. hytt

3.4 VEGETASJON.

Eksisterende vegetasjon skal søkes bevart. Evt. hogst skal utføres av grunneier og skal skje i samarbeid med evt. hytteeierforening og i samråd med skogbrukssjef. Ingen tomt må beplantes med trær eller busker som kan være til hinder for allmennhetens ferdsel.

3.5 PLANERING, RYDDING.

Byggearbeidene skal utføres under all mulig hensyntagen til terreng og vegetasjon. I tilfelle hvor det forekommer utgravde masser, bør disse henlegges på steder der de ikke virker skjemmende. Planering i større utstrekning bør ikke tillates. Veiskråninger og andre planerte arealer skal være fri for røtter og stor stein. Ved utbygging skal det skje en fortløpende oppussing av området.

3.6 GJERDER.

Inngjerding er ikke tillatt., verken av areal rundt fritidsboliger eller parkeringsplasser.

3.7 KABLER.

Alle kabler som føres inn i området og interne kabler, skal føres fram som jordkabler. Alle nye fritidsboliger er pålagt å legge inn strøm når det føres strøm inn i området.

3.8 KULTURMINNER.

Dersom det fremkommer automatisk fredede kulturminner i forbindelse med anleggsarbeid eller annen virksomhet, må arbeidet straks stanses og Utvklingsavdelingen i Fylket varsles, jfr. Kulturminneloven § 8.2.

3.9 VA-ANLEGG - REKKEFØLGEBESTEMMELSER

Det skal lages VA-plan for reguleringsområdet.
En del av fritidsboligene forutsettes bygget uten vann og avløp innlagt.

3.

§ 4.**4.1 BYGGEOMRÅDER FOR FRITIDSBOLIGER.**

Innenfor områdene tillates oppført 1 fritidsbolig på hver tomt, bebygd areal - jfr. NS 3940, (eksklusiv åpen terrasse), totalt skal ikke overstige 200 m² BYA, med tillegg av 36 m² til utendørs parkering, parkeringsarealet kan ikke bebygges. Dersom det bygges en fritidsbolig som er mindre enn tillatt totalareal, kan det oppføres anneks, garasje og uthus innenfor totalarealets begrensning.

Anneks/uthus kan være frittliggende.

Bebyggelsen kan oppføres med hems eller oppstugu, - der terrenget har helning 1:4 eller brattere, kan det bygges med underetasje i stedet for hems.

Maks. mønehøyde regnes fra gjennomsnittlig planert terreng til topp møne.

På tomt nr. B56, B57, B58, B59, B60, B88, B89, B84, B85, B87, B95, B96, B97, B98, B99, B100, B101, B102, B103, B104, B105, B106, B107, B108, B109, B110, B111, B112, B113, B114, B115, B116, F41, F42, F43, F44, F45, F46, F47, F48, F49, F50, F51, F52, F53, F54, F55, F56, F57, F58, F59 og F60 kan oppføres fritidsbolig med maks. 6,3 m mønehøyde.

På alle andre nye tomter og alle eksisterende tomter, kan oppføres fritidsbolig med maks. 5,7 m mønehøyde.

Liten kjeller kan tillates.

Bebyggelsen skal ha saltak med takvinkel mellom 22- og 34 grader.

Bebyggelsen skal mest mulig underordne seg naturpreget i området med en enkel- og harmonisk utforming.

Bebyggelsen skal videre:

- Oppføres i naturmaterialer.
- Ha takteking av torv, bord, (ikke kreosotimpregnerte), trespon, eller liknende.
- Ha oppdelte vinduer.
- Ha alt treverk utvendig, inkl. tretak, beiset i tjære- og jordfargeskala i mørke nyanser, vindskier skal beises i samme farge som vegg. Hvite og lyse farger på vinduer og omramming, kan godkjennes.

§ 5.**5.1 LANDBRUKSOMRÅDER.**

Innenfor områdene er det ikke tillatt å sette i verk bygningsmessige tiltak som beskrevet i Plan- og Bygningslovens paragrafer 81, 84 og 93. Stier og løyper kan anlegges etter behov.

4.

§ 6.**6. SPESIALOMRÅDER.****6.1 OMRÅDE FOR RENOVASJON.**

I dette området kan plasseres containere for felles renovasjonsordninger for alle fritidsboliger innen planområdet.

6.2 OMRÅDE FOR MASSETAK.

Innefor områdene kan det tas ut masse til internt bruk innenfor planområdet – det kan ikke leveres masse til andre områder.

Etter at uttak av masse er slutført, skal områdene planeres og tilsåes.

6.3 OMRÅDE FOR BEVARING – KULTURMINNE, FLØTNINGS DAM.

Registrert- og avmerket kulturminne, «Fløtningsdam», er automatisk fredet innenfor et areal på 5 m utenfor det registrerte kulturminnets ytterbegrensning. Alle tiltak som kan ødelegge eller skade kulturminnet eller sikringssonen rundt, er ikke tillatt.

§ 7.**7. FELLESOMRÅDE – FELLES ADKOMSTVEI/ PARKERING.**

Adkomstveier til fritidsboligene og felles parkeringsplasser skal anlegges skånsomt i terrenget. Skjæringer, fyllinger og grøfter tilføres skogsjord og såes til.

Reguleringsbredde på felles adkomstvei skal være 10 m, som vist på plankart.

Kjørebanebredden skal maks være 5,0 m ved 10 m reguleringsbredde.

Byggegrense fra alle interne veiers midtlinje skal være 10 m.

Det skal opparbeides 2 parkeringsplasser pr. tomt. Når adkomstvei føres fram til tomta skal parkering skje på egen tomt.

§8.**8. FRIOMRÅDER - SKILØYPER.**

Innenfor områdene er det ikke tillatt å sette i verk bygningsmessige tiltak som beskrevet i Plan- og Bygningslovens paragrafer 81, 84 og 93. Stier og løyper kan anlegges etter behov.

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 07/1461

GNR 174 BNR 4, GNR 173 BNR 1 OG GNR 172 BNR 2 REGULERINGSPLAN FOR DEL AV EIENDOMMENE

Saksbehandler: Steinar Strøm
174/4

Arkiv: GNR 172/2, 173/1,

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
27/14	Hovedutvalget for næring og drift	10.04.2014
13/14	Kommunestyret	10.04.2014

Rådmannens forslag til vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 20.02.2014 sak 7/14

Behandling:

Frode Haugen og Tone E. Frøvoll ba om å få sin habilitet vurdert. Kommunestyret kom til at de var inhabile og representantene fratradte møtet under behandling.

Votering:

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Kommunestyrets vedtak:

Meklingsdokument for ovennevnte eiendommer tas til orientering. Saken sendes til departementet til endelig avgjørelse.

Behandling/vedtak i Hovedutvalget for næring og drift den 10.04.2014 sak 27/14

Behandling:

Enstemmig vedtatt.

Hovedutvalget for næring og drifts vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 10.04.2014 sak 13/14

Behandling:

Frode Haugen (H) og Tone E. Frøvoll (Sp) ba om å få sin habilitet vurdert. Reprsensentatnene ble kjent inhabile og fratrådte behandlingen av saken.

Votering

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret vedtak:

Sigdal kommune viser til plan- og bygningsloven § 27-2 og egengodkjenner reguleringsplan for del av eiendommene 174/4 og 173/1.

Saken avgjøres av:

Hovedutvalg for næring og drift
Kommunestyret

Vedlegg:

Plankart
Referat etter meklingen
E-post fra Fylkesmannen

Saksutredning

Konklusjon:

Flyttingen er innenfor område med andre tomter. Det er ingen motforestillinger mot løsningen.

Vurdering:

Grunneiere er Vemund Frøvold og John Bøle.

Reguleringsplanen for ovennevnte område samt område for eiendommen 172/2 ble lagt til offentlig ettersyn. Det ble innsigelse til deler av planen og Sigdal kommune vedtok å gå til mekling av planen.

Resultatet av meklingen var at Fylkesmannen trakk innsigelsene for eiendommene 174/4 og 173/1. Fylkesmannen bad uansett kommunen finne ny lokalisering for fire tomter samt vei til disse innenfor eiendommen 174/4.

Det ble ikke enighet om adkomst frem til hyttetomtene på 172/2. Derfor ble hele denne delen av planen trukket ut av planen og videresendt til departementet for videre behandling. Med andre ord er denne delen ikke ferdig enda.

Sammen med de politikere som var med på mekling og grunneier har administrasjonen funnet ny lokalisering for de fire tomtene Fylkesmannen bad om. Alle tomtene legges inntil eksisterende hytter uten å utvide planområdet. Tre av hyttene legges ved Brattebakk, rett ved der de opprinnelig var foreslått og en tomt legges lenger sør i området.

Der de nye lokaliseringene er plassert er det ikke eksisterende hytter. Det var kun Fylkesmannen i Buskerud som er hørt angående flyttingen. Fylkesmannen er positiv til flyttingen. Det anbefales at man prøver å legge veien til tomt B 60 i tilknytning til adkomsten til de andre tomtene. Av terrengmessige årsaker ser vi at det bør veien ligge slik det er tegnet i planen.

Vi har undersøkt i artsdatabasen og det er ikke gjort registreringer av sjeldne arter i området. Naturmangfoldloven §§ 8 - 12 anses derfor å være oppfylt.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 12/460-12
 Løpenr.: 3327/14
 Arkivnr.: H30
 Saksbeh.: Anne Marie Lobben

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalget	05.06.2014	AD-14/8
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/18
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/40

UTREDNING OM UTVIDELSE AV SIGDALSHEIMEN - KORTTIDSAVDELING OG LINDRENDE ENHET PROSJEKT 030010

Formannskapets forslag til vedtak:
Oppstart av byggeprosjektet avgjøres i kommunestyret 20. juni 2014.

Formannskapet bevilger en ramme på inntil 290.000,- for gjennomføring av driftsanalyse, med eksterne ressurser. Prosjektet finansieres med midler avsatt til disposisjonsfond etter årsoppgjør 2013. Rådmannen delegeres myndighet til å inngå kontrakt for gjennomføring av analysen innenfor bevilget ramme.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

- Notat fra pasientkoordinator ved Sigdalsheimen
- Notat til rådmannen fra virksomhetsleder Sigdalsheimen og Hjemmetjenesten

Saksutredning

Nedenfor er det forsøkt redegjort for økonomien i prosjektet med utvidelse av Sigdalsheimen, slik dette nå foreligger etter mottatte tilbud på totalentreprisen. Dette gjør at vi kjenner kostnad pr i dag, samt at vi har oversikt over finansieringssituasjonen. Kort oppsummert er det positiv margin i selve byggeprosjektet. Det er et behov for restfinansiering knyttet til oppgradering av inngangsparti og heis, men det er tilrådelig å se disse prosjektene sammen, og det bør også la seg gjøre å forhandle ytterlig på pris knyttet til disse arbeidene (inngangspartiet).

Satt opp i tall kan det presenteres som følger:

Status prosjekt 030010 Utvidelse Sigdalsheimen og 030011 nytt inngangsparti og heis.

Prosjekt 030010 Utvidelse Sigdalsheimen	Bevilget jfr Budsjett og økonomiplan 2014-2017	Status Prosjekt 030010 per 21.05.14	Note
Fakturert hittil 31.03.14 (skisseprosjekt og forprosjekt)		1 265 247,00	
Totalentreprise, laveste tilbud		29 193 246,00	
Prosjektledelse Raddum Prosjekt AS		600 000,00	
Øvrige prosjektkostnader		768 000,00	
Delsum prosjekt		31 826 493,00	
Risikomargin 10%		3 182 649,30	
Sum netto finansieringsbehov	33 580 000	35 009 142,30	
Finansiering			
Gavemidler		890 314,00	3
Tilskudd fra Husbanken		15 506 000,00	4
Overføring fra investeringsprosjekt Carport Prestfoss til utv. SH		150 000,00	5
Vedtatt lånefinansiering		21 328 000,00	
Sum vedtatt/sikret finansiering		37 874 314,00	
Buffer/positiv margin ift finansiering			
	8,2	2 865 171,70	
Prosjekt 030011 Inngangsparti/heis Sigdalsheimen			
			<i>Note</i>
Fakturert hittil 31.03.14 (skisseprosjekt, ferdig installert heis, forprosjekt inngangsparti)		1 634 074,00	
Totalentreprise opsjon (ikke ferdig forhandlet)		1 766 200,00	1
Sum netto finansieringsbehov	1 900 000,00	3 400 274,00	
Finansiering			
Tilskudd fra Husbanken		950 000,00	2
Vedtatt lånefinansiering		900 000,00	
Vedtak ift salg av fast eiendom		240 000,00	
Sum vedtatt/sikret finansiering		2 090 000,00	
Restbehov/negativ margin ift finansiering			
	-38,5	-1 310 274,00	

Noter

- 1 Beløp i tilbud er her lagt inn uten avkorting. Forhandlet reduksjon i pris legges til sikkerhetsmargin.
- 2 Merk: Tilskuddet til Heis/inngangsparti forutsetter at inngangspartiet også blir gjort noe med, ikke at kun deler av prosjektet (les: heis) gjennomføres. Risikerer da å miste hele tilskuddet; i str orden kr 950.000,-
- 3 Endring (liten økning) fra opprinnelig oppsett og nå frem mot prosjektstart
- 4 **Tilskudd fra husbanken**
Fra saksframlegget vedr tilskuddstilsagn hadde vi 632.000.- + 10.452.000,-. Vi har fått tilsagn på mer enn det som lå til grunn når vi regnet på eksemplene i saksframlegget. Økning her på 4,4 mill. fra 11,1 til 15,5 millioner. Merk at en reduksjon i kostnader vil medføre reduksjoner i tilskudd.
- 5 Saken om carport/parkering ble tatt opp, med enstemmig vedtak i FS, men punktet har falt ut i prosessen frem mot KS, så vi mangler vedtak i KS og må ta dette i en egen sak rett mot KS.

Konklusjon: Pt er det tilstrekkelig finansiering sikret i prosjektet. Man kan nå vurdere å foreslå økt sikkerhetsmargin innenfor "Buffer/positiv margin" uten økt lånebehov.

Øvrige merknader

- * Vi har nå oppdatert summene ift tilsagn gitt av Husbanken. Tilsagn ble gitt etter at saken var til behandling, derfor avvik her. Vi fikk mer enn vi forventet. Vi har vært i kontakt med Husbanken og fått verifisert at oppsettet er riktig ift HB, som er utmålt ut fra brutto anleggskostnader.
MERK! ved lavere kostnader, reduseres tilskuddet. Avregnes endelig ved avsluttet prosjekt.
- * Hos Husbanken er vårt prosjekt «Utvidelse av Sigdalsheimen» (030010) delt i to prosjekter. Dette for å hente inn 2 forskjellige tilskudd (institusjonsplasser og dagaktivitetssenter).
- * Prosjekt « inngangsparti og heis» er ikke tilstrekkelig finansiert i dagens vedtak(budsjett) med utgangspunkt i foreliggende tilbud fra totalleverandører. For å få dette prosjektet fullført og avsluttet må det overføres midler fra 030010 til 030011, etter endelig forhandlet pris fra leverandør. Det tilrås at dette tas som en budsjettjustering underveis innenfor de totale rammer som er skissert over. Denne delen av prosjektet har egen framdriftsplan med ferdigstilling oktober 2014. Da har vi november på å ferdigstille et regnskap mot Husbanken (krav må være fremmet innen 01.12.14).
- * De siste revisjoner av tegninger er til gjennomsyn hos Husbanken nå. Foreløpig fått muntlig tilbakemelding om at disse er ok, og vil bli godkjent.

Kommunen har følgende søknader liggende hos Husbanken:

Ny heis/inngangsparti saksnr 11/19342 Tilsagnsdato 20.12.11 Må søkes utbet. innen 01.12.14
Prestfoss omsorgsboliger saksnr 11/11672 Tilsagnsdato 01.09.11 Må søkes utbet. innen 01.12.14

Sansehage Prestfoss saksnr 12/24345 Tilsagnsdato 04.02.13 Må søkes utbet. innen 01.12.15
 Utvidelse Sigdalheimen saksnr 12/24358 Tilsagnsdato 04.02.13 Må søkes utbet. innen 01.12.15
 Dagsenter saksnr 12/24348 Tilsagnsdato 04.02.13 Må søkes utbet. innen 01.12.15

Sakene må i utgangspunktet søkes utbetalt etter 3 år fra tilsagnsdatoen, men kan søkes utsatt ett år av gangen i de to etterfølgende år. MÅ være søkt etter 5 år. Om ikke forsvinner tilskuddet. Det vil si at «utvidelse Sigdalheimen» må være ferdig før des. 2017, «inngangsparti og heis» må være ferdig før des. 2016.

Som man forstår av informasjonen over har man nå tatt frem et prosjekt som er godt innenfor hva man måtte forvente, når man tar tidsforløpet og planleggingsgrunnlaget i betraktning. Det er ikke kommet store ufortutsett og negative overraskelser knyttet til selve investeringsprosjektet og gjennomføringen av dette. Slik det hele veien har vært lagt til grunn er det ikke selve investeringen som utgjør hovedutfordringen i denne beslutningen, usikkerheten knytter seg til fremtidig drift. Nedenfor redegjøres det nærmere for ny kunnskap og nye rammefaktorer knyttet til denne delen av beslutningsgrunnlaget.

Analyse av organisering og drift Sigdalheimen og hjemmetjenestene

Det er en kjent sak at det vil være utfordringer med å finansiere drift av en utvidet Sigdalheim, men det var lagt en plan for dette, en økonomiplan som legger til grunn dagens inntektsnivå i kommunen. De siste dager inn mot ferdigstilling av møtepapirer for kommende formannskap har revidert nasjonalbudsjett 2014 og kommuneproposisjon 2015 latt seg vurdere noe nærmere. Det er på det rene at Sigdal kommune får ekstraordinære utfordringer i tiden fremover, større enn det som først har vært lagt til grunn.

Administrasjonen har gjort noen innledende undersøkelser knyttet til en nærmere KOSTRA/driftsanalyse for å sikre objektiv og utenforstående kompetanse og «blikk» på virksomheten (ref egen sak i kommunestyret den 10.04 KS22/14). I enstemmig vedtak heter det;

- *Rådmannen innhenter tilbud og forbereder en sak på hvorvidt man skal gjennomføre en analyse av økonomi, prosesser og mulig innsparingspotensial innenfor ulike tjenester i Sigdal kommune.*
- *Kommunestyret delegerer til formannskapet å behandle saken, og å treffe beslutning på anskaffelse, mål og økonomisk ramme for en slik analyse.*

Administrasjonen har etter beste evne vurdert dagens behov og alders- og befolkningsprognoser. Statistikken på antall plasser i pleie og omsorg har vist at kommunen ligger under det som er gjennomsnittlig dekningsgrad for aktuelle typer plasser.

I de innledende samtalene administrasjonen har hatt med mulig leverandør av driftsanalyser (samtaler for å kartlegge prosess og pris), så viser det seg at de har alvorlige spørsmål knyttet til særlig et par forhold.

- De er tydelige på at kommunen vil få store utfordringer med finansieringen av drift, formodentlig større enn de kommunen har lagt til grunn, da antallet eldste eldre vil fortsette å gå ned de nærmeste årene (Dette har blitt synliggjort i tidligere analyser framlagt i saker, men administrasjonen har fokusert på behovet knyttet til vekst i yngre pleietrengende). Rådgiver er klar på at nedgangen i eldste eldre vil ramme kommunen tyngre på finansiering enn det som tidligere har vært lagt til grunn.
- Videre stiller rådgiver også spørsmål til dekningsgrad på aktuelle pleieplasser (at kommunen kan ende opp med for god dekningsgrad ift midler til disposisjon). Administrasjonen har ment at kommunen ligger godt under et landsgjennomsnitt (slik man ser den rene statistikken), men rådgiver er av den bestemte oppfatningen at landsgjennomsnittet ligger kunstig høyt, som følge av mye feil rapportering. I lys av dette vil muligens Sigdals kapasitet, og dekningsgrad, bli noe vanskelig å forsvare i en situasjon med svekkede inntekter og utfordringer knyttet til finansiering av drift.

Leverandør av driftsanalyser har p.t. imidlertid ikke gått nærmere inn i analyse av lokale forhold og faglig argumentasjon for en utbygging av Sigdalsheimen. Det er stor bekymring blant egne fagpersoner i pleie og omsorg dersom en eventuell utbygging ikke skulle blir gjennomført. Dette er blant annet uttrykt i notat fra pasientkoordinator på Sigdalsheimen, se vedlegg. Notatet underbygger de faglige begrunnelsene for utvidelse av Sigdalsheimen, herunder lindrende plasser, jfr saksframlegg 12/460 (ks sak 96/12). Dette og andre grunner for å bygge ut Sigdalsheimen (dagaktivitetstilbud, lagerplass, parkeringskjeller m.v.) er viktige å ha med seg inn i en nærmere tjenesteanalyse.

Kommuneproposisjon

I tillegg til generelle innvendinger knyttet til grunnlaget for fremtidig drift av pleie og omsorg i årene fremover kommer en nærmere gjennomgang av kommuneproposisjonen som ble presentert 15.mai. Allerede nå er det klart at Sigdal kommune mister sitt distriktstilskudd på ganske akkurat 4,1 millioner. Videre er det noe svakere skatteanslag enn hva som ligger til grunn i kommunens økonomiplan for 2015, og det er også reist spørsmål knyttet til varigheten av «*kompensasjon for bortfall av redusert arbeidsgiveravgift*» fra neste år. Til det siste har rådmannen vært i kontakt med Fylkesmannen for å få bistand inn i mot departementene slik at dette kan bringes på det rene så snart som mulig. I tabellen nedenfor er det vist endringer med utgangspunkt i økonomiplanen, slik kommuneproposisjonen nå tegner. I denne ligger det fortsatt inne at vi beholder 3,7 millioner i kompensasjonsmidler.

	Budsjett 2014	Øk. Plan 2015	Kom.Prop 2015	Diff
Skatt	86 200	86 200	83 360	(2 840)
Skatteutjevning	2 200	2 200	2 100	(100)
Ordinært rammetilskudd	104 396	104 396	105 774	1 378
Skjønn	400	400	400	-
Kompensasjon arbeidsgiveravgift	3 770	3 770	3 770	-
Distriktstilskudd	4 094	4 094	-	(4 094)
Kompensasjonstilskudd	2 108	2 108	2 108	-
Sum rammetilskudd og komp.	116 968	116 968	114 152	-2 816
Sum skatt og r.tilskudd	203 168	203 168	197 512	-5 656
÷ Renter	5 263	5 370	5 370	-
+ Rente- og finansinntekter	4 165	4 165	4 165	-
÷ Avdrag på lån	7 004	7 391	7 391	-
÷ Netto ramme fordelt	190 931	192 931	192 931	-
+ Bruk av disp.fond		2 000	2 000	-
"Driftsresultat"	4 136	3 642	(2 014)	(5 656)
÷ Prosjekter med egne bevilgninger	1 782	2 352	2 352	-
Avsetning disp.fond, fremtidig drift SH	2 354	1 290	-	(1 290)
Netto driftsresultat med prosjekter	0	0	-4 366	(4 366)

Vi ser altså hen imot en inntektsreduksjon på 2,7 prosent, før man i det hele tatt skal ta fatt på å justere for lønns og prisvekst på dagens (2014) ramme.

Oppsummering

På bakgrunn av momentene over så finner vi det galt fra administrasjonens side å iverksette byggeprosjektet, uten en bedre forankring i formannskap og kommunestyre, og at momentene over er kjent og drøftet før man eventuelt vedtar iverksetting av det prosjektet som nå «ligger klart».

Rådmannen anbefaler at oppstart av byggeprosjektet avvendes til det er gjennomført en nærmere driftsanalyse av pleie og omsorg, og at man har klart for seg optimal organisering og dimensjonering av kapasitet. Administrasjonen jobber parallelt med å sikre at de som har levert inn tilbud blir ivaretatt, og vedståelsesfrister og eventuelle forskyvninger i dette blir håndtert på en måte som ikke gir kommunen andre problemer i denne sammenheng. I anbudsunderlaget er det tatt forbehold om endelig kommunestyrevedtak i forhold til om prosjektet skal iverksettes.

Rådmannen har innehentet uforpliktende budsjettpris på gjennomføring av en driftsanalyse. Det er litt ulike tilnærminger, og ulikt omfang i dette. Omfang dreier seg selvsagt om hvilke sektorer som skal ettergås nærmere, eventuelle krav til involvering, bredde på gjennomføring og mulige innsparingskrav som settes. På bakgrunn av den dialogen som har funnet sted anbefaler rådmannen at Formannskapet bevilger en ramme på inntil 290.000,- kroner til slik gjennomgang, og delegerer til rådmannen å etablere kontrakt og endelig pris for gjennomføring, innenfor denne rammen.

Rådmannens forslag til vedtak:

Oppstart av byggeprosjektet avvendes til det er gjennomført en nærmere driftsanalyse av pleie og omsorg, og at man har klart for seg optimal organisering og dimensjonering av kapasitet.

Formannskapet bevilger en ramme på inntil 290.000,- for gjennomføring av driftsanalyse, med eksterne ressurser. Prosjektet finansieres med midler avsatt til disposisjonsfond etter årsoppgjør

2013. Rådmannen delegeres myndighet til å inngå kontrakt for gjennomføring av analysen innenfor bevilget ramme.

Formannskapet behandlet saksnr. 18/14 den 05.06.2014

Behandling:

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Utfordringer på Sigdalsheimen.

Det har i mange år vært store utfordringer med sykehjemsplasser i Sigdal. Vi har hatt overbelegg og store faglige utfordringer som har kommet fram i alle rapporter og budsjett som har vært lagt fram i Kommunen

Vi har vært igjennom mange og lange prosesser og sett på framtidige behov og utfordringer. Behovet for flere sykehjemsplasser er stort og viktig for at alle grupper i befolkningen skal få et verdig tilbud i Kommunen.

Det er vedtatt bygging av ny enhet med tilbud til lindrende pleie og det ser vi fram til slik at personer med kreft og andre alvorlige sykdommer får et verdig tilbud i Kommunen. Jeg skjønner at det er et økonomisk løft å bygge en slik enhet og ikke minst drifte enheten.

Det er dessverre økende tendens til at flere personer får kreft og de får behandling for dette. Sykehuset gir den aktuelle behandlingen med stråler og cellegift, mens vi i kommunen må hjelpe personen etter behandlingen, under behandlinga og følge opp videre slik at allmenntilstanden blir best mulig. Det er ikke bare på slutten av livet en lindrende enhet har sin funksjon. Den skal også gi hjelp og støtte underveis i et behandlingsforløp det er ofte da også store smertefulle behandlinger som personen trenger hjelp til. Dette er folk i lavere alder som Kommunen må ha et tilbud til. Det er mye utrygghet knyttet til slik behandling og oppfølging, det er derfor det er best å få slik behandling på institusjon. Dette er pasienter som sykehuset skriver ut og er kommunenes ansvar videre. Det er også mindre bruk av åpen retur til sykehuset enn det var tidligere.

Ved å ikke bygge ut Sigdalsheimen, vil hjemmesykepleien gå mere inn i slike situasjoner og være der lengre og mere enn i dag. Det må også sikres trygghet og tettere oppfølging enn i dag

.Hjemmesykepleien må styrkes kraftig for å dekke dette behovet.

Det er uverdige at personer med kreft og alvorlige sykdommer skal avslutte livet på en travel rehabilitering/kortidsavdeling og ikke få den ro og tilretteleggingen de har behov for både pasient og familie. Vi har per i dag for få plasser når vi har personer som trenger lindrende behandling og må legge sammen andre pasienter for å prioritere de dårligste. Er dette verdig behandling videre? Og skal ikke personer i

siste fase få et mer tilrettelagt tilbud også i Sigdal. Vi har personer som har søkt seg til andre kommuner for å komme på lindrende avdelinger. Skal Sigdal betale andre kommuner for å drive lindrende behandling? Personer fra andre kommuner blir ofte ikke prioritert hvis de har behov selv. Jeg syns at personer i Sigdal også skal få lov til å få lindrende behandling i sin egen kommune, med tilrettelagte tilbud og muligheten til å ha familie og nettverk i nærheten i den siste fasten i livet.

Hvis vi ikke får bygd ut nå har vi kun 7 plasser til korttidsplasser. 1 plass er øremerket til kommunal øyeblikkelig hjelp plass som vi er pålagt å ta i mor. Dette er bestemt i samhandlingsreformen og er gunstig i forhold til Sigdals innbyggere for at de kan få behandling her i stedet for å bli lagt inn på sykehus der det lar seg gjøre. Denne tjenesten er lovpålagt i 2016.

Vi har også merket en økning i personer med forskjellige former av hjerneslag og disse trenger lang rehabiliteringstid på Sigdalsheimen. De er ofte så pleietrengende at de ikke kan søkes på andre rehabiliteringsenheter fordi der skal de være nesten selvhjulpne for å få et tilbud. Dette er kommunenes ansvar. Vi har god fysioterapeut dekning og de får god oppfølging her. Men disse pasientene krever ofte lang rehabilitering og oppfølging etterpå. De opptar rehabiliteringsplass over lang tid (utover 60 døgn)

Utskrivningsklare pasienter fra sykehus blir meldt fortløpende fra alle tre sykehusene via E link. Det er korte liggetider på Sykehus nå og vi har kort frist på oss til å skaffe pasienter et tilbud. Mange blir ofte meldt utskrivningsklar tidlig og det gjenstår tett oppfølging og behandling videre i kommunen og mange trenger en korttidsplass. Alternativt er at hjemmesykepleien må gå tettere inn og ha mer oppfølging med disse med mere omfattende behov. Noen trenger ofte hjelp av 2 personer til forflytning og hjelp de første dagene. Da må hjemmesykepleien økes betydelig fra dagens standard for å imøtekomme dette behovet.

Vi har også per i dag for få langtidsplasser og det er personer som venter på langtidsplass på korttids avdelinga. De er for dårlige til å være hjemme, de venter der i påvente av ledig langtidsplass. Disse

pasientene har måttet være på institusjon fordi hjemmesykepleien er for dårlig utbygd til å ivareta dem hjemme.

Når disse pasientene må være hjemme i påvente av ledige langtidsplasser blir presset større på hjemmesykepleien og de trenger. å økes i forhold til dagens nivå for å ivareta dette behovet..

Det vil også bli mere press og oppgaver for pårørende og ha så dårlige familiemedlemmer hjemme.

Vi ser også en trend at yngre personer tåler mindre økte belastninger med ektefeller og familiemedlemmer hjemme, da de har jobber og er mere opptatt på fritiden en tidligere. det gir et økt press på avlastning tjenester framover. Avlastning er en lovpålagt tjeneste vi må prioritere også.

Med mindre plasser vil også dette blir vanskeligere å innfri og det vil bli lite forutsigbarhet for pårørende.

Dette er noen tanker og konsekvenser jeg ser med stor bekymring på hvis det ikke skulle bli aktuelt å bygge den korttidsavdelinga med tilbud til lindrende behandling.

Slik situasjonen er i dag ,med mange uheldige forhold og overbelegg mener jeg at vi i framtiden må unngå. Tilbudet til alvorlige syke og døende pasienter er ikke godt nok i dag. Vi må ta i mot mange forskjellige pasientgrupper og behov på en travel rehabiliteringsenhet, og det er ikke godt nok for de pasientene som har et lindrende behov.

Jeg skjønner at antall eldre går ned, men jeg mener at vi må gå for utbygging nå .Det er gjort mange fornuftige undersøkelser og begrunnelser for den planlagt bygginga som ikke må glemmes i en prosjekt beskrivelse fra ekstern konsulent.

For at vi skal møte utfordringene framover må vi øke hjemmesykepleien mye mer enn den bemanningen på den lindrende enheten tilsier for at det skal komme opp på det nivå som er forsvarlig i en kommune med store geografisk avstander.

Mvh

Pasientkoordinator i Sigdal

Sykepleier, Ester Ramstad

21.05.2014

NOTAT

Til Rådmannen

Dato: 10.06.14

Fra Virksomhetsleder Sigdalsheimen og hjemmetjenestene

I behandlingen av fs sak 14/18 ble det framsatt ønske om å få utdypende informasjon vedrørende prosjekt Utvidelse av Sigdalsheimen. Dette er bygd opp i 3 kapitler; 1. Vurderinger av tilleggskostnader ved evt utsettelse av prosjekt «utvidelse Sigdalsheimen» fra Raddum Prosjekt AS, 2. En samlig utdrag fra saksframlegg fra 2012; arkivsak 12/460, ks sak 96/12 «Utvidelse Sigdalsheimen – korttidsavdeling/lindrende enhet», 3. Virksomhetens vurdering av organisering og kapasitet, herunder utgiftsbehov per juni 2014.

1. Vurderinger av tilleggskostnader ved evt utsettelse av prosjekt «Utvidelse Sigdalsheimen» fra Raddum Prosjekt AS:

Raddum Prosjekt AS ble i møte i administrasjonsutvalget den 05.06.14 bedt om å vurdere tilleggskostnader ved evt utsettelse av prosjektet. Følgende betraktninger er mottatt fra Raddum:

Det vil tilkomme ekstra kostnader for forsinkelse – prisstigning – vinterutgifter – riggekostnader.

Vurderer 2 alternativer:

Oppstart årsskiftet 14/15:

Prisstigning ½ år: Ved en prisstigning på 3% p.a. og entreprenørkontrakt på 30 mill eks mva blir prisstigningen ca 450.000.-

Ekstra vinterutgifter og riggekostnader – vanskelig å anslå – 1,5-2 mill. Det er forskjell på å begynne å grave i juni og hakke i telefrosset grunn i januar, med fare for store snømengder i byggets første fase.

Antatt ekstrakostnad ca 2,5 mill eks. mva =vel 3 mill inkl. mva

Oppstart vår/sommer 2015:

Prisstigning 1 år: Ved en prisstigning på 3% p.a. og entreprenørkontrakt på 30 mill eks mva blir prisstigningen ca 900.000.-

Ekstra vinterutgifter og riggekostnader – vanskelig å anslå – 0,5-1mill

Antatt ekstrakostnad ca 2 mill eks mva =2, 5 mill inkl mva

Usikkert også om tilbyder vil vedstå seg tilbudet et helt år!!

Det presiseres at dette er et grovt anslag, her er usikkerheter både mht prisstigning i «ventetiden», og videre i byggetiden – renteutvikling – meteorologi etc.

2. Samling av utdrag fra saksframlegg fra 2012; arkivsak 12/460, ks sak 96/12 «Utvidelse Sigdalsheimen – korttidsavdeling/lindrende enhet»:

Her er det samlet utdrag fra saksframlegget knyttet til økonomi vedr drift og bemanning. Hele saksframlegget kan leses i ks sak 96/12 i tidligere sakspapirer eller på Sigdal kommunes hjemmesider.

Utdrag nr 1, s22:

(...)

Konsekvenser knyttet til driftsøkonomi ved realisering av prosjektet

Realitetene i konsekvensene en utbygging har for driftsøkonomien vil først materialisere seg i 2015. Det vil med andre ord være betydelig usikkerhet knyttet til de økonomiske forutsetningene for å drifte en utvidet pleie og omsorgsinstitusjon i et slikt tidsperspektiv. Det er på det rene at det er behov for likvide midler i hvert enkelt driftsår fremover, ut over det man ser å ha tilgjengelig i dag.

Det følgende oppsettet gjør et forsøk på å kvantifisere den utfordringen man vil stå overfor, gitt at alle andre faktorer knyttet til inntekter og utgifter i kommunen holdes som i dag. De faktorene som må hensyntas i en slik betraktning er som følger.

- a) Økt behov for midler til å betjene renter og avdrag etter låneopptak (1,2 mill)
- b) Økt behov for midler i rammen til driftskostnader og lønn (4,65 mill)
- c) Frigjorte midler som følge av omlegging i nedbetalingstid (4,2 mill)
- d) Økte rentekostnader som følge av økt nedbetalingstid (0,2 mill)

(vedr pkt c så vises det til vedtak i kommunestyret 16.12.2011 (pkt 43) og til årsberetning 2011 "Renter og avdrag")

1,2	a)	MNOK
+ 4,65	b)	MNOK
+ 0,2	d)	MNOK
- 4,2	c)	MNOK
<hr/>		
= 1,85	økt likv.behov i 2015	MNOK

Faktorene over summerer den manglende dekningen som kommunen pr i dag kan identifisere når det gjelder total finansiering. Dette følger av: $a + b + d - c =$ Likviditetsbehov som følge av investeringen, gitt at alt annet holdes likt.

Det er med andre ord pr i dag, og slik resultatene har lagt seg de siste par årene ikke frie midler til disposisjon for å dekke dette likviditetsbehovet. Dette innebærer at en utbygging av Sigdalsheimen vil legge press på andre deler av kommunens virksomhet til videre kostnadsreduksjoner og omlegging, med mindre ikke inntektene kommer opp på et høyere nivå enn hva forholdet har vært over de senere årene. Det er som det klart fremgår usikkerhet knyttet til så vel inntekter som kostnader i dette tidsperspektivet. Det er imidlertid rådmannens oppfatning at risikoen man løper ved å fatte en beslutning om å

investere i et utvidet sykehjem ikke vil være vesentlig endret på et senere tidspunkt. Det udekkede beløpet er innenfor et omfang som må la seg håndtere gitt det åpenbare behovet som foreligger for å øke kapasiteten i tjenestene. Antallet eldre med behov for pleie og omsorg virker også inn på inntektsgrunnlaget i dette bildet.

(...)

Utdrag nr 2, s13:

(...)

Pleiebemannning.

(...)

Bemanningsbehovet for en forsterket enhet med 8 plasser er i utgangspunktet to pleiere på dagtid, to pleiere på kveld og 1 på natt. Ved benyttelse av eksisterende personell reduseres behovet til en pleier på dagtid og en pleier på kveld, forutsatt at "eldremilliarden" videreføres i rammen. Sigdalsheimen benytter da eksisterende dagvakt og delvis eksisterende kveldsvakt, finansiert av "eldremilliarden", samt eksisterende nattbemannning. Dette er et absolutt minimum av hva man kan legge seg på i forhold til bemanning. Dette utgjør 3 nye årsverk i tillegg til videreføring av "eldremilliarden".

Legetjeneste

Utbyggingen vil også kreve noe økte legetjenester. Dette tenkes først og fremst løst ved et tettere samarbeid med eksisterende ordninger med tilsynslege, turnuskandidat, og fastleger/legevakt. Men det vil kreve en økning med minimum to timer per uke med tilsynslege.

Annet

Det legges ikke til grunn økning av annet personell, herunder ledelse og administrasjon, vaktmester- renholds- og kjøkkenpersonell. Dette må søkes løst innenfor budsjettammen, selv om dette også er pressede tjenester (jfr budsjett og årsmelding).

(...)

Utdrag nr 3, s 20:

(...)

a. Kostnader og driftsøkonomi

(...)

Drift.

Bemanningsbehov pleie utgjør 3 nye årsverk og vil koste ca kr 2,4 mill. i lønn og sosiale utgifter ut i fra dagens lønnsberegning, standard lønn. Beregningen er inklusive ferievikar. I tillegg kommer øvrige vikarutgifter samt lønn for spesialisering. Til sammen ca kr 1 mill. Totalt kr 3,4 mill.

Økt legetjeneste beregnet til minimum kr 85.000,-

I tillegg kommer andre driftsutgifter til blant annet mat, medisiner, medisinske forbruksvarer. Det vil imidlertid også komme noe økte inntekter i oppholdsbetaling, samt

at utgifter til medisiner og medisinske forbruksvarer kan dekkes gjennom folketrygden for noen av pasientene. Det vil også tilkomme kostnader knyttet til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) for bygget. Netto økning på andre driftsutgifter er beregnet til ca kr 160.000,-.

Økt rammebehov ved å også implementere den årlige tilleggsbevilgningen ("eldremilliarden"), lønnsjustert er kr 4.645.000,-.
(...)

3. Virksomhetens vurdering av organisering og kapasitet, herunder utgiftsbehov per juni 2014.

Rammene for bemanning ved Sigdalsheimen og hjemmetjenestene er et av hovedutfordringsområdene i Sigdal kommunes økonomi, særlig etter manglende lønns- og pensjonsjustering som oppsto i 2012. Man har søkt å løse situasjonen med redusert vikarbruk, men det har til nå ikke latt seg gjennomføre i den grad at man kan bringe bemanning/kapasitet ned på det nivået som ligger til grunn i dagens budsjetter. Denne utfordringen må ses i sammenheng med bemanningsbehovet for en ny enhet.

Sigdal kommune har som kjent stått i «eldrebølgen» lenge, men har i løpet av det siste året hatt en markant reduksjon i antall eldste eldre. Dette frafallet har ikke medført særlig merkbart redusert press på tjenestene i form av behov for hjemmesykepleie og sykehjemsplass. Det merkes imidlertid innen andre tjenester, som redusert etterspørsel etter omsorgsboliger, trygghetsalarm, hjemmehjelp og matombringning. Hjemmesykepleie og Sigdalsheimen har tvert imot opplevd et økt press ved økt pleiebehov hos brukerne (tidligere utskrivelse, ø-hjelpsplasser m.v.), ved økende antall yngre eldre personer med demenssykdom som krever en-til-en bemanning, samt en betydelig økning i pleie av døende. Noe som har en direkte sammenheng med det store antallet dødsfall siste året.

Virksomheten har altså hatt et stort press siste år, og har dermed foreløpig ikke «rukket å kjenne på» redusert behov som følge av redusert antall eldre. Men virksomheten må tilpasse seg dette i tiden framover. Virksomheten må parallelt jobbe med reduksjon/omlegging av tjenesten og synliggjøring av utfordringene for nærmere politiske behandling i forhold til prioritering og dimensjonering.

Det er svært krevende for virksomheten å i dag kunne identifisere klare innsparingsområder, og gjennomføre disse på en måte som gir tilslutning i egen organisasjon og i politisk styring og ledelse. KOSTRA-analyse er en egnet metode i arbeidet med å se inn i egen virksomhet. Ut i fra et oversiktsbilde, presentert for adm./formannskap, er det behov for å gå nærmere inn i pleie og omsorg som eget fokusområde. Det er behov for å gjøre nærmere kvalitativ analyse av tjenestekvalitet og ressursbruk. Det er imidlertid et krevende fag å sikre at man sammenligner reelt sammenlignbare størrelser, og reelt sammenlignbare kommuner. Man må regulere for kommunens utgiftsnivå (inntektssystemet), for kommunens demografi (alderssammensetning), geografi m.v. og man må bryte funnene tilstrekkelig ned. Dette

krever kompetanse, kapasitet og ikke minst verktøy som kommunen ikke selv har i sin daglige drift.

Det er avgjørende med god kvalitet og legitimitet i analysene for å få til gode omstillingsprosesser. Objektive funn må kvalitetssikres med lokal kjennskap. Det er også avgjørende med involvering og forankring i tjenestene i dette arbeidet. Virksomheten er i gang med prosesser med å tenke alternativ drift/omorganisering av Sigdalsheimen og hjemmetjenestene framover for å tilpasse virksomheten til reduserte rammer og redusert behov blant de eldste eldre. Det er imidlertid krevende for administrasjonen å si noe helt konkret om bemanningsbehov for framtidig Sigdalsheimen før denne analysen er utført. Dette vil skje i løpet av september måned inneværende år.

De økonomiske rammene gir ikke rom for like bemanningskrevende enheter på hele Sigdalsheimen i årene som kommer. Eksempelvis kan man tenke rehab.avdelingen som en mer «lettpost» og dreining mot mer forebygging og frisklivstiltak i tett samarbeid med hjemmetjenesten, dagtilbudene og evt. Frisklivssentralen. Herunder satsing på hverdagsrehabilitering/ hjemmerehabilitering, noe som i neste omgang kan redusere/ utsette behovet for mer kostnads-krevende pleie- og omsorgstjenester.

Agenda Kaupang påpeker at Sigdal i en periode framover – fram til 2027, vil få en forholdsvis høy dekningsgrad av antall institusjonsplasser, sett i forhold til antallet eldste eldre, men administrasjonen ser positivt på å tilpasse en utvidet Sigdalsheimen til endrede rammer og endret behov. Utvidelsen vil uansett være positiv for tjenestetilbudet til kommunens innbyggere og Sigdalsheimen vil fortsatt bestå som en attraktiv arbeidsplass med høy kompetanse. I tillegg til korttidsavdeling og tilbud til lindrende, så innebærer en utvidet Sigdalsheimen også høyt tiltrengt lagerplass, parkeringsareal for hjemmetjenestens biler, en kantine/fellesareal som er dimensjonert slik at Sigdalsheimen kan være kommunens møteplass, en nødvendig oppgradering av inngangspartiet, nytt nødstrømsaggregat og teknisk sentral. Dette er utbedringer som alle vil effektivisere daglig drift, samtidig som mange av byggfunksjonene uansett må oppgraderes.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 12/1371-38

Løpenr.: 1708/14

Arkivnr.: A20

Saksbeh.: Hilde Teksle Gundersen

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalget for oppvekst og kultur	21.05.2014	OK-14/10
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/20
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/41

SIGDAL UNGDOMSSKOLE / SAMFUNNSHUS- UTEOMRÅDET

Formannskapets forslag til vedtak:

Avsatte midler i budsjett 2014 benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole, etter prioritering som fremgår av saken med vedlagte kart.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

- Referat fra arbeidsgruppens møte 04.03.2014
- Kartutsnitt med kommentarer

Saksutredning

Konklusjon:

Avsatte midler på 3 millioner, (1,5 mill i budsjett 2014 og 1,5 mill øk.plan 2015) benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole. Det prioriteres oppstart av prosjektet i 2014 med fokus på baksiden av ungdomsskolen, samt området mellom ungdomsklubb og skole der det eventuelt vil være naturlig å plassere en skate/BMX park. Det er påkrevet å få en generell opprustning og av området.

Budsjettbehandling for 2015 vil avgjøre totalt omfang og mulighet for å realisere også en skate-/BMX-bane. Gitt vedtak i tråd med dagens økonomiplan så vil man kunne realisere dette tiltaket med et kommunalt bidrag på i underkant av 200.000,- kroner av total bevilgning.

Bakgrunn:

Kommunestyret ba i budsjettbehandlingen for 2014 om at prosjektet uteområdet Sigdal ungdomsskole/samfunnshus skulle legges frem til ny behandling i løpet av våren 2014.

Under er det gjengitt i sin helhet det notatet som ble sendt til politiske utvalg for å oppsummere historikken og bakgrunnen for dette prosjektet.

Uteområdet ved Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole ble første gang lagt inn i økonomi og handlingsplanen i 2009 med 100 000 kroner i planen for 2012. Bakgrunn for dette var at en så behovet for å se på trafiksikkerheten i forbindelse med skoleskyss og en oppgradering av uteområdet. De andre uteområdene på skole/samfunnshus i Sigdal har de siste årene blitt rehabilitert i forbindelse med oppgradering av byggene der en også har sett på faktoren trafiksikkerhet, og fått tildelt trafiksikkerhetsmidler til delfinansiering av arbeidet.

I 2012 la Barn og unges kommunestyre frem en sak om møteplasser for ungdom i sentrum (sak 8/12). Denne ble behandlet i kommunestyret 20.09.2012, i sak 76/12, der det ble opprettet en arbeidsgruppe bestående av fire representanter fra ungdomsrådet og to politikere. Disse ble bedt om å konkretisere plassering av møteplass og se dette i sammenheng med kommunedelplanen. Gruppen hadde et møte der ungdommene var tydelige på at området rundt Sigdal ungdomsskole er det arealet hvor de vil ha opparbeidet en møteplass, med forskjellige aktiviteter for denne gruppen. Referatet fra arbeidsgruppas møte var meldingsak til Hovedutvalget for oppvekst og kultur 6.3.2013.

I 2012 fikk Sigdal skiklubb tildelt 300 000 kroner fra Sparebankstiftelsen til bygging av skatebane. Denne banen som også kan brukes til BMX sykkel og andre type aktiviteter vil kunne søke spillemidler på 50 prosent av utgiftene. Det var et ønske å legge skatebanen/BMX banen i området ved ungdomsskolen, og en så nytten av å slå disse to prosjektene sammen. Det ble derfor opprettet en ny arbeidsgruppe som besto av brukere av området (styret i Prestfoss idrettspark, representanter fra: FAU, elevråd, bibliotekleder, ungdomsråd, Sigdal skiklubb, rektor, vaktmester, teknisk sjef, kultur og ungdomsleder). I dette møte kom gruppen med flere forslag og arbeidet i grupper. Elevrådet/ungdomsrådet og barn og unges kommunestyre har i egne idemøter medvirket til forarbeidet til skisseplan. Midlene (100.000 kr) som i utgangspunktet var lagt inn i planen for 2012 ble flyttet til 2013. Det ble i planen lagt inn 500 000 i 2014 og 2015.

Administrasjonen forspurte flere aktører om tilbud på utarbeidelse av skisseplan. Det ble bedt om utarbeidelse av en skisseplan som viste hvordan området kunne gjøres multifunksjonelt og brukervennlig for samfunnshus/skole. Det skulle sees på utfordringer med skolebuss og fylkesvei i forhold til aktivitetsområdet. I tillegg skulle området ivareta all annen aktivitet med parkering i forbindelse med større arrangementer osv. Administrasjonen fikk inn fem tilbud. Asplan viak ble valgt, på bakgrunn av pris, til å utarbeide skisseplan på området. Vi hadde i samme tidsrom Trygg trafikk på stedet for å se på utfordringer med bussen og snuplass på skolen. I den forbindelse kom det opp et forslag om at elevene kunne gå ned til Spar for å ta bussen derfra. Dette ble tatt opp på et FAU-møte og ble ikke sett på som noen god løsning. Det er derfor ikke gjort noen endring av trafikkmønsteret på plassen i utarbeidet skisseplan. I møte med FAU ble forslag til skisseplan lagt frem og diskutert.

Arbeidsgruppa fikk forslag til skisse før sommeren 2013, der det ikke kom innspill innen fristen. Det har i ettertid kommet innspill på plassering av skatebane/BMX bane. Denne er foreslått flyttet til området der tennisbanen ligger. Styret i Prestfoss idrettspark har også

bedt om jordprøver for å sikre at grunnen holder om en legger skate/BMX området der det nå er foreslått.

Da skisseplan og kostnadsoverslag var ferdig viste prisoverslaget at anlegget hadde en estimert kostnad på 7.5 millioner. Da er det lagt inn asfaltering, aktivitetsområder, rekkverk, møbler og utstyr, graving, mur, uforutsette utgifter, rigg og drift er inkludert i prisen.

Administrasjonen har vurdert prosjektet og ut i fra kostnadsoverslaget valgt å prioritere skate/BMX området, i tillegg til asfaltering, nye benker og utvidelse av parkeringsplass på baksiden av samfunnshuset

Skate/BMX området har en estimert kostnad på 781 000 kroner. Av dette er 600 000 kroner tilskuddsmidler fra Sparebankstiftelsen og spillemidler. Det vil ikke bli søkt om spillemidler til prosjektet i 2014 da en ikke er sikker på beliggenhet. Fjerning av asfalt å legge ny asfalt på parkeringsområdene, i tillegg til å utvide parkeringen på baksiden av skolen(mot museet), har en estimert kostnad på 2,8 mill.

Prosjektet vil ikke medføre økte driftsutgifter i området. SkateBMX området er av betong og asfalten trenger ikke noe årlig/regelmessig vedlikehold.

Vurdering:

Prestfoss idrettspark og arbeidsgruppa for uteområdet har gjennomført et møte etter budsjettbehandlingen for 2014 (se vedlagt referat). Det er enighet om å prioritere parkering på bakside av ungdomsskolen og området der en skate/BMX park skal ligge. Det er viktig å få tatt en får tatt prøver av grunnforholdene i området. Se uttalelse fra Lars Mørk i Multiconsult under:

Grunnforholdene er ifølge NGU løsmassekart en tykk havavsetning. Skråningshelning er slak (ca 1:4 ifølge mottatt kart) og det ble strammet opp med en støttemur i foten i 2007.

Lastene fra en prefab. skatebane er små.

Ut fra dette skulle det ikke være noe stabilitetsproblem i området. Men det var mye vanntilsig – og vaktmesterens beskrivelse av sondering tyder på at det er mye vann i massene. Hvordan står støttemurene i dag?

Anbefaling.

I utgangspunktet vil jeg tro at sjaktgraving til 2-3 m dypde i noen punkter i området vil gi tilstrekkelig informasjon om grunnforholde til å kunne detaljprosjekttere en bane i området. Mange murer og konstruksjoner er vist på tegninger fra AsplanViak. Det er viktig at drenering av området og hensyn til telefarlighet / frostisolering ivaretas.

I arbeidet med Sigdal kommunes rullering av kommuneplan, gjennom medvirkningsmøter med ulike grupper, og i flere arbeidsmøter knyttet til «Bolyst og Bli-lyst» kommer samme konklusjon frem. Sentrumsutvikling, aktivitet og møteplasser, særlig for barn og ungdom, er identitetsskapende og viktig for å oppnå «bolyst» og bli-lyst. Kommunestyret i Sigdal har vedtatt en planstrategi som fokuserer på temaer som folkehelse og sentrumsutvikling, og at dette skal ivaretas i videre planarbeid. Slike prioriteringer er viktige for å nå kommunens overordnede mål om befolkningsutvikling og attraktivitet.

Det er behov for å gjøre tiltak knyttet til uteområde og parkeringsarealer rundt Sigdal ungdomsskole, samfunnshuset og tilstøtende anlegg. Det er dette som prioriteres av kommunens «egne midler». En prefabrikkert skate/BMX «park» som her foreslått har flere andre steder vist seg å være et attraktivt, åpent, uorganisert og aktivitetsskapende anlegg for barn og ungdom. Anlegget er tilnærmet uten vedlikeholds- og driftskostnader, sett i forhold til ordinær «pleie» av området forøvrig. Arbeidet med uteområdet som nå er foreslått, med et totalt omfang over to år på 3 millioner kroner, eksklusive tilskudd og spillemidler, åpner for å etablere et slikt tilbud for ungdom. Kommunens eget bidrag for å realisere selve skatebanen, (andel av de foreslåtte totalt 3 millioner), beløper seg til i underkant av 200.000,-, med utgangspunkt i kjent informasjon og tilsagn om spillemidler.

Rådmannens forslag til vedtak:

Avsatte midler i budsjett 2014 benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole, etter prioritering som fremgår av saken.

Hovedutvalget for oppvekst og kultur behandlet saksnr. 10/14 den 21.05.2014

Behandling:

Hovedutvalget fremmet følgende fellesforslag:

Avsatte midler i budsjett 2014 benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole, og plasseringen av aktivitetsområdet legges i tråd med fremlagte plan fra Asplan Viak. Administrasjonen tar kontakt med elevrådet på Sigdal ungdomsskole og styret i Sigdal Skiklubb og ber om en rask tilbakemelding på hva slags uteaktivitet ungdommene kan tenke seg der (skatebane, sykkelbane, sandvolleybane eller eventuelt andre ting).

Tilbakemeldingen danner grunnlag for en revisjon av saksutredningen som skal videre til formannskap/kommunestyre.

Fellesforslaget fra hovedutvalget ble enstemmig vedtatt.

Hovedutvalgets vedtak:

Avsatte midler i budsjett 2014 benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/ Sigdal ungdomsskole, og plasseringen av aktivitetsområdet legges i tråd med fremlagte plan fra Asplan Viak. Administrasjonen tar kontakt med elevrådet på Sigdal ungdomsskole og styret i Sigdal Skiklubb og ber om en rask tilbakemelding på hva slags uteaktivitet ungdommene kan tenke seg der (skatebane, sykkelbane, sandvolleybane eller eventuelt andre ting). Tilbakemeldingen danner grunnlag for en revisjon av saksutredningen som skal videre til formannskap/kommunestyre.

Formannskapet behandlet saksnr. 20/14 den 05.06.2014

Behandling:

(Kart med nærmere beskrivelse av området, og prioritert rekkefølge legges ved saken for utsendelse til kommunestyret.)

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:

Avsatte midler i budsjett 2014 benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole, etter prioritering som fremgår av saken med vedlagte kart.

Votering:

Ordførers forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt, hovedutvalgets forslag falt.

SIGDAL KOMMUNE

MØTEREFERAT

Til: Arbeidsgruppe - Uteområdet

Kopi: Hovedutvalget for oppvekst og kultur

Arkivkode A20	Vår ref. S.nr: 12/1371-36 Sbh: HTG L.nr: 1308/14	Deres ref.	Dato 05.03.2014
-------------------------	---	-------------------	---------------------------

SIGDAL UNGDOMSSKOLE / SAMFUNNSHUS- UTEOMRÅDET

Til stede:

Otto Skare
Trond Velstadbråten
Jonas Nikolaisen
Christian Haugen
Johannes Michelsen
Hilde Teksle Gundersen

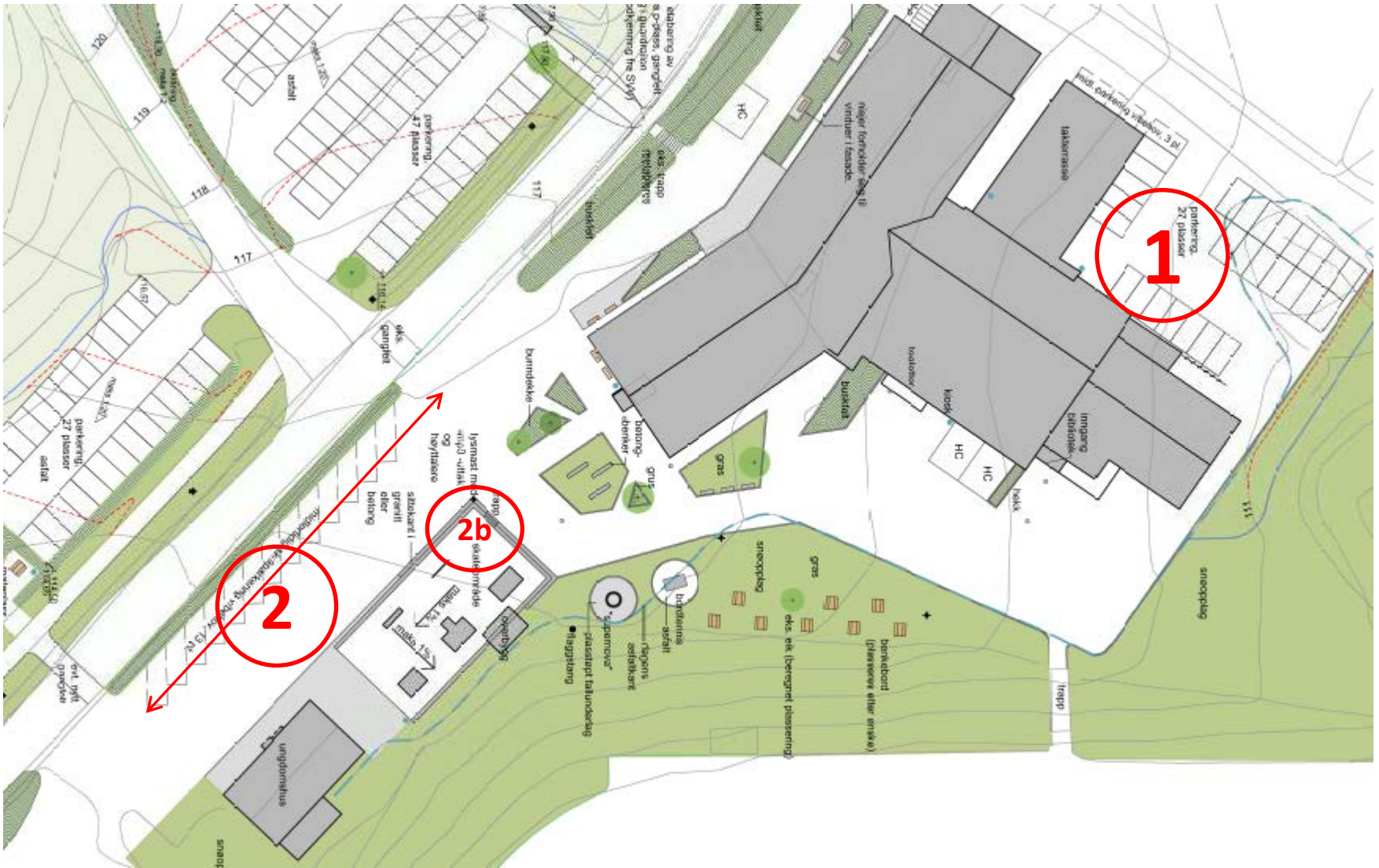
Nr.	Sak:	Momenter:	Oppfølging/ frist:
1	Uteområdet	<p>Skissen utarbeidet av Asplan Viak ble lagt frem i møte. Dette er samme skisse som ble sendt arbeidsgruppen før sommeren. Arbeidsgruppen hadde nå fått tid på seg til å se på skissen sammen med sine lag og organisasjoner.</p> <p>Med de midlene som er lagt inn i økonomiplanen for 2014 foreslås det i politisk sak at parkering på bakside (ved skytterhall) , skatebane og benker rundt skolen prioriteres.</p> <p>Prestfoss idrettspark har i møte tidligere i år presisert behovet for å sjekke grunnforholdene i skråning mot friidrettsbanen. Det ble i møte lagt</p>	

[Skriv inn tekst]

	<p>frem et notat fra Lars Mørk i Multiconsult som anbefaler en sjaktgraving til 2-3 m dybde i no2n punkter i området. Han mener dette vil gi tilstrekkelig informasjon om grunnforholdene til å kunne detaljprosjekttere en bane i området. Dette vil bli prioritert når snøen har gått.</p> <p>Innspill fra Fotballklubben var å nedprioritere noen av grøntområdene som er laget på skissen.</p> <p>Det er viktig å få avklart nye tomtegrenser mot tomten til Haugen. I tillegg kommer det mye overvann fra denne eiendommen og ned på friidrettsbanen. Dette vil bli tatt opp med Haugen i nær fremtid.</p>	<p>H.T. Gundersen/ vår 2014</p> <p>J. Michelsen/ vår 2014</p>
--	---	---

Hilde Teksle Gundersen
Møtereferent

Kartutsnitt fra opprinnelig mulighetsstudie gjennomført av Asplan Viak.

Kommentarer til kartutsnitt:

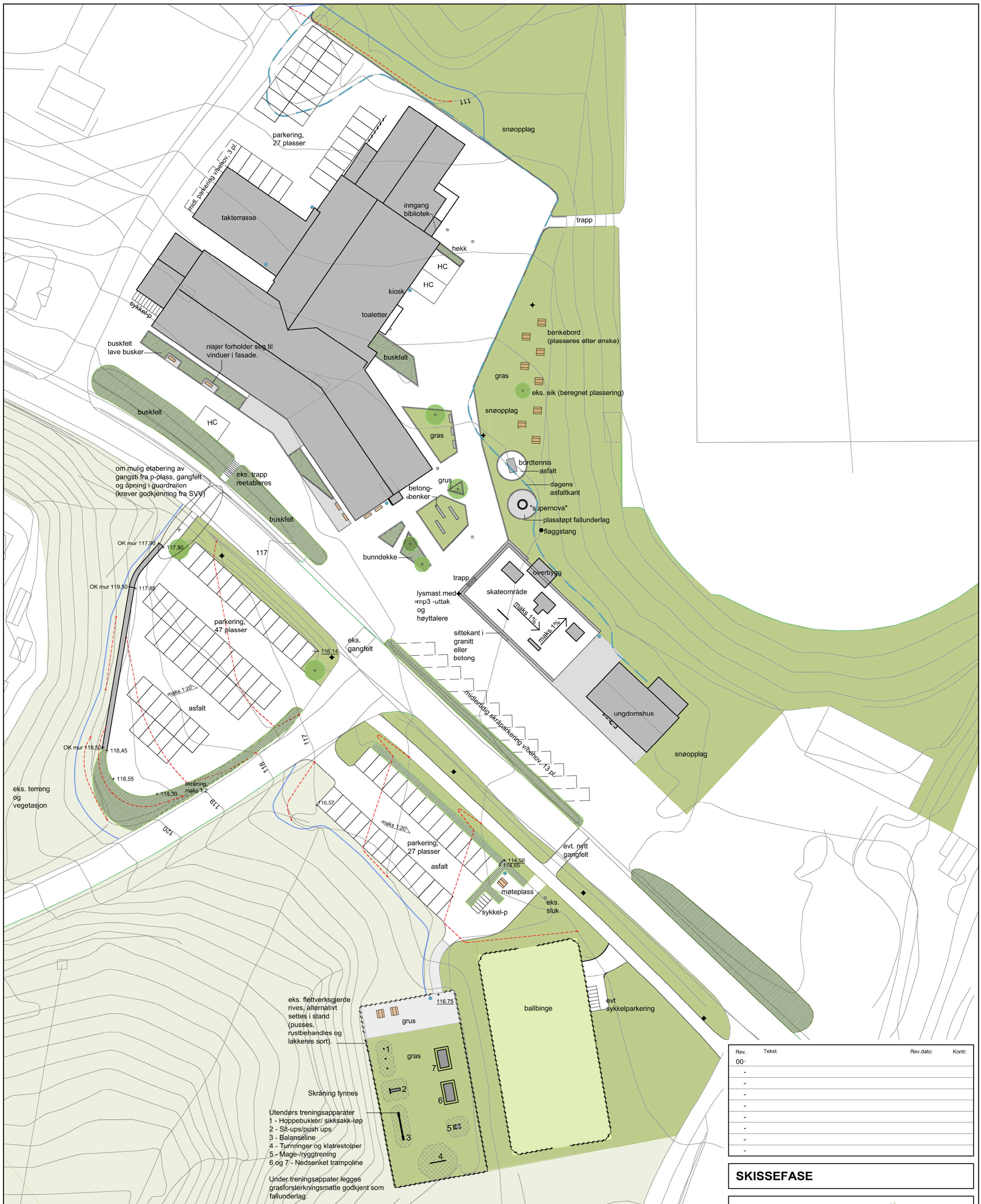
Kartet er fra den mulighetsstudien som ekstern rådgiver avga til arbeidsgruppen. Det har aldri vært administrasjonens tanke å full ut kunne gjennomføre denne. I foreliggende økonomiplan ligger det inne 1,5 millioner i 2014 og 1,5 millioner i 2015 til generell oppgradering av uteområder rundt SUS og Samfunnshus. Det er stort behov for å ruste opp parkeringsarealer, og det er samtidig sett på muligheten for å realisere noen enkelttiltak for uorganisert aktivitet og møteplass til glede for ungdom i Prestfoss. Vedtaket i saken legger opp til en oppstart av arbeidet i tråd med behov for å oppgradere parkeringsareal, samt ta rede på grunnforhold og forberede for gjennomføring av anlegg for skate/sparkesykkel/rollerblades. Konklusjonen i saksutredningen lyder (tallene i parentes under her viser til rekkefølge på skissen over):

Avsatte midler på 3 millioner, (1,5 mill i budsjett 2014 og 1,5 mill øk.plan 2015) benyttes til utbedring av området rundt Prestfoss samfunnshus/Sigdal ungdomsskole. Det prioriteres oppstart av prosjektet i 2014 med fokus på baksiden av ungdomsskolen (**pkt 1 i kartet**), samt området mellom ungdomsklubb og skole der det eventuelt vil være naturlig å plassere en skate/BMX park. Det er påkrevet å få en generell opprustning og av området (**pkt 2 i kartet**). Budsjettbehandling for 2015 vil avgjøre totalt omfang og mulighet for å realisere også en skate-/BMX-bane (**2b**). Gitt vedtak i tråd med dagens økonomiplan så vil man kunne realisere dette tiltaket med et kommunalt bidrag på i underkant av 200.000,- kroner av total bevilgning.

Slik saken legger opp, med konklusjon som over, er det rådmannens forståelse at alt vesentlig av avsatte midler 1,5 benyttes til oppgradering av parkeringsarealet bak skolen (1) og forberedelser/gjennomføring av oppgradering av areal (2). Det gjøres imidlertid parallelt grunnundersøkelser for evt anlegg av skatebane som skissert, og at dette koordineres med annet anleggsarbeid på plassen (2). Hvis mulig, så vil man i budsjettarbeidet høsten 2014 avgjøre om 1,5 mill også for 2015 opprettholdes, og man kan ta stilling til om de aktuelle 200.000,- skal puttes inn i realisering av også skatebanen. Parallelt vil man i 2014, for bevilgede midler pt, - søke å realisere noe av benk/oppholds elementene som ligger i mulighetsstudien.

Mer detaljerte realiseringer av øvrige parkeringsarealer, og andre elementer på andre siden av veien må komme i videre prosess, og med budsjettarbeidet for 2015 da man da også kjenner mer priser og omfang av å gjøre noe med de parkeringsarealene som nå ligger først i prioriteringen (1 & 2) .

På neste side ligger det totale kartet som rådgiver har tatt frem for hele området.

om mulig etablering av gangsti fra p-plass, gangfelt og åpning i guardrailen (krever godkjenning fra SVV)

- eks. feltverksgjerdet rives, alternativt settes i stand (pusset, rustbehandles og lakkertes sort).
- Skråning tynnes
- Utendørs treningsapparater
 1 - Hoppebukker/ sikksakk-løp
 2 - Sit-ups/push ups
 3 - Balanseline
 4 - Turnringer og klatrestolper
 5 - Mage-/ryggtrening
 6 og 7 - Nedsenket trampoline
- Under treningsapparat legges grasforsterkningsmatte godkjent som fallunderlag.

TEGNFORKLARING

- + 116,14 Eksisterende høyde fra kartgrunnlag
- + 118,45 Høyde overkant ny mur
- OK mur Høyde overkant ny mur
- - - - - Prosjektert kote
- Inngrepsgrense
- Dagens asfaltkant
- ▭ Biloppstillingsplasser merket med veimerkemaling, evt. termoplast
- ◆ Lysmast, eksisterende
- Kum, eksisterende
- Eksisterende vegetasjon/grasbakke
- Grasplen
- Steinbelegg (hesselbergdekke)
- Plantefelt, hekk, bunndekke
- Lite tre
- Kanter av storgatestein. Legges i flukt med tilstøtende dekke (uten vis).
- Avfallsbeholder
- Sitteplass med bord og benker
- Benk

Merknad:
 Det er usikkerhet knyttet til høydesettingen i planen, som følge av uøyaktighet i kartgrunnlaget. Det må gjøres innmålinger av prosjektområdet før videre detaljering og bygging.

Rev.	Tekst	Rev.dato	Kontr.
00-			
-			
-			
-			
-			
-			
-			
-			

SKISSEFASE

Prosjekt:
Uteområde Sigdal ungdomsskole
 Oppdragsgiver:
 Sigdal kommune

Landskapsplan

Oppdragsleder: KD	Tegn: KD	Målestokk: 1:500/A2
Oppdragsnr.: 532529	Kontr.: MO	Dato: 02.09.2013
Tegn. nr. LO	001	Rev. -
Fag Type Etg. Løpenr.		

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 13/37-168
 Løpenr.: 5348/13
 Arkivnr.: N06
 Saksbeh.: Berit Kathrine Jokerud

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalget for oppvekst og kultur	11.09.2013	OK-13/30
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/26
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/42

RETNINGSLINJER I FORHOLD TIL FARLIG SKOLEVEI

Formannskapetets forslag til vedtak:

Forslag til retningslinjer som fastlegger hvilke veistrekninger som skal karakteriseres som trafikkfarlige og som legges til grunn for vurdering om fri skoleskyss, tas til orientering.

Forslag til utbedringer av veistrekninger som vil føre til reduserte kostnader til skyss på grunn av farlig skolevei, vurderes i forbindelse med revidering av kommunens trafikksikkerhetsplan.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

Trygg trafikks vurderinger av skoleveien i Sigdal.

Trygg trafikks veileder; "Særlig farlig eller vanskelig skolevei."

Situasjonskart over skolekretsene.

Saksutredning

Konklusjon:

Sigdal kommune har de siste årene hatt økte kostnader i forbindelse med skyss på grunn av farlig skolevei. For å få et godt grunnlag for å vurdere søknader om farlig skolevei, er det behov for retningslinjer som tydeliggjør hvilke veistrekninger som kan karakteriseres som trafikkfarlige blant annet utfra elevens alder. Tydelige retningslinjer vil gi bedre forutsigbarhet i planlegging av skysstilbudet for både kommunen, foresatte og transportselskapene.

Ved revisjon av kommunens trafikksikkerhetsplan bør tiltak som bidrar til sikrere skolevei på utsatte steder prioriteres. På sikt vil dette bidra til at kostnadene på skoleskyssen kan reduseres.

Bakgrunn:

I følge Opplæringsloven § 7-1 har elever på 2. – 10. årstrinn som bor mer enn fire kilometer fra skolen rett til gratis skyss. For elever på 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. I tillegg har elever med nedsatt funksjonsevne rett til slik skyss uavhengig av avstand mellom hjem og skole. Gratis skoleskyss betinger at eleven går på skole i den skolekretsen som han eller hun bor i. I Sigdal kommune har ca 80 % av elevene skoleåret 2013-2014 rett til gratis skoleskyss. Brakar AS organiserer denne skyssen. Nettbuss og Norgestaxi i Buskerud utfører selve transporten. Sigdal kommune betaler en fast sats på ca kr 7 000 pr. elev pr. år for skyssstilbudet. For 2013 er det budsjettert med en kostnad på kr 2 225 000 for ordinær skoleskyss.

Dersom en elev har for kort avstand mellom hjem og skole til å få gratis skoleskyss, og opplever at det er farlig å ferdes langs skoleveien, kan foresatte søke Sigdal kommune om fri skoleskyss. Sigdal kommune kan da innvilge skyss på bakgrunn av en vurdering. Kriterier som skal legges til grunn

for vurderingen er nedfelt i rundskriv Udir 3-2009 av 28.01.2009. I rundskrivet punkt 12, 3. ledd, fremgår det at elever som ferdes i trafikken alltid vil være utsatte for en viss fare. Det er likevel ikke nok til å få gratis skoleskyss ettersom det må være snakk om en *særlig* risiko. Lovverket krever altså at elevene må utsettes for en fare som er utenom det vanlige, for at den skal kunne karakteriseres som ”særlig farlig eller vanskelig skolevei” for den enkelte eleven. I forarbeidene til loven, er det flere kriterier som blir påpekt som viktig i vurderingen av om skoleveien er særlig farlig eller vanskelig;

- tilstanden på skoleveien
- trafikkforholdene på veien; trafikk tetthet, veidekke, bredde, vegskulder, fotgjengeroverganger, fartsdumper, lys,
- generell sikt, fartsgrense og ulykkesstatistikk
- klimatiske forhold; lys/sikt og brøyting
- forhold knyttet til den enkelte elev, herunder alder, utvikling, syn, hørsel og modenhet

Dersom eleven innvilges skoleskyss på grunn av farlig skolevei organiserer også denne skyssen av Brakar AS. Sigdal kommune må imidlertid dekke skyssen etter hva den faktisk koster i hvert enkelt tilfelle. Det betyr at det er en høyere kostnad for elever som har skyss på grunn av farlig skolevei enn den faste taksten til ordinær skyss. Dersom elever med farlig skolevei kan benytte kollektivtransport til og fra skolen, vil kommunen bli belastet for samme sats som for den ordinære skyssen.

Søknader om gratis skyss som følge av farlig skolevei har økt de siste årene, samtidig som skysskostnadene pr. elev har økt. På bakgrunn av dette, foretok administrasjonen en gjennomgang av strekninger som det søkes om skyss på grunn av farlig skolevei med distriktsleder i Trygg Trafikk i Buskerud. Gjennomgangen ble foretatt fredag 26.april, og kommunen har i etterkant fått oversendt Trygg Trafikks vurderinger av veistrekningene. Disse ble lagt til grunn ved behandling av søknader om skoleskyss på grunn av farlig skolevei for skoleåret sammen med Udir-3-2009's føringer og L-06.

For skoleåret 2013/2014 mottok Sigdal kommune 33 søknader om skoleskyss i forbindelse med farlig skolevei. Dette var seks flere enn ved sist skoleår. Fem av søknadene ble avslått, åtte elever ble innvilget vinterskyss og 20 elever helårsskyss. Sigdal kommune mottok 5 klager på vedtak om skoleskyss. Etter nye vurderinger fikk 3 av klagerne medhold i skoleskyss på

vinterstid. 2 av klagene ble ikke tatt til følge og ble sendt Fylkesmannen for endelig vedtak. Klager fikk ikke medhold i sin klage.

Sigdal kommunes kostnader til skoleskyss på grunn av farlig skolevei, basert på budsjettall for 2013, fordelte seg slik:

Skole/kostnader	Skyss på grunn av farlig skolevei	Totalt
Eggedal	15	362 000
Prestfoss	4	123 000
Nerstad	6	123 000
Sigdal u.skole	3	123 000
Sum	28	731 000

Rett til skoleskyss er en individuell rett og det skal fattes et enkeltvedtak. Selv om kommunen har laget seg standard søknadsskjema og ber foreldrene begrunne hvorfor skoleveien oppleves som særlig utfordrende/farlig for akkurat deres barn, er flere av søknadene mangelfulle. Det går derfor mye tid og ressurser for å skaffe til veie informasjon som gjør at administrasjonen kan fatte riktig vedtak. Det vil derfor være hensiktsmessig å vedtektsfeste retningslinjer for hvilke veistrekninger som karakteriseres som særlig farlige, for hvilken aldersgruppe og tidspunkt på året, og som gir grunnlag for innvilgelse av gratis skoleskyss. Dette gjør det også mulig for administrasjonen å fatte vedtak for flere år av gangen. I tillegg til å forenkle administreringen av skoleskyssen, vil det gi bedre forutsigbarhet for skolene, foreldrene og transportselskapene.

Vurdering

Trygg Trafikks vurdering tilsier at det er generelt liten trafikk i Sigdal. Dette kjennetegnes med veier som kun har trafikk til/fra spredt og liten bosetning. Hovedtrafikken består av hovedsaklig lokalkjente trafikanter som kjenner til skoleveiens trafikkbilde. Det er likevel en del tungtransport gjennom Sigdal daglig og riksvei 287 er en hovedfartsvei med en del trafikk i helgene i forbindelse med at folk skal til og fra hyttene sine.

Skolesjef foreslår på bakgrunn av tidligere års erfaringer med søknader i forbindelse med farlig skolevei at følgende veier / områder vil kvalifisere til skoleskyss grunnet særlig farlig eller vanskelig skolevei i Sigdal kommune:

- Tempelseterveien – Eggedal skole
- Eggedal Mølle – Eggedal skole
- Frøvold gård – Eggedal skole
- Bussgarasjen (Kaugerudbyen) – Eggedal skole
- Sandsbråten – Prestfoss skole /SUS
- Prestfoss gartneri – Prestfoss skole/SUS
- Velstad bru – Nerstad skole
- Kolsrud – Nerstad skole

Alle søknader om gratis skyss i forbindelse med farlig skolevei skal behandles individuelt i forhold til gjeldende lovkrav. Det vil derfor være rom for søknader også fra andre områder og for andre aldersgrupper.

Det er vanskelig å utforme helt uttømmende og statiske retningslinjer som skal gjelde for alle vegstrekninger for de av elevene som har rett til fri skoleskyss grunnet farlig skolevei. I vurderingen av om hvorvidt en veistrekning er særlig farlig eller ikke, har administrasjonen lagt til grunn notater fra befaringen med distriktsleder i Trygg Trafikk i Buskerud samt Trygg Trafikks vurderinger av veistrekningene i Sigdal i skriv av 14.05.2013. Etter befaringen har administrasjonen vurdert flere mulige veitraseer som kan benyttes hele eller deler av året, for å unngå strekninger som oppleves som særlige farlige. Elevene kan innvilges helårsskyss eller vinterskyss. Perioden for vinterskyss er satt til 01.11-31.03. Denne angitte perioden for vinterskyss brukes av flere kommuner.

Ved tvilstilfeller må det benyttes noe skjønn i saksbehandlingen når det gjelder vurderinger som omhandler om en skolevei er farlig eller ikke. Elevens alder, syn, hørsel, modenhet og forutsetninger for å ferdes i trafikken skal legges til grunn ved innvilgelse av skoleskyss. Dette kan føre til at det kan fattes ulike vedtak for elever som bor på samme veistrekning og som er like gamle.

Følgende vil være retningsgivende i forbindelse med vurdering av farlig skolevei:

Skolevei	Beskrivelse	Konklusjon
Fv 287 Kolsrud bru- Nerstad skole	Det er fartsgrense 80 på strekningen. Veien har en del svinger og det er mye vegetasjon langs veien, noe som gjør det uoversiktlig. Det er autovern langs veien, noen steder på begge sider av veien. Dette gjør det vanskelig for en fotgjenger å komme ut av veibanen ved behov. Det vil kreve god konsentrasjon og oppmerksomhet på ganske lange strekninger.	Helårsskyss for elever fra 1. til 8. trinn
Fv 287 By til Nerstad skole	Se beskrivelse som over. Det finnes en alternativ vei som noen av elevene i dette området kan bruke. Denne veien er oversiktlig, og det er lite trafikk. Veien vil være et godt alternativ for elever i dette området og kan brukes dersom distansen ikke blir lengre enn opplæringslovens grenser på henholdsvis 2 og 4 km.	Helårsskyss for elever fra 1. til 8. trinn. Dersom ikke distansen blir lengre enn opplæringslovens grenser tilsier, innvilges ikke skyss til elever som kan benytte den alternative veitraseen.

Fv 287 Gartneriet til Prestfoss skole	Det er gangvei en del av veien, men en del er uten noen tilrettelegging for fotgjengere. Veien virker oversiktlig, og man kan høre biler på god avstand. Strekningen uten gangvei er ikke lang, men det vil kreve en del konsentrasjon og oppmerksomhet å gå langs denne strekningen. Det finnes alternativ veitrase som kan benyttes i sommerhalvåret.	Helårsskyss for barn opp til og med 4 trinn. Det innvilges vinterskyss for elever opp til og med 7. trinn.
Fv 287 Sandsbråten- Prestfoss skole/SUS	Det er 80 km på strekningen som oppleves som farlig. Strekningen har ingen tilrettelegging for fotgjengere. Veien er ganske bred, det er åpent og man har god sikt. Det eneste unntaket er Bakåssvingen. Her er det autovern på den ene siden av veien og en fjellskrent på den andre. Veien gjennom svingen oppleves allikevel som ganske bred og oversiktlig. Det vil kreve konsentrasjon og oppmerksomhet å gå gjennom denne svingen, men det er en kort strekning og således ikke særlig krevende. Det finnes alternative veitraseer som kan benyttes i sommerhalvåret.	Helårsskyss for elever opp til og med 7 trinn. Det innvilges vinterskyss i perioden 01.11-31.03 for elever på Ungdomsskolen
Fv 287 Eggedal Mølle til Eggedal Skole	Det er ingen tilrettelegging for fotgjengere og det er autovern på flere steder, men det virker åpent og oversiktlig. Det er relativt kort avstand til gangvei, så strekningen som krever ekstra konsentrasjon og påpasselighet er ganske kort. Det finnes en alternativ sti som kan benyttes sommerstid.	Vinterskyss i perioden 01.11-31.03 for elever fra 1 - til 7 trinn.
Frøvollseterveien- Eggedal skole	Det er en kort strekning fram til gangveien. Denne strekningen har ingen tilrettelegging for fotgjengere og elevene må gå over en smal bru. Dersom det skulle komme en bil, må en fotgjenger vente til bilen har kjørt over brua, før man kan gå over. Det vil være mulig både å se eller høre biler på tilstrekkelig lang avstand. Det kan imidlertid være en utfordring for de aller minste skolebarna å stå ved bruenden og vente.	Helårsskyss for elever til og med 2. trinn.

Fv 287 Kaugerudbyen- Eggedal skole	Det er en ganske kort strekning til gangveien, men veien er smal og svingete. Det er autovern på begge sider av veien på nesten hele strekningen. Veien har et par skarpe svinger og det er tett vegetasjon. Veien oppleves som uoversiktlig og fotgjengeren har liten mulighet til å komme ut av veibanen, dersom det skulle være nødvendig.	Helårsskyss for elever opp til og med 4 trinn. Vinterskyss i perioden 01.11-31.03 for elever fra 5. trinn.
Tempelseterveien- Eggedal skole:	Det er 80 km sone på veien, men pga veitraseen er normal fart å regne som 50-60 km. Tempelseterveien ligger åpent og uten nevneverdig vegetasjon i veikanten, og oppleves som en oversiktlig vei. Det er ingen tilrettelegging for fotgjengere langs veien, men det er mulig å gå ut av veibanen på store deler av strekningen ved behov. Elever som kommer ned Tempelseterveien må krysse fylkesveien i Eggedal sentrum for å komme på gangveien til skolen. Biler som kommer sørfra vil kunne sees på god avstand, men biler nordfra kan ikke sees på særlig lang avstand. Dette gjør krysningspunktet ganske krevende for de minste skoleelevene. Det er flere stier og en eldre vei som kan benyttes når det ikke er snø.	Vinterskyss i perioden 01.11-31.03 for elever fra 1. til 7 trinn. Helårsskyss for elever opp til og med 4. trinn, dersom de ikke kan benytte alternativ veitrase på sommerhalvåret.

Både Sigdal kommune og fylkeskommunen bør prioritere tiltak som medfører økt trygghet for barn/elever som ferdes langs veiene. Strekningen Tempelseter – Eggedal skole er den strekningen Sigdal kommune har de største kostnadene til farlig skolevei, da elevene må ta drosje til og fra skolen, pga manglende busstilbud. Sigdal kommune har blitt belastet for kr 163 150,- kr første halvår av 2013 for farlig skolevei i forbindelse med strekningen Tempelseterveien - Eggedal skole. Det bør derfor utredes tiltak som kan bidra til at Tempelseterveien blir sikker å ferdes på for elever til og fra skole. På sikt skal disse tiltakene bidra til at kostnadene på skoleskyssen reduseres betraktelig. Ved revidering av kommunens trafikksikkerhetsplan er det vesentlig å utbedre skoleveiene som oppleves som særlig farlig. Aktuelle tiltak for utbedring er oversendt rådmann i internt notat av 06.06.2013.

Dersom veiene blir utbedret m. f.eks gang- og sykkelvei, farten reduseres, bedre skilting m.m. må retningslinjene endres.

Fysisk aktive skolebarn er viktig og helsefremmende. Skoleskyss må derfor også sees i et folkehelseperspektiv og settes inn på skyss-strekninger hvor dette er helt påkrevd

Rådmannens forslag til vedtak:

Forslag til retningslinjer som fastlegger hvilke veistrekninger som skal karakteriseres som trafikkfarlige og som legges til grunn for vurdering om fri skoleskyss, tas til orientering.

Forslag til utbedringer av veistrekninger som vil føre til reduserte kostnader til skyss på grunn av farlig skolevei, vurderes i forbindelse med revidering av kommunens trafikksikkerhetsplan.

Hovedutvalget for oppvekst og kultur behandlet sak 13/30 11.09.13

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Forslag til retningslinjer som fastlegger hvilke veistrekninger som skal karakteriseres som trafikkfarlige og som legges til grunn for vurdering om fri skoleskyss, tas til orientering.

Forslag til utbedringer av veistrekninger som vil føre til reduserte kostnader til skyss på grunn av farlig skolevei, vurderes i forbindelse med revidering av kommunens trafikksikkerhetsplan.

Formannskapet behandlet saksnr. 26/14 den 05.06.2014

Behandling:

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

┌
Sigdal kommune,
Ved Berit Kathrine Jokerud

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato: 14. mai 2013

► Befaring på skoleveier i Sigdal kommune

Sigdal kommune ønsket en gjennomgang av skoleveiene i kommunen med særlig vekt på strekninger der det søkes om skyss grunnet «særlig farlig skolevei». Trygg Trafikks distriktsleder i Buskerud ble forspurt om å delta på en befaring.

Befaringen ble gjennomført fredag 26.april og startet ved Nerstad skole ca kl 07.15, for deretter å se på skoleveiene rundt Prestfoss skole og til slutt Eggedal skole. Det er viktig å presisere at spesielt ved Eggedal skole ble befaringen foretatt utenom aktuell tid for skolestart og skoleslutt. Det må tas høyde for at trafikken på tidspunktene der elevene går til og fra skolen kan være annerledes enn på befaringstidspunktet. Vinterstid, spesielt hvis det er mye snø og høye brøytekanter, kan gjøre trafikksituasjonen mer krevende og farligere.

Befaringen omfattet følgende strekninger:

Kolsrud bru- Nerstad skole og By til Nerstad skole (Fv 287):

Veien har en del svinger og det er mye vegetasjon langs veien, noe som gjør det uoversiktlig. Det er autovern på langs veien, noen steder på begge sider av veien, dette gjør det vanskelig for en fotgjenger å komme ut av veibanen ved behov. Det vil kreve god konsentrasjon og oppmerksomhet på ganske lange strekninger. Det er fartsgrense 80 på strekningen. Befaringen var ved skolestart og det må sies å være liten trafikk på stedet, kanskje faktisk svært liten trafikk.

Det finnes en alternativ vei nordfra til Nerstad skole, denne veien var oversiktlig og lite trafikkert. Denne vil være et godt alternativ for elever i det området.

Gartneriet til Prestfoss skole (Fv 287):

Det er gangvei en del av veien, men en del er uten noen tilrettelegging for fotgjengere. Strekningen uten gangvei virker allikevel oversiktlig og man kan høre biler på god avstand, den er heller ikke særlig lang. Med forbehold om at trafikken er annerledes ved skolestart/skoleslutt enn på befaringstidspunktet, så må det sies å være liten trafikk der. Men det vil kreve en del konsentrasjon og oppmerksomhet å gå langs strekningen der det ikke er gangvei.

Sandsbråten- Prestfoss skole/SUS (Fv 287):

Strekningen har ingen tilrettelegging for fotgjengere. Veien er ganske bred, det er åpent og man har god sikt. Det eneste unntaket er Bakåssvingen, her er det autovern på den ene siden av veien og en fjellskrent på den andre. Veien gjennom svingen oppleves allikevel som ganske bred og oversiktlig. Det vil kreve konsentrasjon og oppmerksomhet å gå gjennom denne svingen, men det er en kort strekning og således ikke særlig krevende. Det var liten trafikk på befaringsstidspunktet.

Eggedal Mølle til Eggedal Skole (Fv 287):

Det er ingen tilrettelegging for fotgjengere og det er autovern på flere steder, men det virker åpent og oversiktlig. Det er relativt kort avstand til gangvei, så strekningen som krever ekstra konsentrasjon og påpasselighet er ganske kort. På befaringsstidspunktet (ca kl 10 – 10.30) var det svært liten trafikk der. Det er gitt informasjon om at det finnes en sti som kan benyttes sommerstid.

Frøvollseterveien- Eggedal skole:

Det er en kort strekning fram til gangveien. Denne strekningen har ingen tilrettelegging for fotgjengere og elevene må gå over en smal bru. Dersom det skulle komme en bil, må en fotgjenger vente til bilen har kjørt over brua, før man kan gå over. Det vil være mulig både å se eller høre biler på tilstrekkelig lang avstand. Det kan imidlertid være en utfordring for de aller minste skolebarna å stå ved bruenden og vente. Det var ingen trafikk på befaringsstidspunktet.

Kaugerudbyen- Eggedal skole (Fv 287):

Det er en ganske kort strekning til gangveien, men veien er smal og svingete. Det er autovern på nesten hele strekningen. Veien oppleves som uoversiktlig og det kan være vanskelig for en fotgjenger å komme ut av veibanen dersom det skulle være nødvendig.

Tempelseterveien- Eggedal skole:

Tempelseterveien ligger åpent og uten nevneverdig vegetasjon i veikanten, dette oppleves som en oversiktlig vei. Det er ingen tilrettelegging for fotgjengere langs veien, men det er mulig å gå ut av veibanen på store deler av strekningen ved behov. Det er opplyst om at det finnes flere stier og en eldre vei som kan benyttes når det ikke er snø. Tempelseterveien vil nok oppleves helt annerledes vinterstid med snø og brøytekanter. Det var svært liten trafikk der på befaringsstidspunktet.

Elever som kommer ned Tempelseterveien må krysse fylkesveien i Eggedal sentrum for å komme på gangveien til skolen. Biler som kommer sørfra vil kunne sees på god avstand, men biler nordfra kan ikke sees på særlig lang avstand. Dette gjør krysningspunktet ganske krevende i hvert fall for de minste skoleelevene.

Vennlig hilsen

Trygg Trafikk Buskerud

Anne Marit Jordheim
distriktsleder

TRYGG TRAFIKK

VEILEDER

SÆRLIG FARLIG ELLER VANSKELIG SKOLEVEI

« Mange gir uttrykk for at de opplever det som vanskelig å vurdere hva som er en særlig farlig eller vanskelig skolevei. »

FORORD

Opplæringslovens kapittel 7 omhandler elevers rett til skoleskyss. Skyssgrensen er 2 km for elever på 1.trinn og 4 km for elever på 2.-10.trinn. I tillegg har elevene rett på skyss dersom skoleveien er særlig farlig eller vanskelig.

Utdanningsdirektoratet (Udir-3-2009) presiserer at elever som ferdes i trafikken alltid vil være utsatt for en viss fare og at vilkåret "særlig farlig" i §7-1 må forstås som en fare utenom det vanlige. Vurderingene må derfor bygge på en konkret beskrivelse av veien sett opp mot det enkelte barns forutsetning for å klare disse utfordringene.

Mange gir uttrykk for at de opplever det som vanskelig å vurdere hva som er en særlig farlig eller vanskelig skolevei. Det brukes mye tid og ressurser hos foreldre, kommunale saksbehandlere og hos fylkesmannen til dette arbeidet.

Trygg Trafikk ønsker med denne veilederen å vise hvilke momenter som er sentrale når kommuner skal vurdere og eventuelt gjøre vedtak om en skolevei er særlig farlig eller ikke. Målsettingen er at veilederen både kan bidra til å lette saksbehandlingen i kommunene og være nyttig for foreldre. Det er i denne veilederen kun trukket inn vurderinger knyttet til trafikksikkerhet.

Trygg Trafikk takker KLP for økonomisk støtte og professor Stein Erik Ulvund for gjennomgang av Barns forutsetninger i trafikken.

INNHOOLD

1	Utdrag fra aktuelle lover og retningslinjer	5
2	Beskrivelse av veien	9
	- Hvor er den aktuelle skoleveien	9
	- Alternativ vei	9
	- Fartsnivå	10
	- Trafikkmengde	10
	- Tilrettelegging for fotgjengere	10
	- Veibredde og veiskulder	10
	- Sikt og sikt-hindringer	10
	- Veikryss	11
	- Inn- og utkjøringer	11
	- Kryssing av vei	11
	- Gangfelt	11
3	Barns forutsetninger i trafikken	13
	- Elever på 1. trinn	13
	- Elever på 2. og 3. trinn	14
	- Elever på 4. og 5. trinn	14
	- Elever på 6. og 7. trinn	15
	- Elever på 8. til 10. trinn	15
4	Trafikkopplæring og trening	17
	- Kommunens ansvar	17
	- Foreldrenes ansvar	18
5	Saksgang	21

1

Utdrag fra aktuelle lover og retningslinjer

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa - Opplæringsloven **Kapittel 7**

§7-1 "Elevar i 2. –10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda."

Rundskriv 3 – 2009 fra Utdanningsdirektoratet **Kapittel 12**

"Elevar som ferdast i trafikken vil alltid vere utsette for ein viss fare. Dette er likevel ikkje nok til å få gratis skyss ettersom det må vere tale om ein "særleg risiko". Dette inneber at faren ved å ferdast på denne vegen må vere utanom det vanlege for at vegen skal kunne

karakteriserast som "særleg farleg eller vanskeleg" skoleveg for den einskilde elev. Ved vurderinga av om vegen er "særleg farleg eller vanskeleg" må alle relevante tilhøve ved vegen kartleggjast. Dette kan mellom anna vere trafikkettleik, vegdekke, breidde, vegskulder, fotgjengarovergangar, fartsdumpar, lys, generell sikt, fartsgrense og ulykkesstatistikk. Ein må vere merksam på at trafikktilhøva kan endrast gjennom årstidene, til dømes når det gjeld lys/sikt, føre og brøyting. Det må deretter gjerast ei vurdering av om den einskilde elev har føresetnader for å ta seg forsvaret fram i det aktuelle trafikkiletet. Ved den individuelle vurderinga må det mellom anna takast omsyn til alder, utvikling, syn og hørsel. Dersom kommunen har vanskar med ei sak om skyss grunna særleg farleg eller vanskeleg

skoleveg, kan andre sakkunnige kontaktast. Både politi og vegvesen kan ha relevante synspunkt. Somme kommunar nyttar også Trygg Trafikk.”

Forskrift til opplæringsloven Kapittel 8

§8-4 Forskriften pålegger kommunene å sørge for ulykkesforsikring for elevene. Denne forsikringen skal også dekke ulykker på vei mellom skole og hjem.

Krav om forsvarlig system, Opplæringsloven Kapittel 13

§13–10 (annet ledd)”Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte.”

Lov om behandlingsmåter i forvaltningsaker – Forvaltningsloven

Forvaltningsloven gir regler for saksbehandling. Retten til skyss er en individuell rett og det skal fattes enkeltvedtak jfr forvaltningsloven § 2, a og b. Dette innebærer at vedtaket må være skriftlig begrunnet og det skal opplyses om klageretten til Fylkesmannen jfr

forvaltningsloven kap VI Om klage og omgjøring. Fylkesmannens myndighet som klageinstans følger av opplæringslovens kap15-2, første ledd og delegering fra Utdanningsdirektoratet.

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Kapittel 2 og 3

§2-4 Ansvar. Internkontroll

”Leder av virksomheten har ansvar for å påse at bestemmelsene i eller i medhold av denne forskrift overholdes, og skal rette seg etter de pålegg som kommunestyret til enhver tid gir. Virksomhetens eier skal påse at det er etablert et internkontrollsystem.”

§3-14 Sikkerhet og helsemessig beredskap

”Virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges. Virksomheten skal ha rutiner og utstyr for håndtering av ulykkes- og faresituasjoner. Rutinene og sikkerhetsutstyret skal være kjent for alle, herunder barn og elever.”

« Ved vurderinga av om vegen er "særleg farleg eller vanskeleg" må alle relevante tilhøve ved vegen kartleggjast. »

SYNLIGHET

Trygg Trafikk anbefaler at barn bruker refleksvest. Dette øker synligheten av fotgjengeren også i dagslys.

2

Beskrivelse av veien

En viktig del av saksgrunnlaget for vurderingen om skoleveien er særlig farlig eller vanskelig for et barn, er en god beskrivelse av veien. Det må beskrives konkret hvorfor den aktuelle veien oppleves som særlig farlig eller vanskelig. Beskrivelsen må begrunne at faren ved å ferdes på denne veien er utenom det vanlige. Her følger en del sentrale punkter som man kan beskrive ut i fra. Det er viktig å vektlegge akkurat det som gjør den aktuelle veien særlig farlig.

■ Hvor er den aktuelle skoleveien?

I en vurdering må det presiseres hvilken vei det gjelder. For å unngå misforståelser mellom kommunen og foreldre, kan det være lurt å markere den aktuelle strekningen på et kart. Hvis det bare er en del av strekningen som oppleves som særlig farlig, så angi konkret

hvor dette er. Bilder av spesielle punkter kan også brukes i en beskrivelse. Det anbefales å foreta en befaring ved skolestart og skoleslutt. Har det skjedd ulykker eller nesten-ulykker på denne veien?

■ Alternativ vei

Sjekk om denne veien er den eneste eller beste veien til skolen. Kanskje det finnes alternative veier som kan benyttes hele eller deler av året. Utfordringen er ofte at fotgjengere, både barn og voksne, velger den korteste veien og ikke nødvendigvis den tryggeste. Dersom en tryggere vei (sti, gårdsvei eller lignende) ikke blir lenger enn Opplæringslovens grenser på 2 km for 1.trinnselever og 4 km for de andre, kan dette være en god og trygg løsning hele eller deler av året.

■ Fartsnivå

Veier der biler kjører fort, oppleves ofte som utrygge. Fotgjengeren må være oppmerksom på trafikken hele tiden og kunne reagere raskt på faresituasjoner.

Fartsgrensen på stedet, er viktig informasjon. Det bør også komme fram om det er fartsdempende tiltak på veien, eksempelvis farts- humper. Bli fartsgrensen overholdt? Dersom en viktig del av problemet er en opplevelse av at bilene kjører over tillatt hastighet, bør dette dokumenteres av politi/lensmann.

■ Trafikkmengde

Hvor stor trafikken er på skoleveien har betydning for trafiksikkerheten. Noen kommuner har utstyr for trafikkteiling. Alternativt kan man telle selv. Tell antall biler som passerer i det tidsrommet barna må gå der, altså ved aktuell skolestart og skoleslutt. Dersom en stor andel av trafikken er tungbiler, busser eller landbruksmaskiner, bør det komme fram. Er det like stor trafikk begge retninger? Dersom det er store forskjeller i trafikkmengde de forskjellige ukedagene, for eksempel ved helgeutfart, bør det også dokumenteres.

■ Tilrettelegging for fotgjengere

Det øker sikkerheten betraktelig hvis veien er tilrettelagt for fotgjengere. Det er viktig å få

med i en beskrivelse om det er fortau, gangsykkelvei, over- eller underganger eller om det ikke er noen tilrettelegging. God belysning av veien øker også sikkerheten.

■ Veibredde og veiskulder

Der veien er smal og det er vanskelig å gå utenfor kjørebanelen, kan det være krevende å være fotgjenger. Fotgjengeren må være konsentrert og holde seg godt ut på kanten. Det beste er å stå stille når biler passerer, spesielt tungbiler og busser.

Det bør registreres om det er plass til å gå på utsiden av kjørebanelen. Er det plass til en fotgjenger hvis det kommer biler fra begge sider? Er det mulig å gå helt ut av veien, eller er det autovern, fjellskrenter eller lignende som hindrer dette?

■ Sikt og sikthindringer

Noen skoleveier har spesielt uoversiktlige punkter, for eksempel skarpe svinger, bakketopper, utkjørsler eller tett vegetasjon. Her kan det være nødvendig å stanse for å lytte etter biler før man passerer stedet. Men å lytte etter biler, krever at det ellers er liten trafikkstøy der. Når man skal vurdere sikt, er det viktig å ta utgangspunkt i barnas høyde. Høyden har mye å si for hvor langt barnet kan se til begge sider.

« Det kan også være vanskelig for barn å forstå hvilke retninger biler kan komme fra. »»

■ Veikryss

Jo vanskeligere krysset oppleves for bilføreren, jo lettere er det at fotgjengerne blir oversett. Det kan også være vanskelig for barn å forstå hvilke retninger biler kan komme fra. Beskriv hva slags type veikryss det er på den aktuelle skoleveien (T-kryss, X-kryss, rundkjøring).

■ Inn- og utkjøringer

Det kompliserer trafikkbildet hvis det kommer trafikk fra sidene, for eksempel inn- og utkjøringer fra parkeringsplasser, anleggsområder eller lignende. Dersom det er mange tungbiler som kommer inn fra sidene, bør dette dokumenteres utfra forventet antall på aktuell tid. Dette kan ofte sjekkes ut ved å ta kontakt med firmaene som står for denne kjøringen. Alternativt kan man telle selv.

■ Kryssing av vei

Barn er mest utsatt for trafikkulykker når de krysser en vei. Gode kryssingspunkter er der hvor det er lite trafikk, oversiktlig, ingen parkerte biler, sving eller bakketopp. Fartsnivå og trafikk tetthet er sentralt. For å krysse veien trygt, må fotgjengeren beregne tidsluker og avstand til biler. Dette krever at man kan se langt nok i begge retninger. Det er viktig å velge det beste stedet å krysse veien på. Noen steder er det tryggere å gå litt lenger

langs veien og krysse på et mer egnet sted. Ved en vurdering av et kryssingssted, er det viktig at sikten sjekkes i barnehøyde. Høyden på barnet har mye å si for hvor langt barnet kan se. Kan barna se bilene, og bilførerne se barna på tilstrekkelig avstand?

■ Gangfelt

Er det gangfelt, bør det brukes. Trafikklys med signal for gående gir som regel god sikkerhet, unntaket er der bilførere som skal svinge til høyre og fotgjengerer får grønt samtidig. Det kan medføre misforståelser og innebære risiko. Der gangfeltet er skiltet, opphøyet og godt belyst, øker sikkerheten på kryssingsstedet. Hvis det er få fotgjengerer som benytter gangfeltet, hvis det kommer brått på bilføreren eller hvis det ligger ved et komplisert veikryss, øker sjansen for at fotgjengerne blir oversett.

■ Veiforhold om vinteren

I store deler av landet endrer forholdene seg betraktelig i vinterhalvåret. God veibelysning øker sikkerheten. Blir det brøytet og strødd til de tidspunkt elevene skal gå til skolen? Vil høye brøytekanter medføre dårlig sikt og vanskeligheter for barna å komme seg ut av kjørebane hvis det skulle være nødvendig?

3

Barns forutsetninger i trafikken

Om en skolevei er særlig farlig eller vanskelig, henger nøye sammen med forutsetninger og modning hos det enkelte barn. Det som er særlig farlig for en 6-åring, er ikke nødvendigvis like farlig for 10-åringen eller 15-åringen. Trafikkferdighetene er helt avhengig av relevant trening og opplæring. Det er store individuelle forskjeller mellom barn på samme aldersnivå.

■ Elever på 1. trinn

Barna er som regel i trafikken sammen med voksne og har derfor liten erfaring som selvstendige trafikanter. De er lave og får et helt annet synsfelt enn voksne. Elevene har problemer med å se over hekker og brøytekanter og er tilsvarende vanskelige å oppdage for andre trafikanter. Motorikken er ikke ferdig utviklet og barna kan ha vanskeligheter med å stoppe brått hvis det kommer en bil. De yngste elevene er lekne, impulsive og opptatt av detaljer som fanger interessen der og da. Vi kan ikke forvente at de tar andre trafikanters perspektiv. Derfor ser de heller ikke hvilke konsekvenser deres atferd kan ha for dem selv og andre. Mange er opptatt av regler og følger disse helt ukritisk, og de forventer

at andre også følger de samme reglene. De orienterer seg utfra seg selv. Det de selv ser, tror de at også alle andre ser.

Kjennetegn:

- ▶ liten trafikkerfaring
- ▶ små av vekst som gjør det vanskelig for dem å se og bli sett
- ▶ ser detaljer, men oppfatter ikke alltid sammenhenger
- ▶ har vanskeligheter med å forstå det de ser og hører i trafikken
- ▶ klarer ikke å bedømme avstand og fart til biler som nærmer seg
- ▶ forstår ikke at biler kan dukke opp når de selv ikke ser dem
- ▶ følger regler ukritisk

■ Elever på 2. og 3. trinn

Barna får gradvis mer trafikkerfaring. De får bedre kroppskontroll, men er fortsatt impulsive og lekne. Bevegelsene blir mer automatiserte, noe som gir dem muligheter til å konsentrere seg bedre om trafikken rundt seg. De fleste er nysgjerrige og har mye energi. Konsentrasjonen blir bedre, men de kan være ukonsentrerte i trafikken, spesielt sammen med flere barn. Elevene tenker fortsatt konkret og ser verden utfra seg selv. Når de eksempelvis ser en bil, så vil de tro at bilføreren også ser dem.

Kjennetegn:

- ▶ mer kroppskontroll, men fortsatt lekende og impulsive
- ▶ tenker konkret og trenger konkret veiledning
- ▶ har vanskeligheter med å ta andres perspektiv
- ▶ fremdeles opptatt av regler

■ Elever på 4. og 5. trinn

Elever på dette nivået begynner å få erfaring som selvstendige trafikanter. De fleste har god motorikk og kroppskontroll. De kan tolke og dra nytte av det de ser og hører i trafikken, men fremstår ofte som større, mer erfarne og modne enn de egentlig er. Elevene er ikke lenger så regelbundne og stiller oftere spørsmål til regler og rutiner. Hva jevnaldrende mener får etter hvert mer betydning, ikke bare hva de voksne sier.

Kjennetegn:

- ▶ har trafikkerfaring fra eget nærmiljø
- ▶ ikke lenger så regelbundne, regler tilpasses eller droppes
- ▶ stiller mer spørsmål og aksepterer ikke ukritisk voksnes pålegg og anbefalinger
- ▶ mer selvstendige
- ▶ begynner å relatere seg mer til jevnaldrende

■ Elever på 6. og 7. trinn

De siste årene på barneskolen har elevene ganske mye trafikkerfaring og begynner å kunne overføre erfaringer fra en situasjon til en annen. De kan generalisere utfra opplæring og erfaring og er ikke lenger så avhengig av konkret veiledning. Motorikken er godt utviklet, og de kan gjøre flere kompliserte bevegelser samtidig. Elevene kan i større grad forutse situasjoner, eksempelvis forstå at biler kan komme selv om de ikke ser dem. De forstår bedre konsekvenser av handlinger, men har ofte overdreven tro på egne ferdigheter.

Kjennetegn:

- ▶ kan overføre erfaringer fra en situasjon til en annen
- ▶ kan generalisere kunnskap
- ▶ kan forutse situasjoner, forstår at biler kan komme selv om de ikke ser dem.
- ▶ har stor tro på egne ferdigheter
- ▶ har evne til å ta andres perspektiv,
- ▶ forstår bedre konsekvenser av handlinger

■ Elever på 8. til 10. trinn

Elever på ungdomstrinnet er mye i trafikken på egenhånd. De kan bedømme fart og avstand, og de kan konsentrere seg. Elevene kan skille mellom vesentlig og uvesentlig informasjon i trafikken, men de tenker ofte kortsiktig. Å bli akseptert av jevnaldrende, er spesielt viktig for ungdomsskoleelevene. Mange velger derfor adferd som gir øyeblikkelig belønning i form av status og anerkjennelse i stedet for det som er tryggest på lengre sikt. Dette gir seg for eksempel utslag i at de dropper sykkelhjelmene fordi det ikke regnes som tøft. Mange er opptatt av å teste grenser. Foreldrenes påvirkning for denne gruppen er større enn man kanskje tror, selv om ungdom i denne alderen ofte er i opposisjon til egne foreldrene.

Kjennetegn:

- ▶ har trafikkerfaring og en god del trafikkunnskap
- ▶ kan konsentrere seg
- ▶ mangelfull risikoforståelse
- ▶ tester grenser
- ▶ stor tro på egne ferdigheter og usårbarhet

4

Trafikkopplæring og trening

Et kommunalt vedtak om skoleskyss må sees i sammenheng med skolens trafikkopplæring. For at elevene skal ferdes trygt på skoleveien, kreves det god og systematisk trafikkopplæring og trening. Når det innvilges skyss for de første skoleårene, bør det presiseres at både foreldrene og skolen må trene med elevene på de aktuelle utfordringene i trafikken, slik at elevene er i stand til å mestre dem når skyssen bortfaller.

■ Kommunens (skolens) ansvar:

Kommunen ivaretar sitt ansvar for elevenes trygghet på skoleveien både gjennom skolens trafikkopplæring og gjennom internkontrollsystemet i henhold til Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Kompetansemålene om trafikk i læreplanverket for grunnskolen, Kunnskapsløftet, krever at skolene gjennomfører en trafikkopplæring med kontinuitet og progresjon gjennom hele grunnopplæringen. Det er av stor betydning at det legges inn systematisk trafikktraining i skolens nærmiljø og knyttet til de aktuelle utfordringene.

Forskrift om miljørettet helsevern for barnehager og skoler pålegger skolene å ha et internkontrollsystem. Internkontrollsystemet bør inneholde rutiner som ivaretar elevenes sikkerhet i forhold til trafikk. Disse rutinene bør omfatte trafikkavviklingen knyttet til skoleområdet og ivaretagelse av elevenes sikkerhet på turer i skoletiden.

■ Foreldrenes ansvar

Foreldrene har hovedansvaret for trafikkopplæringen av egne barn. Når det innvilges skyss for en begrenset periode, er det svært viktig at det samtidig trenes mye med barna, slik at de er i stand til å ferdes på egenhånd når skyssen bortfaller.

Foreldrene må gå den aktuelle skoleveien sammen med barna og gjøre de korrekte valg av krysningspunkter, lære barna hva de skal se og høre etter og hvordan de skal oppføre seg når de går langs veien. Der barna har skoleskyss, må opplæringen også omfatte hvordan man oppfører seg på holdeplassen og i buss eller drosje.

Foreldrene er barnas viktigste rollemodeller og det stiller krav til deres egen oppførsel i trafikken. Forventer man at barn opptrer riktig i trafikken, må de voksne være gode eksempler.

KOMPETANSEMÅL OM TRAFIKK I LÆREPLANEN

Elevene skal:

- kunne følge trafikkregler for fotgjengere og syklistar
 - ▶ kroppsøving etter 4. trinn.
- kunne praktisere trygg bruk av sykkel som fremkomstmiddel
 - ▶ kroppsøving etter 7. trinn.
- kunne gjøre greie for hvordan trafiksikkerhetsutstyr hindrer og minsker skader ved uhell og ulykke
 - ▶ naturfag etter 10. trinn.

5

Saksgang

Vurdering om en skolevei er særlig farlig eller vanskelig, kan initieres både av foreldre og av kommunen. Det kan innvilges skyss for alle elever, for noen elever (vanligvis de yngste), for hele eller deler av strekningen mellom hjem og skole, for hele eller deler av året.

■ Søknad fra foreldre

Foreldrene må ta utgangspunkt i eget barn og sende en begrunnet søknad om fri skoleskyss til kommunen. Søknaden bør inneholde beskrivelse av de konkrete trafikkforholdene og en begrunnelse for hvorfor skoleveien er særlig farlig for deres barn ut fra alder, forutsetninger og eventuelle andre relevante forhold som nedsatt funksjonsevne eller sykdom. Innvilgelse eller avslag på skyss fattes som et individuelt vedtak, altså må det søkes

for hvert barn med individuell begrunnelse. Innvilget skyss for ett barn gir derfor ikke automatisk rett til skyss for søsken. Foreldre kan i utgangspunktet søke om fri skoleskyss hele året.

■ Kommunen

Kommunen skal behandle søknaden i henhold til Forvaltningsloven og fatte et vedtak. Vedtaket skal begrunnes uansett om søknaden avslås eller innvilges. Vedtaket med begrunnelse sendes til foreldrene. I informasjonen om vedtaket skal det også opplyses om at klagefristen er 3 uker fra vedtaket er mottatt.

■ Foreldre har klagerett

Foreldrene kan klage på vedtaket. De kan imøtegå begrunnelsene fra kommunen og

« Innvilgelse eller avslag på skyss fattes som et individuelt vedtak, altså må det søkes for hvert barn med individuell begrunnelse. »

eventuelt komme med flere opplysninger de mener er aktuelle. Klagen på vedtaket sendes kommunen.

■ Kommunens svar på klage

Kommunen plikter å opplyse saken, det vil si å vurdere alle punktene i klagen og om nødvendig foreta undersøkelser eller innhente opplysninger og vurderinger fra andre. Dersom kommunen fastholder sitt avslag, sender kommunen saken til fylkesmannen for klagebehandling.

■ Fylkesmannen

Fylkesmannen fatter det endelige vedtaket.

■ Generelle vurderinger fra kommunen

Kommunen kan på eget initiativ foreta vurderinger om skoleveier er særlig farlige eller vanskelige. Mange velger dette fordi det letter

behandlingen av enkeltsakene og fordi det oppleves som enklere å sammenligne veiene og foreta en ensartet vurdering.

Kommunen vurderer skoleveien og grunngrir om denne *til vanlig* kan ansees som særlig farlig eller ikke for alle elever eller for noen elever (vanligvis de yngste), for hele året eller deler av året.

Kommunens vurdering bør gjøres kjent for foreldrene på de aktuelle skoler.

Momentene og begrunnelsen i denne generelle vurderingen kan være til nytte hvis det kommer søknader. Det er imidlertid viktig å være klar over at avslag på søknad om skyss etter en vurdering om skoleveien er særlig farlig, alltid må være individuell, dvs et vedtak for hvert barn, med individuell begrunnelse.

Trygg Trafikk har nettsider både for barn og voksne!

- På www.tryggtrafikk.no finner du mer om skoleveier, råd om trafiksikkerhet og sikkerhetsutstyr, nyheter og nytt om forskning fra inn- og utland.
- På www.barnastrafikkklubb.no finner du spill, sanger og oppgaver for de yngste, samt omfattende foreldreinformasjon.
- På www.trafikkogskole.no finner du oppgaver, filmer, quizer og undervisningsopplegg for 1. trinn til videregående skole tilpasset kompetansemål i læreplanen.

Denne brosjyren kan lastes ned fra www.tryggtrafikk.no og fra www.klp.no

2010 • DESIGN/LAYOUT • OCTOBER DESIGN

TRYGG TRAFIKK

Tollbugata 32

Postboks 2610 St. Hanshaugen

NO-0131 Oslo, Norway

Tlf: +47 22 40 40 40

Faks: + 47 22 40 40 70

hovedkontor@tryggtrafikk.no

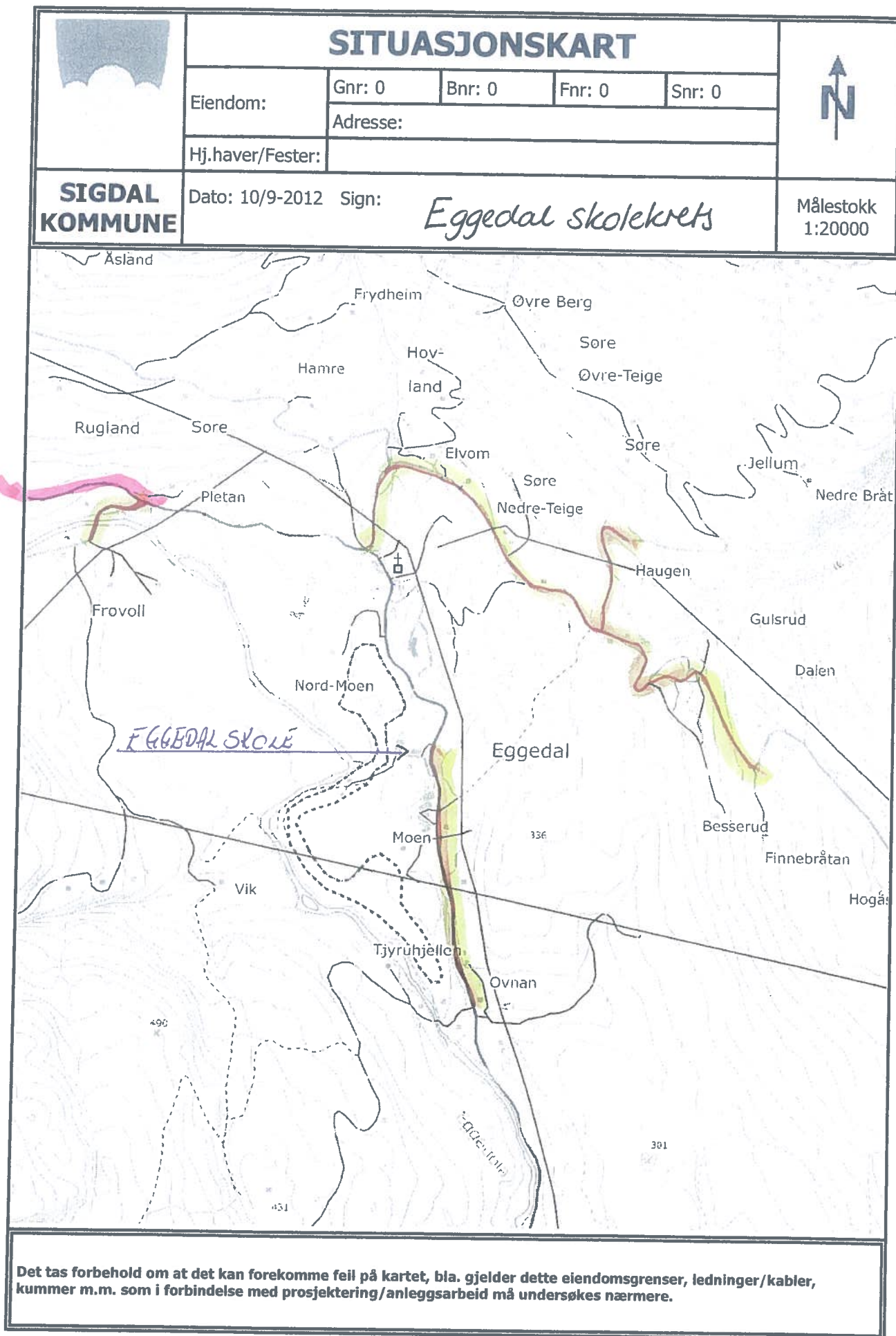
www.tryggtrafikk.no

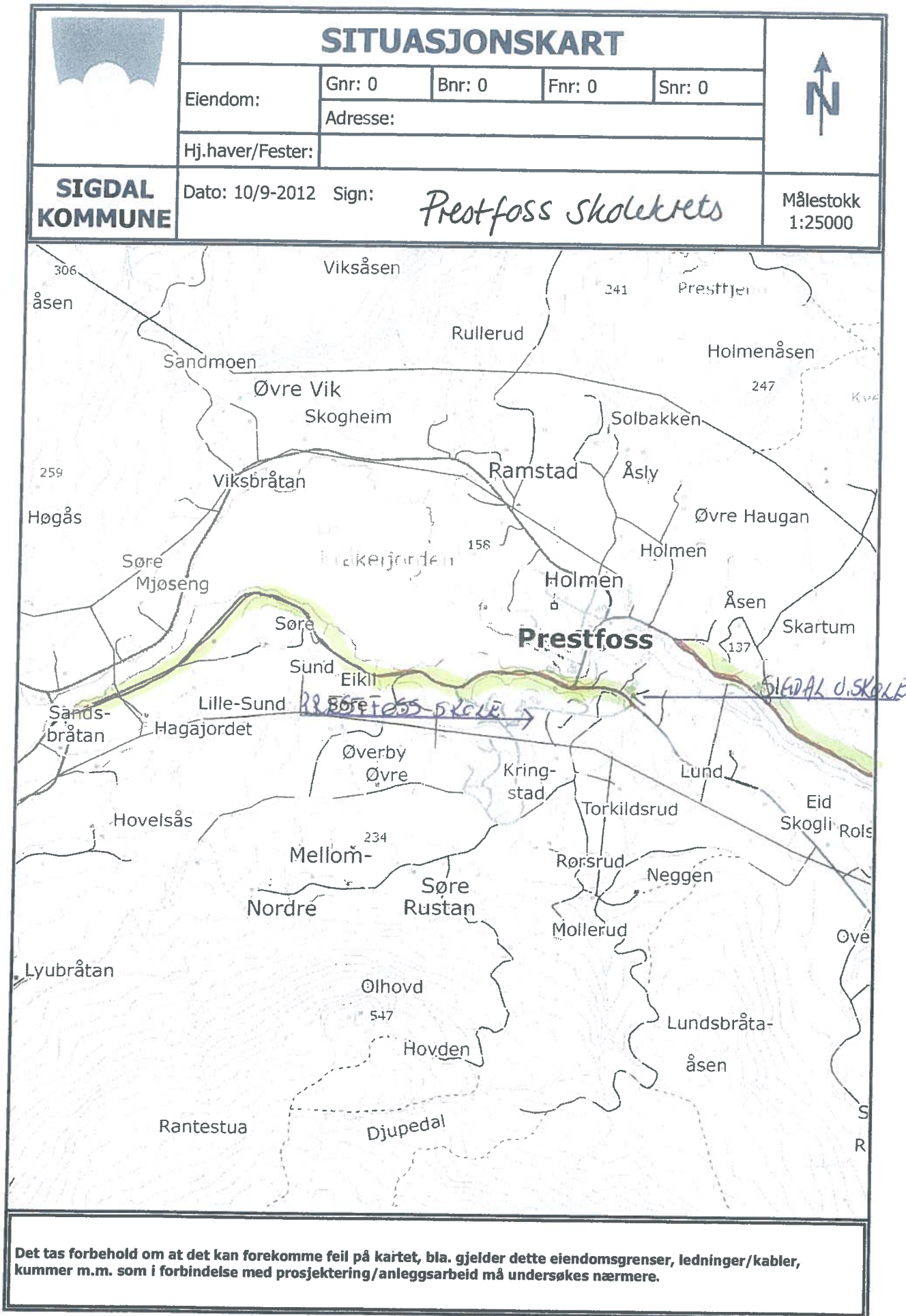

TRYGG TRAFIKK

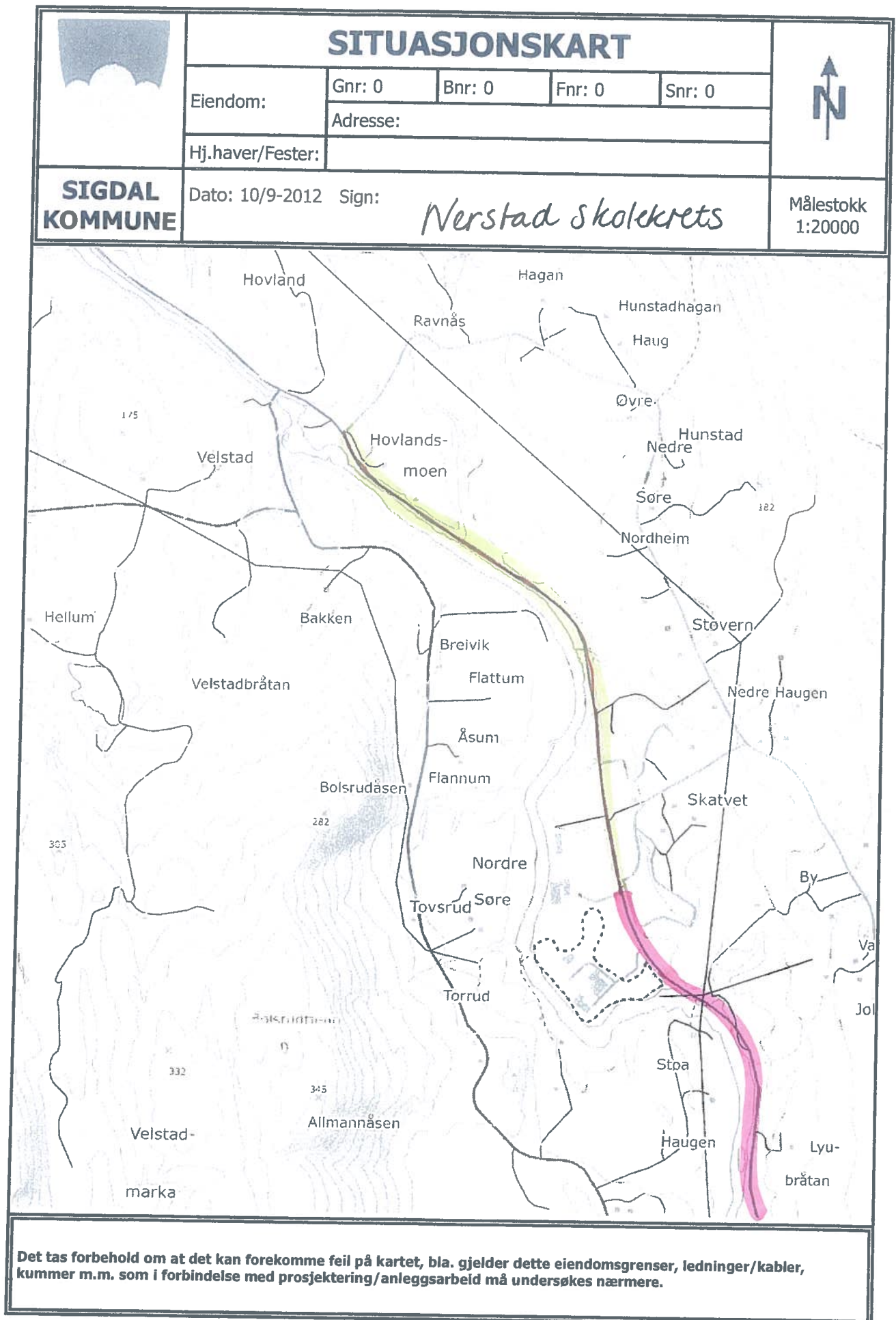

Skadeforsikring

Det tas forbehold om at det kan forekomme feil på kartet, bla. gjelder dette eiendomsgrenser, ledninger/kabler, kummer m.m. som i forbindelse med prosjektering/anleggsarbeid må undersøkes nærmere.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 13/96-4
 Løpenr.: 1538/14
 Arkivnr.: 489
 Saksbeh.: Toril Marlene Staxrud

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalget	05.06.2014	AD-14/9
Arbeidsmiljøutvalget	03.06.2014	AM-14/8
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/25
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/43

EVALUERING LIVSFASE POLITIKK 2013

Formannskapetets forslag til vedtak:

Fremlagt dokument om Livsfasepolitikk i Sigdal kommune vedtas.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg: Dokument evaluert livsfasepolitikk
 Dom Søre Sunnmøre Tingrett 2013 – 03 – 13
 Spørsmål og svar KS advokatene

Saksutredning

Konklusjon:

Hovedtariffavtalens kapittel 3 punkt 3.2.3 Seniorpolitiske tiltak sier følgende:

«Kommunen/fylkeskommunen/virksomheten skal utvikle virkemidler for å motivere arbeidstakere til å stå lenger i arbeid. Slike virkemidler kan være tilpasset arbeidstid, tilrettelegging av arbeidsoppgaver, tjenestefri med lønn, kronetillegg, kontantutbetaling e.l. Arbeidsgiver kan avtale virkemiddelbruk med den enkelte arbeidstaker. Arbeidsgiver drøfter med de tillitsvalgte alternative virkemidler og orienterer om inngåtte avtaler».

Saken legges frem med forslag om at dokumentet «Livsfasepolitikk i Sigdal kommune» vedtas. Politisk ledelse har gitt administrasjonen oppdrag med å vurdere særlig de seniorpolitiske virkemidlene som har vært gjeldende i kommunen siden 2007. Det har vært nedsatt en arbeidsgruppe som har gått igjennom hele livsfasepolitikken i kommunen. Også i arbeidsgruppen har spørsmålet knyttet til seniorpolitiske virkemidler fått mest fokus, da de øvrige deler av planen er mindre krevende og har gitt færre diskusjoner.

Arbeidsgruppen er delt i synet på behov og effekt av de aktuelle tiltakene for siste fasen av yrkeskarrieren. Diskusjonen har vært innrettet rundt tre hovedpunkter av alternativer.

De ulike alternativene presenteres og drøftes nærmere i saksutredningen. Helt kort så er alternativene som har blitt diskutert følgende:

- Ordningen beholdes som i dag.
- Ny ordning med et fastsatt antall fridager, hvor det i tillegg innarbeides en rekke føringer og vilkår som motvirker flere av ulempene ved dagens ordning.
- Ordningen avvikles.

Rådmannens ledergruppe har drøftet arbeidsgruppens innstilling i saken, og kost/nytte av seniorordningen kommunen har i dag. Seniorordningen er et middel for å få ansatte til å stå lenger i jobb, samtidig har ordningen en rekke praktiske utfordringer i tilrettelegging av drift, og det er en ikke uvesentlig kostnad knyttet til ordningen. Ordningen virker ulikt i ulike sektorer, og ulike typer virksomhet/arbeidsoppgaver (eks. innenfor undervisning, pleie og omsorg, og merkantile-/ ledelsesfunksjoner). Sektorene i Sigdal kommune har i hovedsak ikke rekrutteringsproblemer pr i dag.

Rådmannens innstilling er å avvikle ordningen med seniortiltak slik vi kjenner de. Hovedtariffavtalen ivaretas ved individuell behandling knyttet til arbeidstid og tilrettelegging av arbeidsoppgaver, etter medarbeidersamtaler gjennomført i tråd med fastsatt norm og «skjema» for dette.

Bakgrunn:

Kommunestyret vedtok i 2007 Sigdal kommunes livsfasepolitikk med oppstart fra 2008. Livsfasepolitikken ble evaluert i 2010, og i 2013 ble det uttalt et ønske om at livsfasepolitikken skulle evalueres innen sommeren 2014, med særlig fokus på seniorpolitiske tiltak.

Arbeidsgruppen har bestått av personalsjef Toril Marlene Staxrud, virksomhetsleder Linda M. Torgersen, rektor Stig Jørstad, HTV Delta Britt Nymoen, HTV Fagforbundet Åse Lien og HTV Utdanningsforbundet Marianne Vatnebryn.

Vurdering:

Sigdal kommune inngår avtaler med sine ansatte for ett år om gangen, med start og slutt dato. I 2012 falt en dom om seniorpolitiske tiltak. Fra organisasjonene ble dette forstått og presentert som at inngåtte avtaler ikke kunne sies opp. Det har innledningsvis til arbeidet med å revidere Sigdal kommunes politikk vært behov for å klargjøre de juridiske sidene av akkurat dette spørsmålet, før arbeidsgruppen har gått videre i sine drøftinger og analyser. Etter å ha lest dommen har Sigdal kommune sjekket ut følgende med jurister i KS.

Dom i Søre Sunnmøre tingrett som omhandler seniortiltak med ekstrarfri eller ekstra utbetaling. Konsekvensen av dommen for Ørsta kommune vil trolig ikke bli lik for Sigdal kommune siden Sigdal opererer med avtaler som har en start og sluttdato. Følgende henvendelse tok personalsjefen til KS advokatene:

«Sigdal kommune er i gang med å evaluere sin livsfasepolitikk og et tiltak her er senioravtale fra fylte 62 år til 67 år. Det er kommet en dom som sier at avtaler inngått kan ikke sies opp, TSOSU – 2012 – 125747.

I dommen står det at kommunen ikke kunne si opp inngåtte avtaler fordi det i avtalen står at ansatte får kr. 15 000,- på årslønna.

I vår avtale heter det «bonusutbetaling».

Det jeg lurer på er om vi kommer inn under definisjonene som ligger i dommen. Vedlagt er dom og Sigdal kommunes avtale med vedlegg».

Følgende svar er gitt fra KS Advokatene 21.3.2014:

«Hei, dere har vært lure og både i avtaleteksten, og i informasjonen om ordningen står det uttrykkelig at det inngås avtaler med ett års varighet. Det betyr at avtalene ikke varer i mer enn ett år. Varigheten bør være fylt ut i den enkeltes skjema. Hver avtale blir ansett som bindende innenfor det tidspunktet det er fylt ut. Dere kan si opp avtalene men bør for ordens skyld drøfte dette med tillitsvalgte først. Dette bør gjøres i god tid før ordningene avsluttes. I Ørsta-saken var det ikke tatt inn noen tidsbegrensning i avtalene. Det stod altså ingen sluttdato for avtalen. Dette ble tolket slik at avtalen ikke kunne sies opp. Dette er ikke tilfellet i deres senioravtaler».

Administrasjonen har på bakgrunn av denne tilbakemeldingen gått videre i arbeidet med å evaluere livsfasepolitikken, og i særdeleshet de aktuelle seniortiltakene, med det utgangspunktet at man har full handlefrihet til å legge om ordningen, innenfor rimelige tidsperspektiv, gjeldende avtaler og informasjon til ansatte. I det videre er det redegjort noe nærmere for innholdet og arbeidsgruppens vurderinger.

Kostnader kommunen har hatt siden oppstart av senioravtaler:

År:	Sum:
2008	Kr. 206 304,-
2009	Kr. 265 581,-
2010	Kr. 303 578,-
2011	Kr. 364 935
2012	Kr. 314 760
2013	Kr. 261 390

I 2012 og 2013 hadde Sigdal kommune følgende utgifter til AFP:

I 2012 var denne kostnaden på kr. 1 089 102,-.

I 2013 var denne kostanden på kr. 615 975,-.

I 2014 er det anslått at kostnadene blir kr. 700 000,-.

Snitt kostnaden for kommunen pr. ansatt som går av med full AFP er kr. 251 800,- pr. år. Dette vil variere noe utfra den ansattes årslønn. Dersom de ansatt istedenfor å velge seniortiltak går av med 20 % AFP (1 fridag i uka) vil kostnaden pr. ansatt være kr. 50 350,- i året for Sigdal kommune. Dette er beregnet ut i fra et snitt for dagens lønnsnivå.

Senioravtalen har fungert som et alternativ til AFP og kan ikke kombineres med AFP. Dette for å holde antall AFP under 65 år nede. Paradokset var at da kommunen innførte livsfasepolitikken ble det også en økning i avtaler om AFP. Denne økningen heger sammen med at det i prosessen med livsfasepolitikk ble et generelt fokus på pensjon og kommunenes pensjonsordning. Vi kan ikke se at det er noen annen sammenheng mellom disse to tiltakene.

Fremover de neste 6 år ser bildet slik ut:

År	Ansatte som kan inngå senioravtale eller gå av med AFP	Kostnader ved 20 % AFP beregnet ut fra AFP gjennomsnitt i 2014 (kr 251800)
2014	6 ansatte	Kr. 302 160
2015	8 ansatte	Kr. 402 880
2016	13 ansatte	Kr. 654 680
2017	10 ansatte	Kr. 503 600
2018	5 ansatte	Kr. 251 800
2019	14 ansatte	Kr. 705 040

Ved innleie av vikar vil det i tillegg til lønn komme utgifter til arbeidsgiveravgift, feriepenger, tillegg for kveld/natt.

Når det gjelder kostnader til AFP så er det viktig å være oppmerksom på følgende. Sigdal kommune har valgt å stå utenfor en ordning som KLP har tatt frem, hvor man har muligheten til å delta i en utjevningsordning for AFP kostnader. Hvis man går med i ordningen betaler man fast og forutsigbart 1% av total «lønnskostnadsbase», i 2013 utgjorde dette om lag 760.000,-. Kommunen har anledning til å vurdere deltagelse for kommende år, en gang pr år (01.11) ut i fra forventet AFP kostand. Som det fremgår over ligger vi og balanserer rett i underkant av utjevningsbeløpet med våre årlige AFP-kostnader. Skulle vi se en økning i AFP-søknader vil vi altså kunne gå med i ordningen, uten at det får vesentlige budsjettmessige konsekvenser for kommunen, da man ligger akkurat i denne størrelsesorden. Flere medarbeidere på AFP gir altså ikke store økonomiske konsekvenser, og man står da igjen med de mer praktiske utfordringene med å tilrettelegge arbeidsstokk, kapasitet og oppgaver. Dette er imidlertid gjerne enklere, mer skjematisk og forutsigbart enn å skulle «passe inn» «seniordagene».

Dagens ordning

Sektorene i Sigdal kommune har forskjellige utfordringer. Pleie og omsorg vil, i mer langsiktige og generelle prognoser, få utfordringer med total bemanning og med det mangle «hender». Man blir på sikt avhengig av at ansatte står lenger i jobb. Oppvekst har foreløpig god søkermasse til sine utlysninger og har hittil klart å ansette i ledige stillinger og vikariater. Trenden er imidlertid annerledes andre steder i landet.

Dagens ordning gir ulike effekter i de ulike sektorene. Innenfor pleie og omsorg, de manuelt og fysisk tyngre arbeidsoppgavene, er fridagene i stor grad benyttet. På de fleste andre områdene er ordningen konvertert i utbetaling, og stimuli for å stå i jobb er realisert gjennom lønn. Dette er blitt drøftet, både i virksomhetene og i politisk ledelse, hvorvidt ordningen på den måten treffer godt i forhold til hva som er målet.

Lik utfordring for sektorene er at budsjett-kompensasjonen i virksomhetene som hittil er gitt (kr. 1000,- pr dag) ikke dekker virksomhetens vikarutgifter. Vikarutgifter for en ufaglært er ca.

2 000,- pr. dag inkludert arbeidsgiveravgift, pensjon og feriepenger. Vikarutgifter for undervisningspersonale er ca. 2 800,- pr. dag inkludert arbeidsgiveravgift, pensjon og feriepenger. Problematikken rundt innleie av vikar, og ekstra kostnadene dette medfører for virksomhetene, er i første rekke knyttet til oppvekstsektoren og ansatte innenfor pleien i helse- og omsorgssektoren.

Det er ikke alle ansattgrupper hvor det leies inn vikar i fraværet. Saksbehandlere, sekretærer og ledere leies det som oftest *ikke* inn vikarer for. Problemet for disse ansattgruppene er at ved fravær blir jobben liggende å vente til man er tilbake, og effekten av seniortiltaket er med det ganske begrenset.

Det er med andre ord på det rene at for noen ansatte har uttak av ekstra fridager fungert etter intensjonen, de har klart å stå lenger i jobb. Dette er tydelig uttalt av de ansatte i samtaler med leder. Det er vanskelig å konkludere med at uttak av bonus virker på samme måte der det blir benyttet.

Forslag til alternative seniorordninger:

Ut fra signalene som tidligere er gitt fra politisk ledelse i kommunen, og krav fra HTA kap 3 punkt 3.2.3, har arbeidsgruppen arbeidet seg frem til følgende alternative muligheter knyttet til spørsmål om seniorordning:

- Ordningen med seinordager/utbetaling beholdes slik den er i dag, og kostnader for fridager kompenseres virksomhetene med faktiske kostnader. Faktiske kostnader vil variere ut fra lønn til innleid vikar.

Et eksempel:

Undervisningspersonale det må leies inn vikar for, her får skolen refundert kr. 24. 000,- for innleie av vikar mens de faktiske kostnadene er rundt kr. 50 000,-. Det er urealistisk at virksomheten kan dekke inn dette i egne budsjetter.

- Ny versjon av seniorordningen kan vurderes:
 - Det gis inntil x-antall dager fri (antall dager vedtas politisk) ut fra stillingsprosent, gjelder for stillinger 75 % til 100 %. For undervisningspersonale vil det være tilsvarende stillingsreduksjon. Kostnader for fridager kompenseres tjenestestedene med faktiske utgifter. Dagene kompenseres ikke ved sykefravær og kan ikke tas ut i helger eller ferieperioder. Helg = f.o.m. fredag kveld t.o.m. søndag kveld.
I denne ordningen bør det vurderes om ansatte i spesielle funksjoner skal kompenseres på annen måte for at de ikke får tatt ut dagene pga. vesentlig ulempe for virksomheten. Eksempel på kompensasjon kan være inntil x-antall fridager som tas ut i lønn.
 - Redusert arbeidstid spredt utover hele året eller utbetalt en bonus. Reduksjon av arbeidstid må være gjennomførbart for virksomheten.
 - Behovsprøvd fridager for de over 62 år som faktisk trenger det? Utfordringen her er å stå i beskyldinger om urettferdighet. Vurderingene om det skal gis ekstra fridager må gjøres i en samtale mellom leder og ansatt.
- Ekstrafridager/bonus avvikles. De tillitsvalgte er imot avvikling av ekstra fridager.

Oppsummering:

Tiltak for senior arbeidstakere er i utgangspunktet tatt frem, ikke først og fremst ut i fra et rettighetsperspektiv, men ut i fra arbeidsgivers reelle behov for arbeidskraft og kapasitet. Det er med andre ord en vurdering som må gjøres hvorvidt nytten av ordningen oppveier de praktiske utfordringer som oppstår i å drive tjenestene hvor slike avtaler er gjeldende, og den rent kostnadmessige konsekvensen tiltakene har. Dette bildet er ikke statisk og vurderinger gjort i 2014 kan gi andre konklusjoner, enn hva man kom til ved forrige korsvei i 2007. Det mest avgjørende argumentet for rådmannen å evaluere er generelle tilbakemeldinger fra sektorene, om at rekruttering og kapasitet i de store tjenesteområdene pleie, omsorg, og oppvekst ikke er noe kritisk problem. Tilgangen på kompetent arbeidskraft generelt sett er god. Det er på det rene at ordningen virker noe ulikt, innenfor ulike tjenester, og ikke minst for ulike yrkesgrupper. Dette er en utfordring som rådmannens ledergruppe har drøftet nærmere.

Det er klare tilbakemeldinger fra ledere ute i tjenestene på at det kan være svært krevende å få «kabal til å gå opp», ved planlegging og tilrettelegging av en betydelig «fraværspott» (ferie, permisjoner, seniortiltak, mv) på enkeltmedarbeidere. I hvilken grad nytten av tiltakene overstiger leders opplevde utfordringer med å forvalte dette, og levere kontinuerlige og gode tjenester, varierer som nevnt mye fra sektor til sektor, tjeneste til tjeneste og ikke minst innenfor kontor, støtte og lederfunksjoner.

I utgangspunktet bør ordningen være lik for alle, men i virkeligheten er det svært vanskelig å få ordningen til å virke likt i hele organisasjonen. Eksempelvis vil kontoransatte og ledere ikke få reell avlastning fordi arbeidsoppgavene ligger der til de er tilbake på jobb.

Rent økonomisk er seniortiltakene en utfordring for alle tjenesteområder hvor det må gjøres vikarinleie ved fravær, slik det er redegjort for over. Det er på det rene at tiltak knyttet til seniorpolitikken legger beslag på midler som virksomheten gjerne hadde sett ble lagt til mer konkret tjenesteproduksjon, enten det er undervisning og læring i skolen, eller det er midler til vikarer, kapasitet og tiltak i pleie og omsorg.

Arbeidstakerorganisasjonene er tydelige på at de ønsker å opprettholde ordningen. Dette er naturlig av hensyn til den enkelte senior arbeidstaker. Organisasjonene har klare tilbakemeldinger fra medlemmer på at ordningen virker, og at det har medført at arbeidstakere har kunnet stå lenger i jobb. Det er fra arbeidstaker videre ført argumenter for at seniortiltak er med å begrense kommunenes utgifter til AFP. Dette medfører nok riktighet, men rent økonomisk så er Sigdal kommune på vippepunktet for å gå med KLPs utjevningsordning for utgifter til AFP, og i det ligger at man ikke får noen vesentlig realøkning i kommunes utgifter, selv om noen flere arbeidstakere skulle velge AFP enn hva som tidligere har vært tilfelle.

Rådmannen har på bakgrunn av arbeidsgruppens saksgrunnlag drøftet de ulike argumenter og forslag til ordninger med ledergruppen. Det er enighet om å innstille på en avslutning av ordningen med seniordager. Vi mener de praktiske ulempene, kostnadene og ulikhetene i ordningen overskygger den nytten man har av ordningen, på enkelte sektorer, når det gjelder å få arbeidstakere til å stå i jobb. Det er derfor ikke gått mer inngående inn på alternativet med en omfattende endring av ordningen (alt 2), som skal forsøke å opprettholde «noe» samtidig som man forsøker å løse en rekke av de praktiske utfordringene som ligger i forvaltningene av dagens ordning.

Hovedtariffavtalens kapittel 3 punkt 3.2.3 Seniorpolitiske tiltak sier følgende:

«Kommunen/fylkeskommunen/virksomheten skal utvikle virkemidler for å motivere arbeidstakere til å stå lenger i arbeid. Slike virkemidler kan være tilpasset arbeidstid, tilrettelegging av arbeidsoppgaver, tjenestefri med lønn, kronetillegg, kontantutbetaling e.l.

Arbeidsgiver kan avtale virkemiddelbruk med den enkelte arbeidstaker. Arbeidsgiver drøfter med de tillitsvalgte alternative virkemidler og orienterer om inngåtte avtaler».

Rådmannen legger opp til at hovedtariffavtalen skal ivaretas, ved individuell behandling av aktuelle medarbeidere, med tilrettelegging av arbeidsoppgaver og mulige arbeidstidsordninger etter medarbeidersamtaler gjennomført i tråd med fastsatt norm og «skjema» for dette.

Høringsuttalelser

Da arbeidsgruppen var ferdig med sitt arbeid ble dokumentet Livsfasepolitikk sendt ut på høring til ledere, tillitsvalgte og verneombud med uttalelsesfrist fredag 16. mai. 14

Det kom inn en rekke uttalelser i høringsrunden. Merknader gjenspeiler punktene i uttalelsene og det kommer frem i merknadene om uttalelse er tatt hensyn til eller ikke i dokumentet.

	Høringsuttalelser:	Merknader
Uttalelse 1	<ul style="list-style-type: none"> • Fra Ergoterapiforbundet: • Gjelder siste kulepunkt om senkarriere om ekstra fri/ekstra lønn. Uttalelsen går på at det bør utdypes hvilken aldersgruppe kulepunktet gjelder. • Kilde til liste i vedlegg 5 må oppgis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aldersgruppen er presisert i vedlegg til avtale og avtale om seniortiltak. • Det er gjort nå.
Uttalelse 2	<ul style="list-style-type: none"> • Fra verneombud Nerstad skole: • En setning innledningen i kap. 2: «En seniorpolitikk kan ikke være en rettighetspolitikk, men må ta utgangspunkt i kommunens reelle behov for arbeidskraft». Innspillet til denne setningen er at den slår bena under hele politikken. 	<ul style="list-style-type: none"> • Denne setningen er ikke fjernet fra dokumentet da arbeidsgiver mener det er en viktig presisering å ha med.
Uttalelse 3	<ul style="list-style-type: none"> • Fra leder Turid Flaget: • Mener at pengesum ikke bør være et alternativt valg til eventuelle fridager. • Dersom det går for alternativet med x antall fridager bør helg være definert tom mandag morgen og ikke søndag kveld som i forslaget. • Behovsprøvde fridager synes jeg ikke er noe alternativ, og ville vært svært utfordrende/ umulig å administrere. • I tabellen med kostnader ift ordningen, her bør det komme klart fram rett under tabellen evt. Kostnader som kommer i tillegg (vikar, kveldstillegg, arb.g.avg og...) 	<p>*</p> <ul style="list-style-type: none"> • Helse- og sosial har allerede definert hva helg er, og definisjonen er med i saksfremlegget. <p>*</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dette er vanskelig å få frem da lønn for innleid vikar varierer ut fra yrkesgruppe og ansiennitet.
Uttalelse 4	<ul style="list-style-type: none"> • Fra leder Johannes Michielsen: • Forslag om et kulepunkt om karriereplanlegging under 2.0. • Hjemmekontor som et kulepunkt under 2.1.2. • Forslag om ekstra tekst i 	<ul style="list-style-type: none"> • Tatt inn i dokumente.t • Tatt inn i dokumentet. • I kommunens permisjonsreglement

	<p>begynnelsen av 2.1.4: «En god del arbeidstakere i senkarrierefase har ofte foreldre som er i en livsfase som gjør dem hjelpetrengende. Siden tilbud til hjelpetrengende i hver kommune begrenser seg selv, og det blir flere og eldre mennesker og vanskelig for helsevesenet å imøtekomme behovet. Så kan det være behov hos de i senkarrierefase for mer fleksibel opplegg rundt arbeidet eller i visse tilfeller omsorgspermisjon. Man får et privatliv som kan være vanskelig å kombinere med arbeidstidsordning.</p> <p>Tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjemmekontor. • Mulighet til å jobbe redusert. • Unntak fra beordring (pålagt overtid), viser til reglement i helse- og sosial. • Permisjonsreglement for Sigdal kommune, jfr. Kommunens permisjonsreglement del 2. • Mulighet for tilrettelagt turnus/arbeidstidsplan». 	<p>som det henvises til i dokumentet tar høyde for denne problemstillingen.</p>
Uttalelse 5	<ul style="list-style-type: none"> • Fra leder Gry Haugen: • Ser at gjennomføring av seniordager har mange utfordringer, men jeg opplever at det har så positivt effekt for de som jobber i store og fysisk og psykisk krevende stillinger, så jeg ønsker at det skal være et X antall dager for de i 75-100 % stilling. 	
Uttalelse 6	<ul style="list-style-type: none"> • Delta v/Britt Nymoen HTV foreslår nå det gjelder de over 62 år: <p>Holde undervisningspersonalet utenfor i og med at de har sentrale bestemmelser som tar vare på seniorer. Videre at det blir opprettholdt fridager (ikke utbetalinger). Kan gå ned til 12 dager pr. år fra 75%-100% stilling.</p> <p>BEGRUNNELSE:</p> <p>Fra +55 har lærere krav på andre arbeidsoppgaver/mindre undervisning – sentralt bestemt HTA</p>	

	<p>Henviser også til vår HTA §3 pkt.3.2.3; Seniorpolitiske tiltak i kommuner/fylkeskommuner/virksomheter skal utvikle virkemidler for å motivere arbeidstakere til å stå lenger i arbeid. Slike virkemidler kan være tilpasset arbeidstid, tilrettelegging av arbeidsoppgaver, tjenestefri m/lønn, kronetillegg, kontantutbetaling e.l.</p> <p>Sigdal kommune har forpliktet seg til gjennom I.A. avtalen å forsøke å øke den gjennomsnittlige avgangsalderen ved å tilby «gulrot». Se vedlegg 4, avsnitt 2.</p> <p>Har snakket med flere av mine medlemmer som sier at de har unnlatt å ta ut AFP grunnet seniordagene.</p>	
Uttalelse 7	<ul style="list-style-type: none"> • Fagforbundet har etter drøfting med de plasstillitsvalgte disse kommentarer til Livsfasepolitikken i Sigdal kommune: <p>Fagforbundet håper at Sigdal kommune viderefører livsfasepolitikken og med seniortiltak med fridager for arbeidstakere fra 62 år.</p> <p>Fagforbundet organiserer mange yrkesgrupper som har fysisk tungt arbeid som f.eks renholdere, hjelpepleiere/helsefagarbeidere, barne og ungdomsarbeidere/assistenter m. flere.</p> <p>De tilbakemeldinger vi har fått er at denne ordningen har virket positiv med seniordager i lange turnus/arbeidsperioder, slik at de har unngått sykemeldinger.</p>	
Uttalelse 8	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanningsforbundet Sigdal ønsker at livsfasepolitikken slik som den er i dag videreføres. <p>Dette på grunn av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvis kommunen ønsker å beholde sine eldre arbeidstakere må det gis noen fordeler og noe lette av arbeidsoppgaver. - Faren for at avtalen skal opphøre er skremmende for alle aldersgrupper. - Det med behovsprøving for de eldre er meget 	

	<p>skremmende, og vi stiller spørsmål om hvordan dette skal gjennomføres. Hva vil det gjøre med forholdet mellom arbeidstaker og leder som eventuelt skal bestemme om den ansatte har behov for seniortiltak eller ikke?</p> <p>- Å ta bort dagens avtale er på ingen måte ønskelig!</p>	
--	--	--

Rådmannens forslag til vedtak:

Fremlagt dokument om Livsfasepolitikk i Sigdal kommune vedtas.

Formannskapet behandlet saksnr. 25/14 den 05.06.2014**Behandling:**

Jan Midtskogen (AP) fremmet følgende forslag.

Først ble det gitt innspill til endring av tittel på sak:

Livsfasepolitikk i Sigdal kommune fra 2014.

Videre lød forslag som følger: Dette seniortiltaket tas inn i dokumentet på side 5 og erstatter siste kulepunkt før punkt 2.2:

Dette kulepunktet er i framlegget foreslått strøket.

Et tiltak innen HTA kap. 3 punkt 3.2.3 er:

Fra og med det året arbeidstaker fyller 62 år og har vært tilsatt i Sigdal kommune de 5 siste åra, kan det gis inntil 15 dager fri pr. år/skoleår ut fra stillingsprosent for stillinger 75% til 100%. For undervisningspersonale vil det være tilsvarende stillingsreduksjon. Uttak av fridager avtales med den enkelte virksomhetsleder. Kostnader for fridager kompenseres tjenestestedene med faktiske utgifter. Dagene kompenseres ikke ved sykefravær og kan ikke tas ut i helger eller ferieperioder. Helg = f.o.m. fredag kveld t.o.m. søndag kveld.

I denne ordningen bør det vurderes om ansatte i spesielle funksjoner skal kompenseres på annen måte for at de ikke får tatt ut dagene pga. vesentlig ulempe for virksomheten. Eksempel på kompensasjon kan være inntil 15 fridager som tas ut i lønn. Det skrives en senioravtale for ett år ad gangen mellom virksomhetsleder og den enkelte arbeidstaker.

Votering

Administrasjonsutvalgets forslag til vedtak, vedtatt med 5 mot 2 stemmer.

SIGDAL KOMMUNE

LIVSFASEPOLITIKK I SIGDAL KOMMUNE

Revideringsutgave

Vedtatt i kommunestyret 06.09.2007, sak 06/01603, og i kommunestyret 20.12.2007, sak 07/01279. Evaluert 2010, vedtatt i kommunestyret 23.09.2010, sak 10/86.
Evaluert 2014, vedtatt i kommunestyret *, sak 14/.*

INNHold: (Redigeres når livsfasepolitikken er vedtatt)

KAPITTEL 1 innledning	2
1.1 Målsetning for livsfasepolitikk	2
1.2 Livsfasene	2
KAPITTEL 2 Livsfasepolitikk	3
2.0 Generelt for alle faser	3
2.1 Yngre medarbeidere	3
2.2 Etableringsfasen	3
2,3 Stabiliseringsfasen	3
2.4 Senkarriere (+55)	3
2.6 Sykdom	4
2.7 Videreutdanning	4
KAPITTEL 3 Gjennomføring av livsfasepolitikk	4
3.0 Generelt for alle faser	4
3.1 Yngre medarbeidere	4
3.2 Etableringsfasen	5
3.3 Stabiliseringsfasen	5
3.4 Senkarriere	5
3.5 Sykdom	6
3.6 Videreutdanning	6
KAPITTEL 4 utfordringer og økonomi	6
4.1 utfordringer relatert til livsfasene	6
4.2 Økonomiske konsekvenser	7
KAPITTEL 5 Evaluering av planen	7
VEDLEGG	
Vedlegg 1 Avtale om senkarriere tiltak	9
Vedlegg 2 Orientering om særaldersgrense alderspensjon	10
Vedlegg 3 Orientering om AFP	11
Vedlegg 4 Informasjon om senkarriere tiltak	12
Vedlegg 5 Oversikt stilling særaldersgrense	14
Vedlegg 6 Seniorsamtale	17

KAPITTEL 1 Innledning

I forbindelse med utarbeidelsen av lokal lønnspolitikk ble det fremmet et ønske om utvikling av livsfaseorientert personalpolitikk i kommunen. Arbeidsgruppen har fått et oppdrag å utarbeide retningslinjer for livsfasepolitikk som skal innarbeides i lønns- og personalpolitikken.

Livsfasepolitikk er en lærings- og utviklingsstrategi for yrkeslivet. Begrepet "Livsfase" viser til forestillingen om at vi beveger oss gjennom ulike faser i livet, og at hver fase medfører ulike behov, krav, begrensninger og muligheter.

Arbeidsstyrken består i hovedsak av personer i alderen 20 – 66 år. **Det er aldersgruppen 40-54 år som er størst og i løpet av de neste 5 år vil 50 ansatte gå over i gruppen 55+ mens 38 ansatte vil bli 67 år de neste 5 år. (som er størst (har mest økning)).** For å beholde arbeidskraft er det viktig å holde 55+ i arbeid så lenge som mulig. Livsfasepolitikk **er (bærer bud om nytenkning innen)** individuell og gruppevis tilrettelegging for arbeidslivet. Det setter krav til samfunnets evne til å tenke sammenhenger, og til å tilrettelegge for at ansatte har liv som henger sammen. Kommunens livsfasepolitikk skal forankres i ledelsen og gjøres kjent for alle ansatte i kommunen.

1.1 Målsetning for livsfasepolitikk

Hovedmål 1:

- Sigdal kommune og de ansatte har felles ansvar for å utnytte de positive ressursene som kommunens medarbeidere representerer i alle faser av deres arbeidsliv.
- Denne personalpolitikken skal baseres på positivt menneskesyn med medarbeidernes ressurser og muligheter i sentrum, fremfor problemorientering, og er like mye holdningsdannelse som metode og verktøy.

Hovedmål 2:

- Målsetningen er at arbeidstakere i Sigdal kommune skal bli godt ivaretatt gjennom alle fasene i et ansettelsesforhold og at seniorer skal stå lengst mulig i jobben **hvis de vil (sin).**

Sigdal kommunes livsfasepolitikk skal:

- Være kjent for alle ansatte, og sikre et godt arbeidsmiljø.
- Bidra til å rekruttere, utvikle og beholde kreative, samt godt kvalifiserte medarbeidere.
- Være fremtidsrettet og motivere medarbeidere til å utvikle sine kunnskaper, holdninger og ferdigheter slik at vi sammen kan møte de utfordringene kommunen står ovenfor.
- Sikre gode ledere med høy kompetanse ang. livsfasepolitikk
- Informere om muligheten til delvis AFP.
- Pensjonsdag med KLP/SPK hvert 3. år.
- ~~(Informere om livsfase politikk minst en gang pr. år på personalmøter)~~
- **Alle nye medarbeidere skal informeres om kommunens livsfasepolitikk og det skal tas opp på personalmøter når det er evaluert-**

1.2 Livsfasene

Vi har delt det opp i følgende livsfaser:

- Yngre medarbeidere

- Etableringsfasen, småbarnsforeldre
- ~~(Stabiliseringsfasen)~~ Midtlivsfasen
- Senkarriere (+55)
- Ved sykdom
- Videreutdanning

KAPITTEL 2 Livsfasepolitikk og gjennomføringen av den

~~(Kunnskap om livsfasene må integreres i lederutdanning)~~ Ledere i alle virksomheter må være bevisst sin rolle i livsfasepolitikk, og det må fokuseres på helsefremmede tiltak ~~(sider)~~ ved arbeidsplassen (HMS). ~~(Dette spesielt for å demme opp for økningen i antall sykemeldte og uføre).~~

En seniorpolitikk kan ikke være en rettighetspolitikk, men må ta utgangspunkt i kommunens reelle behov for arbeidskraft.

2.0 Generelt for alle faser

Dette er tiltak som bør vurderes i alle faser. ~~Ansatte verdsetter mer trygge arbeidsplasser og ønsker å påvirke sin arbeidssituasjon gjennom medbestemmelse og faglig utvikling. Tiltakene som iverksettes skal ikke gå utover driften, og det er ikke alle arbeidsplasser som har mulighet til å gjennomføre alle tiltakene. Dagens arbeidstakere vil søke arbeidsgivere som gir interessante jobber og god lønn. Tiltak:~~

- Hjemmekontor. Legge til rette for ~~dette. (og muligheten til å jobbe hjemmefra).~~ ~~(Dette gjøres)~~ i samarbeid med nærmeste leder der det er mulig.
- ~~(Ønsketurnus/ ønske timeplan).~~ Mulighet for tilrettelegging av turnus/arbeidstidsplan, denne skal utarbeides i samarbeid mellom ansatt og nærmeste leder.
- **Fleksibel arbeidstid/arbeidstidsplan?**
- Gjennomgangstilling **for ledere.**
- Videreutdanning.
- **Karriereplanlegging.**

2.1.1 Yngre medarbeidere

Den nye generasjon arbeidskraft ~~(beskrives som karrierebevisste med fokus på avansement både i stilling og lønn. De)~~ vil søke arbeidsgivere som gir interessante jobber og god lønn. Kommunen må legge til rette for å kunne rekruttere og beholde denne gruppen medarbeidere, de tilfører organisasjonen nye impulser. I denne forbindelse er det også viktig for kommunen å tilby lærlingeplasser. Dette må sees i sammenheng med rekruttering. Tiltak:

- Mentorordning som går utover standard tre dagers opplæring. Koble nyansatt sammen med en ~~(eldre) erfaren~~ ansatt som kan fungere som en fast **veileder (mentor)** i startfasen.
- Mulighet for å ta en utdanning ved siden av jobb i Sigdal kommune. For utdanning ved siden av jobb, se reglementer for permisjon ved utdanning som utdypes nærmere under **kap 4. Tilrettelagt turnus/arbeidstidsplan** når ansatt er under utdanning. **Det skal legges til rette for fri i praksisperioder der det lar seg gjøre (Litt mer fri i praksisperioden).** Gjelder så langt det er mulig for alle **når det ikke er til vesentlig ulempe for arbeidsgiver.** Avgjørende er kommunens kompetansebehov. Spørsmålet om permisjon med eller uten lønn avhenger av kompetansen kommunen har behov for, jfr. Aml § 12-11 **og kommunens kompetanse- og utviklingsplaner.**
- Fortrinnsvis 100% stillinger.
- ~~(Kompetanse om kommunen/ Organisasjonen.)~~

2.1.2 Etableringsfasen

Når en arbeidstaker etablerer seg med ektefelle, barn etc. kan det medføre endring av (~~bli en-
forflytting på~~) behov. Man har et privatliv som kan være vanskelig (~~lar seg~~) å kombinere med (~~en
ufleksibel~~) arbeidstidsordning. Tiltak:

- Hjemmekontor.
- Mulighet til å jobbe redusert. (~~stilling hvis det er ønsket.~~)
- Unntak fra beordring (pålagt overtid), viser til reglementet i helse- og sosial.
- Permisjonsreglement for Sigdal kommune, jfr. Kommunens permisjonsreglement del 2.
- Mulighet for tilrettelagt turnus/~~arbeidstidsplan~~.
- ~~(Ønske seg tilrettelagt turnus.)~~
- Etableringsfasen innebærer reglement for fødselspermisjon og utvidet omsorgspermisjon uten lønn for å ivareta omsorg for mindreårige barn, jfr. kommunens permisjonsreglement §§ 5.1 og 5.2.

2.1.3 (Stabiliseringsfasen) Midtlivsfasen

Ansatte i denne fasen representerer god kompetanse som arbeidsplassen trenger og har behov for. "Midtlivsgenerasjonen" verdsetter mer trygge arbeidsplasser og ønsker å påvirke sin arbeidssituasjon gjennom medbestemmelse og faglig utvikling. Kommunen må ha som mål at gode medarbeidere etablerer seg i organisasjonen og fortsetter sitt arbeidsforhold her. Utviklingsmuligheter og konkurransedyktig lønn er her hovedfaktorer. Tiltak:

- Mulighet til å utvide deltidsstilling til 100% stillinger hvis (~~ønskelig~~) det lar seg gjøre.
- Videreutdanning. Mulighet for videreutdanning og større ansvarsområder/ nye arbeidsoppgaver for de som ønsker det. Ved videreutdanning er det anbefalt med tilrettelagt turnus/~~arbeidstidsplan~~ så langt det er mulig, og fri i praksisperioder. Se ellers gjennomføring for videreutdanning.
- Veilederkurs (~~for veiledere (mentorfunksjon).~~)

2.1.4 Senkarriere (+55)

Seniorgruppen er på vei ut av arbeidsforholdet og står overfor spørsmålet om de skal velge tidlig pensjonering eller fortsatt arbeid. Seniorpolitikk legger til rette for å utvikle og å anvende eldre medarbeideres kunnskaper, ferdigheter og arbeidsevne på en måte som kommunen og medarbeidere er tjent med. Det skal også tilrettelegge for en hensiktsmessig og verdig avslutning av yrkeskarrieren for den enkelte.

Ledere skal være seg bevisst den kompetansen som lang yrkeserfaring gir til å se arbeidet i en større sammenheng. Egenskaper som faglig erfaring (~~sosiale ferdigheter~~) og kjennskap til kommunen skal bevisst anerkjennes slik at medarbeider selv kan øke sin forståelse av egen viktige rolle i organisasjonen og stimuleres til å bruke/synliggjøre denne kompetansen. Forutsetninger for å bli godkjent for seniortiltak er fast ansettelse i Sigdal kommune de siste fem årene.

~~(Det er aldersgruppen 55+ som har mest økning. For å beholde arbeidskraft er det viktig å holde 55+ i arbeid så lenge som mulig.)~~ Tiltak:

- +55, andre arbeidsoppgaver/mindre undervisning (lærere/HTA), sentralt bestemt. ~~(+55, andre arbeidsoppgaver/mindre undervisning. Dette skal komme frem gjennom årlige utviklingssamtaler som skal holdes etter fylte +55.)~~

- (+58) + 60 medarbeidersamtale med leder og ansatt om hvordan man ser for seg seniortilværelsen, sentralt bestemt. Samtalen skal ta for seg forebygging og utvikling i et seniorperspektiv med tanke på et aktivt arbeidsliv etter fylte 62 år.
- ~~(Videreutdanning skal forankres i kommunens opplæringsplaner.)~~
- Alle medarbeidere har i utgangspunktet (som er over 55 år har) lik rett til videreutdanning som yngre ansatte.
- Veilederkurs (for mentorfunksjon.)
- Seniorseminar, kommunen arrangerer selv eller sender seniorer på kurs (seminar). Man får delta på ett slikt (seminar) kurs etter fylte 60 år.
- Årlige KLP dager.
- (Mentor) Veileder for lærlinger/nyansatte så (de) nyansatte har en fast å forholde seg til. Erfaringer fra sitt fagfelt og kommuneorganisasjonen som en eldre medarbeider har, vil være verdifull kompetanse som bør nyttes i en (mentorordning) veiledning. Dette vil være en del av introduksjonsperioden og en mentor kan ha ansvar for flere lærlinger/nyansatte.
- Delvis AFP (+62). Kommunen (er åpen) skal legge til rette for og skal legger til rette for at ansatte kan gå av med delvis AFP etter fylte 62 år.
- ~~(Tilretteleggingstilskudd (+62)) en engangssum fra kommunen til arbeidsplassen for ansatte over 62 år. Bruken av tilretteleggingstilskuddet står fritt til arbeidsplassen, men det er knyttet opp mot de over 62 år.)~~
- ~~(Ekstra fri/ekstra lønn 50-100% stillinger kan få 24 ekstra fridager eller bonus på kr. 24.000,- etter stillingsprosent. Bonusen er ikke pensjonsgivende og det skal ikke beregnes feriepenger av bonusen. Tiltaket gjelder ikke for stillinger under 50%. Fridagene skal avtales med leder i god tid. Dette kan ikke kombineres med AFP. Forutsetningen er ansettelse i Sigdal kommune de siste 5 årene. I helse og sosial skal dagene legges inn i turnus for de som går i det, for andre i helse og sosial skal det avtales enkelt dager. I skolesektoren skal det legges inn som reduksjon i arbeidsplan for de som har det. For andre ansatte avtales enkelt dager). – AVVIKLES~~

2.2 Sykdom

Her menes egen sykdom, se ellers permisjonsreglementet §§2.1 og 2.2

Sykdom er noe alle kan oppleve og er uavhengig av alder og faser man er i. Tiltak:

- Kommunens IA-avtale
- I denne fasen er det viktig med (rett) god oppfølging fra arbeidsgiver. Dette skal gjøres ved samtaler med nærmeste leder, (ser) og skal helst (at samtaler) gjennomføres i forkant av oppmøte i oppfølgingsutvalget.
- Oppfølgingsutvalget, i fht. retningslinjer ved sykdom. Arbeidsgiver skal legge til rette for at den sykemeldte (holder) kan holde kontakt med arbeidsplassen. Det å ha kontakt med arbeidsplassen er en ivaretagelse av den sykemeldte.
- Samtale med ansatt og leder i forkant av oppfølgingsutvalget.
- Ivaretagelse av den sykmeldte. Ved langtidsfravær grunnet sykdom kan permisjon uten lønn innvilges, slik at samlet sykefravær blir 30 måneder. Permisjon utover dette må være grunnet i utsikter i overskuelig fremtid å returnere til sitt arbeid, jmf. Kommunens arbeids- og ansettelsesreglement § 15.
- Permisjonsreglement i fht. sykdom.
- Tilretteleggingstilskudd fra NAV skal benyttes av arbeidsgiver.
- ~~(IA-avtalen i våre hverdager.)~~
- Omplussing der det er mulig.

2.3 Videreutdanning

Videreutdanning er uavhengig av alder og faser man er i, dette går på ønsket om å videreutvikle seg og arbeidsgivers behov for kompetansen. Tiltak:

- Dette skal forankres i kommunens opplæringsplan (hva har virksomheten behov for).
- Kompetansekartlegging **for virksomhetene**.
- Tilrettelegginger blir avgjort i forhold til hva virksomheten har behov for, jmf. Opplæringsplan. Kommunenes permisjonsreglement gir tilgang på permisjon med og uten lønn ved videreutdanning, jmf. HA §7, HTA §14.2 og AML §12-11.

AML §12-11 (1): "Arbeidstakere som har vært i arbeidslivet i minst tre år og som har vært ansatt hos arbeidsgiveren de siste to år, har rett til hel eller delvis permisjon i inntil tre år for å delta i organisert utdanningstilbud. Må være yrkesrelatert for å gi rett til permisjon. Yrkesrelatert utdanning omfatter alle typer arbeidsmarkedsrelevante etter- og videreutdanning".

HTA § 14.2 (3): " I den utstrekning det etter kommunens/virksomhetens syn er nødvendig å heve kunnskapsnivået samt styrke kompetanse for å utføre pålagte arbeidsoppgaver/arbeidsfunksjoner, skal det gis permisjon med lønn og dekning av legitimerte utgifter".

KAPITTEL 3 utfordringer og økonomi

3.1 utfordringer relatert til livsfasene

Medarbeiderens ansvar:

- Tydeliggjøre egne ønsker og behov.
- Vurdere egne rutiner og arbeidsvaner.
- Se etter muligheter til fornyelse, stimulans og (re)vitalisering av egne ressurser.
- Komme med forslag til egne utviklingsmuligheter og tiltak for å stimulere disse.
- Signalisere ansvar for egen situasjon.

Arbeidsgiverens ansvar:

- Utviklingsmuligheter
- Gi signaler og tilbakemeldinger.
- Stille krav.
- Vise romslighet.
- Redefinere jobbinnhold.
- Finne nye løsninger.
- Følge opp.

3.2 Økonomiske konsekvenser

2008

Antall med uttak beløp	8
Antall med uttak fridager	4
Sum uttak beløp	Kr. 132 304,-
Sum uttak fridager	Kr. 74 000,-
Totalt:	Kr. 206 304,-

2009

Antall med uttak beløp	15
Antall med uttak fridager	7
Sum uttak beløp	Kr. 169 581,-
Sum uttak fridager	Kr. 96 000,-
Totalt:	Kr. 265 581,-

2010 (tall tom. august)

Antall med uttak beløp	12
Antall med uttak fridager	7
Sum uttak beløp	Kr. 183 578,-
Sum uttak fridager	Kr. 120 000,-
Totalt:	Kr. 303 578,-

2011:

Antall med uttak beløp	18
Antall med uttak fridager	13
Sum uttak beløp	Kr. 186 935
Sum uttak fridager	Kr. 178 000
Totalt:	Kr. 364 935

2012

Antall med uttak beløp	11
Antall med uttak fridager	12
Sum uttak beløp	Kr. 124 260
Sum uttak fridager	Kr. 190 500
Totalt:	Kr. 314 760

2013

Antall med uttak beløp	8
Antall med uttak fridager	9
Sum uttak beløp	Kr. 104 390
Sum uttak fridager	Kr. 157 000
Totalt:	Kr. 261 390

~~(Dekkes av midler avsatt til lønnsøkning i løpet av året. Det dekker imidlertid ikke fullt ut nødvendige kostnader til vikarer.~~

~~Hver sektor må dekke kostnadene innenfor sine budsjettrammer, og det foretas en intern justering i fht. midler avsatt til lønnsøkning.)~~

Kommunen må sette av egne midler for å dekke inn dette.

Fremover de neste 6 år ser bildet slik ut:

År	Ansatte som kan inngå senioravtale eller gå av med AFP	Kostnader ved 20% AFP beregnet ut fra AFP gjennomsnitt i 2014 (kr 251800)
2014	6 ansatte	Kr. 302 160

2015	8 ansatte	Kr. 402 880
2016	13 ansatte	Kr. 654 680
2017	10 ansatte	Kr. 503 600
2018	5 ansatte	Kr. 251 800
2019	14 ansatte	Kr. 705 040

3.3 AFP

I tillegg til seniorpolitiske tiltak kan ansatte over 62 år gå av med AFP helt eller delvis (inntil 40%). For ansatte med pensjonsforhold i KLP utgjør dette en ekstra kostnad for kommunen frem til den ansatte er 65 år.

I 2012 var denne kostnaden på kr. 1 089 102,-.

I 2013 var denne kostnaden på kr. 615 975,-.

I 2014 er det anslått at kostnadene blir kr. 700 000,-.

Snitt kostnaden for kommunen pr. ansatt som går av med full AFP er kr. 251 800,- pr. år. Dette vil variere noe utfra den ansattes årslønn.

Dersom de ansatt istedenfor å velge seniortiltak går av med 20% AFP (1 fridag i uka) vil kostnaden pr. ansatt være kr. 50 360,- i året for Sigdal kommune. Dette er beregnet ut i fra et snitt for dagens lønnsnivå.

KAPITTEL 4 Evaluering av planen

~~(Det er noen av tiltakene Sigdal kommune (vi) foreløpig ikke har kommet i gang med. Dette gjelder gjennomgangsstilling, mentorordning for yngre medarbeidere og til dels hjemmekontor. De andre tiltakene gjennomføres.)~~

Alle tiltakene benyttes i dag.

Seniortiltak: De fleste har tatt ut beløp, noe vi ser ut fra oversikten ~~(over)~~ i kap. 3. For de som har tatt ut fridager og fått satt de inn i system i fht. arbeidsperioder har denne ordningen vært en grunn til at de har klart å fortsette i jobben.

Sigdal kommunes livsfasepolitikk skal evalueres hvert ~~(3-)~~ 4. år. Ansvar for å gjennomføre evalueringen ligger hos rådmann. ~~(Noen av tiltakene skal prøves ut på en mindre ansatt gruppe og evalueres etter ett år.)~~

~~(Den opprinnelige arbeidsgruppen består av: Rådmann Kjell Tore Finnerud, personalsjef Toril Marlene Staxrud, Utdanningsforbundet v/Anne Kristin Grøterud, NSF v/Jorunn Tovsrud, Fagforbundet v/Karin Ravnås, KFO v/Veslemøy Antonsen og hovedvernombud Stein Wickmann.)~~

~~(Livsfasepolitikken er evaluert i 2009/2010 og arbeidsgruppen besto av: Rådmann Kjell Tore Finnerud, personalsjef Toril Marlene Staxrud, Utdanningsforbundet v/Anne Kristin Grøterud, NSF v/Tone Strandbråten, Fagforbundet v/Åse Lien, Delta v/Britt Nymoen og hovedverneombud Stein Wichmann.)~~

Vedlegg 1 (redigeres når det er gjort vedtak)

Navn: _____

Fødselsnr: _____

Stillingsprosent: _____

Har inngått en forpliktende ettårs avtale med Sigdal kommune,

foreløpig frem til: _____

Ansatt dato: _____

Tiltak 1: Inntil 24 dager ekstra fri

Beregnes ut fra stillingsprosent.

F.o.m. dato: _____

t.o.m. dato: _____

Tiltak 2: Inntil kr. 24.000,- bonus.

Summen inkluderer feriepenger. Beregnes ut fra stillingsprosent.

F.o.m dato: _____

t.o.m. dato: _____

Tiltak 3: Kombinasjon ekstra fridager og bonus.

Sum bonus er inkludert feriepenger. Ekstra fridager og bonus beregnes ut fra stillingsprosent.

Ekstra fridager: _____

Bonus: kr. _____

F.o.m dato: _____

t.o.m. dato: _____

* kryss av ved det aktuelle tiltaket.

Sted/dato

Arbeidsgiver

Arbeidstaker

Vedlegg 2

* Fra KLP:

Den vanlige aldersgrensen i KLP er 70 år eller den aldersgrense som gjelder for tilsvarende stilling i Statens Pensjonskasse. Det er fastsatt lavere aldersgrense, såkalt særaldersgrenser, for enkelte stillinger, se vedlegg 3. Det er fastsatt særaldersgrenser for stillinger der tjenesten medfører uvanlig fysisk belastning på tjenestemennene, slik at de normalt ikke makter å skjøtte sitt arbeide forsvarlig til fylte 70 år. Eller hvor tjenesten stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, som normalt blir sterkere svekket før fylte 70 år enn det en forsvarlig utføring av tjenesten tilsier, lov om aldersgrense for offentlige tjenestemenn §2.

Den mest vanlige [særaldersgrensen](#) i KLP er 65 år. For sykepleiere er aldersgrensen 65 år eller 70 år.

Alder er ikke gyldig grunn til oppsigelse, men hvis du ikke har en tariffavtale som gir oppsigelsesvern, kan arbeidsgiver kreve at du slutter når du når aldersgrensen. Det er din arbeidsgiver som er ansvarlig for at du er innmeldt med riktig aldersgrense.

Når du bytter stilling med en ny aldersgrense, gjelder den nye aldersgrensen først etter ett år.

Hvis du har en særaldersgrense på grunn av fysisk eller psykisk belastning, slik at du normalt ikke makter å skjøtte arbeidet forsvarlig til fylte 70 år (punkt a), kan du beholde retten til å gå av ut fra denne aldersgrensen, selv om du bytter til en stilling med høyere aldersgrense. Retten beholdes i 10 år etter at du bytter stilling, og er også betinget av at du har hatt stillingen med den lavere aldersgrensen i minst 15 år.

Hvis du har en særaldersgrense som stiller spesielle krav til fysiske eller psykiske egenskaper, som normalt blir sterkere svekket før fylte 70 år, enn det en forsvarlig utføring av tjenesten tilsier (punkt b), kan du ikke beholde denne retten.

85-års regelen: Adgang til å ta ut pensjon inntil 3 år før særaldersgrensen

Hvis du har en stilling med aldersgrense 65 år eller lavere, såkalt særaldersgrense, kan du på visse vilkår fratregge med pensjon fra KLP inntil 3 år før denne aldersgrensen. Dette gjelder når summen av din alder og samlet medlemstid i KLP (og andre offentlige tjenstepensjonsordninger) er minst 85 år.

Dette betyr at en brannmann med aldersgrense 60 år kan fratregge ved fylte 57 år hvis han har vært medlem av pensjonsordningen i minst 28 år ($57 + 28 = 85$).

En hjelpepleier kan fratregge 62 år gammel hvis hun har vært medlem i minst 23 år ($62 + 23 = 85$), da aldersgrensen for hjelpepleiere er 65 år.

Hvis du slutter før du kan ta ut pensjon, mister du retten til å ta ut alderspensjon før aldersgrensen.

Pensjonsalder

Pensjonsalder er alderen du tidligst har rett, men ingen plikt, til å ta ut alderspensjon. Alle kan ta ut alderspensjon fra fylte 67 år (hvis de søker alderspensjon i folketrygden). Ved uførhet eller død medregnes tiden frem til aldersgrense for stillingen.

Veldlegg 3

1.4 Orientering om AFP (ordningen gjelder kun i offentlig sektor)

Fra KLP:

De fleste av KLP sine medlemmer kan fra de er 62 til 70 år selv velge når de vil gå av med alderspensjon.

Du kan ta ut AFP fra det året du fyller 62 år. Mange organisasjoner i offentlig sektor har imidlertid [særaldersgrenser](#) som gir deg mulighet til å gå av med pensjon inntil 3 år før du når denne alderen.

Hvordan blir din pensjon påvirket av pensjonsreformen? Les mer om ny alderspensjon og AFP på [våre sider om pensjonsreformen](#).

Hva får jeg i pensjon?

Hvor mye du får utbetalt i pensjon er avhengig av:

- [Pensjonsgrunnlaget](#)
- [Pensjonsgivende tjenestetid](#)
- [Pensjonsprosenten](#)

Full alderspensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er som regel din faste årslønn pluss eventuelle faste tillegg som du har på det tidspunkt du går av med pensjon.

Samordning med folketrygden

Fram til du fyller 67 år, vil din eventuelle alderspensjon eller AFP bli utbetalt fra KLP.

Fra fylte 67 år vil pensjonen fra KLP bli samordnet med alderspensjon i folketrygden. Samordningen går ut på å sikre at du får en samlet pensjon på 66 prosent av lønnen din (pensjonsgrunnlaget). Med utgangspunkt i rettighetene du har i folketrygden, utbetaler KLP resten opp til minst 66 prosent av lønnen din.

Når du fyller 67 år må du sette frem krav om alderspensjon fra folketrygden. Hvis du ikke gjør det, vil KLP samordne som om du var tilstått slik ytelse.

Avtalefestet pensjon

Du kan gå av med AFP fra du fyller 62 år. AFP blir beregnet etter folketrygdens regler. Du vil få like stor pensjon som du ville fått fra folketrygden, om du hadde jobbet til du ble 67 år. I tillegg vil du få et AFP-tillegg på kr 20 400 per år.

Du finner mer informasjon om vilkårene for å gå av med AFP i [brosjyren for alderspensjon/ AFP](#).

Arbeidsinntekt ved siden av alderspensjon og AFP

Du har anledning til å kombinere alderspensjon med arbeidsinntekt. Dersom du ønsker å ta ut enten AFP eller alderspensjon, kan du velge å gå ned i deltid, og ta ut pensjon for den delen du ikke jobber. Arbeidsinntekten vil kunne medføre reduksjon i pensjonen. Folketrygden og KLP har ulike regler for hvordan arbeidsinntekt påvirker pensjonen. Det er også forskjellige regler for [vanlig alderspensjon](#) og [AFP](#) fra KLP.

Du finner mer informasjon om arbeidsinntekt ved siden av pensjonen i [brosjyren for alderspensjon/ AFP](#).

Vedlegg 4 (Revideres i tråd med vedtak)

Vedtaks - /endingsprotokoll

Vedtatt/endret av	Dato eller saksnummer
Arbeidsmiljøutvalget	
Administrasjonsutvalget	
Formannskapet	
Kommunestyret	20.12.2007, 07/01279
Arbeidsmiljøutvalget	30.08.2010, sak 10/14
Administrasjonsutvalget	09.09.2010, sak 10/17
Kommunestyret	23.09.2010, sak 10/86

Sigdal kommune har gjennom avtalen om inkluderende arbeidsliv forpliktet seg til å forsøke å øke den gjennomsnittlige avgangsalderen. Ett ledd i dette arbeidet vil være å tilby mulig "gulrot" for de som ønsker å stå i arbeid etter fylte 62 år.

Sammen med den nærmeste leder skal det skrives en bindende ettårig kontrakt for tiltaket redusert arbeidstid med opprettholdelse av full lønn.

Ved inngåelse av avtalen:

Leder skal drøfte alternativene med den ansatte ved inngåelse av avtalen. Dersom det er mistanke om at den ansatte ikke klarer å stå fullt ut i jobben skal det tas ut som fridager. Dersom det er avtalt fridager og disse ikke kan tas ut inngås det ny avtale om uttak av bonuspenger tilsvarende de dager som ikke er tatt ut.

Ved sykemelding etter inngått avtale om uttak av bonuspenger:

Dersom leder ser at den ansatte ikke klarer å stå fullt ut i jobben pga. arbeidssituasjonen, så er det leders styringsrett å si at det skal tas ut i fridager ved inngåelse av neste avtale.

1. Inntil 24 dager ekstra fri

Dette gjelder for arbeidstakere med 50-100% stillingsstørrelse. Det beregnes ut fra stillingsstørrelse. For arbeidstakere med mindre enn 50% stilling er ikke denne muligheten til stede.

Betingelser:

Gjelder fra fylte 62 år til året man fyller 67 år.

Må ha vært ansatt i Sigdal kommune de siste 5 år.

Kan ikke kombineres med AFP ordning.

For de som arbeider turnus kan de ikke forvente redusert arbeidstid i helgene.

For undervisningspersonell skal ekstra fridager legges inn som reduksjon i årsstillingen.

2. Bonus på inntil kr. 24.000,-

Summen inkluderer feriepengene.

Dette gjelder for arbeidstakere med 50-100% stillingsstørrelse. Det beregnes ut fra stillingsstørrelse. For arbeidstakere med mindre enn 50% stilling er ikke denne muligheten til stede.

Betingelser:

Gjelder fra fylte 62 år til året man fyller 67 år.

Må ha vært ansatt i Sigdal kommune de siste 5 år.

Kan ikke kombineres med AFP ordning.

3. Kombinasjon fridager og bonus.

Dette gjelder for arbeidstakere med 50-100% stillingsstørrelse. Det beregnes ut fra stillingsstørrelse. For arbeidstakere med mindre enn 50% stilling er ikke denne muligheten til stede.

Betingelser:

Gjelder fra fylte 62 år til året man fyller 67 år.

Må ha vært ansatt i Sigdal kommune de siste 5 år.

Kan ikke kombineres med AFP ordning.

Vedlegg 5

Oversikt over stillinger som gir særaldersgrense i forhold til stillingskode (rapp. Kode)

Kilde: Brukerhåndbok for arbeidsgivere fra KLP

St.kode	Beskrivelse	Alder	St.kode	Beskrivelse	Alder
9450	Administrasjonssjef****	70/65	7174	Hjemmesykepleier	65
7352	Ambulansebåtfører/ mannskap	60	6190	Husmorvikar	65
7352	Ambulansesjåfør	60	7174	Hygienesykepleier	65
7352	Ambulansesjåfør I	60	8209	Jordmor	65
6986	Ambulansesjåfør m/fagbrev	60	7174	Klin.spes. sykepleier	65
4001	Arbeider*	70/65	8451	Klinikksjef	65
6014	Arbeider*	70/65	7451	Kommunefysio	65
4002	Arbeidsleder*	70/65	7451	Ledende helsesøster	65
7451	Ass. leder**	65	7076	Miljøarbeider	65
8451	Avdelingsjordmor	65	6675	Miljøterapeut	65
7451	Avdelingsleder (med Særaldersgr.)**	65	6675	Miljøterapeut I	65
7451	Avdelingssykepleier	65	5133	Miljøterapeut/ arbeider	65
7003	Badebestyrer	65	5133	Miljøterapeut/ arbeider I	65
6014	Badebetjent	65	6986	Montør*	70/65
7003	Bademester	65	7003	Montørformann*	70/65
5122	Barnepleier	65	7523	Onk. sykepleier	65
7024	Barnepleier	65	7003	Overbrann-/ brannmester***	65/60
7024	Barnepleier I	65	7003	Overbrannmester m/utrykn.plikt****	65/60
7174	Bedriftssykepleier	65	7003	Overmontør*	
7003	Brannformann	60	7523	Psykiatrisk sykepleier	65
7237	Brannkonstabel	60	5149	Renholder	65
7237	Brannkonstabel I	60	5149	Renholder I	65
7003	Brannmester	60	7210	Renholder (I)	65
8451	Brannsjef	65	5124	Renholdsoperatør	65
4007	Energimontør*	70/65	6986	Renholdsoperatør	65
4008	Fagarbeider*	70/65	4234	Rutebilsjåfør	65
6986	Fagarbeider (med Særaldersgrense)*	65	6883	Rutebilsjåfør	65
6986	Fagarbeider I (med Særaldersgrense)*	65	9450	Rådmann	65
7174	Fagutviklingssykepleier	65	7451	Sjef fysioterapeut	65
7523	Fagutviklingssykepleier	65	7451	Sjefhelsesøster	65
6014	Feier	65	6883	Sjåfør	65

6986	Feier	65	6883	Sjåfør I	65
6014	Feierformann	65	7617	Spesialfysio.	65
7003	Feierformann	65	7681	Spes. hjelpepleier	65
7003	Feierformann (med særaldersgrense)*	65	7523	Spes. sykepleier	65
7066	Fysioterapeut	65	7523	Spes. Sykepleier I	65
7066	Fysioterapeut I	65	5195	Sykepleier	65
7711	Fysioterapeut i turnusår	65	7174	Sykepleier	65
7523	Geriatrisk sykepleier	65	7174	Sykepleier I	65
6185	Helsesøster	65	8301	Tannlege	65
6185	Helsesøster I	65	7003	Underbrannmester	60
7076	Hjelpepleier	65	8451	Varabrannsjef	65
7076	Hjelpepleier I	65	6455	Vernepleier	65
6190	Hjemmehjelp	65	6455	Vernepleier I	65
6190	Hjemmehjelp I	65	6986	Yrkessjåfør	65

***Stillingskoder 4001, 4002, 4007, 4008** er knyttet til e-verkssektoren. De har aldersgrense 65 år hvis deres funksjon er arbeid ved linjer i luftstrek. Øvrige, som ikke har dette som sin hovedfunksjon, har aldersgrense 70 år.

***Stillingskode 6014 (arbeider)** som er knyttet til e-verkssektoren har aldersgrense 65 år hvis deres hovedfunksjon er arbeid ved linjer i luftstrek. Øvrige arbeidere som ikke har dette som sin hovedfunksjon har aldersgrense 70 år.

***Stillingskode 6986 (Fagarbeider m/særaldersgrense).** Montør, fagarbeider og fagarbeider I som er knyttet til e-verkssektoren har aldersgrense 65 år, hvis deres hovedarbeid er arbeid ved linjer i luftstrek.

***Stillingskode 7003 Arbeidsleder** gjelder formann, montørmann og overmontør som er knyttet til e-verkssektoren skal ha aldersgrense 65 år, hvis deres hovedfunksjon er arbeid ved linjer i luftstrek.

****Stillingskode 7451 Avdelingsleder** skal kun brukes for sykepleiere ved institusjoner hvor vedkommende har regelmessig fysisk kontakt med pasienter eller klienter som sin hovedfunksjon og for avdelingsledere for fysioterapi som tidligere var i stillingskode 7019 Avdelingsleder og hadde regelmessig fysisk kontakt med pasienter eller klienter som sin hovedfunksjon. I tvisttilfeller tas utgangspunkt i Forskrift om aldersgrense for sykepleiere fastsatt av Sosialdepartementet den 5. januar 2000, som er gjengitt etter kommentarene til stillingskodene.

****Stillingskode 7451 Ass. leder.** Benevnelsen "ass. leder m. Særaldersgrense" ble innført for å videreføre særaldersgrensen for stillingskode 6027 som var en avansementstilling under stillingskategorien vernepleier. De har nå fått rapporteringsbenevnelse Ass. leder men skal fortsatt ha aldersgrense 65 år forutsatt at de har regelmessig fysisk kontakt med pasienter eller klienter som sin hovedfunksjon. Denne rapporteringsbenevnelsen har også erstattet "ass. sykepleiersjef" og "ass. avd. sykepleier". Disse skal ha aldersgrense 65 år dersom de har regelmessig fysisk kontakt med pasienter eller klienter som sin hovedfunksjon.

*****Stillingskode 7003 Arbeidsleder.** I et vedtak 21. mai 1991 anbefalte aldersgrenserådet følgende, som så ble innarbeidet i de forskjellige pensjonsvedtektene:
"Overbrannmester ved yrkeskorps som inngår i den ordinære utrykningsstyrke med vanlig utrykningsplikt, har aldersgrense 60 år".

I Vedtaket ble det også vist til protokoll av 12/12.90 hvor det tidligere var avklart at brannsjef burde ha aldersgrense 65 år mens brannmester burde ha aldersgrense 60 år.

Etter senere endringer i tariffavtalen omfatter vedtaket nå de som skal ha stillingskode 7003 og rapporteringsbenevnelsen overbrann-/brannmester og overbrannmester m/utrykningsplikt. Begrepet yrkeskorps er tatt ut av tariffbestemmelsene og kan derfor ses bort fra. Kravet om at de skal inngå i den ordinære utrykningsstyrken og kravet om at de må ha vanlig utrykningsplikt må fortsatt være oppfylt. Det betyr at overbrann-/brannmestere og overbrannmestere som ikke har utrykningsplikt eller for eksempel kun har utrykningsplikt i forbindelse med at de deltar i en overbefalsordning, skal ha 65 års aldersgrense.

****** For administrasjonssjefer** gjelder aldersgrense 65 år hvis de er ansatt som øverste administrativ leder av en kommune eller en fylkeskommune.

Vedlegg 6

SENIORSAMTALE

Seniorsamtalen skal være en del av den årlige medarbeidersamtalen.

Punktene det konkluderes på skal føres opp i handlingsplan som ligger ved samtaleskjema for medarbeidersamtaler.

Samtalene skal gjennomføres fra fylte 58 år.

Før inngåelse av senioravtale skal følgende punkter gjennomgås med den ansatte:

Leder skal drøfte alternativene med den ansatte ved inngåelse av avtalen. Dersom det er mistanke om at den ansatte ikke klarer å stå fullt ut i jobben skal det tas ut som fridager. Dersom det er avtalt fridager og disse ikke kan tas ut, inngås det ny avtale om uttak av bonuspenger tilsvarende de dager som ikke er tatt ut.

Ved sykemelding etter inngått avtale om uttak av bonuspenger:

Dersom leder ser at den ansatte ikke klarer å stå fullt ut i jobben pga. arbeidssituasjonen, så er det leders styringsrett å si at det skal tas ut i fridager ved inngåelse av neste avtale.

Nedenfor er punkter som ansatt og leder skal ha tenkt igjennom **før samtalen**:

Punktene 1 – 5 er for den ansatte, punktene 6 – 8 er felles, punktene 9 – 11 er for leder.

- 1) Hvordan opplever du din arbeidssituasjon nå?
- 2) Hva skal til for at du har en god arbeidssituasjon fremover?
- 3) Hva ønsker du?
- 4) Hva er dine behov?
- 5) Hva kan du selv gjøre for å få oppfylt ønsker/behov?
- 6) Hvilke grep ser du kan tas for å forene dine ønsker/behov med det vi kan få til innenfor rammene arbeidsplassen har?
- 7) Hva kan leder/kollegaer gjøre for at dine ønsker/behov kan oppfylles?
- 8) Hvordan kan vi best utnytte din kompetanse?
- 9) Hva har leder erfart?
- 10) Hva forventer leder av deg som ansatt?
- 11) Hvilke endringer i jobbinnhold, forventninger og krav de kommende årene er aktuelle?

TSOSU-2012-125747

INSTANS:	Søre Sunnmøre tingrett – Dom.
DATO:	2013-03-13
DOKNR/PUBLISERT:	TSOSU-2012-125747
STIKKORD:	Sivilrett. Avtalerett. Oppsigelse. Gyldighet.
SAMMENDRAG:	Saken gjelder gyldigheten av en kommunes oppsigelse av tilleggsytelser til ansatte over 62 år. Retten ga medhold til 18 av saksøkerne. (Sammendraget er delvis hentet fra sakens innledning.)
SAKSGANG:	Søre Sunnmøre tingrett TSOSU-2012-125747 (12-125747TVI-SOSU).
PARTER:	1. Brit Berstad, 2. Kirsten Elin Brusdal, 3. Anne Elise Holen Lid, 4. Torill Årseth, 5. Marie Nedrelid Ryste, 6. Helga Margrete Mo Riise, 7. Anne Lise Nedreberg, 8. Perdis Marie Sætre, 9. Erik Myklebust, 10. Kari Reidun Årsnes, 11. Toril Langlo, 12. Signe Turid Standal Barstad, 13. Torill Eli Strand, 14. Lindor Knut Myklebust, 15. Alf Kjell Mo, 16. Else Marie Rikardsen, 17. Svein Øye, 18. Terje Olsen, 19. Grete Randine Eiksund, 20. Målfrid Ingebrigtsen og 21. Jofrid Dagny Moe (alle v/ Fagforbundet v/ advokat Hans Christian Monsen) mot Ørsta kommune (advokat Elisabeth Jordan Ramstad).
FORFATTER:	Dommerfullmektig med alminnelig fullmakt Krister Øie Braute.

Premisser

Saken gjelder gyldigheten av en kommunes oppsigelse av tilleggsytelser til ansatte over 62 år.

Framstilling av saken

Den 22. april 2008 ble seniorpolitisk plan vedtatt i Ørsta kommune. Formålet med planen var blant annet å sørge for at færre tok ut avtalefestet pensjon (AFP) fra fylte 62 år. Arbeidstakerne ble presentert for to alternativer til AFP. De kunne enten motta kr 15 000 i ekstra lønn per år eller få permisjon med lønn en dag hver annen uke. Fra fylte 63 år kunne de ansatte dessuten velge å ta permisjon med lønn en dag per uke.

Ordningen ble innført i 2009 og det var mellom 50 og 60 som benyttet seg av den. Ordningen ble presentert for de ansatte ved at en ble forevist et skjema med overskriften « Ørsta kommune Avtale for tilsette som har fylt 62 år ». I skjemaet kunne de(n) ansatte krysse av for hvilken av de ovennevnte løsninger en ønsket.

Den 17. november 2011 vedtok kommunestyret at samtlige avtaler om seniorpolitiske tiltak ble sagt opp med virkning fra den 1. juni 2012. Ordningen opphørte denne datoen ved at kommunen stanset utbetalingene.

Det er avslutningen av ordningen som er tema for denne tvisten som ble reist for Søre Sunnmøre tingrett ved stevning den 6. august 2012. Til sammen var det 25 arbeidstakere som tok ut søksmål mot kommunen. Medlemmene i Nito og Delta har forlikt saken før hovedforhandling. Gjenstående er Fagforbundets medlemmer som utgjør total 21 saksøkere. 9 av disse hadde valgt utbetaling av kr 15 000 ekstra per år og 11 av disse hadde valgt en av de to alternativene med fri med lønn.

Hovedforhandling ble avholdt i Volda den 26. og 27. februar 2013.

Saksøkerne har i det vesentlige anført

Det er inngått gjensidige bebyrdende avtaler som er uoppsigelige etter to likestilte prinsipale grunnlag. For det første er det ikke avtalerettslig adgang til å si opp avtalene da de skal løpe til oppnådd pensjonsalder. For det andre er avtalene uoppsigelige fordi de må anses inkorporerte i arbeidsavtalene slik at en eventuell oppsigelse også vil innebære en oppsigelse av denne. Uansett er oppsigelsen av avtalene ugyldig. Avviklingen av ordningene er ikke innenfor arbeidsgivers styringsrett.

Det kreves etterbetaling/erstatning for de 11 saksøkerne som etter 1. juni 2012 ikke har mottatt de ytelsene de har krav på etter avtalen om permisjon med lønn. For de 9 saksøkerne som ikke har fått utbetalt den ekstra ytelse med kr 15 000 kreves dette erstattet med kr 1250,- per måned.

Saksøker har anført at det ikke er fremsatt et rimelig forlikstilbud fra saksøkte som skal ha betydning for spørsmålet om sakskostnader.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Ørsta kommunes oppsigelser av avtalene med saksøkerne om seniorpolitiske tiltak er ugyldige.
2.
 - a. Ørsta kommune betaler erstatning, eventuelt foretar etterbetaling, til saksøkte for arbeidet tid utover stipulert arbeidstidsreduksjon i den enkeltes seniorpolitiske avtale i tiden etter 1. juni 2012, med tillegg av rente etter forsinkelsesrentelovens § 3 , regnet suksessivt fra månedlig forfall for lønnsutbetaling til betaling skjer.
 - b. Ørsta kommune betaler erstatning eventuelt foretar etterbetaling, til saksøkerne for uteblitt lønnstillegg på kroner 15.000, dvs. 1250 per måned, fra og med juni 2012, med tillegg av rente etter forsinkelsesrenteloven § 3 , regnet suksessivt fra månedlig forfall for lønnsutbetaling til betaling skjer.
3. Ørsta kommune betaler saksøkerens sakskostnader.

Saksøkte har i det vesentligste anført

De såkalte «avtalenes» ordlyd, lest i sammenheng med ytelsens karakter og formål, gir arbeidstaker rett til å avvikle ordningen med en rimelig frist. Avtalene er ensidig bebyrdende. Dersom retten skulle komme til at avtalene er gjensidig bebyrdende anføres at de inneholder et sterkt gavepreg som medfører at særlige tolkningskriterier skal legges til grunn, som igjen gjør at det var anledning til å si opp avtalene med rimelig frist. Dessuten medfører en naturlig språklig forståelse av avtaleteksten at ordningen med arbeidstakerne løper for et år av gangen. Avtalene er ikke en del av arbeidsavtalen. I den grad retten skulle komme til at forholdene reguleres av arbeidsrettslige regler anføres at avviklingen lå innenfor arbeidsgivers styringsrett.

Ørsta kommune har fremsatt et rimelig forlikstilbud. Dette skal ha betydning for sakskostnadsavgjørelsen.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Ørsta kommune frifinnes
2. Ørsta kommune tilkjennes sakskostnader for tingretten

Rettsens vurdering

Saken reiser i første rekke spørsmål om det er inngått en avtale mellom Ørsta kommune og saksøkerne. Deretter om avtalene var gjensidige bebyrdende. Til slutt om avtalene kunne sies opp av kommunen.

Som grunnlag for at det er inngått en bindende gjensidig forpliktende avtale har saksøkerne påberopt et dokument med overskriften « Ørsta kommune avtale for tilsette som har fylt 62 år.» Dokumentet er sentralt i rettsens vurdering og i mangel av felles partsforståelse av innholdet må utgangspunktet for rettsens avgjørelse være en naturlig forståelse av dokumentets ordlyd. Resultatet må bero på en konkret vurdering hvor relevante kriterier vil kunne være partenes opptreden før under og etter avtaleslutningen. Dokumentets ordlyd er imidlertid sentralt idet vi her har å gjøre med en standardavtale utarbeidet av Ørsta kommune. Det skal derfor mye til å fravike det som fremgår klart av ordlyden.

Det er enighet om at dokumentet er blitt benyttet i forbindelse med innføring av seniortiltak overfor den enkelte ansatte. Det er fremlagt avtaler for samtlige saksøkere med unntak av en. Det er imidlertid ikke bestridt at det er inngått tilsvarende avtale for denne da dette var tema i retten. Det er imidlertid ikke enighet om hvordan dette er blitt praktisert hverken ved avtaleinngåelsen eller senere. Dette vil retten komme tilbake til.

Etter en naturlig språklig forståelse av ordlyden er retten ikke tvil om at det her er tale om bindende avtaler. Det at dokumentet har overskriften avtale er ikke avgjørende i denne vurderingen. Det avgjørende er innholdet i andre til fjerde avsnitt:

« Du som er 62 år eller eldre har fått fleire val som alternativ til avtalefesta pensjon (AFP). Dersom du skriv under på at du ikke vil gå ut i AFP eit år fram i tid kan du velje mellom alternativa som står under.

Vi bed om at fyller ut avtalen nedanfor og leverer den til næraste leiar.

Eg ..., f.datoskriv med dette under på at eg ikkje vil gå ut i AFP eit år fram i tid. Dersom eg etter denne tid vel å gå ut i AFP aksepterer eg at avtalen opphøyrer.

Eg vel følgande alternativ:

Alternativ 1: Eg ønsker et tillegg på årslønna på kr 15000,-

Alternativ 2: Eg er 62 år eller eldre og ønsker 20% permisjon med lønn per veke (=1 dag permisjon med lønn per veke i 100% stilling) »

For saksøkerne 1-9 er det inngått avtale om tilleggsbetaling og for de resterende, med unntak for en som har inngått avtale om fri annen hver uke med lønn (saksøker Barstad), er det inngått avtale om fri en dag per uke med lønn. Innenfor dette bildet er det noen små variasjoner på grunn av stillingsprosent, men i det vesentligste er avtalene ensartede.

Retten vil først og fremst peke på at avtalen er utformet som et sett med disposisjoner hvor arbeidstakeren avstår fra å gå ut i AFP i et år, mot enten å få et tillegg på kr 15 000 i lønn per år, eller en dag fri med lønn annenhver, eller hver uke. Deretter løper avtalen til arbeidstaker går ut i AFP.

Avtalene er således klart gjensidig bebyrdende.

Videre må retten foreta en vurdering av avtalens rekkevidde. Spørsmålet er hvor lenge avtalene løper. Ørsta kommune har anført at avtalene etter en naturlig språklig forståelse løper for et år av gangen. Det er dessuten vist til at dette er fast praksis i kommunen. Dette er bestridt av saksøkerne. Retten kan ikke finne støtte for kommunens synspunkt. Ordlyden må etter en naturlig tolkning forstås slik at arbeidstakerne forplikter seg til å stå i stillingen i et år. Deretter varer ordningen til arbeidstakeren velger å gå ut i AFP.

Når det gjelder kommunens anførsel om at det har vært en gjennomført fast praksis ved håndtering av avtalene, kan ikke retten se grunnlag for etter bevisførselen. Snarere fremstår det som om måten avtaleverket er blitt håndtert på har hatt store variasjoner, også innenfor den enkelte avdeling i kommunen.

På den andre siden har saksøkerne anført at avtalene løper for evig – også etter fylte 67 år. I stevningen har saksøkerne anført at avtalene har en begrenset løpetid med oppnådd pensjonsalder. I retten har saksøkerne derimot anført at det ikke kan innfortolkes en forutsetning om at avtalene kun kan vare så lenge arbeidstakerne har anledning til å gå ut i AFP.

I utgangspunktet er ordlyden klar. Det som Ørsta kommune har forpliktet seg til er å betale ekstrasytelser så lenge arbeidstakeren ikke går ut med AFP. Når arbeidstaker oppnår den lovbestemte pensjonsalder kan arbeidstakeren ikke lengre gå av med AFP. Etter fylte 67 år vil en eventuell videreføring av avtalen tilsi at arbeidstaker ikke har noen forpliktelser mens kommunen fremdeles må betale. En kunne tenkt seg en situasjon der avtalen var ment som en avtale om ikke å ta ut alderspensjon mot kommunens ytelse. Dette ligger imidlertid langt utenfor det en naturlig forståelse av ordlyden. I tillegg er det klart at tiltakene i den seniorpolitiske planen som ledet frem til denne avtalen var for å oppmuntre til at arbeidstakere ikke skulle gå ut i AFP.

Når det gjelder praktiseringen av avtalen på dette punkt, er det heller ikke her grunnlag etter bevisførselen for å konstatere en praksis som gir grunn til å fravike ordlyden i avtalen.

Det reiser seg imidlertid en særlig problemstilling omkring dette fordi tre av saksøkerne var fylt 67 år på tidspunktet for oppsigelsen. Avtalene for saksøker nr. 2, nr. 17, og nr. 18 er videreført også etter oppnådd pensjonsalder. Når det gjelder avtalen mellom kommunen og saksøker nr. 17 (Øye) er denne spesiell. Saksøker Øye er født den *.*.1944 og avtalen med kommunen er inngått den 2. februar 2011. Avtalen har dessuten påført med penn: « Avtalen gjeld f.o.m 28. mars 2011 ». Øye var altså over pensjonsalderen da avtalen trådte i kraft. Saksøker nr. 18 (Olsen), forklarte i retten at han hadde tatt opp problemstillingen om videreføring av avtalen med nærmeste leder da han passerte 67 år. Han forklarte videre at avtalen ble videreført for hans del.

Som vist til over er det ikke mulig utfra vitneforklaringene å trekke slutninger i retning av at det foreligger en entydig praksis som gjør at en naturlig forståelse av avtalens ordlyd kan fravikes. Dette gjelder også hvorvidt ordningene er blitt videreført. Det at to av saksøkerne har mottatt ytelse etter fylte 67 år, endrer ikke på dette bildet. Det vises særlig til forklaring fra Våge og Muren. Det er derfor rettens konklusjon at avtalene løper fra de er inngått frem til arbeidstakerne kan gå av med lovbestemt alderspensjon.

Når det gjelder betydningen av dette for de tre arbeidstakerne som har fått rettigheter etter fylte 67 år, skal retten bemerke at forholdet i disse tilfellene ikke er gjensidig bebyrdende. De tre har ingen forpliktelse utover det å møte på arbeid. Retten kommer tilbake til dette nedenfor.

Retten er kommet til at det er inngått bindende avtale mellom Ørsta kommune og saksøkerne. Avtalen er gjensidig bebyrdende fra avtaleinngåelsen og frem til de ansatte kunne gå av med lovbestemt alderspensjon.

Oppsigelsen

Det neste spørsmålet retten må ta stilling til er om avtalene kunne sies opp med virkning fra 1. juni 2012.

Saksøkerne har anført at oppsigelsen av avtalene er ugyldig. Det er anført to grunnlag. For det første er det ikke hjemlet noe oppsigelse i avtalene. For det andre utgjør avtalene en del av partenes arbeidsavtale og er ugyldige etter arbeidsmiljøloven.

Ørsta kommune har anført at oppsigelsene i virkeligheten er avvikling av en særytelse som kommunen kan avvikle med rimelig frist. Videre er det anført at avtalenes innhold minner om et gaveløfte som gir åpning for særlige tolkningskriterier. Dessuten er det anført at det ligger innenfor arbeidsgivers styringsrett å avvikle slike særordninger.

Retten er som nevnt kommet til at det foreligger en gjensidig bebyrdende avtale.

En løpende avtale kan normalt sies opp med rimelig frist, jf. Hagstrøm 2. utgave s. 241 flg. I vår sak er det imidlertid ikke tale om en løpende ytelse. Det vesentlige av ytelsen fra saksøkerne var å garantere at de ikke skulle gå ut i AFP det første året etter avtaleinngåelsen. For dette har kommunen garantert en rett til ytelsene så lenge arbeidstakerne ikke går ut i AFP. En oppsigelse vil innebære at Ørsta kommune ensidig frir seg fra en vesentlig del av avtalen etter at arbeidstakeren har ytt det vesentligste av sitt bidrag.

En oppsigelsesadgang måtte derfor være særlig hjemlet i avtalen. Det er det ikke.

Ørsta kommune har anført at avtalen har et sterkt gavepreg og at kommunen derfor skal innrømmes en oppsigelsesadgang henvist til kommunens dårlige økonomi. Retten kan ikke se at det er anført noe som skulle tilsi at avtalen har så sterke gaveelementer at det har betydning for dette spørsmålet. Det kan nok hevdes at avtalen er svært god for arbeidstakerne slik blant andre vitnet Olsen forklarte. Dette er ikke det samme som at avtalen har sterkt gavepreg. Kommunen har inngått en ugunstig avtale og det må den stå ved.

Like fullt vil forholdet for de tre som avtalen har fått virkning for utover oppnådd lovbestemt pensjonsalder, være noe annerledes. For to av tilfellene har kommunen oppfylt sin del av forpliktelsen etter avtalen idet de har mottatt tilleggsytelser til oppnådd pensjonsalder. Hvorfor ytelsene er blitt videreført, eller hvilke forpliktelser som etter dette påhviler partene er uklart. Etter rettens skjønn kan det ikke utledes forpliktelser for noen av partene etter skjæringstidspunktet ved oppnådd pensjonsalder.

Når det gjelder det tredje tilfellet har det aldri vært noe avtale som har vært gjensidig bebyrdende etter ordlyden. For alle tilfeller har kommunen ensidig betalt disse tre godtgjøring som avtalen ikke gir henvisning på. Kommunen må kunne stå fritt til å gå fra disse avtalene og gjorde det den måten kommunen gjorde.

Ørsta kommunes oppsigelser av avtalene med saksøkerne om seniorpolitiske tiltak, med unntak av saksøker nr. 2, nr. 17, og nr. 18, er ugyldige. Det er etter dette ikke foranledning for retten til å drøfte partenes anførsler vedrørende arbeidsmiljøloven og arbeidsgivers styringsrett.

Erstatning

18 av saksøkerne har etter dette fått medhold i at oppsigelsen var ugyldig. De har dermed krav på å stilles som om oppsigelsen ikke hadde funnet sted.

Det er nedlagt påstand om fastsettelsesdom for erstatning for det tilfellet at oppsigelsen er ugyldig. Når det gjelder 9 av saksøkerne er dette uproblematisk idet de vil ha krav på erstatning for den utbetaling etter avtalen som skulle ha vært gjort. Når det gjelder de resterende som har krav etter avtalen – stiller det seg noe annerledes. I stevningen har saksøkerne gjort gjeldende at erstatningen må beregnes etter reglene om overtid i hovedtariffavtalen. Denne anførselen er ikke så langt retten kan se, gjentatt, ei heller i retten. Den er for øvrig heller ikke bestridt.

Da det er bedt om fastsettelsesdom nøyer retten seg med å bemerke at det er det tap som de ansatte er påført ved å måtte arbeide en dag de skulle hatt fri som skal erstattes. Så langt retten har oppfattet partene er det betalt lønn for denne dagen. Hvordan dette tapet skal utmåles er ikke en problemstilling partene har bedt retten om å ta stilling til, og retten går derfor ikke nærmere inn på dette.

Sakskostnader

Ørsta kommune har for atten av saksøkernes tilfelle tapt saken fullstendig og skal dermed i utgangspunktet erstatte saksomkostninger fullt ut for disse, jf. tvisteloven § 20-2 (1).

Imidlertid er det anført fra kommunens prosessfullmektig at det er fremsatt et rimelig forlikstilbud som skal ha betydning for sakskostnadsspørsmålet tvisteloven § 20-2 (3) b.

Sakskostnadsspørsmålet skal løses særskilt for hver saksøker jf. tvisteloven § 20-6 .

Når det gjelder de tre saksøkerne som ikke har fått medhold skal disse i utgangspunktet erstatte en forholdsmessig del av Ørsta kommunes sakskostnader fullt ut. Retten har etter en konkret vurdering med henblikk på rimelighet kommet frem til at det var god grunn for disse til å få saken prøvd. De fritas dermed helt for erstatningsansvar, jf. tvisteloven 20-2 (3) a.

Når det gjelder saksøkerne som har fått medhold er det på det rene at det har vært forliksforhandlinger mellom partene både før og under rettsaken. Før hovedforhandling, den 7. februar 2013 fremsatt følgende tilbud fra kommunen:

- «1. De som har valgt å ta ut 20% fri, søker 20% AFP med fri en dag i uken. Ørsta kommune vil dekke differansen mellom AFP og vanlig lønn.
2. De som har valgt å ta ut 15.000,- årlig, opprettholder dette.»

Tilbudet ble avvist fra saksøkerne med henvisning til at åtte av de saksøkerne ikke har full opptjening i pensjonsordningen og derfor vil oppleve betydelige tap i videre opptjening av pensjon dersom tilbudet skulle aksepteres. Under forhandlingene ble følgende forlikstilbud bedt protokollert:

«

«kommunen tilbyr at:

1. De som har fått kr 15000 etter avtalen per år beholder dette.
 2. De øvrige, med unntak av Moe, Ingebrigtsen, Eiksund og Myklebust søker 20% AFP og kommunen dekker differansen til full lønn.
 3. Moe, Ingebrigtsen Eiksund og Myklebust opprettholder en ukentlig fridag med lønn.
- For samtlige gjelder en aldersbegrensning på 67 år. » »

Dette ble også avvist med samme begrunnelse for de resterende fire.

Forlikstilbudet av 7. februar 2013, ligger tett oppimot det resultat tingretten har kommet frem til. Tilbudet fremstår som rimelig, særlig for 13 av saksøkerne som etter forlikstilbudet ville blitt stilt som om avtalen ikke hadde blitt oppsagt. Det er imidlertid et krav at forlikstilbudet ble fremsatt på et tidspunkt som medfører at det vesentligste av kostandene ved saken kunne vært unngått, jf. Ot.prp.nr.51 s. 445 med videre henvisninger. Forlikstilbudet ble fremsatt elleve dager før hovedforhandling. Dette var etter at saksforberedelsen var avsluttet og sluttinnlegg innlevert. Det må derfor legges til grunn at det vesentligste av saksforberedelsen var avsluttet.

Advokat Monsen har fremlagt omkostningsoppgave på totalt kr 119.980,-, hvorav kr 30.800 er utgifter i forbindelse med hovedforhandling og kr 57.200,- i saksforberedelse. Selv om en legger til grunn at halvparten av tiden til forberedelse er påført saken etter at forlikstilbudet ble fremsatt, ville ikke en aksept av forlikstilbudet på det gitte tidspunkt medført en vesentlig besparelse. Dette gjelder naturligvis også for det forlikstilbudet som ble fremsatt under hovedforhandling.

Samlet medfører dette at Ørsta kommune skal erstatte sakskostnadene til de atten saksøkerne som har vunnet saken men ikke overfor de tre som har tapt saken. Disse må bære sine egne omkostninger. Advokat Monsen har på vegne av sine klienter bedt om dekning av kr 119.980,-. Av dette skal andelen til de tre forannevnte trekkes ut slik at det totale kostnadsansvaret for Ørsta kommune utgjør kr 102.840,-.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist grunnet arbeidsmengde.

Slutning:

1. *Ørsta kommunes oppsigelser av avtalene med saksøkerne 1, 3-16, 19-21 om seniorpolitiske tiltak er ugyldige.*
2.
 - a. *Ørsta kommune betaler erstatning, eventuelt foretar etterbetaling til saksøker 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21 for arbeidet tid utover stipulert arbeidstidsreduksjon i den enkeltes seniorpolitiske avtale i tiden etter 1. juni 2012, med tillegg av rente etter forsinkelsesrentelovens § 3, regnet suksessivt fra månedlig forfall for lønnsutbetaling til betaling skjer.*
 - b. *Ørsta kommune betaler erstatning eventuelt foretar etterbetaling til saksøker 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 for uteblitt lønnstillegg på kroner 15.000, dvs. 1250 per måned, fra og med juni 2012, med tillegg av rente etter forsinkelsesrenteloven § 3, regnet suksessivt fra månedlig forfall for lønnsutbetaling til betaling skjer.*
3. *Ørsta kommune dommes til å erstatte saksøkernes sakskostnader med kr 102.840 – kroner etthundreogtotusenåttehundreogforti -.*

Sist oppdatert 6. juni 2013

Sigdal kommune er i gang med å evaluere sin livsfasepolitikk og et tiltak her er senioravtale fra fylte 62 år til 67 år.

Det er kommet en dom som sier at avtaler inngått kan ikke sies opp, TSOSU – 2012 – 125747.
I dommen står det at kommunen ikke kunne si opp inngåtte avtaler fordi det i avtalen står at ansatte får kr. 15 000,- på årslønna.

I vår avtale heter det bonus utbetaling.
Det jeg lurer på er om vi kommer inn under definisjonene som ligger i dommen.

Vedlagt er dom og sigdal kommunes avtale med vedlegg.

Toril Marlene Staxrud
Personalsjef
Sigdal kommune
3271 1407/ 92449916

toril.marlene.staxrud@sigdal.kommune.no

Hei,

dere har vært lure og både i avtaleteksten og i informasjonen om ordningen står det uttrykkelig at det inngås avtaler med ett års varighet. Det betyr at avtalene ikke varer i mer enn ett år. Varigheten bør være fylt ut i den enkeltes skjema. Hver avtale blir ansett som bindende innenfor det tidspunktet det er fylt ut.

Dere kan si opp avtalene men bør for ordens skyld drøfte dette med tillitsvalgte først. Dette bør gjøres i god tid før ordningene avsluttes.

I Ørsta-saken var det ikke tatt inn noen tidsbegrensning i avtalene. Det stod altså ingen sluttdato for avtalen. Dette ble tolket slik at avtalen ikke kunne sies opp. Dette er ikke tilfellet i deres senioravtaler.

Mvh
Elisabeth Ramstad
KS Advokatene

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 13/975-2
 Løpenr.: 3407/14
 Arkivnr.: K22
 Saksbeh.: Knut Erik Kjemperud

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalget for næring og drift	12.06.2014	ND-14/41
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/44

KONTROLLMEDLEMSKAP I GRØNT PUNKT NORGE

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Sigdal kommune inngår kontrollmedlemskap i Grønt Punkt Norge, og effektuerer avtaleskjema for kontrollmedlemskap. Medlemskap i Grønt punkt forankres i vedtatt energi- og klimaplan.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Saksutredning

Konklusjon:

Som kontrollmedlem i Grønt Punkt tar Sigdal kommune et sterkere ansvar i forhold til å påvirke våre leverandører i forhold til emballasje og kildesortering, samt at vi stiller konkurransekraft ved valg av nye leverandører. Kontrollmedlemskap i Grønt Punkt har sammenheng med Sigdal kommunes satsning på Miljøfyrtårn som miljøledelsessystem for blant annet miljøvennlig innkjøp, reduksjon av avfallsmengder og gjenbruk/kildesortering.

Bakgrunn:

Kommunen mottok tidlig i 2012 en henvendelse fra Grønt Punkt Norge om kostnadsfritt kontrollmedlemskap.

I brev av 09.09.2013 appellerer Grønt Punkt Norge på nytt om at Sigdal kommune inngår kontrollmedlemskap.

Det anmodes om at kommunen blir kontrollmedlem på linje med departementene og en rekke fylkeskommuner og kommuner, herunder bl.a. Buskerud fylkeskommune, Drammen, Kongsberg, Lier, Øvre Eiker, Gol, Ål, Hemsedal og Ringerike. Over 5000 virksomheter støtter opp om emballasjedugnaden ved å være medlem i Grønt Punkt Norge. Over 2000 er kontrollmedlemmer, og tar på denne måten et viktig miljø- og samfunnsansvar.

Kontrollmedlemskap innebærer at Sigdal kommune stiller krav til sine vareleverandører om medlemskap i Grønt Punkt Norge. Kontrollmedlemskapet er kostnadsfritt. Det stilles også krav ved Miljøfyrtårnsertifisering om medlemskap i Grønt Punkt Norge eller tilsvarende ordning.

KS oppfordrer alle kommuner til å bli kontrollmedlem i Grønt Punkt Norge, da dette vil være et viktig bidrag til å sikre miljøriktig og kostnadseffektiv avfallshåndtering i Kommune-Norge.

Vurdering:

Ut fra et innkjøps-ståsted er fordelene ved å være kontrollmedlem at kommunen har tatt et klart standpunkt i forhold til emballasje. Vi får bistand til å oppdage om det er noen leverandører som ikke er medlem, og vil ikke være særlig arbeidsbelastende.

BTV Innkjøp er kontrollmedlem, slik at kommunen er dekket for alle rammeavtaler vi er deltakere på.

En liten utfordring kan være leverandører som det etter dette kan være uheldig å beholde, men kommunen får nå et lite pressmiddel overfor slike leverandører om å være bevisst på dette – gjennom dialog. Hvis leverandøren ikke ønsker deltakelse, kan det være et moment ved vurdering i forbindelse med at ny avtale/nye tilbud skal gjennomføres.

Kommune har dessuten vedtatt Energi- og klimaplan, hvor et av delmålene på avfallssiden er at «Sigdal kommune skal bidra med minst mulig restavfall og lavest mulig utslipp fra avfall per innbygger».

Kontrollmedlemskap i Grønt Punkt Norge kan derfor trygt forankres i vedtatt tiltaksplan vedrørende energi og klima.

Det foreligger dessuten en brosjyre fullspekket med konkrete, enkle og praktiske råd om hvordan små lokalsamfunn skal kunne legge opp til og gjennomføre grønne innkjøp. Det er Nordisk ministerråd som står bak publikasjonen. Ledelsesforankring, ressurser, opplæring og samarbeid med leverandører under mottoet «det enkleste er det beste» står sentralt.

Publikasjonen «Gröna offentlige innkjøp i lokalsamfunn» er et resultat av prosjektet «Iverksettelse av grønne offentlige innkjøp i nordiske lokalsamfunn» i regi av Nordisk råd. Her heter det at det er noen viktige forutsetninger for å lykkes, blant annet å sikre engasjement for, og forpliktelse til, grønne innkjøp. Dette bør forankres spesielt hos administrativ og politisk ledelse.

En enkel politikk for grønne innkjøp trengs, men det er ikke nødvendig å lage en helt ny innkjøpspolitikk. Det finnes videreinformasjon om prioriterte miljøindikatorer for forskjellige produkter og hvordan spesifikke miljømerkingskriterier eller miljøstyringssystemer kan brukes som minimumskrav. Blant annet har Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) laget en rekke veiledninger for offentlige innkjøp.

Et kontrollmedlemskap i Grønt Punkt Norge vil være i samsvar med disse intensjonene. Alle virksomheter som bruker emballasje, importerer emballerte varer eller kjøper emballerte varer, har et ansvar for at næringslivet innfrir sine forpliktelser og sikrer gjenvinning av emballasje. Grønt Punkt sikrer finansiering av returordningene for emballasje, og drifter selv returordningene for plastemballasje, emballasjekartong og drikkekartong.

Rådmannens forslag til vedtak:

Sigdal kommune inngår kontrollmedlemskap i Grønt Punkt Norge, og effektuerer avtaleskjema for kontrollmedlemskap.

Medlemskap i Grønt punkt forankres i vedtatt energi- og klimaplan.

Hovedutvalget for næring og drift behandlet saksnr. 41/14 den 12.06.2014

Behandling:

Knut Erik Kjemperud (Ap) ba om å få sin habilitet vurdert. Representanten ble kjent inhabil og fratrådte behandlingen av saken.

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/298-2
 Løpenr.: 2902/14
 Arkivnr.: 010 C10
 Saksbeh.: Jens Sveaass

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalget for oppvekst og kultur	21.05.2014	OK-14/13
Ungdomsrådet	15.05.2014	UR-14/6
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/21
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/45

STEMMERETT FOR UNGDOM SOM FYLLER 16 ELLER 17 ÅR I VALGÅRET VED KOMMUNESTYREVALGET I 2015

Formannskapetets forslag til vedtak:

Sigdal kommune ønsker ikke å delta i forsøksordningen for stemmerett for 16- og 17-åringer ved kommunevalget i 2015.

Det skal legges opp til at alle elever i løpet sin tid ved ungdomsskolen gjennomfører et opplegg der de skal lære om både lokal og nasjonal politikk. En del av dette skal være besøk på ett dagmøte i kommunestyret og møte med lokalpolitikere fra alle partier som er representert i kommunestyret. Alternativt kan et dagmøte i kommunestyret legges til ungdomsskolen.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

Brev fra Kommunal- og Moderniseringsdepartementet, med Invitasjon til å delta i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015.

Konklusjon

Sigdal kommune deltok i forsøk med stemmerett for 16- og 17-åringer ved forrige kommunevalg (2011), og gjorde flere positive erfaringer knyttet til dette. Forrige gjennomføring viste imidlertid at det er betydelige krav til aktiviteter og innsats for å få en god gjennomføring. Dette er aktiviteter som i tillegg til ungdommen involverer skole, administrasjon og ikke minst lokalpolitikere og de politiske gruppene. Etter drøfting med skolesektor, og gjennom debatten i kommunestyret (ved behandling av meldingssaken 20.04.14, «invitasjon til ny deltagelse») er det viktig for rådmann å understreke følgende:

En eventuell gjennomføring frem mot valg 2015 bør være «mindre prosjekt» og mer foregå i en «normaltilstand». Skolen er tydelig på at deltagelse, engasjement og gjennomføring vil gjøres som del av den ordinære undervisning, innenfor relevante

fag. Skolen vil involvere seg i dette, men har ikke ekstra ressurser/kompetanse til å kunne bidra tilsvarende hva enkeltpersoner i skolen stilte opp for dette prosjektet før valget i 2011.

Rådmannen lyttet med interesse til diskusjonen av meldingssaken i kommunestyremøtet 20.04.14. Rådmannen støtter synspunktet om at en eventuell ny deltagelse krever at de politiske gruppene går grundig inn i om man, og eventuelt hvordan man, ønsker å prioritere arbeid med informasjon og oppfølging av denne spesielle velgergruppen.

Selve «stemmerettsspørsmålet» går direkte inn i politisk virke, det dreier seg om valg av representanter til kommunestyre. Rådmannen finner det derfor riktig å legge frem saken uten forslag til vedtak.

Bakgrunn

Sigdal kommune behandlet i 2006 (KS-0064/06) Lokaldemokratikommisjonens 2. innstilling-NOU 2006: "Det lokale folkestyret i endring? Om deltakelse og engasjement i lokalpolitikken". Sigdal kommunestyre ga i den forbindelse støtte til mindretallet i kommisjonen på følgende punkt: "Stemmerettsalderen bør senkes til 16 år ved lokalvalg. Det åpnes i første omgang for forsøk i et antall kommuner. Slike forsøk bør gjennomføres i tett samarbeid med skolen gjennom opplæring om (lokal)demokrati i god tid før det er aktuelt å gå til valg."

Spørsmålet om stemmerett for 16-åringer ble fremmet av regjeringen i Stortingsmelding nr. 33 (2007-2008) "Eit sterkt lokaldemokrati". Meldingen ble lagt fram i juni 2008. Der ble det foreslått en forsøksordning ved kommunestyrevalg "i nokre få, einsskilte kommunar". (s.55). <http://www.regjeringen.no/nn/dep/kmd/Dokument/proposisjonar-og-meldingar/stortingsmeldingar/2007-2008/stmeld-nr-33-2007-2008-.html?id=517539>

Sigdal kommune behandlet våren 2009, i to omganger, sak om å delta i prøveprosjekt med stemmerett for 16-åringer (KS 20/09 april og KS 39/09 mai 2009). Sigdal kommune vedtok å søke om deltagelse i ordningen og fikk tilsagn på dette som en av 20 kommuner, blant 143 opprinnelige søkere (alle landets kommuner fikk invitasjon).

Behandling/saksutredning våren 2009 tok i liten grad opp de prinsipielle sidene ved å åpne for stemmerett for 16 og 17- åringer. Man var naturlig nok mer opptatt av å gi et slikt forsøk en god prosess, med tung involvering politisk og administrativt. Når man kom med i ordningen ble det satt opp en betydelig innsats, over mer enn to år, på å gjennomføre forsøket frem mot kommunevalget 2011. Ordfører engasjerte seg tungt i prosjektet, det var stor innsats fra skolen, og videre fra administrasjonen og politikere i perioden prosjektet pågikk.

Det foreligger en samlet rapport om forsøket, og der drøftes flere forhold knyttet til forsøksordningen.

http://www.regjeringen.no/upload/KMD/KOMM/rapporter/Rapport_stemmerett_for_16-aaringer.pdf

Sigdal kommune har mottatt brev fra Kommunal- og Moderniseringsdepartementet, om deltagelse i nytt forsøk før kommunevalget i september 2015. Brevet ble behandlet som meldingssak i kommunestyret 20.04.14, og man besluttet at det skulle fremmes egen sak som gikk til hovedutvalg, og videre til formannskap og kommunestyre, hvorvidt Sigdal kommune skal søke i denne runden. Rådmannen tar rede på praktisk løsning med tanke på søknadsfrist 01.06.14.

Vurdering

Rådmannen lyttet med interesse til diskusjonen i kommunestyremøtet den 20.04 hvor man drøftet både politiske, prinsipielle og administrative sider ved å delta i en ny runde med forsøk. Det var en bredt anlagt debatt som belyste mange av de ulike sidene ved å delta i en slik ordning. Rådmannen finner i denne saksutredningen derfor ikke grunn til å gå mye nærmere inn i de mer prinsipielle sidene ved forsøket, men nøyer seg med å vise til nevnte rapport. Der går man nærmere inn i både juridiske, praktiske og andre prinsipielle spørsmål som bør drøftes ifm en senkning av stemmerettsalder. Et av spørsmålene som belyses er «hva når man ikke lenger har *prosjektengasjementet* og *særskilt fokus* knyttet til den aktuelle velgergruppen lenger?».

I forrige runde ble det som sagt gjort et betydelig arbeid i prosessen med å gjennomføre forsøket. Særlig var naturlig nok ungdomsskolen sentral i dette. Rådmannen har derfor rådført seg med skolesjef, og rektor ved Sigdal ungdomsskolen, for å ta rede på hvordan man generelt ser på deltagelse i en ny runde med stemmerett for 16-åringer.

Rektor ved Sigdal ungdomsskole ser klart de positive sidene ved å delta i en ny runde med stemmerett for 16-åringer. Det kan bidra til økt samfunnsengasjement og deltagelse fra ungdom og unge voksne på sikt, og det er positive effekter av dette inn i mot samfunnsfagundervisningen relatert til tema som demokrati, politisk valg og dagsaktuelle saker. Rektor er imidlertid tydelig på at forventninger til skolen må gå på tilrettelegging og deltagelse innenfor ordinære undervisningsrammer, og at det ikke er særlige ressurser til innsats ut over det som ligger til fag og tema.

Mer spesifikt er rektor tydelig på at *en* helt sentral personalressurs, som bar svært mye av dette arbeidet i forrige runde, både innenfor undervisningsrammen, men også langt ut over undervisningen hva angikk kompetanse knyttet til IKT/IT, debattforum og “kobling” mot kommunestyret og det politisk arbeidet i kommunen. Denne personen er ikke ved Sigdal ungdomsskoles stab i perioden frem mot valget 2015. Skulle man ha tilsvarende innsats nå måtte man se utenfor egen organisasjon, om det i det hele tatt ville vise seg praktisk mulig.

Innsatsen i forrige runde var på flere måter ekstraordinær. Man hadde blant annet prosjektmidler og arbeidsgruppe/aktiviteter knytte til «kvinner i lokalpolitikken», og ordførers deltagelse inn mot elevene må også trekkes frem. Hvis man fra statlig side går vider med ordningen, så må man jo legge til grunn at innsatsen overfor den aktuelle velgergruppen vil måtte «normaliseres». Med andre ord vil det administrative og politiske arbeidet inn i mot valget innrettes «på vanlig måte», bare med den forskjellen at gruppen 16- og 17 åringer har stemmerett. Nevnte evalueringsrapport drøfter altså dette noe nærmere.

I kommunestyret den 20.04.14 diskuterte man eventuell nødvendig, ekstra ressursbruk ved gjennomføring av forsøk frem mot høsten 2015. Det er imidlertid ikke særlige merkostnader knyttet til selve valggjennomføringen, kun helt marginalt merarbeid knyttet til ekstra registrering og rapportering i forsøket. Gitt forutsetningene over, knyttet til skolen og øvrig administrasjons involvering, så er det altså mulig å delta i ordningen uten egne bevilgninger.

Skulle man derimot sette opp tilsvarende «apparat» som ved forrige anledning, er det administrasjonens beste anslag at man har et ressursbehov i størrelsesorden 40-50.000,- kroner til frikjøp av ressurser/evt ekstern hjelp og kompetanse. I tillegg kommer

merarbeid/omprioritering for ordfører, og eventuelt godtgjøring for politiske arbeidsgrupper og annet politisk virke knyttet til gjennomføring.

Avslutningsvis har drøfting av dette mellom ulike roller i administrasjonen understreket samme poeng som kom opp i kommunestyrets diskusjon. Man gjennomfører ikke forsøksordningen for forsøkets egen skyld, men for faktisk å kunne evaluere om stemmerettsalder skal senkes til 16 år. Målet er økt valgdeltagelse og generelt økt samfunnsengasjement. Hvis man ønsker å delta i forsøksordningen, så må de politiske partiene også nøye diskutere ønske om å innrette politisk virke på en måte som ivaretar og møter også den aktuelle velgergruppen. Man må innrette informasjon, valgkamp og politisk ordskifte slik at man rimeligvis også inkluderer disse aldersgruppene på en god måte, i valgkamp og ellers.

Søknadsfrist for å delta i forsøket er 01. juni 2014. Administrasjonen undersøker muligheten for noe utsettelse av denne fra departementets side. Om dette ikke lar seg gjøre, og hovedutvalget innstiller positivt på deltagelse, så vil søknaden kunne utarbeides og oversendes innen fristen, med en forutsetning om endelig vedtak i kommunestyret.

Rådmannens forslag til vedtak:

Saken legges frem uten forslag til vedtak

Ungdomsrådet behandlet saksnr. 6/14 den 15.05.2014

Behandling:

Ungdomsrådet mener at man uavhengig av deltakelse i prosjektet må satse mer på samarbeid mellom ungdomsskolen og politikere. Under forsøket i Sigdal i 2011 var det 16-åringene som fikk ekstra mye oppfølging av både lærere og politikere for å være best mulig forberedt til valgdagen. Ulempen med prosjektet var at satsingen kun traff 16-åringene, og ikke 17-åringene, som var med i forsøket, ettersom sistnevnte gikk på videregående skole. Ungdomsrådet mener derfor at alle elever, uavhengig av deltakelse i forsøket, i løpet av sin tid på ungdomsskolen skal gjennomgå et opplegg om både lokal og nasjonal politikk. En del av dette skal være besøk på et kommunestyremøte og møte med lokalpolitikere fra alle partier som er representert i kommunestyret.

Ungdomsrådet ønsker at det søkes om deltakelse i prosjektet for å bidra til at departement får et bredere erfaringsgrunnlag for nedsatt stemmerettsalder. På bakgrunn av dette ønsker ungdomsrådet at man anser 16- og 17-åringene som en naturlig del av befolkningen med stemmerett.

Votering: 5 for 1 i mot.

Ungdomsrådets vedtak:

Ungdomsrådet mener at man uavhengig av deltakelse i prosjektet må satse mer på samarbeid mellom ungdomsskolen og politikere. Under forsøket i Sigdal i 2011 var det 16-åringene som fikk ekstra mye oppfølging av både lærere og politikere for å være best mulig forberedt til valgdagen. Ulempen med prosjektet var at satsingen kun traff 16-åringene, og ikke 17-åringene, som var med i forsøket, ettersom sistnevnte gikk på videregående skole. Ungdomsrådet mener derfor at alle elever, uavhengig av deltakelse i forsøket, i løpet av sin tid på ungdomsskolen skal gjennomgå et opplegg om både lokal og nasjonal politikk. En del av dette skal være besøk på et kommunestyremøte og møte med lokalpolitikere fra alle partier som er representert i kommunestyret.

Ungdomsrådet ønsker at det søkes om deltakelse i prosjektet for å bidra til at departement får et bredere erfaringsgrunnlag for nedsatt stemmerettsalder. På bakgrunn av dette ønsker ungdomsrådet at man anser 16- og 17-åringene som en naturlig del av befolkningen med stemmerett.

Hovedutvalget for helse og sosial behandlet saksnr. 13/14 den 21.05.2014

Behandling:

Rune Nikolaisen (V) ba om en vurdering av egen habilitet. Rune Nikolaisen ble erklært habil.

Erik Huse (A) fremmet følgende forslag:

Foreslår at 16 åringer kan få stemme ved kommunevalget 2015.

Rune Nikolaisen (V) fremmet følgende forslag:

Sigdal kommune ønsker ikke å delta i forsøksordningen for stemmerett for 16- og 17-åringer ved kommunevalget i 2015.

Erik Huses (A) forslag falt med 5 mot 1 stemme.

Rune Nikolaisens (V) forslag ble vedtatt med 5 mot 1 stemme

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Sigdal kommune ønsker ikke å delta i forsøksordningen for stemmerett for 16- og 17-åringer ved kommunevalget i 2015.

Formannskapet behandlet saksnr. 21/14 den 05.06.2014

Behandling:

Jan Midtskogen (Ap) fremmet følgende forslag i to deler:

1. Sigdal kommune søker KMD om å få delta i forsøk med stemmerett for 16- og 17 åringer ved kommunevalget i 2015.
2. Tillegg til Hovedutvalgets forslag til vedtak: Det skal legges opp til at alle elever i løpet sin tid ved ungdomsskolen gjennomfører et opplegg der de skal lære om både lokal og nasjonal politikk. En del av dette skal være besøk på ett dagmøte i kommunestyret og møte med lokalpolitikere fra alle partier som er representert i kommunestyret. Alternativt kan et dagmøte i kommunestyret legges til ungdomsskolen.

Det ble votert over forslaget i to omganger, forslaget punkt 1 ble satt opp alternativt mot rådmannens forslag til vedtak. Deretter ble punkt 2 behandlet som tilleggsforslag til vedtak i «punkt 1».

Votering

Midtskogens forslag, del 1, falt med 6 mot 1 stemme, hovedutvalgets forslag ble vedtatt.

Tilleggsforslag (Midtskogen, del 2), enstemmig vedtatt.

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Kommunene

Deres ref

Vår ref

Dato

14/3153 1

24.03.2014

Invitasjon til å delta i forsøk med stemmerett for ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret ved kommunestyrevalget i 2015

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil med dette invitere kommunene til å søke om å delta i forsøk med nedsatt stemmerettsalder til 16 år. Også de kommunene som deltok ved tilsvarende forsøk i 2011 bes om å søke, dersom de ønsker å delta i nytt forsøk.

Bakgrunn

Ved kommunestyrevalget i 2011 ble det gjennomført forsøk med nedsatt stemmerettsalder til 16 år. Etter invitasjon til alle kommunene hvor 143 sendte inn søknad, ble 20 kommuner samt Longyearbyen lokalstyre valgt ut til å delta. Til sammen ca. 9400 16- og 17-åringer fikk anledning til å stemme.

Forsøket ble evaluert av Institutt for samfunnsforskning sammen med Rokkansenteret ved Universitetet i Bergen. Resultater fra evalueringen foreligger i egen rapport ”Stemmerett for 16-åringer” redigert av Johannes Bergh.

Forsøket gav mange interessante erfaringer. Samtidig ønsker departementet å ha et bredere erfaringsgrunnlag.

Hjemmelsgrunnlaget

Forsøket hjemles i valgloven § 15-1 som åpner for forsøk med å holde valg på andre måter enn det som går frem av loven ellers.

Omfanget av forsøket

Forsøket gjelder kommunestyrevalget 2015, ikke fylkestingsvalget. Forsøket skal prøve ut stemmerett til ungdom som fyller 16 eller 17 år i valgåret, og som ellers oppfyller de andre kravene til stemmerett ved kommunevalget, jf. valgloven § 2-2.

I forsøket åpnes det ikke for endringer i valgbarhetsalderen, som fortsatt vil være 18 år.

Kriteriene ved utvelgning av kommuner

Det velges ut ca. 20 kommuner til å delta i forsøket.

Ved utvelgelse av kommuner som skal delta vil det bli lagt vekt på følgende:

- Det tas sikte på at ca. halvparten av de kommunene som skal delta, vil velges fra de kommunene som deltok ved forsøket i 2011.
- Det tas sikte på at både store, mellomstore og små kommuner skal delta.
- Det legges vekt på geografisk spredning slik at alle landsdeler er representert.
- Variasjon i den politiske sammensetningen av kommunestyret, dvs at man bør ha en spredning av kommuner etter politisk farge. Her vil man ta utgangspunkt i ordførerens parti.
- Variasjon i alderssammensetningen i kommunen, målt i andelen befolkningen i kommunen som er under 30 år.

Det er viktig at kommunen i sin søknad opplyser om forhold knyttet til disse kriteriene. Det vil være til hjelp når departementet skal ta stilling til hvilke kommuner som skal delta.

I vurderingen av hvilke kommuner som skal velges ut, vil vi også se på begrunnelse og motiv for å delta. Derfor bør søknaden også inneholde en redegjørelse for hvorfor kommunen søker.

Evaluering

Forsøket vil bli evaluert. Det er derfor en forutsetning for å få delta at kommunen stiller seg velvillig til å gi opplysninger som er relevante for forsøket til den institusjonen som får i oppdrag å evaluere forsøket.

Frist for å søke

Fristen for å søke settes til 1. juni 2014.

Jeg ønsker dere lykke til med søknaden.

Med hilsen

Jan Tore Sanner

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/430-1
 Løpenr.: 2955/14
 Arkivnr.: 044 &00
 Saksbeh.: Knut Erik Kjemperud

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Hovedutvalg for helse og sosial	20.05.2014	HS-14/12
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/23
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/46

ENDRING AV KOMMUNENS ØKONOMI- OG DELEGERINGSREGLEMENT - STARTLÅN

Formannskapetets forslag til vedtak:

Kommunens økonomi- og delegeringsreglement endres i samsvar med ny forskrift om startlån gjeldende fra 1. april 2014.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg: Delegerings-/økonomireglement for Sigdal kommune punkt 5.12.

Saksutredning

Konklusjon:

Delegerings-/økonomireglement for Sigdal kommune punkt 5.12 endres i samsvar med Regjeringens nye forskrift for startlån som gjelder fra 1. april 2014. Ordningen med startlån blir mer målrettet mot personer med langvarige bolig- og finansieringsproblemer.

Bakgrunn:

Husbanken har i mange år gitt lån til kommunene for videre utlån av startlån (tidligere etableringslån) til enkeltpersoner som fyller vilkårene for slikt lån.

Sigdal kommune har så langt hatt egne kommunale retningslinjer, som begrenser utbetaling av startlån til bare å gjelde topplån som eventuelt dekker egenkapitalen som privatbank krever at kunden selv skal dekke. Lånet til privatpersoner har også beløpsmessig vært begrenset til kr 250.000,-.

Regjeringen har nå fastsatt ny forskrift for startlån som gjelder fra 1. april 2014. Ordningen med startlån har blitt mer målrettet mot personer med langvarige bolig- og finansieringsproblemer. Forskriftsendringen er forventet å medføre at det blir færre enn tidligere som blir innvilget startlån, men de som fyller vilkårene skal motta hele lånet fra Husbanken via kommunen, slik at det ikke er anledning til begrenset til bare topplån, og beløpsmessig begrenset.

Husbanken uttaler i denne forbindelse at det er svært få kommuner som de siste årene har hatt egne kommunale retningslinjer som begrenser utlånene i forhold til Husbankens retningslinjer.

Vurdering:

Punkt 5.12 i Delegerings-/økonomireglementet for Sigdal endres derfor med dette til å bli i samsvar med Husbankens nye forskrift om startlån fastsatt 12.03.2014 med virkning fra 1. april 2014.

Endrede kommunale retningslinjer på dette punkt medfølger som vedlegg til saken.

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunens økonomi- og delegeringsreglement endres i samsvar med ny forskrift om startlån gjeldende fra 1. april 2014.

Hovedutvalg for helse og sosial behandlet saksnr. 12/14 den 20.05.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Hovedutvalgets forslag til vedtak:

Kommunens økonomi- og delegeringsreglement endres i samsvar med ny forskrift om startlån gjeldende fra 1. april 2014.

Formannskapet behandlet saksnr. 23/14 den 05.06.2014

Behandling:

Hovedutvalgets forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

Formannskapetets forslag til vedtak:

Kommunens økonomi- og delegeringsreglement endres i samsvar med ny forskrift om startlån gjeldende fra 1. april 2014.

Delegerings-/økonomireglement for Sigdal kommune

Vedtatt av kommunestyret 29.04. 2004. Revidert av kommunestyret 15.12.2005, 17.04.2008, 25.09.2008, 26.06.2009, 24.09.2009 og 18.02.2010, 18.06.2010

Det vises også til delegeringsreglement for personal- og organisasjonsforhold vedtatt av kommunestyret 19.09.1996 og revidert den 28.06.2001

1.0 Generelle bestemmelser

2.0 Delegering til formannskap og hovedutvalg

3.0 Delegering til administrasjon

4.0 Delegering etter særlover

4.1 Særlover under Formannskapet og Skatteutvalget

4.2 Særlover under Hovedutvalget for kultur og oppvekst

4.3 Særlover under Hovedutvalg for helse og sosial

4.4 Særlover under Hovedutvalget for næring og drift

5 Økonomireglement

5.1 Generelt om økonomireglementet

5.1.1 Bakgrunn

5.1.2 Formål

5.12 Retningslinjer for tildeling av etableringslån

5.12.1 Formål

5.12.2 Krav til bolig

5.12.3 Krav til inntekt

5.12.4 Krav til søknad

5.12.5 Prioritering

5.12.6 Låneutmåling og vilkår

5.12.7 Vilkår for refinansiering

5.12.8 Krav til sikkerhet

5.12.9 Overføring

5.12.10 Behandling av søknader

5.12.11 Oppdatering og endringer

5.13 Retningslinjer for innkjøp

5.12 Retningslinjer for tildeling av startlån

5.12.1 Formål

Formålet med startlån er at det skal medvirke til at husstander med svak økonomi og/eller spesielle behov får muligheter til å skaffe seg nøkterne boliger. Startlånet er behovsprøvd og gis i første rekke til personer som:

- Ikke får lån eller tilstrekkelig lånebeløp i andre banker og kredittinstitusjoner.
- Forventes å ha langvarlige problemer med å finansiere eid bolig.
- Det er en forutsetning at søker(e) er i stand til å betale renter og avdrag på slike lån.

- Har benyttet muligheten til sparing innenfor de økonomiske mulighetene søkerens inntekter og nødvendige utgifter til livsopphold gir.

5.12.2 Krav til bolig

Det er en forutsetning at lånet bare gis til søkere som skal etablere seg i bolig i Sigdal. Det stilles ikke krav til botid. Boligen skal være egnet for husstanden, nøktern og rimelig sammenliknet med prisnivået på stedet. Det gis ikke lån til bolig som er uforholdsmessig dyr sett i forhold til tilsvarende boliger i markedet.

5.12.3 Krav til inntekt

Husstanden må ha en fast inntekt som etter skjønn/vurdering er tilstrekkelig til å betjene boutgifter når standard livsoppholdsnorm legges til grunn.

5.12.4 Krav til søknad

Utover utfylt lånesøknad til Husbanken (standard) skal følgende opplysninger vedlegges og dokumenteres:

- Siste års ligningsattest
- Husstandens samlede inntekter pr. måned
- Husstandens samlede utgifter pr. måned
- Opplysninger om andre lån

På bakgrunn av innsendte opplysninger skal kommunen kredittvurdere lånesøker. Ved flere lån på boligprosjektet skal lånene sees i sammenheng. En forutsetning for å få innvilget startlån er at lånesøker(e) har tilstrekkelig økonomisk evne til å betjene den samlede lånegjeld.

5.12.5 Prioritering

Kommunen prioriterer følgende grupper:

- Barnefamilier/vanskeligstilte husstander
- Enslige forsørgere
- Funksjonshemmede
- Unge i etableringsfasen
- Eldre
- Flyktninger og personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag
- Personer som skal etablere seg etter lengre opphold i institusjoner

5.12.6 Låneutmåling og vilkår

Kommunen kan bruke startlånet til å fullfinansiere boligen eller som topplån der private eller Husbanken gir grunnfinansiering. Kommunen skal vurdere om samfinansiering kan oppnås. Lånet gis på samme vilkår som Sigdal kommune har overfor Husbanken, med påplussing av husbankrenten med 0,25 prosentpoeng til dekning av administrative kostnader. Startlån har en nedbetalingstid på inntil 30 år. I særlige tilfeller, hvis forutsetningene er til stede, kan det innvilges en nedbetalingstid på inntil 50 år.

5.12.7 Vilkår for refinansiering

Behovet for refinansiering må skyldes boliglån. Det må også ha skjedd en reduksjon i husstandens inntekt etter kjøpet, og husstanden må ha behov for startlån for å beholde boligen.

Startlån gis kun en gang til samme person. Dersom særlige grunner tilsier det gjøres unntak fra denne regelen dersom søknaden gjelder økt startlån til boligprosjekt som det tidligere er innvilget lån til.

5.12.8 Krav til sikkerhet

Lån gitt som toppfinansiering skal ha minimum 2. prioritet og være innenfor byggesummen. Dersom lånet utgjør mer enn 50 prosent av finansieringen skal lånet som hovedregel ha 1. prioritets pantesikkerhet i boligen. Det forlanges takst av den eiendom som skal belånes for å sikre at lånet ligger innenfor rammen av eiendommens låneverdi. Lånet skal alltid sikres med gjeldsbrev og pantobligasjon.

5.12.9 Overføring

Lån kan overføres til ny eier etter søknad.

Dersom låntaker overdrar, framleier eller på annen måte overlater boligen til andre, forfaller restlånet i sin helhet til betaling. Ved låntakers død forfaller lånet til innfrielse hvis det ikke er overført til ny låntaker.

5.12.10 Behandling av søknad

Kommunal instans, for tiden hos NAV, innstiller til vedtak som avgjøres administrativt. Søknadene blir fortløpende behandlet. Eventuelle klager behandles av kommunens klagenemd.

5.12.11 Oppdatering og endringer.

Oppdatering av retningslinjene skjer fortløpende i tråd med endringer i Husbankens regelverk.

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/492-1
 Løpenr.: 3270/14
 Arkivnr.: M80 &20
 Saksbeh.: Jens Sveaass

Styre/råd/utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskapet	05.06.2014	FS-14/24
Kommunestyret	20.06.2014	KS-14/47

DRAMMENSREGIONENS BRANNVESEN IKS - FORSLAG TIL ENDRINGER I SELSKAPSAVTALEN

Formannskapetets forslag til vedtak:

1. Sigdal kommune vedtar vedlagte selskapsavtale, gjeldende fra 01.01.2014.
2. Selskapsavtalens § 5 - Kommuner som ønsker egne løsninger ut over normalløsningen, herunder valg av stasjonsstruktur, skal betale særskilt for dette. Kompensasjon for ev. videreføring av dagens stasjonsstruktur i Nedre Eiker kommune som ikke er del av normalløsningen, skal belastes Nedre Eiker kommune fra 2018.
3. Selskapsavtalens § 5 - markedsleie av fast eiendom til brannstasjoner iverksettes senest fra 2018.
4. Prinsippene om deltakerbidrag (grunnbeløp og befolkningsgrunnlag) vedtas.

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Vedlegg:

1. Oppsummering – eierandel og ansvarsfordeling.
2. Rapport fra E&Y, datert 01.03.2014: ” Drammensregionens brannvesen IKS. Gjennomgang av fordelingsnøkkel for driftstilskudd”.
3. Gjeldende selskapsavtale for DRBV.
4. Forslag til ny selskapsavtale for DRBV.

Saksutredning

Konklusjon:

De nye prinsipper for fastsetting av eierandeler og ansvarsfordeling i DRBV synes å gi en enkel og rimelig måte å fordele kostnadene med brannvesenet i fremtiden. Den sikrer at det ikke oppstår samme skjevfordeling over tid som tidligere prinsipper har ført til.

Det foreslås en fordeling basert på grunnbeløp og variabelt tilskudd.

Det synes også naturlig å knytte innføringen av markedsleie for brannstasjonene til det tidspunkt man tidligst antar at det kan være mulig å ferdigstille en eventuell felles brannstasjon for Eikerkommunene nært kommunegrensen. At en eventuell kompensasjon fra Nedre Eiker dersom de velger å opprettholde beslutningen om å beholde egen brannstasjon i Mjøndalen innføres fra samme dato synes også logisk.

Bakgrunn:

Drammensregionens brannvesen IKS (DRBV) ble etablert i 2002. Det ble inngått ny selskapsavtale med virkning fra 1. januar 2012. Det har i alle år vært en bestemmelse i selskapsavtalen §5 siste ledd om regelmessig vurdering av eierandel og ansvarsfordeling.

Grunnen til at det gjennom årene ikke har vært foretatt noen gjennomgående vurdering av eierandeler og ansvarsfordeling er at ved de tidligere evalueringstidspunktene har selskapet vært inne i prosesser med å implementere nye eierkommuner som deltakere i DRBV. Det har omfattet Øvre Eiker kommune og Nedre Eiker kommune i 2006, Sigdal kommune i 2010 og Krødsherad kommune i 2012.

Revisjonsselskapet Ernst & Young har på vegne av deltakerkommunene i 2014 evaluert den nøkkel for ansvarsfordeling og eierandeler som benyttes til å fordele DRBV's driftstilskudd. Eierkommunene opprettet en styringsgruppe bestående av rådmannsrepresentanter fra kommunene Drammen, Lier og Svelvik.

Bakgrunnen for arbeidet er både den siste endring i selskapsavtalen ved Krødsherad kommune som deltaker i selskapet og en kraftig og ulik vekst i innbyggertallet i deltakerkommunene i perioden siden etableringen i 2002. I tillegg har nye deltakerkommuner medført at det opprinnelige prinsipp om ansvarsfordeling ikke lenger er dekkende for fordeling av de faktiske kostnader.

2. Vedtak i styret og representantskap

Representantskapet behandlet saken i møte 07.04.2014 og fattet følgende vedtak:

- a) Representantskapet tar saken til orientering og oversender saksdokumentet til realitetsbehandling i eierkommunene.
- b) Representantskapet anbefaler i tillegg følgende endringer i selskapsavtalen:
 - a) § 5 om eierandel og ansvarsfordeling. Siste avsnitt fjernes og erstattes med: "Selskapet skal leie sitt behov for bygningsmasse av private og/eller offentlige eiendomsbesittere. Fremforhandlet markedsleie legges til grunn for leiekostnadene. Leievilkår skal fremgå av egen leieavtale. Iverksettelse fra 2018."
 - b) § 8 om Budsjettbehandlingen. Nytt avsnitt, "Eierkommunenenes rådmenn inviteres av styreleder minimum en gang i året til et gjensidig informasjonsmøte hvor saker som er av betydning for DRBV's drift er tema".

3. Saksopplysninger

3.1 Generelt

Saken behandler følgende forslag :

- a) Ny eierandel og ansvarsfordeling (kostnadsfordelingsmodell) for DRBV, se 3.2 nedenfor.
- b) Betalingsmodell for lokaler/brannstasjoner, se 3.3 nedenfor
- c) opprettelse av kontaktutvalg, se 3.4 nedenfor.

Alle tre sakene krever endring i gjeldende selskapsavtale. Det vises til senere i saksfremlegget. I henhold til lov om interkommunale selskap er, krever endringene enstemmighet blant deltakerkommunene. Det blir fremlagt lik saksutredning og forslag til vedtak for kommunestyrene i alle eierkommunene.

3.2 Eier- og ansvarsandel

3.2.1 Innledning

Selskapsavtalen til DRBV fastslår at eier- og ansvarsfordeling skal evalueres hvert 4. år og første gang i 2014.

Da DRBV ble etablert i 2002, ble fordelingen fastsatt med utgangspunkt i de anslåtte totalkostnadene ved den enkelte kommunes brannvesen.

De resterende av dagens deltakerkommuner i DRBV har blitt tatt inn etter tilsvarende prinsipp. Beregnet totalkostnad for å innfri brannordningen har bestemt relativ eier- og ansvarsandel.

En klar fordel med denne løsningen er at den tar direkte hensyn til det anslåtte kostnadsbidraget for de brannvesen som har gått inn i DRBV. Metoden har også vært relativt enkel å vedlikeholde og kommunisere ved innlemmelse av nye deltakerkommuner.

Ulempen med modellen er at stordriftsfordeler er tatt ut og at det har skjedd en utvikling i kommunene siden inntreden. Dette medfører at dagens modell ikke stemmer med dagens realiteter.

3.2.2 Forslag til ny fordelingsmodell

I arbeidet med gjennomgangen av eierfordeling ble det sett på hvilke prinsipper andre brannvesen organisert som IKS legger til grunn for sin kostnadsfordeling. Anbefalingen er at det legges større vekt på innbyggerfordeling som kostnadsfordelingskriterie. Den anbefalte løsning for DRBV legger også større vekt på innbyggerfordeling som i større grad reflekterer den faktiske ressursbruken.

Det foreslås en fordeling basert på grunnbeløp og variabelt tilskudd.

Grunnbeløpet er på kr. 0,75 millioner per kommune. Grunnbeløpet blir justert i samsvar med endring av kommunal deflator. Dette utgjør i 2014 i sum kr. 6,0 millioner av deltakerbidraget. Øvrig deltakerbidrag fordeles per innbygger. Siste oppdaterte innbyggertall fra Statistisk sentralbyrå pr. 1. januar det enkelte år legges til grunn for fordelingen.

Tabellen under viser konsekvensene for den enkelte eierkommune av valgt modell opp mot dagens modell (2014 tall).

I følge selskapsavtalen skal ny fordelingsmodell gjelde fra og med 2014.

Tall i 1 000 kr	Totalt	Drammen	Nedre Eiker	Lier	Øvre Eiker	Sande	Svelvik	Sigdal	Krøds-herad
Fast grunnbeløp	6 000	750	750	750	750	750	750	750	750
Variabelt tilskudd basert på innbyggertall	82 300	35 266	12 733	13 338	9 562	4 759	3 539	1 906	1 197
Samlet driftstilskudd	88 300	36 016	13 483	14 088	10 312	5 509	4 289	2 656	1 947
Driftstilskudd pr. innbygger	578	550	570	569	581	624	653	751	876
Fordelingsnøkkel	100,0 %	40,8 %	15,3 %	15,9 %	11,7 %	6,2 %	4,9 %	3,0 %	2,2 %
Endring ift. dagens fordelingsnøkkel	0	-3 807	1 210	1 726	3 336	-319	-1 539	-435	-172

Dette betyr at fordelingen av kostnadene fra år til år eierne i mellom vil variere med hensyn på innbyggertall.

Eierandelen ligger fast frem til neste evaluering av eierandelen. Det foreslås at neste mulighet for evaluering av eierandel blir i 2018. Dette er i tråd med tidligere muligheter/praksis.

Styrets anbefaling er i tråd med Ernst & Young's anbefalinger om ny eier- og ansvarsfordeling. Det er også konsensus om anbefalingen blant alle rådmenn i DRBV's eierkommuner.

3.3 Eier- og betalingsprinsipper for leie av lokaler til brannstasjoner

Representantskapet vedtok den 26.04.2012 i sak 06/2012 at DRBV i fremtiden skal leie behovet for bygningsmasse av private og/eller offentlige eiendomsbesittere. Det skal beregnes og betales markedsleie. Vedtaket var i tråd med tidligere anbefaling fra konsulentselskapet Deloitte. Dette vedtaket ble ikke iverksatt bl.a. i påvente av endringen i selskapsavtalen som det ble antatt at evalueringen av eier- og ansvarsfordelingen ville medføre.

Iverksettelse foreslås fra det tidspunktet som ny felles brannstasjon er etablert på kommunedelet mellom Nedre kommune og Øvre Eiker kommune, sekundært fra 2018 i tilfelle at Nedre Eiker kommune opprettholder vedtak om egen brannstasjon i Mjøndalen.

3.4 Opprettelse av kontaktutvalg i selskapsavtalen

Saken fremmes med annen innstilling enn vedtaket i representantskapet.

Rådmannsrepresentantene og DRBV har hver for seg og sammen diskutert behovet for å formalisere og styrke informasjonsflyten mellom rådmannsnivået i eierkommunene og DRBV's administrasjon. Saken fremmer forslag om å forplikte et slikt møteforum mellom eierkommunene og DRBV's administrasjon i selskapsavtalen.

Målsetningen er å sikre god og gjensidig informasjonsflyt mellom selskap og deltakerkommunene, spesielt i saker som berører grensesnittet mellom selskap og deltaker, for

eksempel budsjettarbeid, saker av vesentlig betydning for drift av DRBV og gjennomgang av saker som skal behandles av representantskapet

Det blir foreslått at det er Dravs administrasjon som har ansvaret for kontaktutvalget. Styrets leder vil delta ved behov.

Kontaktutvalget har ikke beslutningsmyndighet.
Det forutsettes utarbeidet eget mandat for Kontaktutvalget.

4. Revisjon av selskapsavtalens innhold.

De endringer som er foreslått over, nødvendiggjør endringer i selskapsavtalen.

1.1 Selskapsavtalens § 5

§ 5 foreslås endret

fra å lyde:

«§ 5 Eierandel og ansvarsfordeling

Deltakerne skal ha følgende eierandeler i selskapet:

<i>Deltakere</i>	<i>Eierandel</i>
<i>Drammen kommune</i>	<i>45,1 %</i>
<i>Krødsherad kommune</i>	<i>2,4 %</i>
<i>Lier kommune</i>	<i>14,0 %</i>
<i>Nedre Eiker kommune</i>	<i>13,9 %</i>
<i>Sande kommune</i>	<i>6,6 %</i>
<i>Sigdal kommune</i>	<i>3,5 %</i>
<i>Svelvik kommune</i>	<i>6,6 %</i>
<i>Øvre Eiker kommune</i>	<i>7,9 %</i>

Den enkelte deltaker hefter med hele sin formue for sin aktuelle eierandel av selskapets samlede forpliktelser, jf. § 4 over.

Investeringsutgifter og driftsutgifter i selskapet skal fordeles mellom deltakerkommunene i samsvar med kommunenes eierandeler.

Eierandel og ansvarsfordeling skal vurderes første gang etter 2 år, i 2014. Deretter skal fordelingen vurderes hvert 4. år. Grunnlaget for fordeling skal være de faktiske kostnader knyttet til selskapets virksomhet, og i henhold til vedtatt risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning) for virksomheten.

Den enkelte deltaker i selskapet kan ha en bedre beredskap/standard enn normalløsningen i henhold til dimensjoneringsforskriften og risikovurderingen som er fastsatt av representantskapet. En slik eventuell bedre beredskap skal fremgå av risiko og sårbarhetsanalysen (brannordningen). De ekstrakostnader selskapet har på grunn av

høyere standard/bedre beredskap enn normalløsning, skal dekkes av angjeldende kommune alene.

Hver kommune skal, innenfor vedkommende kommunegrense, ha ansvar for å stille til disposisjon hensiktsmessige lokaler vederlagsfritt for selskapets virksomhet. Det skal utarbeides avtaler knyttet til drift og vedlikeholdsansvar for disse lokalene».

til å lyde:

«§ 5 Eierandel og ansvarsfordeling

Deltakerne skal ha følgende eierandeler i selskapet:

<i>Deltakere</i>	<i>Eierandel</i>
<i>Drammen kommune</i>	<i>40,1 %</i>
<i>Krødsherad kommune</i>	<i>2,2 %</i>
<i>Lier kommune</i>	<i>15,9 %</i>
<i>Nedre Eiker kommune</i>	<i>15,3 %</i>
<i>Sande kommune</i>	<i>6,2 %</i>
<i>Sigdal kommune</i>	<i>3,0 %</i>
<i>Svelvik kommune</i>	<i>4,9 %</i>
<i>Øvre Eiker kommune</i>	<i>11,7%</i>

Den enkelte deltaker hefter med hele sin formue for sin aktuelle eierandel av selskapets samlede forpliktelser, jf. § 4 over.

Investeringsutgifter og driftsutgifter skal fordeles mellom deltakerkommunene i samsvar med vedtatt fordelingsnøkkel basert på grunnbeløp + innbyggervariabelt tilskudd. Ved revisjon av selskapsavtalen hvert 4. år justeres eierandelene iht. kostnadsfordelingsnøkkelen.

Eierandel og ansvarsfordeling skal vurderes hvert 4. år, første gang i 2018. Grunnlaget for fordeling skal være de faktiske kostnader knyttet til selskapets virksomhet, og i henhold til vedtatt risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning) for virksomheten.

Den enkelte deltaker i selskapet kan ha en bedre beredskap/standard enn normalløsningen i henhold til dimensjoneringsforskriften og risikovurderingen som er fastsatt av representantskapet. En slik eventuell bedre beredskap skal fremgå av risiko og sårbarhetsanalysen (brannordningen). De ekstrakostnader selskapet har på grunn av høyere standard/bedre beredskap enn normalløsning, skal dekkes av angjeldende kommune alene.

Selskapet skal leie sitt behov for bygningsmasse av private og/eller offentlige eiendomsbesittere. Fremforhandlet markedsleie legges til grunn for leiekostnadene. Leievilkår skal fremgå av egen leieavtale”.

4.2 § 8 Budsjettbehandlingen.

§ 8 foreslås endret fra å lyde:

«§ 8 *Budsjettbehandlingen*

Representantskapet vedtar budsjettforutsetninger og budsjetttrammer for det påfølgende kalenderår basert på de økonomiske rammene for selskapets virksomhet.

Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerkommunene, er budsjettet ikke endelig før deltakerkommunenes budsjett er behandlet etter Kommunelovens § 45 nr. 4 for så vidt angår tilskuddet (kfr. Lov om interkommunale selskaper).

Behandlingen i representantskapet og i deltakerkommunene må koordineres i tid.»

til å lyde:

Representantskapet vedtar budsjettforutsetninger og budsjetttrammer for det påfølgende kalenderår basert på de økonomiske rammene for selskapets virksomhet.

Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerkommunene, er budsjettet ikke endelig før deltakerkommunenes budsjett er behandlet etter Kommunelovens § 45 nr. 4 for så vidt angår tilskuddet (kfr. Lov om interkommunale selskaper).

Behandlingen i representantskapet og i deltakerkommunene må koordineres i tid.

Eierkommunenes rådmenn inviteres av daglig leder minimum en gang i året til et gjensidig informasjonsmøte hvor saker som er av betydning for Dravs drift er tema”.

Vurdering

De nye prinsipper for fastsetting av eierandeler og ansvarsfordeling i DRBV synes å gi en enkel og rimelig måte å fordele kostnadene med brannvesenet i fremtiden. Den sikrer også at det ikke oppstår samme skjevfordeling over tid som tidligere prinsipper har ført til.

Det synes også naturlig å knytte innføringen av markedsleie for brannstasjonene til det tidspunkt man tidligst antar at det kan være mulig å ferdigstille en eventuell felles brannstasjon for Eikerkommunene nær kommunegrensen. At en eventuell kompensasjon fra Nedre Eiker dersom de velger å opprettholde beslutningen om å beholde egen brannstasjon i Mjøndalen innføres fra samme dato synes også logisk.

Ut fra en samlet vurdering anbefaler rådmannen at kommunestyret vedtar de foreslåtte endringer.

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Sigdal kommune vedtar vedlagte selskapsavtale, gjeldende fra 01.01.2014.

2. Selskapsavtalens § 5 - Kommuner som ønsker egne løsninger ut over normalløsningen, herunder valg av stasjonsstruktur, skal betale særskilt for dette. Kompensasjon for ev. videreføring av dagens stasjonsstruktur i Nedre Eiker kommune som ikke er del av normalløsningen, skal belastes Nedre Eiker kommune fra 2018.
3. Selskapsavtalens § 5 - markedsleie av fast eiendom til brannstasjoner iverksettes senest fra 2018.
4. Prinsippene om deltakerbidrag (grunnbeløp og befolkningsgrunnlag) vedtas.

Formannskapet behandlet saksnr. 24/14 den 05.06.2014

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak, enstemmig vedtatt.

VEDLEGG 1 – OPPSUMMERING

Evaluering av eierandel og ansvarsfordeling

Det vises til rapport fra EY, vedlegg 1: "Drammensregionens brannvesen IKS. Gjennomgang av fordelingsnøkkel for driftstilskudd."

Dagens fordelingsmodell

Drammen og Lier Brann- og Feiervesen slo seg i 2002 sammen med Sande brannvesen og Svelvik brannvesen. Fordelingsnøkkelen ble i den forbindelse fastsatt med utgangspunkt i de anslåtte totalkostnadene ved den enkelte kommunes brannvesen.

De resterende av dagens eierkommuner i DRBV har blitt tatt inn etter tilsvarende prinsipp. Beregnet totalkostnad for å innfri brannordningen har bestemt relativ eier- og ansvarsandel. Når nye kommuner har kommet inn har da de eksisterende eierkommunene fått utvannet sin andel forholdsmessig.

En klar fordel med denne løsningen er at den tar direkte hensyn til det anslåtte kostnadsbidraget for de brannvesen som har gått inn i DRBV. Metoden har også vært relativt enkel å vedlikeholde og kommunisere ved innlemmelse av nye eierkommuner.

Ulempen med modellen er at stordriftsfordeler er tatt ut og at det har skjedd en utviklingen i kommunene siden inntreden . Dette medfører at dagens modell ikke stemmer med dagens realiteter.

Ulike fordelingsmodeller

EY har vurdert følgende modeller for fordeling av ansvar- og eierandel (kostnadsdelingen):

1. Fordeling basert på innbyggertall.
2. Fordeling basert på beredskapsdimensjonering.
3. Vektet kombinasjon av fordeling basert på innbyggertall og beredskapsdimensjonering.
4. Fordeling basert på grunnbeløp + innbyggervariabelt tilskudd.

I disse utredningene er det redegjort for både underliggende ressursforbruk som avdelingsregnskap, utrykningsstatistikk, bidrag til stordriftsfordeler, ledelseskostnader, forebyggende kostnader, beredskapskostnader, overheadkostnader, finanskostnader, avskrivninger samt tema som goodwill og noen få skjønsmessige vurderinger.

For mer inngående detaljer/ studier henvises det til vedlegg 1.

I arbeidet med gjennomgangen av eierfordeling ble det sett på hvilke prinsipper andre brannvesen organisert som IKS legger til grunn for sin kostnadsfordeling. Man så da

at flere i langt større grad enn hva DRBV hittil har gjort, legger større vekt på innbyggerfordeling som kostnadsfordelingskriterie. Dette gjelder for eksempel Sør-Rogaland brannvesen IKS og Vestfold Interkommunale brannvesen. Den anbefalte løsningen for DRBV legger også større vekt på innbyggerfordeling.

I rapportens kapittel 5 "Løsningsforslag" foreslås en fordeling basert på grunnbeløp og variabelt tilskudd.

Grunnbeløpet er på kr. 0,75 millioner per kommune. Dette utgjør i sum kr. 6,0 millioner av eierbidraget. Øvrig eierbidrag fordeles per innbygger. Siste oppdaterte innbyggertall fra Statistisk sentralbyrå legges til grunn for fordelingen.

Rådmannsnivået er av den formening at denne modellen i størst mulig grad gjenspeiler den faktiske ressursbruken.

Tabellen under viser konsekvensene for den enkelte eierkommune av valgt modell opp mot dagens modell (2014 tall).

I følge selskapsavtalen skal ny fordelingsmodell gjelde fra og med 2014.

Tall i 1 000 kr	Totalt	Drammen	Nedre Eiker	Lier	Øvre Eiker	Sande	Svelvik	Sigdal	Krøds-herad
Fast grunnbeløp	6 000	750	750	750	750	750	750	750	750
Variabelt tilskudd basert på innbyggertall	82 300	35 266	12 733	13 338	9 562	4 759	3 539	1 906	1 197
Samlet driftstilskudd	88 300	36 016	13 483	14 088	10 312	5 509	4 289	2 656	1 947
Driftstilskudd pr. innbygger	578	550	570	569	581	624	653	751	876
Fordelingsnøkkel	100,0 %	40,8 %	15,3 %	15,9 %	11,7 %	6,2 %	4,9 %	3,0 %	2,2 %
Endring ift. dagens fordelingsnøkkel	0	-3 807	1 210	1 726	3 336	-319	-1 539	-435	-172

Dette betyr at fordelingen av kostnadene fra år til år eierne i mellom vil variere med hensyn på innbyggertall, mens eierandelen ligger fast frem til neste evaluering av eierandelen. Det foreslås at neste mulighet for evaluering blir i 2018. Dette er i tråd med tidligere muligheter/praksis.

Generelt om kostnadsutvikling i DRBV

Basert på kostnadsnivået i 2012 fremstår DRBV som konkurransedyktige. Brannvesenet vurderer selv dette å være en konsekvens av en relativ lav vekst i driftstilskuddene de senere år, som har gjort at man har vært nødt til å kostnadseffektivisere driften. Det skal dog nevnes at driftstilskuddene i 2014 vil ligge en del høyere enn i perioden 2012-2013. Økningen kan i store trekk tilskrives at man legger opp til å lukke gapet mot lovkravene i forebyggende avdeling, generell lønns- og prisvekst, innføring av pensjonspremie for deltidsmannskap, nytt digitalt nødnett og utvidelse av kvelds- og nattillegg. I tillegg kommer vekst for å møte befolkningsutviklingen i tettstedet Drammen (Øvre Eiker, Nedre Eiker, Drammen og

Lier) som utløser nye statlige dimensjoneringskrav for beredskapen i tettstedet. Fra 2018 foreslås det innføring av markedsleie for brannstasjoner.

Felles brannstasjon i Eiker vs opprettholde dagens stasjonsstruktur

DRBV har fremmet forslag til normalløsning for brannstasjonsstruktur. Alle eierkommuner har tilsluttet seg denne bortsett fra Nedre Eiker kommune. Selskapsavtalen åpner for at kommuner som ønsker annen løsning enn normalløsningen må selv betale for de merkostnader løsningen eventuelt fører med seg.

EY har beregnet merkostnaden til kr. 2,8 millioner per år, jfr. rapportens kapittel 4 og rapportens vedlegg A. Merkostnaden er beregnet ut fra tapt stordriftsfordel og tilleggskostnader for å få samme beredskapsnivå som samlokalisering vil medføre (stigebil).

Dersom Nedre Eiker kommune fortsatt ønsker å gå for egen løsning vil iverksettelse for ny fordeling være fra 01.01.2018. Tidspunktet ble satt ut fra et antatt tidspunkt når ny felles brannstasjon kunne vært realisert.

Det er da også naturlig at nytt regime med markedsleie av brannstasjoner iverksettes på samme tidspunkt. Dette vil omfatte alle DRBVs eierkommuner.

Inntreden av nye eierkommuner

Nye eierkommuner foreslås tatt inn etter samme prinsipper som for øvrige eiere. Det vil si at de tilordnes et driftstilskudd bestående av et fast grunnbeløp og et variabelt beløp basert på andelen av regionens innbyggertall. Fordelingsnøkkelen til de eksisterende eierkommunene utvannes forholdsmessig.

I den grad man står ovenfor eventuelle inntak av kommuner som ville komme ut med et driftstilskudd som ikke kan antas å være kostnadsdekkende, må det være anledning til å fastsette et høyere grunnbeløp for å sikre kostnadsdekning. I motsatt fall vil man automatisk forutsette at man kan effektivisere brannvesenet i den nye eierkommunen fra dag én og at denne fordelingen i sin helhet skal tilfalle den nye eierkommunen. I den grad man ikke klarer å redusere kostnadsnivået vil man risikere store regnskapsmessige tap i inntaksåret og de opprinnelige eierkommunene vil måtte subsidiere den nye kommunen.

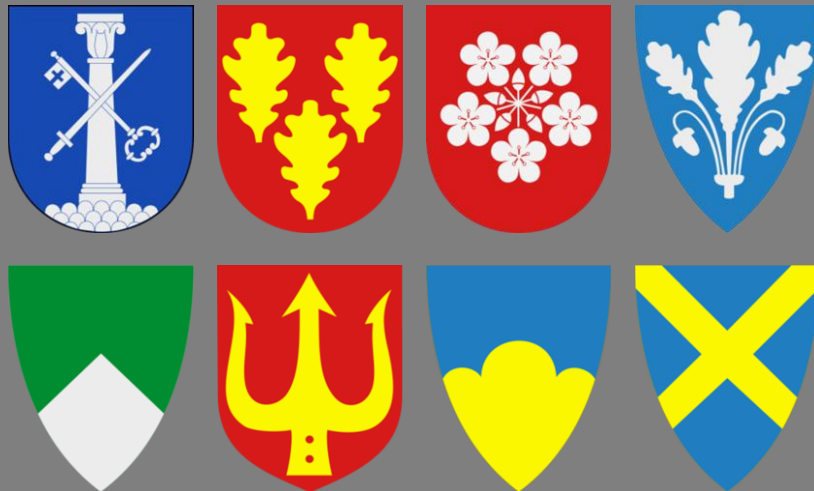
Dette innebærer reelt sett at man tilnærmet bruker tidligere prinsipp for inntak av nye eiere, nemlig at ny eier kommer inn med de kostnader kommunen har til sitt brannvesen på tiltredelsestidspunktet. Dette blir så justert ved første 4-årgjennomgang av eierandeler og ansvarsfordeling etter inntreden.

Ved inntreden av nye eierkommuner skal tidligere prinsipper ved inntreden gjelde.

2014

Drammensregionens Brannvesen IKS

Gjennomgang av fordelingsnøkkel for
driftstilskudd

Sammendrag

DRBV har på vegne av eierkommunene fått i oppdrag å evaluere nøkkelen som benyttes for å fordele brannvesenets driftstilskudd. Prosjektet har vært utført av en gruppe bestående av tre eierkommunerepresentanter og tre eksterne konsulenter fra EY. Prosjektgruppen har fått faglig bistand fra brannsjef Torgeir E. Andersen. Representanter fra de øvrige eierkommunene har i tillegg deltatt aktivt under prosjektmøtene.

Fordelingsnøkkelen har historisk vært fastsatt ved at man har beregnet eierkommunenes anslåtte andel av de totale kostnadene i DRBV. Ved inntak av nye kommuner har tilsvarende beregning blitt gjort. Det har ikke vært foretatt noen revurdering av de innbyrdes fordelingene i etterkant. Det vurderes svært sannsynlig at det underliggende ressursforbruket har endret seg siden eierkommunene gikk inn i DRBV og derfor er det nå hensiktsmessig å foreta en ny evaluering av fordelingsnøkkelen. Et godt eksempel på dette er befolkningsutviklingen. Det er også en viss risiko for at de benyttede kostnadsanslagene ikke har evnet å fange opp en tilstrekkelig bredde i de underliggende ressursdriverne for den enkelte eierkommune.

Kravene til dimensjonering av et brannvesen er klart knyttet opp til innbyggertallet i regionen og dens tettsteder. Det er imidlertid ikke gitt at en rent innbyggertallsbasert fordeling vil være egnet til å hensynta den enkelte kommunes behov for beredskapsressurser. Kostnader knyttet til eksempelvis ledelse, forebyggende avdeling og overhead (FDV, merkantil, annet) vil naturlig kunne fordeles etter innbyggertall. Beredskapsbehovet vil derimot kunne beregnes etter de krav til vaktordning og antall vaktlag som ville vært gjeldende dersom man ikke samarbeidet gjennom DRBV. En mulighet vil derfor være å beregne en vektet fordelingsnøkkel basert på kommunenes innbyggertall og beredskapsbehov.

En alternativ tilnærming er en modell med et fast grunnbeløp hvor det overskytende tilskuddet fordeles etter innbyggertall. Dette vil også være egnet til å hensynta betydningen av den enkelte eierkommunes innbyggertall og beredskapsbehov. Løsningen vil legge til rette for en kostnadsfordeling som reflekterer at det selv for de minste kommunene vil være en minimumskostnad knyttet til brannvesenet som vil gi en høyere kostnad pr innbygger. Denne løsningen er heller ikke uvanlig sammenlignet med kostnadsfordelingen i andre typer interkommunale samarbeid. En slik modell vurderes å være lettere å forstå og enklere å vedlikeholde enn en vektet nøkkel basert på innbyggertall og beredskapsbehov. Modellen er også nært beslektet med fordelingsprinsippene som benyttes i de sammenlignbare brannvesenene Sør-Rogaland Brannvesen IKS, Vestfold Interkommunale Brannvesen og Salten Brann IKS. Alle tre baserer kostnadsfordelingen helt eller delvis på innbyggertall.

En samlet prosjektgruppe fremmer forslag om en fordelingsnøkkel hvor hver enkelt kommune betaler et fast årlig tilskudd på kr 750 000, mens det overskytende tilskuddet fordeles etter innbyggertall (se tabellen nedenfor). Løsningsforslaget har også tilslutning fra de øvrige eierkommunerepresentantene.

Fordelingsnøkkelen foreslås oppdatert årlig, basert på utviklingen i kommunenes innbyggertall og indeksregulering av grunnbeløpet. Da det vil kunne forekomme forhold over tid som kan tilsi at grunnbeløpet bør endres, enten for en enkelt eierkommune eller samtlige, foreslås nøkkelen fortsatt tatt opp til vurdering hvert fjerde år. I den grad man står ovenfor inntak av eierkommuner som ville komme ut med et samlet driftstilskudd som ikke kan antas å være kostnadsdekkende, må det være anledning til å fastsette et avvikende grunnbeløp for å sikre kostnadsdekning. Av praktiske årsaker anbefales man å tillate mindre avvik mellom kostnadsfordeling og eierandel, slik at man slipper å endre selskapsavtalen årlig.

Drammensregionens Brannvesen IKS

Gjennomgang av fordelingsnøkkel for driftstilskudd

2014

Tall i 1 000 kr	Totalt	Drammen	Nedre Eiker	Lier	Øvre Eiker	Sande	Svelvik	Sigdal	Krøds-herad
Fast grunnbeløp	6 000	750	750	750	750	750	750	750	750
Variabelt tilskudd basert på innbyggertall	82 300	35 266	12 733	13 338	9 562	4 759	3 539	1 906	1 197
Samlet driftstilskudd	88 300	36 016	13 483	14 088	10 312	5 509	4 289	2 656	1 947
Driftstilskudd pr. innbygger	578	550	570	569	581	624	653	751	876
Fordelingsnøkkel	100,0 %	40,8 %	15,3 %	15,9 %	11,7 %	6,2 %	4,9 %	3,0 %	2,2 %
Endring ift. dagens fordelingsnøkkel	0	-3 807	1 210	1 726	3 336	-319	-1 539	-435	-172

Tabellen baserer seg på budsjettet for 2014 og kommunenes innbyggertall pr. 1. januar 2013.

For Drammen blir det en betydelig reduksjon i tilskuddet. Dette må ses i sammenheng med at man historisk har båret en relativt stor andel av regionens fellesfunksjoner og -ressurser. Kommunens fordelingsnøkkel er relativt høy sammenlignet med andelen av dagens innbyggertall i regionen. Det er også rimelig å anta at Drammen er den kommunen som i størst grad bidrar til stordriftsfordelene i DRBV. Reduksjonen i Drammen veltes i stor grad over på Nedre Eiker, Lier og Øvre Eiker som på tross av sine høye innbyggertall har gått inn i DRBV med en relativt lav fordelingsnøkkel. Økningen i Lier og Øvre Eiker må også ses i sammenheng med at disse kommunene vurderes å ha en beredskapsdimensjonering som måtte ha vært mer omfattende hvis de stod utenfor DRBV. Sande og Svelvik har i dag en fordelingsnøkkel som ligger høyere enn deres andel av regionens innbyggere. Dette gjelder spesielt Svelvik som vil få en betydelig reduksjon i sin fordelingsnøkkel etter det nye forslaget. For Sande blir reduksjonen mindre fordi man vil måtte trappe opp beredskapen i kommunen som følge av krav til innsatstider og forventet befolkningsutvikling. Sigdal og Krødsherad har historisk hatt en fordelingsnøkkel som overstiger deres andel av innbyggerne i regionen. På tross av en viss reduksjon som følge av bortfall av kompensasjon for «goodwill» og realiserte effektiviseringsgevinster, er det naturlig at de minste kommunene fortsatt får de høyeste utgiftene pr. innbygger.

Når det gjelder brannstasjonsstrukturen i Eikerkommunene, har tidligere utredninger konkludert med at en felles stasjon på kommunedelet vil være å foretrekke både fra et brannfaglig og et bedriftsøkonomisk ståsted. I den grad Nedre Eiker vil vedta å beholde dagens stasjonsstruktur med en brannstasjon i Hokksund og en brannstasjon i Mjøndalen, bør også Nedre Eiker bære merkostnadene ved å drifte disse. Dette prinsippet er hjemlet i selskapsavtalen. Dersom dagens stasjonsstruktur videreføres, foreslås følgende løsning:

Fra det tidspunkt hvor en felles stasjon ville kunne være i drift, reduseres det totale driftstilskuddet med årlig særkompensasjon fra Nedre Eiker til DRBV. Det resterende tilskuddet fordeles på samtlige eierkommuner etter det ovenfor beskrevne løsningsforslaget. Størrelsen på betalingen settes lik alternativkostnaden ved å videreføre dagens stasjonsstruktur – anslagsvis MNOK 2,8. Beløpet indeksreguleres årlig.

Drammen, 27. februar 2014

Inge Eriksen
Statsautorisert revisor

Einar Olsen
Siviløkonom

Anja Lande Johnsen
Statsautorisert revisor

Leserveiledning

Rapportens første kapittel består av bakgrunnsstoff som beskriver selve prosjektgjennomføringen, dagens kostnadsnivå og -fordeling, erfaringer fra sammenlignbare brannvesen og betydningen av forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen.

Rapportens andre kapittel redegjør for de prinsipielle vurderinger som vil kunne være aktuelle når det kommer til fordelingen av kostnader i et interkommunalt brannvesen. De prinsipielle betraktningene knyttet til innbyggertall, beredskapsdimensjonering og grunnbeløp + variabelt tilskudd, danner utgangspunktet for det videre analysearbeidet.

Rapportens tredje kapittel presenterer fordelingsnøkkelen slik den ville ha sett ut dersom man hadde gått for en av følgende modeller:

- Fordeling basert på innbyggertall
- Fordeling basert på beredskapsdimensjonering
- Fordeling basert på vektning av innbyggertall og beredskapsdimensjonering
- Fordeling basert på grunnbeløp + variabelt tilskudd

Rapportens fjerde kapittel tar for seg de økonomiske effektene knyttet til brannstasjonsstrukturen i Eikerkommunene og hvordan merkostnadene ved avvik fra normalløsningen bør håndteres.

Rapportens femte kapittel presenterer et endelig forslag til oppdatert fordelingsnøkkel. Løsningsforslaget bygger på de prinsipielle betraktningene og det analysearbeidet som gjennomgås i rapportens tredje og fjerde kapittel.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag.....	1
Leserveiledning	3
Innholdsfortegnelse	4
1. Innledning.....	5
1.0 Mandat, prosjektgruppe og metodikk	5
1.1 Dagens kostnadsfordeling.....	5
1.2 Historisk benyttet prinsipp for fastsettelse av fordelingsnøkkel.....	7
1.3 Erfaringer fra sammenlignbare brannvesen	9
1.4 Kort om betydningen av det regulatoriske rammeverket.....	9
2. Prinsipielle betraktninger	11
2.0 Innbyggertall	11
2.1 Beredskapsdimensjonering	11
2.2 Andre potensielle indikatorer på underliggende ressursforbruk	12
2.3 Oppsummering av prinsipielle betraktninger	13
3. Analyse	16
3.0 Fordeling basert på innbyggertall	16
3.1 Fordeling basert på beredskapsdimensjonering	16
3.2 Vektet kombinasjon av fordeling basert på innbyggertall og beredskapsdimensjonering	18
3.3 Goodwill	19
3.4 Grunnbeløp + variabelt tilskudd.....	20
3.5 Betydningen av skjønnsmessige vurderinger	21
3.6. Analysesammendrag og konklusjon.....	21
4. Brannstasjonsstrukturen i Eikerkommunene.....	22
4.0 Aktuelle alternativer	22
4.1 Hvorfor en felles brannstasjon på kommunedelet vurderes mest hensiktsmessig	22
4.2 Analyse av økonomiske konsekvenser ved overgang til felles brannstasjon	22
4.3 Prinsipper for kompensasjon ved videreføring av dagens brannstasjonsstruktur.....	23
5. Løsningsforslag	25
5.0 Oppdatert beregning av fordelingsnøkkel for dagens eierkommuner.....	25
5.1 Kommentarer til den foreslåtte fordelingsnøkkelen.....	25
5.2 Eventuelle inntak av nye brannvesen i fremtiden	26
5.3 Kostnadsfordeling vs. eierfordeling	26
6. Vedlegg	28
6.0 Vedlegg A – Anslått alternativkostnad ved å videreføre dagens brannstasjonsstruktur i Eikerkommunene	28
6.1 Vedlegg B – Effekt av særkompensasjon for brannstasjonsstruktur i Eikerkommunene	29
6.2 Vedlegg C – Inntak av nye eierkommuner.....	30

1. Innledning

1.0 Mandat, prosjektgruppe og metodikk

Drammensregionens Brannvesen IKS (DRBV) fikk på vegne av eierkommunene i oppdrag å engasjere en uavhengig konsulent til å evaluere kostnadsfordelingsnøgkelen som regulerer eier- og kostnadsfordelingen mellom eierkommunene. Historisk har eier- og kostnadsandelen for den enkelte kommune vært identiske og denne har vært hjemlet i DRBVs selskapsavtale.

Siden dimensjonering av brannvesen i stor grad er regulert av lov- og forskriftsverk, ble det satt som en forutsetning at lovverket må utgjøre en viktig premiss for evalueringen.

Prosjektet har bestått i å samle relevante fakta og foreslå ny fordelingsnøkkel for eier- og kostnadsfordeling. Ny fordelingsnøkkel vil bli behandlet av DRBVs styre og representantskap, samt eierkommunenes by- og kommunestyre.

Prosjektgruppen har bestått av følgende personer:

- Einar Heitmann (eierkommunerepresentant Lier)
- Kari Lien (eierkommunerepresentant Drammen)
- Svein Vidar Thorgersen (eierkommunerepresentant Svelvik)
- Inge Eriksen (ekstern konsulent EY)
- Einar Olsen (ekstern konsulent EY)
- Anja Lande Johnsen (ekstern konsulent EY)

Brannsjef Torgeir E. Andersen har bistått prosjektgruppen og EY med fakta om DRBV. I tillegg har representanter fra samtlige eierkommuner deltatt aktivt i prosjektmøtene og i kvalitetssikringen av utkastet til denne rapporten.

Prosjektgjennomføringen har hovedsakelig basert seg på fire workshops der alle eierkommunerepresentantene har fått anledning til å delta.

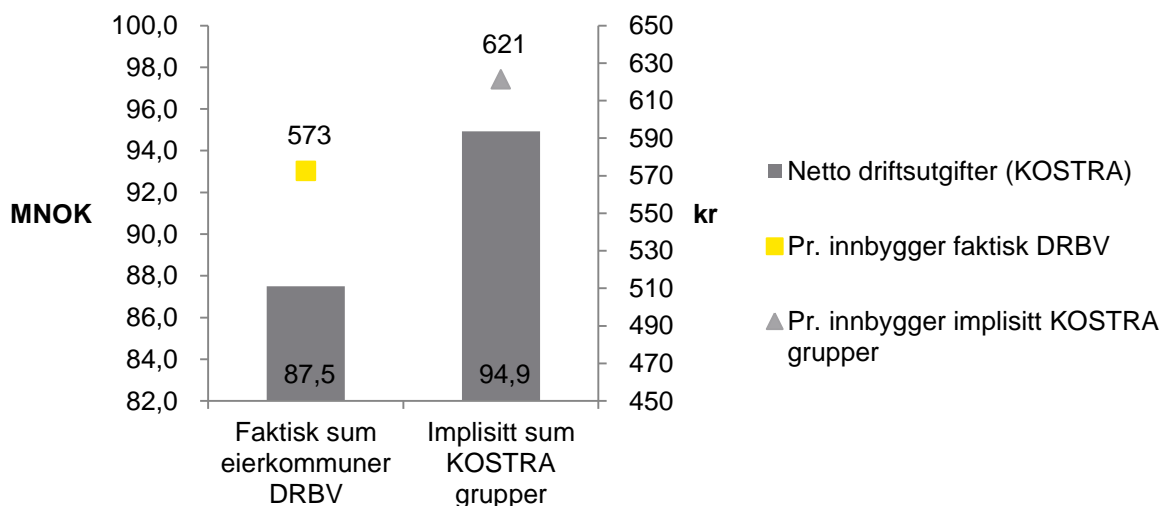

EY har forberedt og fasilitert møtene og gjennomført alle analyser, mens DRBV har bistått med input i form av finansiell informasjon og brannfaglige innspill. Einar Heitmann, Kari Lien og Svein Vidar Thorgersen har hatt et utvidet ansvar i forhold til resten av eierkommunerepresentantene ved deltakelse i oppstartsmøte, kvalitetssikring av agendaer og gjennomgang av første rapportutkast.

1.1 Dagens kostnadsfordeling

En gjennomgang av kostnadsnivået i DRBV er i utgangspunktet ikke en del av fokusområdet for dette prosjektet, men representerer allikevel relevant bakgrunnsinformasjon for eierkommunene – spesielt for de som vil ende opp med en økning i sin relative andel av driftstilskuddet.

Selve grunnforutsetningen for de fleste interkommunale selskaper vil være å oppnå stordriftsfordeler (flere deltakere til å dekke faste kostnader). Det er imidlertid ikke gitt at disse stordriftsfordelene vil gi seg utslag i lavere eller høyere driftsutgifter pr. innbygger enn for eiernes sammenlignbare kommuner (det kan være forskjeller i kvalitet og andre kan også ha organisert seg som interkommunale selskaper).

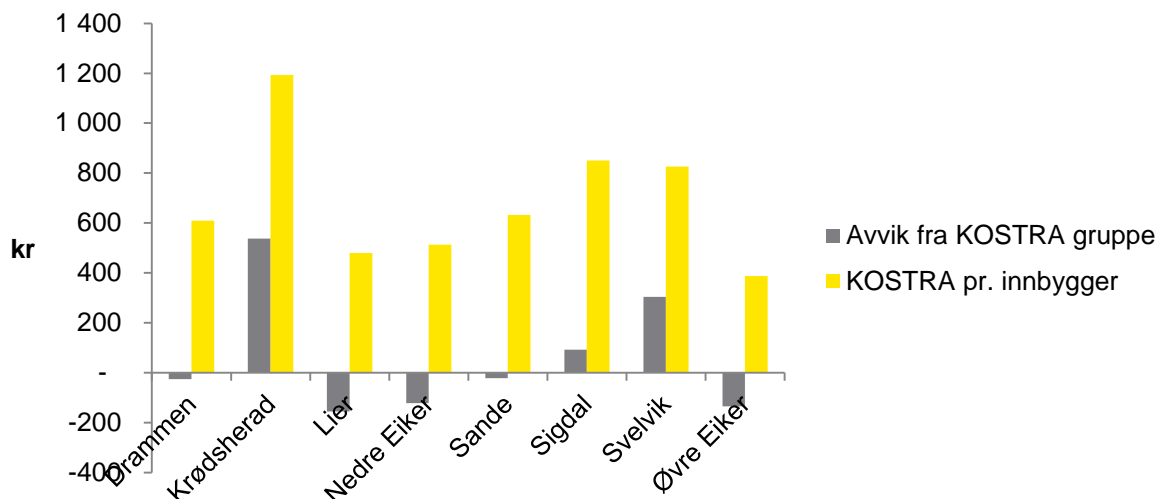

Kolonnen til venstre i figuren viser summen av innrapporterte driftsutgifter til forebygging av branner og andre ulykker (funksjon 338) og beredskap mot branner og andre ulykker (funksjon 339) for eierkommunene i DRBV i 2012. Dette gir en totalsum på MNOK 87,5 og kr 573 pr. innbygger. Kolonnen til høyre i figuren viser hvordan totalbeløpet ville ha ligget en god del høyere – nærmere bestemt på MNOK 94,9 totalt og kr 621 pr. innbygger – dersom alle eierkommunene i DRBV hadde hatt en driftsutgift pr. innbygger som tilsvarte den enkelte kommunes KOSTRA gruppe.

Basert på kostnadsnivået i 2012 fremstår DRBV som konkurransedyktige. Brannvesenet vurderer selv dette å være en konsekvens av en relativ lav vekst i driftstilskuddene de senere år, som har gjort at man har vært nødt til å kostnadseffektivisere driften. Det skal dog nevnes at driftstilskuddene i 2014 vil ligge en del høyere enn i perioden 2012-2013. Økningen kan i store trekk tilskrives at man legger opp til å lukke gapet mot lovkravene i forebyggende avdeling, generell lønns- og prisvekst, innføring av pensjonspremie for deltidsmannskap, nytt digitalt nødnett og utvidelse av kvelds- og nattillegg. For dette året er det imidlertid ikke mulig å fremskaffe data fra de sammenlignbare kommunene.

Netto driftsutgifter til brannvern (KOSTRA) for DRBV utgjorde i 2012 MNOK 87,5. Av dette utgjorde de faktiske driftstilskuddene MNOK 78,6, tilsvarende kr 515 pr. innbygger. Differansen skyldes blant annet at KOSTRA tallene også inneholder husleie fra Drammen kommune (refunderes), kostnader til 110-sentralen, sivilforsvaret, Interkommunalt Utvalg mot Akuttforurensning m.m. Fordi ulike kommuner rapporterer KOSTRA på forskjellige måter og har organisert brannvesenene sine på forskjellige måter, får man en bedre pekepinn på kostnadsnivået dersom man måler DRBV opp mot sammenlignbare interkommunale brannvesen. I henhold til årsregnskapet til Sør-Rogaland Brannvesen IKS mottok man i 2012 offentlige tilskudd på MNOK 168,6. Regionen hadde pr. 31. desember 2012 et innbyggertall på 286 063. Dette gir en beregnet driftsutgift pr. innbygger på kr 589.

Selv om DRBV tilsynelatende fremstår som et kostnadseffektivt selskap, er det allikevel ikke åpenbart at driftsutgiftene i DRBV er vesentlig høyere eller lavere enn for sammenlignbare kommuner. Dette innebærer at det er vel så interessant å se på hvordan avvikene mot KOSTRA gruppene fordeler seg innad i DRBV som å se på de absolutte avvikene.

De gule kolonnene viser den enkelte eierkommunes innrapporterte driftsutgifter pr. innbygger for funksjon 338 og 339 i 2012. De grå kolonnene viser avviket fra den enkelte eierkommunes KOSTRA gruppe.

Et generelt trekk i DRBV er at de største kommunene har de laveste utgiftene pr. innbygger også sammenlignet med referansekommunene. En mulig forklaring på dette vil kunne være at de største kommunene i større grad bidrar til kostnadseffektivitet i form av stordriftsfordeler. Denne observasjonen er for øvrig i tråd med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sin brannstudie for 2013, hvor det fremkommer at kommuner med mindre enn 3 000 innbyggere har klart høyere netto driftsutgifter pr. innbygger.

Drammen er den største kommunen i DRBV, men ligger med høyere driftsutgifter pr. innbygger enn de nest største kommunene. Dersom Drammen har båret en relativt større andel av regionens felleskostnader vil dette kunne være med på å forklare disse forskjellene. Øvre Eiker ligger med markant lavere utgifter pr. innbygger enn de andre større kommunene i DRBV, også sammenlignet med sin KOSTRA gruppe. I den andre enden av skalaen kan man se at Krødsherad ligger med markant høyere utgifter pr. innbygger enn de andre mindre kommunene i DRBV, også sammenlignet med sin KOSTRA gruppe.

1.2 Historisk benyttet prinsipp for fastsettelse av fordelingsnøkkel

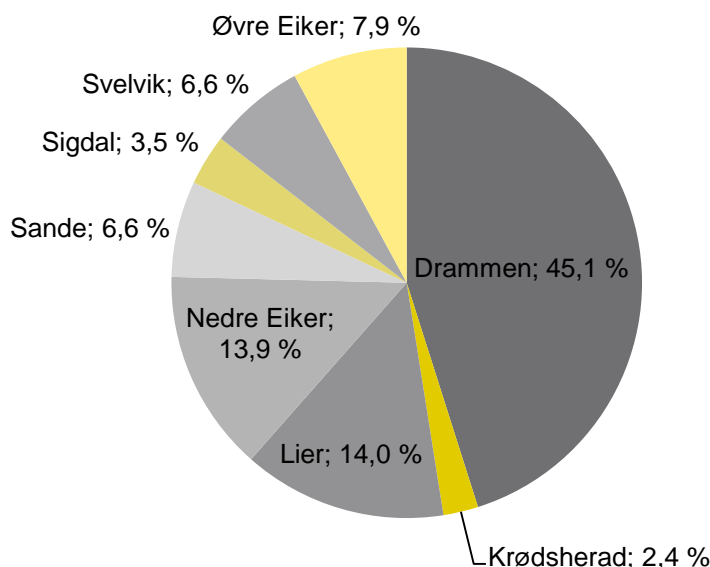
Drammen og Lier Brann- og Feiervesen slo seg i 2002 sammen med Sande brannvesen og Svelvik brannvesen. Fordelingsnøkkelen ble i den forbindelse fastsatt med utgangspunkt i de anslåtte totalkostnadene ved den enkelte kommunes brannvesen.

De resterende av dagens eierkommuner i DRBV har blitt tatt inn etter tilsvarende prinsipp. Når nye kommuner har kommet inn har de eksisterende eierkommunene fått utvannet sin andel forholdsmessig. Fordelingsnøkkelen for dagens åtte eierkommuner fremkommer som følger:

Drammensregionens Brannvesen IKS

Gjennomgang av fordelingsnøkkel for driftstilskudd

2014

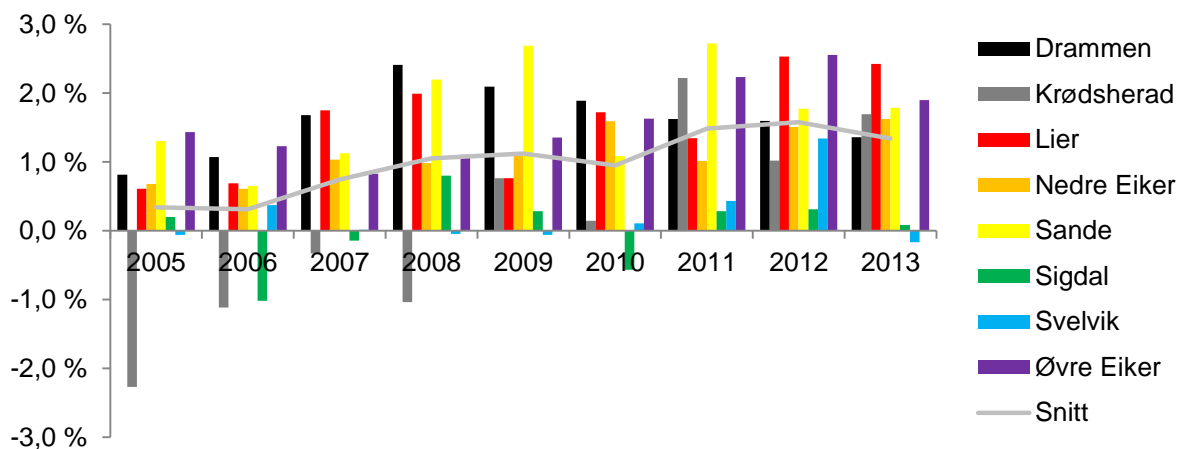

Det har ikke vært foretatt noen revurdering av de innbyrdes fordelingene i etterkant.

En klar fordel med denne løsningen er at den tar direkte hensyn til det anslåtte kostnadsbidraget for de brannvesen som har gått inn i DRBV. Metoden har også vært relativt enkel å vedlikeholde og kommunisere ved innlemmelse av nye eierkommuner.

Det er imidlertid en overhengende risiko for at det underliggende ressursforbruket kan ha endret seg siden den gang de ulike eierkommunene gikk inn i DRBV. Befolkningsutviklingen i tabellen nedenfor gir en indikasjon på dette. Det er også en risiko for at de anslåtte kostnadene for hvert enkelt brannvesen ikke har evnet å fange opp tilstrekkelig bredde i de underliggende ressursdriverne for den enkelte eierkommune. Dette vil eksempelvis kunne dreie seg om dimensjoneringskrav, innbyggertall, risikovurderinger, bidrag til stordriftsfordeler, skjulte kostnader etc.

Befolkningsvekst

Sammenstilt med den overordnede analysen under **pkt. 1.1**, tilsier dette at det nå er fornuftig å foreta en oppdatert evaluering av fordelingsnøkkel.

1.3 Erfaringer fra sammenlignbare brannvesen

Sør-Rogaland Brannvesen IKS har i dag en fordelingsnøkkel basert på den enkelte kommunes budsjett på oppstartstidspunktet. De har foretatt en gjennomgang av fordelingsnøkkelen og foreslår i stedet å fordele driftstilskuddet etter den enkelte eierkommunes innbyggerantall. Denne løsningen er foreslått i ny selskapsavtale som er innstilt fra en felles rådmannsgruppe, men er ikke besluttet politisk ennå. Man drøftet i tillegg om det ville være fornuftig å fordele driftstilskuddet med utgangspunkt i beredskapskravene i de forskjellige eierkommunene. Man opplevde imidlertid at dimensjoneringsforskriften eksempelvis ikke reflekterer behovet for antall brannstasjoner i den enkelte kommune. Det ble også vurdert å knytte fordelingsnøkkelen opp mot særskilte brannobjekter, men man konkluderte med at en slik tilnærming ville bli u hensiktsmessig kompliserende. Valget av en rent innbyggerbasert fordelingsnøkkel skyldes i stor grad ønsket om en enkel og lett forståelig modell.

Vestfold Interkommunale Brannvesen har siden etableringen benyttet en fordelingsnøkkel basert på den enkelte eierkommunes innbyggerandel. Fordelingsnøkkelen justeres årlig. Inntil for to år siden var eierandelen lik den enkelte eierkommunes kapitalinnskudd. Etter hvert konkluderte man imidlertid med at dette ikke lenger var en relevant eierfordeling på grunn av utskifting av brannvesenets opprinnelige innskutte driftsmidler. Man har vurdert om fordelingen av driftstilskuddet også burde hensynta forskjeller mellom by og land, eksempelvis hva gjelder bruk av høydeutstyr, men har konkludert med at antatt bruk av spesialutstyr m.m. samsvarer godt med innbyggerandel. I motsetning til DRBV er det verdt å merke seg at man i Vestfold kun har kasernerte brannstasjoner.

Salten Brann IKS har en kombinert løsning der deler av driftstilskuddet blir fordelt etter antall innbyggere. Husleie, drift og vedlikehold av brannstasjonene dekkes av den enkelte kommune. Hver enkelt kommune fastsetter sin ønskede vaktordning og betaler for denne gjennom driftstilskuddet. Ingen av kommunene har anledning til å beslutte at beredskapen skal være lavere enn det som følger av dimensjoneringsforskriften og gjeldende risiko- og sårbarhetsanalyser. Øvrige kostnader som for eksempel administrasjon og forebyggende arbeid fordeles basert på innbyggertall. Eierandelen i selskapsavtalen justeres etter behov.

Felles for alle de ovenfor omtalte interkommunale brannvesenene, er at de oppfatter sine fordelingsmodeller som fornuftige og at de i liten grad opplever uenigheter rundt fordelingen av driftstilskuddene.

1.4 Kort om betydningen av det regulatoriske rammeverket

Dimensjoneringen av et brannvesen er i stor grad regulert gjennom lov- og forskriftsverk. I tillegg til at det oppstilles krav om risikovurderinger og særskilte krav til maksimal innsatstid ved uttrykning til ulike typer bebyggelser, følger en rekke kvantitative minstekrav av forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften).

Ledelse. I brannvernregioner med mer enn 20 000 innbyggere skal brannvesenet ledes av en kvalifisert person i hel stilling og hver avdeling skal ledes av en person i hel stilling.

Forebyggende arbeid. Det skal utføres minst ett årsverk med brannforebyggende arbeid pr. 10 000 innbyggere i brannvernregionen.

Type vaktordning. Beredskapen kan i tettsteder¹ med inntil 3 000 innbyggere organiseres med deltidspersonell uten fast vaktordning. I tettsteder med mellom 3 000 og 8 000 innbyggere kan beredskapen organiseres med deltidspersonell på dreiende vakt. I tettsteder med mellom 8 000 og 20 000 innbyggere kan beredskapen organiseres med heltidspersonell på kasernert vakt innenfor alminnelig arbeidstid. Har tettstedet over 20 000 innbyggere skal beredskapen organiseres med heltidspersonell på døgnkasernert vakt.

Antall vaktlag. For tettsteder med mellom 3 000 og 50 000 innbyggere gjelder det krav om minst ett vaktlag, mens det for tettsteder med mellom 50 000 og 100 000 innbyggere gjelder krav om minst to vaktlag. I tettsteder med over 100 000 innbyggere skal det være minst tre vaktlag. Deretter øker kravet med ett vaktlag pr. 70 000 innbyggere.

Reglene ovenfor følger av dimensjoneringsforskriften kapittel 3 og 5.

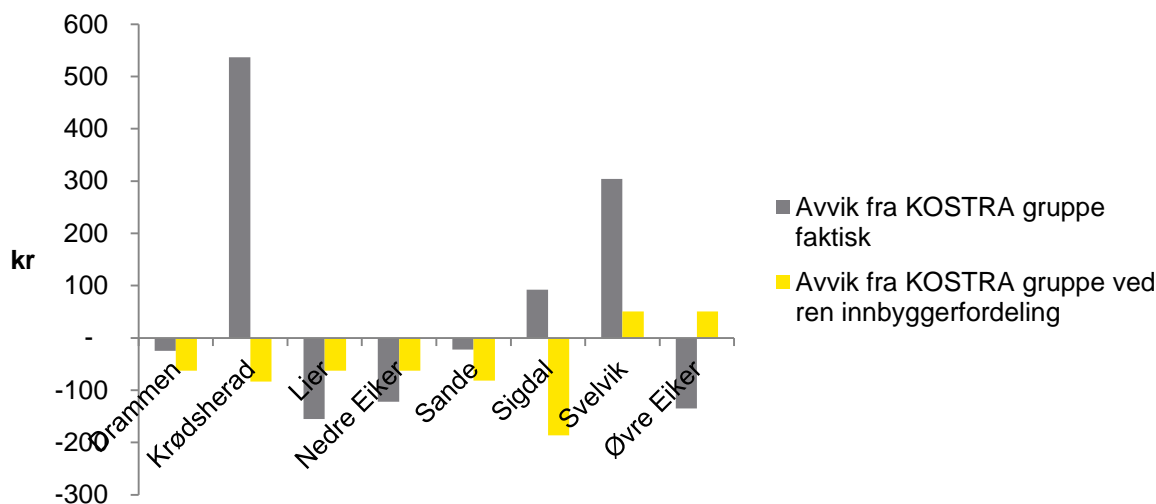
¹ Med et tettsted menes i denne sammenheng et «tettbebygget område med minst 200 bosatte, der avstanden mellom husene normalt ikke overstiger 50 meter. Tettsted avgrenses uavhengig av administrative grenser. Statistisk sentralbyrå utgir oversikt over tettsteders størrelse». Tettstedet Drammen går eksempelvis over flere kommunegrenser og inkluderer blant annet Mjøndalen, Hokksund og Lierstranda.

2. Prinsipielle betraktninger

En grunnleggende forutsetning for å kunne fordele brannvesenets kostnader basert på en fordelingsnøkkel, er at fordelingsnøkkelen gir et godt bilde av det underliggende ressursforbruket i den enkelte eierkommune. Fordelingsnøkkelen må således basere seg på indikatorer som er å anse som både relevante og målbare. Fordi disse to egenskapene i enkelte sammenhenger vil være motstridende, er det ikke gitt at man vil få hensyntatt alle forhold som er av betydning for det underliggende ressursforbruket.

2.0 Innbyggertall

Dimensjoneringen av et brannvesen er som vist under **pkt. 1.4** klart knyttet opp mot innbyggertallet i regionen og dens tettsteder. Dersom man hadde benyttet den enkelte kommunes andel av regionens samlede innbyggertall som fordelingsnøkkel, ville dette ha resultert i en vesentlig lavere variasjon i netto driftsutgifter pr. innbygger sammenlignet med KOSTRA gruppene:

En fordelingsnøkkel som utelukkende baserer seg på hver kommunes samlede innbyggertall ville dessuten være enkel å vedlikeholde og lett kommuniserbar. Dette er også en viktig del av forklaringen på hvorfor samtlige av de sammenlignbare brannvesenene under **pkt. 1.3** har valgt å benytte seg av en helt eller delvis innbyggertallsbasert fordelingsnøkkel.

Det er imidlertid ikke gitt at en innbyggertallsbasert fordelingsnøkkel vil være tilstrekkelig egnet til å hensynta den enkelte kommunes behov for beredskapsressurser. Det er eksempelvis ikke noen direkte kobling mellom innbyggertall, lokal risiko og sårbarhet, type bebyggelse og uttrykningsfrekvens.

2.1 Beredskapsdimensjonering

Basert på størrelsen av det største tettstedet i den enkelte kommune er det mulig å identifisere den minimale beredskapsløsning som måtte ha vært benyttet for hver eierkommune dersom man ikke samarbeidet gjennom DRBV. Dimensjoneringsforskriften skiller mellom følgende vaktordninger:

- Døgnkasernert vakt
- Dagkasernert vakt

- Dreiende vakt
- Uten fast vakt

Ved å estimere en personalkostnad for hver enkelt vaktordning, ville dette kunne benyttes som en indikator på fordelingen av beredskapskostnadene i DRBV. Summen av de teoretiske lønnskostnadene ville da ha blitt vesentlig høyere enn de faktiske beredskapskostnadene i DRBV. Dette skyldes at de tilliggende kommunene i stor grad nyter godt av beredskapen i Drammen og Nedre Eiker og at det er tatt ut vesentlige stordriftsfordeler. En slik analyse bør i tillegg ta hensyn til de individuelle tilpasninger som ville blitt gjort dersom hver enkelt kommune stod utenfor samarbeidet. Dette diskuteres nærmere under **pkt. 3.1**.

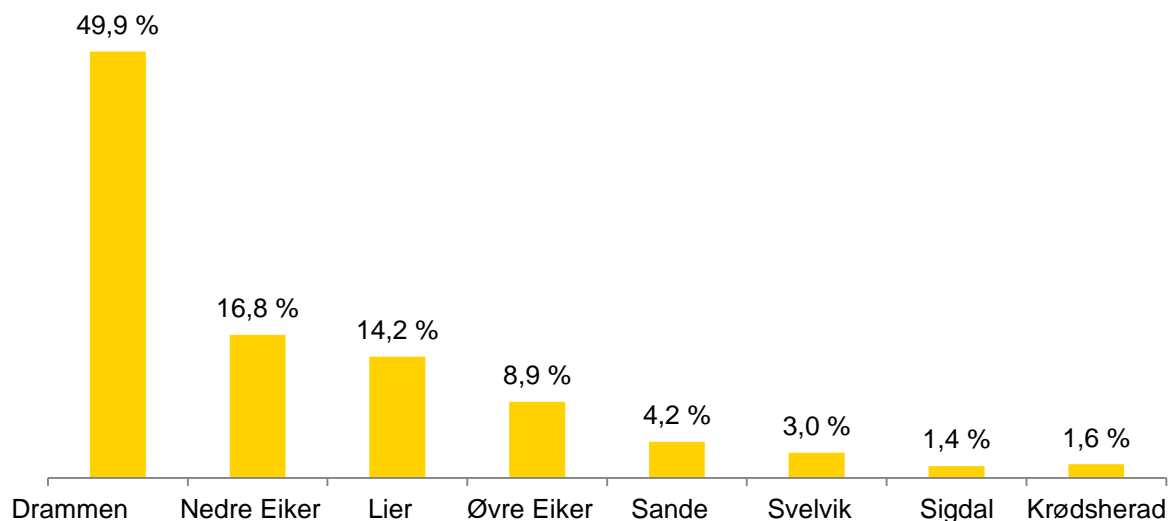
Beredskapsbudsjettet i DRBV vil også inneholde andre driftskostnader enn rene personalkostnader. Disse vil naturlig kunne fordeles etter samme nøkkel som den teoretiske lønnskostnaden, gitt at det bør være en viss sammenheng mellom bruk av personalressurser og beredskapsutstyr. En klar fordel med dette ville være at det blir mindre interessant hvor hovedtyngden av beredskapsutstyret i regionen er plassert – det er bruken av utstyret som bør fanges opp i fordelingsnøkkelen.

På samme måte som en innbyggerbasert fordelingsnøkkel trolig ikke vil være optimal med tanke på å representere beredskapsbehovet i den enkelte eierkommune, vil en beredskapsbasert fordelingsnøkkel i mindre grad være egnet til å fordele kostnader hvor det kan antas å være en mer lineær sammenheng mot kommunenes innbyggertall.

2.2 Andre potensielle indikatorer på underliggende ressursforbruk

Avdelingsregnskap. I prinsippet ville et fullstendig avdelingsregnskap (det vil si et kommunefordelt regnskap) kunne gi et godt utgangspunkt for kostnadsfordelingen i DRBV. En stor utfordring med en slik løsning er imidlertid at den ville kreve at samtlige kommuner hadde hver sin avdeling i regnskapssystemet og at man internfakturerte alle ressursoverføringer kommunene i mellom. Man har i dag ikke praksis for å internfakturere mellom eierkommunene og det benyttes heller ikke egne avdelinger i regnskapssystemet for hver enkelt eierkommune. En overgang til et fullstendig avdelingsregnskap vurderes som meget ressurskrevende og derfor lite aktuelt i denne sammenheng. Ytterligere ville en slik løsning uansett ha krevet at man foretok en mer sjablonmessig fordeling av felleskostnader.

Utrykningsstatistikk. For hver utrykning som foretas i løpet av et år, registreres det hvilken kommune som har generert utrykningen. Dette vil kunne være egnet til å gi et inntrykk av hvor mye av beredskapsressursene som tilføres den enkelte kommune. Tabellen nedenfor viser den gjennomsnittlige andelen av utrykninger pr. eierkommune i perioden 2012-2013:

En svakhet med denne statistikken er at den ikke nødvendigvis sier noe om forbruket av andre ressurser som for eksempel ledelse og forebyggende arbeid. Ytterligere mangler statistikken sentral informasjon som varighet, reisetid og antall personer pr. uttrykning – hver uttrykning fremstår med andre ord som like ressurskrevende.

Bidrag til stordriftsfordeler. Det er formodentlig slik at de største kommunene i større grad enn de minste bidrar til stordriftsfordeler i et felles brannvesen. Dette understøttes for øvrig av referansen til DSBs brannstudie under **pkt. 1.1**. Man vil imidlertid stå ovenfor åpenbare måleutfordringer dersom man skulle forsøke å kvantifisere ulikheter i den enkeltes kommunes bidrag til denne kostnadseffektiviseringen. Det går for øvrig an å argumentere for at det tillegget Krødsherad og Sigdal i dag betaler for «goodwill» er egnet til å fange opp nettopp denne effekten. Dette tillegget drøftes nærmere under **pkt. 3.3**.

Grunnbeløp + variabelt tilskudd. Diskusjonene i prosjektgruppen har sannsynliggjort at man ved å introdusere en fordelingsnøkkel bestående av et fast grunnbeløp og et variabelt tilskudd basert på innbyggerantall, vil kunne oppnå de samme effektene som om man opererer med to ulike fordelingsnøkler for beredskapsrelaterte kostnader og øvrige kostnader. Denne tilnærmingen beskrives nærmere under **pkt. 3.4**. Den prinsipielle styrken med en slik modell er at den synliggjør at det selv for de de minste kommunene vil være en minimumskostnad knyttet til brannvesenet som vil gi seg utslag i et høyere driftstilskudd pr. innbygger. Denne typen løsning er heller ikke uvanlig i andre typer interkommunale samarbeid.

2.3 Oppsummering av prinsipielle betraktninger

Man kan i utgangspunktet kategorisere brannvesenets tilskuddsberettigede kostnader som følger:

- Ledelseskostnader
- Driftskostnader forebyggende avdeling
- Driftskostnader beredskap
- Overhead (FDV, merkantil, annet)
- Avskrivninger

- Rentekostnader

Det er ikke gitt at samtlige av disse kostnadsartene bør fordeles etter samme indikator. En mulig løsning vil derfor være å fordele kostnadene basert på ulike indikatorer. Dette vil kunne gjøre det mulig å reflektere en større andel av variasjonen i ressursforbruket mellom de ulike eierkommunene, selv om en slik løsning også vil bidra til å komplisere beregningene noe.

Ledelseskostnader. Dimensjoneringsforskriften § 2-5 (1) sier at «*i kommuner eller brannvernregioner med mer enn 20 000 innbyggere skal brannvesenet ledes av en kvalifisert person i hel stilling*». Bestemmelsens andre ledd understreker at det da også gjelder krav om at beredskapsavdelingen og forebyggende avdeling skal ledes av personer i hel stilling. Det er altså en klar kobling mellom kravene til organiseringen av brannvesenet ledelse og innbyggertall. På tross av at flere av eierkommunene har så lave innbyggertall at de alene ikke ville ha utløst disse kravene, fremstår det overveiende sannsynlig at man får reduserte kostnader til ledelse når man inngår i et samarbeid med totalt åtte eierkommuner.

Kostnader til brannvesenets ledelse vil kunne fordeles etter innbyggertallet i den enkelte eierkommune.

Driftskostnader forebyggende avdeling. Også for forebyggende aktiviteter er det en nær og nokså lineær kobling mellom dimensjoneringskravene og innbyggertall. Av dimensjoneringsforskriften § 3-2 (2) følger det at «*det skal utføres minst ett årsverk brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn pr. 10 000 innbyggere i kommunen eller brannvernregionen*».

Kostnader til brannvesenets forebyggende avdeling vil kunne fordeles etter innbyggertallet i den enkelte eierkommune.

Driftskostnader beredskap. Kostnader til brannvesenets beredskap vil kunne fordeles med utgangspunkt i den enkelte eierkommunes teoretiske lønnskostnad som om man stod utenfor samarbeidsordningen, jfr. nærmere beskrivelse under **pkt. 2.1**. Kostnader til støttestyrker antas å ha en bruk som er tilnærmet lik fordelingen etter antall innbyggere. Det vil derfor være naturlig å fordele dette etter antall innbyggere og holde dette utenfor en rent beredskapsbasert nøkkel. Kostnadene til høydeberedskap vil i så fall dekkes med en relativt større andel av de mest tettbebygde eierkommunene.

Overhead (FDV, merkantil, annet). Det er spesielt vanskelig å definere en god driver for denne typen ressursforbruk. Dimensjoneringsforskriften har heller ingen klare kvantitative krav til denne typen aktiviteter. For de fleste virksomheter er det over tid rimelig å anta at det vil være en viss sammenheng mellom størrelse og faste kostnader – vi snakker gjerne om sprangvise faste kostnader. Det er imidlertid ikke gitt at dette forholdet er lineært, jfr. drøftelsen av de ulike kommunenes bidrag til stordriftsfordeler og tilleggsbetaling for «goodwill» under **pkt. 2.2** og **pkt.3.3**.

Kostnader til overhead (FDV, merkantil, annet) vil kunne fordeles etter innbyggertallet i den enkelte eierkommune.

Avskrivninger og rentekostnader (kapitalkostnader). Avskrivninger og rentekostnader representerer kapitalkostnader som naturlig vil kunne fordeles med utgangspunkt i hvilke aktiviteter de tilknyttede driftsmidlene benyttes i.

Drammensregionens Brannvesen IKS

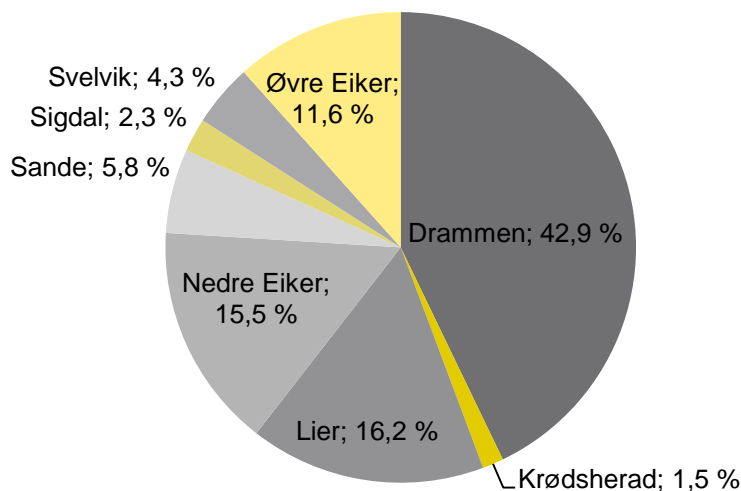
Gjennomgang av fordelingsnøkkel for driftstilskudd

2014

Avskrivninger og rentekostnader på investeringer i beredskapsmateriell vil kunne fordeles etter samme prinsipp som øvrige driftskostnader i beredskapsavdelingen, mens avskrivninger og rentekostnader på investeringer i andre driftsmidler vil kunne fordeles etter innbyggertallet i den enkelte eierkommune.

3. Analyse

3.0 Fordeling basert på innbyggertall

Diagrammet viser den enkelte kommunes fordelingsnøkkel dersom man utelukkende hadde lagt innbyggertallene pr. 1. januar 2013 til grunn.

3.1 Fordeling basert på beredskapsdimensjonering

Kravene til beredskapen i den enkelte kommune danner grunnlag for analysen av fordeling av beredskapsrelaterte kostnader. Beregningene baseres på lønnskostnadene knyttet til hver enkelt beredskapsordning. Lønnskostnadene anses for å gi et godt bilde på totalkostnaden knyttet til hver enkelt beredskapsordning.

Tabellen nedenfor plasserer hver av eierkommunene i sin minimumsordning som om de stod utenfor DRBV, basert på kravene til vaktordning og antall vaktlag i dimensjoneringsforskriften, jfr. **pkt. 1.4**. Det er den enkelte kommunes største tettsted som er avgjørende for den minimumsordning som følger av dimensjoneringsforskriften:

Minimumsberedskap dersom man stod utenfor DRBV	Kommune
Kasernert to lag	Drammen
Kasernert et lag	Nedre Eiker
Dagkasernert	Ingen
Deltid dreiende vakt	Lier, Øvre Eiker, Svelvik
Deltid uten vakt	Sande, Sigdal, Krødsherad

Etter dimensjoneringsforskriften gjelder i utgangspunktet kun krav om deltidsmannskap på dreiende vakt for Lier kommune. Lier har imidlertid tre tettsteder med over 3 000 innbyggere som til sammen utgjør ca. 16 000 innbyggere og et betydelig samlet innbyggertall på over 25 000. Dimensjoneringsforskriften tar ikke hensyn til dette. Dersom for mange utrykninger foretas av deltidspersonell er det grunn til å tro at dette ville bli en uforholdsmessig stor

belastning for hovedarbeidsgiver. Dersom Lier ikke hadde vært en del av DRBV og ikke kunne ha basert seg på assistanse fra hovedstasjonen i Drammen, ville en risiko- og sårbarhetsanalyse for Lier kommune mest sannsynlig ha påkrevet en døgnkasernert brannstasjon med ett vaktlag, i likhet med Nedre Eiker.

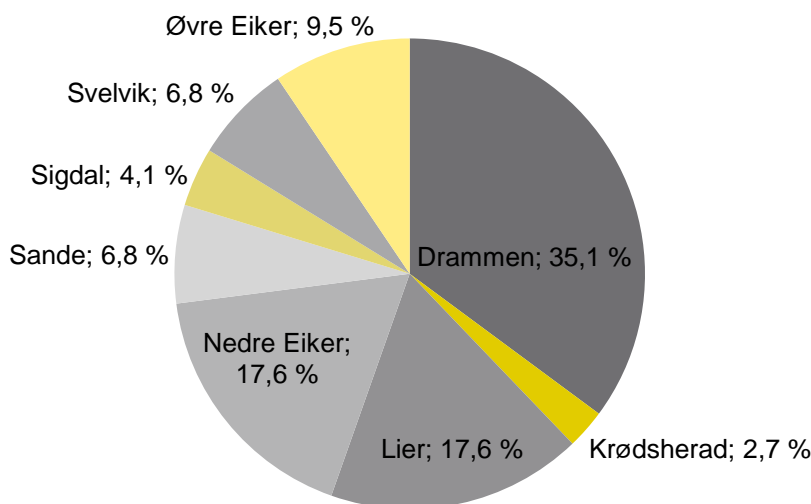
Sigdal har i utgangspunktet kun ett mindre tettsted, men er allikevel utstyrt med to brannstasjoner i henholdsvis Prestfoss og Eggedal. Dette har sammenheng med at Sigdal er en langstrakt kommune og at dette er nødvendig for å kunne overholde kravene til innsatstid på maksimalt 10 minutter for sykehjem m.m. Dette ville ikke la seg gjøre med én brannstasjon i en kommune som ligger såpass langt fra hovedstasjonen i Drammen. Løsningen med to brannstasjoner er også egnet til å hensynta kommunens høye hytteantall som ikke inngår i innbyggerantall eller tettstedbegrepet.

Befolkningsutviklingen rundt Selvik tilsier at det største tettstedet i Sande vil overstige 3 000 innbyggere i løpet av noen år. I henhold til dimensjoneringsforskriften ville dette innebære et krav om deltidsmannskap på dreiende vakt. Denne nært forestående befolkningsendringen bør hensyntas i analysen. I Øvre Eiker gjør tilsvarende moment seg gjeldende for kommunens andel av tettstedet Drammen (Hokksund) som ligger tett opp under terskelnivået på 8 000 innbyggere. Det er derfor naturlig å legge til grunn at Øvre Eiker ville hatt en dagkasernert brannstasjon dersom de stod utenfor DRBV.

Basert på de reelle hensyn som introduseres ovenfor, fremstår dermed følgende beredskapsordninger som mer realistiske dersom eierkommunene ikke samarbeidet gjennom DRBV:

Trolig beredskap dersom man stod utenfor DRBV	Kommune	Anslått personalkostnad pr kommune (MNOK)
Kasernert to lag	Drammen	26
Kasernert ett lag	Nedre Eiker, Lier	13
Dagkasernert	Øvre Eiker	7
Deltid dreiende vakt	Sande, Svelvik	5
Deltid uten vakt to brannstasjoner	Sigdal	3
Deltid uten vakt	Krødsherad	2

Den teoretiske personalkostnaden til hver ordning inneholder lønn, pensjon, feriepenger og arbeidsgiveravgift. Summen av den teoretiske lønnskostnaden for alle eierkommunene blir MNOK 74. Det er verdt å merke seg at denne analysen bekrefter at det må antas å være knyttet betydelige økonomiske gevinster til å samarbeide gjennom DRBV i stedet for om man hadde operert med individuelle, kommunale brannvesen. Det totale driftstilskuddet til DRBV var i 2012 på MNOK 78,6, men dette inneholder i tillegg kostnader knyttet til administrasjon, ledelse, forebyggende aktiviteter og andre driftskostnader fra beredskapsavdelingen.

Diagrammet viser den enkelte kommunens fordelingsnøkkel dersom man utelukkende hadde lagt den teoretiske beredskapsdimensjoneringen til grunn. Andelen til den enkelte kommune er beregnet på følgende måte: $\text{Drammen } 26/74 = 35,1 \%$.

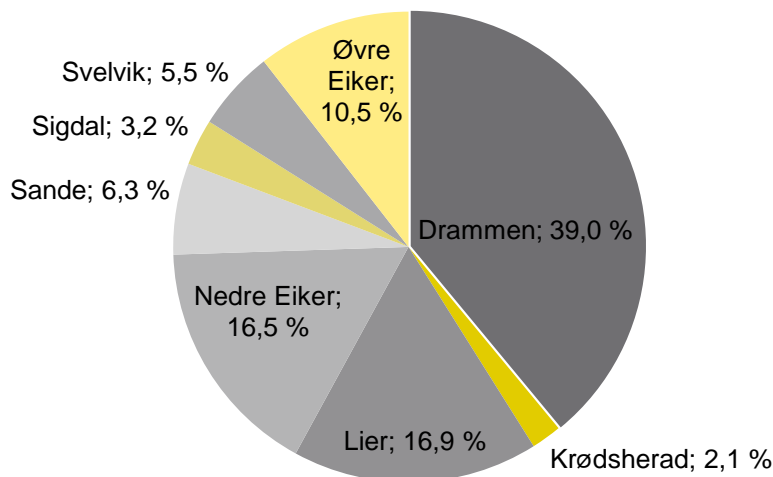
3.2 Vektet kombinasjon av fordeling basert på innbyggertall og beredskapsdimensjonering

Den beredskapsbaserte fordelingsnøkkel under **pkt. 3.1** vil kunne benyttes på kostnader knyttet til brannvesenets beredskapsaktiviteter. Øvrige kostnader vil kunne fordeles etter den enkelte eierkommunes innbyggertall, jfr. **pkt. 3.0**.

I mangel av en klar oppfatning av hvor stor andel av brannvesenets kostnader som kan tilskrives beredskapsaktiviteter og tilknyttede kapitalkostnader, ville man kunne se for seg en løsning der man vekter de to nøklene 50/50. En styrke med en slik løsning er at den ikke vil tillegge stor overvekt på den ene nøkkelen og dermed marginalisere den andre. Selve grunnideen med å benytte to forskjellige fordelingsnøkler er å fange opp mer av variasjonen i eierkommunenes underliggende ressursforbruk.

Basert på en gjennomgang av brannvesenets regnskaper og budsjetter for perioden 2012-2014 kan det imidlertid se ut som om fordelingen ligger noe nærmere 66/33 på henholdsvis beredskap og øvrige kostnader. Det er ikke gitt at denne perioden representerer noen fasit for hvordan dette forholdet vil utvikle seg over tid og kostnadsallokeringen er åpenbart sensitiv for fordelingen av enkelte indirekte kostnadsarter. Et annet moment som tilsier at man vil kunne vekte seg noe lavere på beredskap, er at det ikke er naturlig å forutsette at behovet for beredskapsressurser er fullstendig frikoblet fra innbyggertall innenfor de ulike terskelnivåene i dimensjoneringsforskriften, jfr. **pkt. 1.4**. Et godt eksempel på dette er støttestyrker som stige- og tankbilberedskap hvis faktiske bruk må antas å fordele seg på samtlige kommuner i regionen. Det virker derfor rimelig å vekte beredskapsnøkkel noe lavere enn 66/33.

Salten Brann IKS anslår skjønnsmessig en fordeling på 60/40, men det presiseres at dette er et overordnet estimat som man skal være forsiktig med å tillegge for mye vekt. Det er som nevnt et poeng at modellen vil være mer robust om man ikke marginaliserer den innbyggerbaserte beredskapsnøkkelen. Det er også verdt å huske på at samtlige av de sammenlignbare brannvesenene under **pkt. 1.3** helt eller delvis fordeler sine driftstilskudd etter innbyggertall.

Basert på et faglig skjønn anslås en fornuftig vektning å kunne ligge rundt 50/50 på henholdsvis beredskapsnøkkelen og den innbyggertallsbaserte fordelingsnøkkelen. Modellen ville ha gitt en vektet fordelingsnøkkel som illustrert i diagrammet.

3.3 Goodwill

I forbindelse med inntaket av Krødsherad og Sigdal ble det fastslått at deres kostnadsandel skulle fastsettes med et kostnadstillegg på 5 % for «goodwill». Med «goodwill» menes i denne sammenheng verdien av å tre inn i et etablert og velfungerende brannvesen. Ellers i næringslivet er det ikke uvanlig at man må betale et slikt tillegg for å kjøpe seg inn i en etablert virksomhet. Et sentralt poeng er imidlertid at man ikke uten videre kan legge til grunn at denne verdien vil være evigvarende. Verdien skapes primært av kompetansen og erfaringen hos brannvesenets ansatte og eiere og vil måtte gjenskapes løpende for at den ikke skal forvitte. Et supplerende argument som kan rettferdiggjøre dette tillegget er imidlertid at både Krødsherad og Sigdal representerer små kommuner som i mindre grad enn de øvrige eierkommunene bidrar til stordriftsfordeler i DRBV - for eksempel i form av faste kostnader pr. innbygger, dyre støtteutrykninger fra de andre eierkommunene og effekter av overgang til ny pensjonsordning for deltidspersonell.

På den annen side fremstår det også relevant at den kostnadsøkning DRBV nå står ovenfor som følge av krav til et tredje vaktlag i tettstedet Drammen, i mindre grad vil komme Krødsherad og Sigdal til gode på grunn av deres geografiske beliggenhet i regionen.

I sum vurderes det ikke lenger hensiktsmessig å beregne et særskilt tillegg for «goodwill» for Krødsherad og Sigdal når det nå skal foretas en ny beregning av fordelingsnøkkelen i DRBV. Ved eventuell inntreden av nye eierkommuner vurderes det fortsatt relevant å kunne illegge

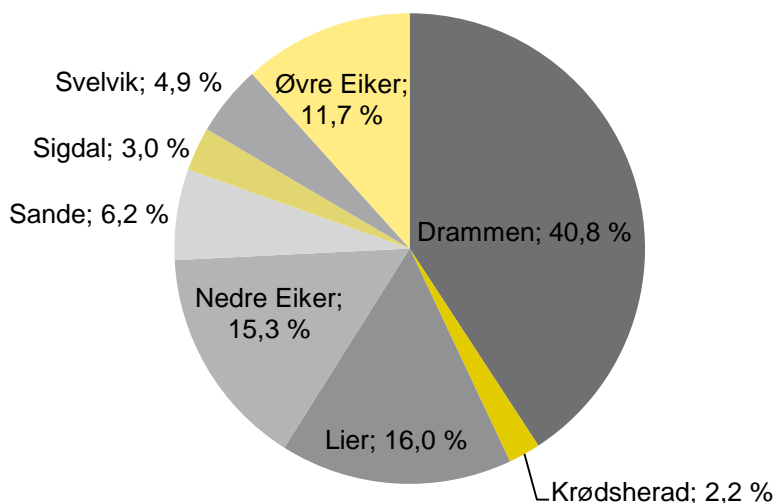
disse en tilleggsbetaling for «goodwill» over en viss tidsperiode, men dette kan like gjerne håndteres som en særbetaling utover det driftstilskuddet man yter i kraft av fordelingsnøkkelen.

3.4 Grunnbeløp + variabelt tilskudd

Som et alternativ til den vektete modellen under **pkt. 3.2** ville man kunne tenke seg en forenklet modell som også ville kunne være egnet til å gi en fordeling som hensyntar at deler av brannvesenets kostnader mest naturlig kan fordeles etter innbyggertall, men at beredskapsbehovet ikke nødvendigvis kan fordeles etter samme prinsipp.

I den anledning er det interessant å se nærmere på en modell der hver enkelt eierkommune betaler et fast årlig grunnbeløp, mens det overskytende driftstilskuddet fordeles etter innbyggertall. Den prinsipielle styrken med en slik modell er som nevnt under **pkt. 2.2** at den synliggjør at det selv for de de minste kommunene vil være en minimumskostnad uavhengig av innbyggertall og at man dermed får hensyntatt bidraget til stordriftsfordeler gjennom et høyere driftstilskudd pr. innbygger.

En sentral problemstilling blir imidlertid å fastsette størrelsen på det faste grunnbeløpet. For mindre kommuner, enten de i dag inngår i DRBV eller vurderes inntatt på et senere tidspunkt, kan grunnbeløpet vanskelig settes høyere enn kr 1 000 000. Brannstudien til DSB sannsynliggjør at små kommuner typisk ligger rundt kr 1 000 i netto driftsutgifter pr. innbygger. For en kommune med eksempelvis 1 000 innbyggere skulle det tilsi kr 1 000 000 totalt. I så fall kan ikke grunnbeløpet være like høyt om man også skal få et variabelt tilskudd basert på innbyggertall. Bli grunnbeløpet satt for lavt, kunne man like gjerne ha valgt en fordeling utelukkende basert på innbyggertall. Diagrammet nedenfor viser hvordan fordelingsnøkkelen ville ha sett ut dersom man basert på en økonomisk rimelighetsvurdering hadde lagt til grunn et grunnbeløp på kr 750 000:

En åpenbar fordel med denne modellen er for øvrig at den vil være svært enkel å kommunisere og vedlikeholde.

3.5 Betydningen av skjønsmessige vurderinger

En prinsipiell innvending ved å koble fordelingsnøkkelen under **pkt. 3.4** så tett opp mot innbyggertall ville kunne være at det ikke er sikkert at det vil være noen stor forskjell i beredskapsbudsjettet mellom eksempelvis et tettsted på 51 000 innbyggere (krav til 2 døgnkasernerte lag) og et tettsted på 99 000 innbyggere (fortsatt bare krav til 2 døgnkasernerte lag). Dette problemet fremstår allikevel ikke like utfordrende når det viser seg at en modell med et grunnbeløp på kr 750 000 og resten fordelt etter innbyggertall, gir tilnærmet samme fordeling som den tidligere presenterte vektete modellen med 50/50.

Det er utvilsomt slik at begge modellene vil måtte bygge på skjønsmessige vurderinger. For den vektete modellen er det i første omgang en skjønsmessig øvelse å anslå den enkelte eierkommunes andel av beredskapsbudsjettet. For det andre vil vektingen av beredskaps- og innbyggernøkkelen måtte begrunnes skjønsmessig. I den alternative modellen krever fastsettelsen av grunnbeløpet at det utvises skjønn i form av en økonomisk rimelighetsvurdering. Drøftelsen under **pkt. 3.4** synliggjør imidlertid at det mulige intervallet for grunnbeløpet er nokså snevert.

3.6. Analysesammendrag og konklusjon

Tabellene nedenfor viser en sammenstilling av de ulike fordelingsnøkklene ved dagens modell, en rent innbyggerbasert fordeling, en rent beredskapsbasert fordeling, en vektet kombinasjonsmodell og en modell med grunnbeløp + variabelt tilskudd.

Eierkommune	Drammen	Nedre Eiker	Lier	Øvre Eiker	Sande	Svelvik	Sigdal	Krøds-herad
Dagens nøkkel, jfr. pkt. 1.2	45,1 %	13,9 %	14,0 %	7,9 %	6,6 %	6,6 %	3,5 %	2,4 %
Innbyggerbasert, jfr. pkt. 3.0	42,9 %	15,5 %	16,2 %	11,6 %	5,8 %	4,3 %	2,3 %	1,5 %
Beredskapsbasert, jfr. pkt. 3.1	35,1 %	17,6 %	17,6 %	9,5 %	6,8 %	6,8 %	4,1 %	2,7 %
Vektet modell 50/50, jfr. pkt. 3.2	39,0 %	16,5 %	16,9 %	10,5 %	6,3 %	5,5 %	3,2 %	2,1 %
Grunnbeløp + variabelt tilskudd, jfr. pkt. 3.4	40,8 %	15,3 %	15,9 %	11,7 %	6,2 %	4,9 %	3,0 %	2,2 %

Den modellen som vurderes å være enklest både å forstå og samtidig ivaretar de underliggende forskjellene i eierkommunene med hensyn på innbyggertall og beredskapsdimensjonering, er modellen med grunnbeløp + variabelt tilskudd.

4. Brannstasjonsstrukturen i Eikerkommunene

4.0 Aktuelle alternativer

Øvre Eiker kommune har vedtatt at de ønsker en videre utredning om felles brannstasjon, mens man i Nedre Eiker ennå ikke har tatt endelig stilling til hvor vidt man ønsker å opprettholde dagens løsning med en stasjon i Mjøndalen og en i Hokksund eller i stedet gå for en felles stasjon på kommunedelet.

Kommunestyret i Nedre Eiker vedtok den 23. oktober 2013 å «*slutte seg til videre utredning av ny felles brannstasjon for Øvre og Nedre Eiker i Mjøndalen*». Dette fremstår allikevel ikke som noe reelt alternativt fordi det vurderes å gå utover normalløsningen og dermed ikke har støtte i Øvre Eiker.

4.1 Hvorfor en felles brannstasjon på kommunedelet vurderes mest hensiktsmessig

Tidligere utredninger har konkludert med at det rent brannfaglig vurderes mest hensiktsmessig med en felles stasjon på kommunedelet. Dette må blant annet ses i sammenheng med at man i fremtiden lettere vil kunne innfri kravene til innsatstid i hele Øvre Eiker dersom man opererer med et døgnkasernert mannskap fra en felles stasjon. En felles stasjon vil også være gunstig med tanke på å etablere høydeberedskap i Eikerkommunene. Etableringen vil kunne tas innenfor dagens kostnadsrammer. Det er i denne anledning viktig å være bevisst på at grunnideen bak et interkommunalt selskap er å legge til rette for de løsninger som best ivaretar hele regionens interesser, ikke nødvendigvis den enkelte eierkommunes.

I sin rapport om brannstasjonsstrukturen i DRBV fra 2012, fremhever for øvrig Deloitte at en felles brannstasjon vil legge bedre til rette for en felles bedriftskultur og at en slik løsning må antas å gi grunnlag for flere økonomiske besparelser, blant annet i form av mulighetene for å samlokalisere med feierseksjonen og øvrige etater. De økonomiske aspektene ved en eventuell endring av brannstasjonsstrukturen belyses nærmere under **pkt. 4.2**.

Til syvende og sist vil valget av stasjonsstruktur måtte bero på et politisk vedtak i Nedre Eiker kommune. Man må veie kommunens opplevde nytteverdi ved å beholde brannstasjonen i Mjøndalen opp mot mulighetene til å frigjøre de tilknyttede merkostnadene til andre kommunale oppgaver. Det ligger utenfor denne rapportens mandat å gi kommunen noen nærmere anbefaling.

4.2 Analyse av økonomiske konsekvenser ved overgang til felles brannstasjon

Tabellen nedenfor illustrerer en anslått alternativkostnad ved å videreføre dagens brannstasjonsstruktur kontra å bygge en felles brannstasjon for Eikerkommunene på kommunedelet:

Endring i markedsleie	-600 000
Endring i FDV	-
Samordningsgevinster feierseksjonen	1 800 000
Stordriftsfordeler drift og vaktordninger	1 600 000
Sum besparelse (avrundet)	2 800 000

Det legges for fremtiden opp til at hver enkelt eierkommune skal fakturere DRBV med en markedsmessig leie for de arealer som stilles til disposisjon for brannvesenet. Leiekostnaden vil deretter dekkes av driftstilskudd som fordeles på de ulike eierkommunene gjennom fordelingsnøkkelen. Legger man til grunn rapporten fra Takst-Prosjekt AS med hensyn på arealer og markedsmessige leiepriser ved de alternative stasjonsløsningene, er det rimelig å anta at husleiekostnadene vil øke noe med en felles brannstasjon fordi man har forutsatt at en felles brannstasjon vil dekke et større areal enn det man i dag har fordelt på stasjonene i Mjøndalen og Hokksund. Merkostnaden ved å gå over til en felles stasjon på kommunedelet anslås å ligge på om lag kr 600 000. Dette anslaget hensyntar at man vil måtte bygge ut en ytterligere garasjeport for stigebil dersom man beholder dagens stasjonsstruktur.

En arealøkning vil også kunne tenkes å gi økte utgifter til FDV, men det vurderes relativt sannsynlig at et nytt bygg vil kunne forvaltes mer kostnadseffektivt enn dagens to stasjoner i Mjøndalen og Hokksund. Det er derfor forutsatt at det ikke vil bli noen vesentlige endringer i utgifter til FDV.

Den leiekostnaden som er belastet en felles brannstasjon er basert på en løsning som gjør at man vil kunne samlokalisere med feierseksjonen. Dette innebærer at kostnadene knyttet til lokaler for feierseksjonen allerede er hensyntatt i justeringen for endret markedsleie, og at disse derfor ikke vil påløpe særskilt i en ny brannstasjon. I budsjettet for 2014 er det lagt inn kostnader til leie og FDV på kr 1 760 000 for feierseksjonens lokaler i Kobbervikdalen.

I tillegg må det antas å ligge en rekke andre stordriftsfordeler i en felles stasjon i form av stigebilbemanning, andre tilpasninger av vaktordningene, utalarmeringsrutiner, reduksjon med ett utrykningskjøretøy, reduserte treningsutgifter ved egne treningslokaler og besparelser ved kostnader til møter, reiser og stasjonsarbeider etc. I sum anslås disse besparelsene å kunne utgjøre nærmere kr 1 600 000 pr. år.

Tar man hensyn til alle de ovenfor nevnte momentene fremstår det rimelig å anta at det ville være mulig å redusere driftskostnadene i DRBV med om lag MNOK 2,8. For en mer detaljert oversikt over beregningsforutsetningene, se **vedlegg A**.

4.3 Prinsipper for kompensasjon ved videreføring av dagens brannstasjonsstruktur

I den grad en av eierkommunene velger en løsning ut over normalløsningen, er det naturlig at denne eierkommunen må bære de tilknyttede kostnadene. Dette prinsippet er hjemlet i selskapsavtalen til DRBV. I praksis betyr dette at Nedre Eiker må kompensere de øvrige eierkommunene dersom man ønsker å fortsette med dagens stasjonsstruktur.

Følgende prinsipper foreslås for kompensasjonen av de øvrige eierkommunene:

Ikrafttredelse. Kompensasjonsordningen trer i kraft fra det tidspunkt hvor en felles stasjon ville kunne være i drift.

Betalingsform. Totalt driftstilskudd reduseres med årlig betaling fra Nedre Eiker og fordeles deretter på eierkommunene etter valgt fordelingsnøkkel. Det vurderes lite hensiktsmessig å la kompensasjonen inngå i beregningen av fordelingsnøkkelen, siden det ikke er gitt at denne særordningen vil vedvare.

Størrelse. Lik alternativkostnaden sammenlignet med en felles stasjon på kommunedelet – i denne rapporten anslått til kr 2 800 000.

Justering. Kompensasjonen bør være gjenstand for en årlig prisregulering for å sikre at man over tid ikke er avhengig av kostnadseffektivisering eller subsidiering fra den øvrige virksomheten. Som referanse for den årlige prisjusteringen foreslås konsumprisindeksen, gitt at kompensasjonen inneholder et betydelig innslag av eiendomsrelaterte besparelser.

Effekten på den enkelte eierkommunes driftstilskudd, totalt sett og pr. innbygger, illustreres i **vedlegg B**.

5. Løsningsforslag

5.0 Oppdatert beregning av fordelingsnøkkel for dagens eierkommuner

Tabellen nedenfor viser den nye fordelingsnøkkelen som foreslås vedtatt for 2014.

Beregningen baserer seg på DRBVs budsjett for 2014² og eierkommunenes innbyggertall pr. 1. januar 2013.

Tall i 1 000 kr	Totalt	Drammen	Nedre Eiker	Lier	Øvre Eiker	Sande	Svelvik	Sigdal	Krøds-herad
Fast grunnbeløp	6 000	750	750	750	750	750	750	750	750
Variabelt tilskudd basert på innbyggertall	82 300	35 266	12 733	13 338	9 562	4 759	3 539	1 906	1 197
Samlet driftstilskudd	88 300	36 016	13 483	14 088	10 312	5 509	4 289	2 656	1 947
Driftstilskudd pr. innbygger	578	550	570	569	581	624	653	751	876
Fordelingsnøkkel	100,0 %	40,8 %	15,3 %	15,9 %	11,7 %	6,2 %	4,9 %	3,0 %	2,2 %
Endring ift. dagens fordelingsnøkkel	0	-3 807	1 210	1 726	3 336	-319	-1 539	-435	-172

Fordelingsnøkkelen foreslås justert årlig, basert på endring i innbyggertall og årlig indeksregulering av det faste grunnbeløpet på kr 750 000 med referanse til kommunal deflator. Dette vil gi en mindre statistisk fordelingsnøkkel sammenlignet med dagens løsning.

Siden det vil kunne forekomme forhold over tid som kan tilsi at grunnbeløpet bør endres, enten for den enkelte eierkommune eller for samtlige, foreslås fordelingsnøkkelen uansett tatt opp til ny vurdering hvert fjerde år. Denne praksisen er også i henhold til dagens løsning. Dette vil eksempelvis kunne bli særlig aktuelt for eventuelle nye eierkommuner som tas inn til et avvikende grunnbeløp, jfr. nærmere drøftelse under **pkt. 5.2**.

5.1 Kommentarer til den foreslåtte fordelingsnøkkelen

Drammen. I prosentpoeng den kommunen som får den største endringen i sin fordelingsnøkkel og vil ende opp med det laveste driftstilskuddet pr. innbygger. Dette må ses i sammenheng med at Drammen historisk sett har båret en forholdsmessig stor andel av de fellesfunksjoner og – ressurser som har kommet hele regionen til gode, samtidig som den historiske fordelingsnøkkelen har vært relativt høy sammenlignet med kommunens andel dagens innbyggertall i regionen. Slik dimensjoneringsforskriften er bygget opp er det også rimelig å anta at Drammen er den kommunen som i størst grad bidrar til stordriftsfordelene i DRBV. I det sammenlignbare brannvesenet Salten Brann IKS er det også slik at Bodø som den største eierkommunen har betydelig lavere driftsutgifter pr. innbygger enn gjennomsnittet for samtlige av medeierne i dette selskapet.

² Deler av alternativkostnaden som er knyttet til en videreføring av dagens stasjonsløsning i Eikerkommunene dreier seg om kostnader som vil påløpe på relativt kort sikt (utbygging av port til stigebil og bemanning av denne) – anslagsvis MNOK 1. Dette er ikke reflektert i det budsjetterte driftstilskuddet for 2014. Siden det ikke er gitt noe nøyaktig tidspunkt for når disse kostnadene vil påløpe og det heller ikke er budsjettert med dette for 2014 er det ikke gjort noen oppjustering av budsjettet på MNOK 88,3.

Nedre Eiker, Lier og Øvre Eiker. Som de tre nest største kommunene i DRBV er det naturlig at disse får en økning i sin fordelingsnøkkel når Drammen sin andel reduseres. Felles for alle disse kommunene er at den opprinnelige fordelingsnøkkelen har vært lavere enn dagens andel av regionens innbyggere. Dette gjør seg spesielt gjeldende for Øvre Eiker. Økningen i Lier og Øvre Eiker må også ses i sammenheng med at disse kommunene vurderes å ha en beredskapsdimensjonering som ville ha vært betydelig mer omfattende dersom kommunene stod utenfor DRBV, blant annet på grunn av kommunenes flere mellomstore tettsteder.

Sande og Svelvik. Begge kommunene har i dag en fordelingsnøkkel som ligger noe høyere enn deres respektive andel av regionens innbyggere og begge kommunene vil nå få en reduksjon i sin fordelingsnøkkel. For Sande blir reduksjonen en god del mindre enn for Svelvik. Dette må ses i sammenheng med at både krav til innsatstider og befolkningsutviklingen rundt spesielt Nordre Jarlsberg brygge i Selvik, tilsier at Sande vil måtte trappe opp sin beredskapsdimensjonering uavhengig om de er en del av DRBV eller om de stod utenfor.

Sigdal og Krødsherad. Begge kommunene har historisk hatt en fordelingsnøkkel som overstiger deres andel av innbyggerne i regionen. Dette vil også være tilfellet med den nye fordelingsnøkkelen og må ses i sammenheng med at enhetskostnadene normalt bør være høyere for de minste kommunene i et slikt samarbeid. Bortfallet av den tidligere kompensasjonen disse kommunene har betalt for «goodwill» er, sammen med realiserte effektiviseringsgevinster, med på å rettferdiggjøre det nokså marginale fallet i deres fordelingsnøkkel.

Det understrekes at det for dette prosjektets formål ikke har vært noen målsetting om å foreta noen form for detaljert avstemming mellom endringen i den enkelte eierkommunes fordelingsnøkkel fra dagens løsning og til løsningsforslaget under **pkt. 5.0**.

5.2 Eventuelle inntak av nye brannvesen i fremtiden

Nye eierkommuner foreslås tatt inn etter samme prinsipper som beskrevet under **pkt. 5.0**. Det vil si at de tilordnes et driftstilskudd bestående av et fast grunnbeløp og et variabelt beløp basert på andelen av regionens innbyggertall. Fordelingsnøkkelen til de eksisterende eierkommunene utvannes forholdsmessig.

I den grad man står ovenfor eventuelle inntak av kommuner som ville komme ut med et driftstilskudd som ikke kan antas å være kostnadsdekkende, må det være anledning til å fastsette et høyere grunnbeløp for å sikre kostnadsdekning. I motsatt fall vil man automatisk forutsette at man kan effektivisere brannvesenet i den nye eierkommunen fra dag én og at denne fordelen i sin helhet skal tilfalle den nye eierkommunen. I den grad man ikke klarer å redusere kostnadsnivået vil man risikere store regnskapsmessige tap i inntaksåret og de opprinnelige eierkommunene vil måtte subsidiere den nye kommunen.

Vedlegg C illustrerer hvordan dette ville kunne løses ved inntak av en kommune med eksempelvis 22 000 innbyggere.

5.3 Kostnadsfordeling vs. eierfordeling

Det ligger i utgangspunktet utenfor prosjektets mandat å vurdere hvorvidt det kan være formålstjenlig å skille mellom kostnads- og eierfordelingen i DRBV. En åpenbar fordel med å fordele eierskap og driftstilskudd etter samme brøk, er at man gis en innflytelse som tilsvarer innskuddene.

På den annen side vil det kunne være praktisk å slippe å endre selskapsavtalen når fordelingsnøkkelen foreslås oppdatert årlig. Eierkommunene anbefales derfor å tillate mindre avvik mellom eier- og kostnadsfordelingen over en viss periode. Ingen av de sammenlignbare brannvesenene det refereres til under **pkt. 1.3** oppdaterer eierfordelingen og selskapsavtalen årlig. Selskapsavtalen kan eksempelvis også tas opp til vurdering hvert fjerde år, sammen med grunnbeløpet, jfr. **pkt. 5.0**.

I forbindelse med innføringen av den nye fordelingsnøkkelen foreslås det uansett at eierfordelingen i selskapsavtalen også oppdateres til følgende:

- Drammen kommune – 40,8 %
- Nedre Eiker – 15,3 %
- Lier – 15,9 %
- Øvre Eiker – 11,7 %
- Sande – 6,2 %
- Svelvik – 4,9 %
- Sigdal – 3,0 %
- Krødsherad – 2,2 %

6. Vedlegg

6.0 Vedlegg A – Anslått alternativkostnad ved å videreføre dagens brannstasjonsstruktur i Eikerkommunene

Tall i kr	Antall kvm	Leie pr. kvm	Totalt	Avrundet
Markedsleie ny stasjon (areal iht. rapport fra Deloitte og pris lik gjennomsnittlig markedsleie i DRBV)	1 700	1 245	-2 116 500	
Markedsleie dagens stasjon i Mjøndalen, jfr. takst	751	1 507	1 131 757	
Markedsleie dagens stasjon i Hokksund, jfr. takst	254	1 154	293 116	
Markedsleie dagens stasjon i Hokksund (areal iht. til rapport fra Deloitte)	75	1 507	113 025	
Netto endring i markedsleie			-578 602	-600 000
Bortfall leie feierseksjon, jfr. kontrakt			1 230 000	
Bortfall FDV feierseksjon, jfr. budsjett 2014			530 000	
Samordningsgevinster feierseksjonen			1 760 000	1 800 000
Stordriftsfordel bemanning stigebil, jfr. rapport fra Deloitte og diskusjon med DRBV			900 000	
Driftsbesparelser ved et færre utrykningskjøretøy, jfr. diskusjon med DRBV			100 000	
Øvrige vakttilpasninger og utrykningsrutiner, jfr. diskusjon med DRBV			390 000	
Sekkepost (trening, møter, reise og annet), jfr. diskusjon med DRBV			200 000	
Stordriftsfordeler drift og vaktordninger			1 590 000	1 600 000
Anslått alternativkostnad ved dagens stasjonsstruktur			2 771 398	2 800 000

Drammensregionens Brannvesen IKS

Gjennomgang av fordelingsnøkkel for driftstilskudd

2014

6.1 Vedlegg B – Effekt av særkompensasjon for brannstasjonsstruktur i Eikerkommunene

Tall i 1 000 kr	Totalt	Drammen	Nedre Eiker	Lier	Øvre Eiker	Sande	Svelvik	Sigdal	Krøds-herad
Særkompensasjon Nedre Eiker	2 800	-	2 800	-	-	-	-	-	-
Fast grunnbeløp	6 000	750	750	750	750	750	750	750	750
Variabelt tilskudd basert på innbyggertall	79 500	34 066	12 300	12 884	9 237	4 597	3 418	1 841	1 157
Samlet driftstilskudd	88 300	34 816	15 850	13 634	9 987	5 347	4 168	2 591	1 907
Driftstilskudd pr. innbygger	578	532	670	551	563	605	634	732	858
Endring ift. dagens fordelingsnøkkel	0	-5 007	3 576	1 272	3 011	-481	-1 659	-500	-213

Totalt driftstilskudd reduseres med årlig betaling fra Nedre Eiker og fordeles deretter på eierkommunene etter valgt fordelingsnøkkel. MNOK 88,3 fratrukket MNOK 2,8 gir MNOK 85,5 til fordeling på alle kommunene. Når man trekker ut de faste grunnbeløpene på til sammen MNOK 6,0, gir dette et resttilskudd på MNOK 79,5 som fordeles etter innbyggerantall.

6.2 Vedlegg C – Inntak av nye eierkommuner

Tall i 1 000 kr	DRBV eks. ny kommune	Ny kommune	DRBV ink. ny kommune
Kostnader 2014	88 300	20 000	108 300
Grunnbeløp pr. kommune	750	8 150	
Antall kommuner	8	1	
Sum grunnbeløp	6 000	8 150	14 150
Antall innbyggere 01.01.2013	152 794	22 000	174 794
Innbyggerandel	87,4 %	12,6 %	100,0 %
Variabelt tilskudd	82 300	11 850	94 150
Driftstilskudd 2014	88 300	20 000	108 300
Kostnader 2014	88 300	20 000	108 300
Differanse	-	-	-
Fordelingsnøkkel	81,5 %	18,5 %	100,0 %

Figuren ovenfor illustrerer at man ved inntak av en relativt sett dyr eierkommune (eksemplifisert med et kostnadsnivå på MNOK 20 fordelt på 22 000 innbyggere, tilsvarende om lag kr 900 pr. innbygger) vil måtte sette grunnbeløpet betydelig høyere enn beløpet på kr 750 000 som er foreslått for dagens eierkommuner.

Under de gitte forutsetningene måtte grunnbeløpet for denne kommunen ha blitt satt til kr 8 150 000 for å sikre kostnadsdekning og dermed forhindre en betydelig subsidiering fra de øvrige eierkommunene. Hadde man satt grunnbeløpet til kr 750 000 ville man i dette tilfellet ha påført de eksisterende eierkommunene en merkostnad på MNOK 6,5.

Eksempelet synliggjør viktigheten av at man må ha anledning til å fastsette et avvikende grunnbeløp ved inntak av nye eierkommuner.

SELSKAPSAVTALE

FOR

DRAMMENSREGIONENS BRANNVESEN IKS

IKRAFTTREDELSE 01.01.2012

§ 1 Navn

Selskapets navn er Drammensregionens brannvesen IKS.

Drammen kommune, Krødsherad kommune, Lier kommune, Nedre Eiker kommune, Sande kommune, Sigdal kommune, Svelvik kommune og Øvre Eiker kommune er deltakere i selskapet.

§ 2 Hovedkontor

Selskapet har sitt hovedkontor i Drammen.

§ 3 Selskapets formål

Selskapets formål er å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i forbindelse med:

- Forebyggende tiltak mot brann og ulykker
- Feiing av og tilsyn med fyringsanlegg
- Redning, redningsdykking og akutt forurensning
- Innsatsstyrke ved brann
- Være innsatsstyrke og forebyggere ved brann- og ulykker i krise- og krigssituasjoner
- Aktivt selge tjenester knyttet til kjernevirksomheten

Selskapet skal være en aktiv premissleverandør innenfor eierkommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap.

Selskapet skal ha ansvaret for, og medfølgende myndighet til, å ivareta kommunenes forpliktelser etter "Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoffer og om brannvesenets redningsoppgaver" av 14. juni 2002 nr. 20 med tilhørende forskrifter, med de unntak som følger av loven selv.

Selskapet kan treffe vedtak om å delegere myndigheten, etter annet ledd, videre til daglig leder/brannsjefen.

Selskapet skal gjennom sin virksomhet søke å være blant de ledende og mest effektive i landet.

§ 4 Innskuddsplikt

Deltakerne har følgende innskuddsplikt i selskapet:

Deltakere	Innskuddsplikt (Kr.)
Drammen kommune	10 441 000
Krødsherad kommune	835 000
Lier kommune	3 119 000
Nedre Eiker kommune	1 184 000
Sande kommune	1 030 000
Sigdal kommune	749 453
Svelvik kommune	1 424 000
Øvre Eiker kommune	548 000

§ 5 Eierandel og ansvarsfordeling

Deltakerne skal ha følgende eierandeler i selskapet:

Deltakere	Eierandel
Drammen kommune	45,1 %
Krødsherad kommune	2,4 %
Lier kommune	14,0 %
Nedre Eiker kommune	13,9 %
Sande kommune	6,6 %
Sigdal kommune	3,5 %
Svelvik kommune	6,6 %
Øvre Eiker kommune	7,9 %

Den enkelte deltaker hefter med hele sin formue for sin aktuelle eierandel av selskapets samlede forpliktelser, jf. § 4 over.

Investeringsutgifter og driftsutgifter i selskapet skal fordeles mellom deltakerkommunene i samsvar med kommunenes eierandeler.

Eierandel og ansvarsfordeling skal vurderes første gang etter 2 år, i 2014. Deretter skal fordelingen vurderes hvert 4. år. Grunnlaget for fordeling skal være de faktiske kostnader knyttet til selskapets virksomhet, og i henhold til vedtatt risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning) for virksomheten.

Den enkelte deltaker i selskapet kan ha en bedre beredskap/standard enn normalløsningen i henhold til dimensjoneringsforskriften og risikovurderingen som er fastsatt av representantskapet. En slik eventuell bedre beredskap skal fremgå av risiko og sårbarhetsanalysen (brannordningen). De ekstrakostnader selskapet har på grunn av høyere standard/bedre beredskap enn normalløsning, skal dekkes av angjeldende kommune alene.

Hver kommune skal, innenfor vedkommende kommunegrense, ha ansvar for å stille til disposisjon hensiktsmessige lokaler vederlagsfritt for selskapets virksomhet. Det skal utarbeides avtaler knyttet til drift og vedlikeholdsansvar for disse lokalene.

§ 6 Representantskapet

Det øverste organ for virksomheten er representantskapet. Representantskapet skal ha en sammensetning med en representant fra hver deltaker, i alt 8 representanter med personlige vararepresentanter. Representantene avgir stemme i henhold til prosentvis eierandel.

Representantskapet velger selv sin leder og nestleder. Valgfrekvens er hvert 2. år.

Leder og nestleder er representantskapets valgkomite.

§7 Representantskapets møte

I løpet av året skal det avholdes 2 ordinære representantskapsmøter.

Ordinært representantskapsmøte skal holdes 1. halvår innen 30. april og i 2. halvår innen 30. november.

Ordinært representantskapsmøte skal i 1. halvår behandle:

1. Godkjenning av årsregnskap og beretning
2. Valg av styre
3. Valg av revisor

Ordinært representantskapsmøte i 2. halvår skal behandle:

1. Økonomiplan for de 4 neste budsjettår
2. Årsbudsjett for det kommende kalenderår

Forøvrig skal representantskapet behandle:

1. Rammer for låneopptak
2. Overordnede mål og retningslinjer for driften, herunder saker av prinsipiell karakter
3. Andre saker som etter loven tilligger representantskapet eller saker som styret ønsker å fremlegge for representantskapet

Med hensyn til endring av risiko- og sårbarhetsanalysen (brannordningen) for virksomheten, fattes vedtak i henhold til det som flertallet av stemmene er avgitt for.

Representantskapsmøter skal holdes for åpne dører hvis representantskapet ikke beslutter noe annet.

§ 8 Budsjetthandlingen

Representantskapet vedtar budsjettforutsetninger og budsjetttrammer for det påfølgende kalenderår basert på de økonomiske rammene for selskapets virksomhet.

Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerkommunene, er budsjettet ikke endelig før deltakerkommunenens budsjett er behandlet etter Kommunelovens § 45 nr. 4 for så vidt angår tilskuddet (kfr. Lov om interkommunale selskaper).

Behandlingen i representantskapet og i deltakerkommunene må koordineres i tid.

§ 9 Styret

Styret velges av representantskapet utenom de ansattes representanter, som velges av og blant de fast ansatte i selskapet.

Styret skal ha 5 medlemmer med tillegg av 2 representanter fra de ansatte.

Representantskapet velger styrets leder og nestleder.

Styrets medlemmer velges for 2 år av gangen.

Styret avgir innstilling og representantskapet fatter vedtak i følgende saker:

- opptagelse av lånegjeld
- forslag til risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning) for selskapet.

§ 10 Styrets møter

Styremøtene ledes av styrets leder. Styret fatter vedtak med alminnelig flertall. Ved votering i styret, skal hver stemme telle likt. Ved stemmelikhet teller møtelederens stemme dobbelt.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede.

De ansattes representanter har de samme rettigheter og plikter som arbeidsgivers representanter i styret. De ansattes representanter kan ikke delta ved behandling av arbeidsgivers oppsigelse av tariffavtaler, i lønns- og tarifforhandlinger, samt de begrensninger som fremkommer i forvaltningslovens § 2 (enkeltvedtak og forskrifter).

§ 11 Personvern og Offentlighetsloven

Forvaltningsloven og Offentlighetsloven gjelder for selskapets virksomhet.

§ 12 Økonomiforvaltning

Regnskap skal føres etter regnskapslovens prinsipper.

§ 13 Låneopptak og garantistillelse

Selskapet v/ representantskapet har fullmakt til å ta opp lån innenfor en samlet låneramme på kr. 25.000.000,-

Låneopptak skal godkjennes av departementet (som er delegert til Fylkesmannen), jfr. § 22 i lov om interkommunale selskaper.

Virksomheten kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. Virksomheten kan ikke selv låne ut penger.

§ 14 Arbeidsgiverorganisasjon

Virksomheten er medlem av KS Bedrift.

§ 15 Klage

Det opprettes en interkommunal klagenemnd bestående av 8 medlemmer, hvorav hver av kommunene oppnevner ett medlem.

Klage over vedtak i medhold av særlov, følger særlovens bestemmelser.

§ 16 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen kan endres ved 2/3 flertall hvor annet ikke er fastsatt i lov eller selskapsavtalen.

§ 17 Uttreden

Etter 4 års bindingstid kan den enkelte deltaker med 1 års skriftlig varsel si opp sin deltakelse og denne avtale.

Avtalen kan ikke bringes til endelig opphør før uttredende deltager har fastsatt og iverksatt annen risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning).

§ 18 Oppløsning

Selskapet kan oppløses dersom deltagerne er enige om dette. De enkelte kommunestyre fatter selv vedtak i saken.

§ 19 Øvrige bestemmelser

For øvrig gjelder de til enhver tid gjeldende bestemmelser i lov om interkommunale selskaper.

Drammen kommune

Krødsherad kommune

Lier kommune

Nedre Eiker kommune

Sande kommune

Sigdal kommune

Svelvik kommune

Øvre Eiker kommune

SELSKAPSAVTALE

FOR

DRAMMENSREGIONENS BRANNVESEN IKS

IKRAFTTREDELSE xx.xx.xxxx

§ 1 Navn

Selskapets navn er Drammensregionens brannvesen IKS.

Drammen kommune, Krødsherad kommune, Lier kommune, Nedre Eiker kommune, Sande kommune, Sigdal kommune, Svelvik kommune og Øvre Eiker kommune er deltakere i selskapet.

§ 2 Hovedkontor

Selskapet har sitt hovedkontor i Drammen.

§ 3 Selskapets formål

Selskapets formål er å dekke kommunenes behov, plikter og oppgaver i forbindelse med:

- Forebyggende tiltak mot brann og ulykker
- Feiing av og tilsyn med fyringsanlegg
- Redning, redningsdykking og akutt forurensning
- Innsatsstyrke ved brann
- Være innsatsstyrke og forebyggere ved brann- og ulykker i krise- og krigssituasjoner
- Aktivt selge tjenester knyttet til kjernevirksomheten

Selskapet skal være en aktiv premissleverandør innenfor eierkommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap.

Selskapet skal ha ansvaret for, og medfølgende myndighet til, å ivareta kommunenes forpliktelser etter "Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlige stoffer og om brannvesenets redningsoppgaver" av 14. juni 2002 nr. 20 med tilhørende forskrifter, med de unntak som følger av loven selv.

Selskapet kan treffe vedtak om å delegere myndigheten, etter annet ledd, videre til daglig leder/brannsjefen.

Selskapet skal gjennom sin virksomhet søke å være blant de ledende og mest effektive i landet.

§ 4 Innskuddsplikt

Deltakerne har følgende innskuddsplikt i selskapet:

Deltakere	Innskuddsplikt (Kr.)
Drammen kommune	10 441 000
Krødsherad kommune	835 000
Lier kommune	3 119 000
Nedre Eiker kommune	1 184 000
Sande kommune	1 030 000
Sigdal kommune	749 453
Svelvik kommune	1 424 000
Øvre Eiker kommune	548 000

§ 5 Eierandel og ansvarsfordeling

Deltakerne skal ha følgende eierandeler i selskapet:

Deltakere	Eierandel
Drammen kommune	40,1 %
Krødsherad kommune	2,2 %
Lier kommune	15,9 %
Nedre Eiker kommune	15,3 %
Sande kommune	6,2 %
Sigdal kommune	3,0 %
Svelvik kommune	4,9 %
Øvre Eiker kommune	11,7 %

Den enkelte deltaker hefter med hele sin formue for sin aktuelle eierandel av selskapets samlede forpliktelser, jf. § 4 over.

Investeringsutgifter og driftsutgifter skal fordeles mellom deltakerkommunene i samsvar med vedtatt fordelingsnøkkel basert på grunnbeløp + innbyggervariabelt tilskudd. Ved revisjon av selskapsavtalen hvert 4. år justeres eierandelene iht. kostnadsfordelingsnøkkelen.

Eierandel og ansvarsfordeling skal vurderes hvert 4. år, første gang i 2018. Grunnlaget for fordeling skal være de faktiske kostnader knyttet til selskapets virksomhet, og i henhold til vedtatt risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning) for virksomheten.

Den enkelte deltaker i selskapet kan ha en bedre beredskap/standard enn normalløsningen i henhold til dimensjoneringsforskriften og risikovurderingen som er fastsatt av representantskapet. En slik eventuell bedre beredskap skal fremgå av risiko og

sårbarhetsanalysen (brannordningen). De ekstrakostnader selskapet har på grunn av høyere standard/bedre beredskap enn normalløsning, skal dekkes av angjeldende kommune alene.

Selskapet skal leie sitt behov for bygningsmasse av private og/eller offentlige eiendomsbesittere. Fremforhandlet markedsleie legges til grunn for leiekostnadene. Leievilkår skal fremgå av egen leieavtale.

§ 6 Representantskapet

Det øverste organ for virksomheten er representantskapet. Representantskapet skal ha en sammensetning med en representant fra hver deltaker, i alt 8 representanter med personlige vararepresentanter. Representantene avgir stemme i henhold til prosentvis eierandel.

Representantskapet velger selv sin leder og nestleder. Valgfrekvens er hvert 2. år.

Leder og nestleder er representantskapets valgkomite.

§7 Representantskapets møte

I løpet av året skal det avholdes 2 ordinære representantskapsmøter.

Ordinært representantskapsmøte skal holdes 1. halvår innen 30. april og i 2. halvår innen 30. november.

Ordinært representantskapsmøte skal i 1. halvår behandle:

1. Godkjenning av årsregnskap og beretning
2. Valg av styre
3. Valg av revisor

Ordinært representantskapsmøte i 2. halvår skal behandle:

1. Økonomiplan for de 4 neste budsjettår
2. Årsbudsjett for det kommende kalenderår

Forøvrig skal representantskapet behandle:

1. Rammer for låneopptak
2. Overordnede mål og retningslinjer for driften, herunder saker av prinsipiell karakter
3. Andre saker som etter loven tilligger representantskapet eller saker som styret ønsker å fremlegge for representantskapet

Med hensyn til endring av risiko- og sårbarhetsanalysen (brannordningen) for virksomheten, fattes vedtak i henhold til det som flertallet av stemmene er avgitt for.

Representantskapsmøter skal holdes for åpne dører hvis representantskapet ikke beslutter noe annet.

§ 8 Budsjettbehandlingen

Representantskapet vedtar budsjettforutsetninger og budsjetttrammer for det påfølgende kalenderår basert på de økonomiske rammene for selskapets virksomhet.

Dersom selskapets budsjett forutsetter tilskudd fra deltakerkommunene, er budsjettet ikke endelig før deltakerkommunenes budsjett er behandlet etter Kommunelovens § 45 nr. 4 for så vidt angår tilskuddet (kfr. Lov om interkommunale selskaper).

Behandlingen i representantskapet og i deltakerkommunene må koordineres i tid.

Eierkommunenes rådmenn inviteres av daglig leder minimum en gang i året til et gjensidig informasjonsmøte hvor saker som er av betydning for DRBV's drift er tema.

§ 9 Styret

Styret velges av representantskapet utenom de ansattes representanter, som velges av og blant de fast ansatte i selskapet.

Styret skal ha 5 medlemmer med tillegg av 2 representanter fra de ansatte.

Representantskapet velger styrets leder og nestleder.

Styrets medlemmer velges for 2 år av gangen.

Styret avgir innstilling og representantskapet fatter vedtak i følgende saker:

- opptagelse av lånegjeld
- forslag til risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning) for selskapet.

§ 10 Styrets møter

Styremøtene ledes av styrets leder. Styret fatter vedtak med alminnelig flertall. Ved votering i styret, skal hver stemme telle likt. Ved stemmelikhet teller møtelederens stemme dobbelt.

Styret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede.

De ansattes representanter har de samme rettigheter og plikter som arbeidsgivers representanter i styret. De ansattes representanter kan ikke delta ved behandling av arbeidsgivers oppsigelse av tariffavtaler, i lønns- og tarifforhandlinger, samt de begrensninger som fremkommer i forvaltningslovens § 2 (enkeltvedtak og forskrifter).

§ 11 Personvern og Offentlighetsloven

Forvaltningsloven og Offentlighetsloven gjelder for selskapets virksomhet.

§ 12 Økonomiforvaltning

Regnskap skal føres etter regnskapslovens prinsipper.

§ 13 Låneopptak og garantistillelse

Selskapet v/ representantskapet har fullmakt til å ta opp lån innenfor en samlet låneramme på kr. 25.000.000,-

Låneopptak skal godkjennes av departementet (som er delegert til Fylkesmannen), jfr. § 22 i lov om interkommunale selskaper.

Virksomheten kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser. Virksomheten kan ikke selv låne ut penger.

§ 14 Arbeidsgiverorganisasjon

Virksomheten er medlem av KS Bedrift.

§ 15 Klage

Det opprettes en interkommunal klagenemnd bestående av 8 medlemmer, hvorav hver av kommunene oppnevner ett medlem.

Klage over vedtak i medhold av særlov, følger særlovens bestemmelser.

§ 16 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen kan endres ved 2/3 flertall hvor annet ikke er fastsatt i lov eller selskapsavtalen.

§ 17 Uttreden

Etter 4 års bindingstid kan den enkelte deltaker med 1 års skriftlig varsel si opp sin deltakelse og denne avtale.

Avtalen kan ikke bringes til endelig opphør før uttredende deltager har fastsatt og iverksatt annen risiko- og sårbarhetsanalyse (brannordning).

§ 18 Oppløsning

Selskapet kan oppløses dersom deltagerne er enige om dette. De enkelte kommunestyrer fatter selv vedtak i saken.

§ 19 Øvrige bestemmelser

For øvrig gjelder de til enhver tid gjeldende bestemmelser i lov om interkommunale selskaper.

Drammen kommune

Krødsherad kommune

Lier kommune

Nedre Eiker kommune

Sande kommune

Sigdal kommune

Svelvik kommune

Øvre Eiker kommune

SIGDAL KOMMUNE

Kommunestyret

MØTEBOK

Arkivsaknr.: 14/520-3
 Løpenr.: 3714/14
 Arkivnr.: U63
 Saksbeh.: Knut Erik Kjemperud

Styre/råd/utvalg
 Kommunestyret

Møtedato
 20.06.2014

Saksnr.
 KS-14/48

SKJENKEBEVILLING - HAGAN CHR. SKREDSVIGS KUNSTNERHJEM

Rådmannens forslag til vedtak:

I henhold til alkoholloven §§ 1-4b, 1-7a, b og c, 4-2, 4-3 og 4-4 gis Hagan Chr. Skredsvigs Kunstnerhjem skjenkebevilling med følgende spesifikasjoner:

Tidsrom: Fra 01.04.2014 til 30.06.2016, med forbehold om kommunestyrets innvilgelse

Bevillingshaver: Hagan – Chr. Skredsvigs Kunstnerhjem

Styrer: Hege Christina Skredsvig

Stedfortreder: Anne Beret Skredsvig

Alkoholvarer: Gruppe 1, 2 og 3

Omfang: Damesalongen i 2. etg. (8 gjesteplasser) og peisestua i 1. etg. (10 gjesteplasser) innen dørs. Utendørs på verandaen og uteplassene rett utenfor Kunstnerhjemmet. For alkoholdig drikk gruppe 3 søkes det bare om bevilling for lukket selskap

Type virksomhet: Kunstnerhjem

Skjenkeareal: 18 kvm. innendørs og ca. 1.000 kvm. utendørs

Skjenketid: kl. 11.00 - 24.00 for gr. 1 og 2, og kl. 17.00 – 22.00 for gr. 3

Saken avgjøres av: Kommunestyret

Saksutredning

Søknaden fra Hagan – Chr. Skredsvigs kunstnerhjem om bevilling til skjenking av alkoholdig drikk gruppe 1, 2 og 3 foreslås innvilget.

Bakgrunn:

Det foreligger søknad av 27.05.2014 fra Hagan Chr. Skredsvigs kunstnerhjem med opplysninger om skjenkestedet og med angivelse av hvor skjenking skal finne sted. Søknaden innebærer også uteservering.

Det er innhentet uttalelse fra Politiet i henhold til alkoholloven § 1-7 i forhold til vandel jf. § 1-7 a og b hos bevillingssøker og stedfortreder.

Politiet har i uttalelse av 10.06.2014 ingen innvendinger til styrer eller stedfortreder.

Styrer er anmodet om å avlegge kunnskapsprøven i nær framtid, jf. alkoholloven § 5-1. På grunn av skjenkingens beskjedne omfang, er det i likhet med tidligere bevilling gitt fritak for at stedfortreder gjennomfører kunnskapsprøven.

Vurdering:

Kommunen har utarbeidet ruspolitisk handlingsplan. I handlingsplanen det ikke sagt noe bestemt om skjenketiden. Kommunen har praktisert at de som søker får bevilling for dette, under forutsetning av at kriteriene for tildeling av skjenkebevilling er tilstede i henhold til gjeldende lovverk på området. I henhold til alkoholloven § 4-4 annet ledd kan skjenketiden fastsettes særskilt for det enkelte skjenkested. Skjenking av alkoholholdig drikk med 22 volumprosent alkohol eller mer er forbudt mellom kl. 03.00 og 13.00, dersom man også har skjenkebevilling for gruppe 3.

Skjenking av annen alkoholholdig drikk er forbudt mellom kl. 03.00 og 06.00.

Klage:

I henhold til alkoholloven § 1-16, kan enkeltvedtak etter § 1-8 og kap. 3, 4 og 7 påklages til fylkesmannen. Klagefrist er 3 uker. Klagen sendes Sigdal kommune.